

BILTEN
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE
2005. GODINA - I dio

БИЛТЕН
УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
2005. ГОДИНА - I дио

Sarajevo, 2006.

BILTEN USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

2004. GODINA – I dio

BROJ 12

ISSN: 1512-6366

IZDAVAČ:

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, Ulica Reisa Džemaludina Čauševića 6/III

ZA IZDAVAČA:

MATO TADIĆ

UREDNIK:

FARIS VEHABOVIĆ

REDAKCIJSKI ODBOR:

JOVO ROSIĆ

DUŠAN KALEMBER

Mr. MARIJA KOVAČIĆ

LEKTOR-KOREKTOR:

MARIJA KOVAČIĆ

DTP:

AMELA HARBA-BAŠOVIĆ

ŠTAMPA:

BLICDRUK d.o.o Sarajevo

KAZALO

Uvodna riječ	9
Odluka U 19/04	13
Odluka U 10/04	17
Odluka U 3/04	25
Odluka U 4/05	39
Odluka AP 1134/04	57
Odluka AP 920/04	61
Odluka AP 83/04	65
Odluka AP 1096/04	69
Odluka AP 281/04	73
Odluka AP 157/05	77
Odluka AP 71/04	85
Odluka AP 1103/04	95
Odluka AP 688/04	101
Odluka AP 121/04	107
Odluka AP 73/05	113
Odluka AP 17/05	117
Odluka AP 97/05	123
Odluka AP 814/04	129
Odluka AP 86/05	135
Odluka AP 88/05	141
Odluka AP 129/04	147
Odluka AP 525/04	175
Odluka AP 530/04	187
Odluka AP 658/04	197
Odluka AP 675/04	211
Odluka AP 846/04	221
Odluka AP 358/04	231
Odluka AP 224/04	241
Odluka AP 464/04	251
Odluka AP 421/04	267

Odluka AP 473/04	277
Odluka AP 225/04	291
Odluka AP 389/04	303
Odluka AP 398/04	313
Odluka AP 402/04	323
Odluka AP 703/04	333
Odluka AP 969/04	355
Odluka AP 405/04	369
Odluka AP 311/04	379
Anex - Izuzeto mišljenje sutkinje Valerije Galić	394
Anex - Izuzeto mišljenje suca Davida Feldmana	396
Odluka AP 661/04	397
Odluka AP 754/04	415
Odluka AP 633/04	427
Odluka AP 1040/04	443
Odluka AP 397/04	455
Odluka AP 726/04	463
Odluka AP 701/04	477
Odluka AP 81/04	495
Odluka AP 163/03	505
Odluka AP 35/03	519
Aneks – Izuzeto mišljenje sutkinje Constance Grewe.....	537
Odluka AP 752/04	541
Odluka AP 601/04	557
Rješenje AP 1/05	567
Rješenje U 157/03	579
Rješenje AP 513/04	587
Rješenje U 15/03	593
Registar odluka po nadležnosti.....	599
Registar odluka po kriterijima dopustivosti.....	610
Registar odluka po katalogu prava.....	614

SADRŽAJ

Uvodna riječ	9
Odluka U 19/04	13
Odluka U 10/04	17
Odluka U 3/04	25
Odluka U 4/05	39
Odluka AP 1134/04	57
Odluka AP 920/04	61
Odluka AP 83/04	65
Odluka AP 1096/04	69
Odluka AP 281/04	73
Odluka AP 157/05	77
Odluka AP 71/04	85
Odluka AP 1103/04	95
Odluka AP 688/04	101
Odluka AP 121/04	107
Odluka AP 73/05	113
Odluka AP 17/05	117
Odluka AP 97/05	123
Odluka AP 814/04	129
Odluka AP 86/05	135
Odluka AP 88/05	141
Odluka AP 129/04	147
Odluka AP 525/04	175
Odluka AP 530/04	187
Odluka AP 658/04	197
Odluka AP 675/04	211
Odluka AP 846/04	221
Odluka AP 358/04	231
Odluka AP 224/04	241
Odluka AP 464/04	251
Odluka AP 421/04	267

Odluka AP 473/04	277
Odluka AP 225/04	291
Odluka AP 389/04	303
Odluka AP 398/04	313
Odluka AP 402/04	323
Odluka AP 703/04	333
Odluka AP 969/04	355
Odluka AP 405/04	369
Odluka AP 311/04	379
Anex - Izdvojeno mišljenje sutkinje Valerije Galić	394
Anex - Izdvojeno mišljenje sudije Davida Feldmana	396
Odluka AP 661/04	397
Odluka AP 754/04	415
Odluka AP 633/04	427
Odluka AP 1040/04	443
Odluka AP 397/04	455
Odluka AP 726/04	463
Odluka AP 701/04	477
Odluka AP 81/04	495
Odluka AP 163/03	505
Odluka AP 35/03	519
Anex – Izdvojeno mišljenje sutkinje Constance Grewe	537
Odluka AP 752/04	541
Odluka AP 601/04	557
Rješenje AP 1/05	567
Rješenje U 157/03	579
Rješenje AP 513/04	587
Rješenje U 15/03	593
Registar odluka po nadležnosti.....	599
Registar odluka po kriterijima dopustivosti.....	610
Registar odluka po katalogu prava.....	614

САДРЖАЈ

Уводна ријеч	9
Одлука У 19/04	13
Одлука У 10/04	17
Одлука У 3/04	25
Одлука У 4/05	39
Одлука АП 1134/04	57
Одлука АП 920/04	61
Одлука АП 83/04	65
Одлука АП 1096/04	69
Одлука АП 281/04	73
Одлука АП 157/05	77
Одлука АП 71/04	85
Одлука АП 1103/04	95
Одлука АП 688/04	101
Одлука АП 121/04	107
Одлука АП 73/05	113
Одлука АП 17/05	117
Одлука АП 97/05	123
Одлука АП 814/04	129
Одлука АП 86/05	135
Одлука АП 88/05	141
Одлука АП 129/04	147
Одлука АП 525/04	175
Одлука АП 530/04	187
Одлука АП 658/04	197
Одлука АП 675/04	211
Одлука АП 846/04	221
Одлука АП 358/04	231
Одлука АП 224/04	241
Одлука АП 464/04	251
Одлука АП 421/04	267

Одлука АП 473/04	277
Одлука АП 225/04	291
Одлука АП 389/04	303
Одлука АП 398/04	313
Одлука АП 402/04	323
Одлука АП 703/04	333
Одлука АП 969/04	355
Одлука АП 405/04	369
Одлука АП 311/04	379
Анекс - Издвојено мишљење судије Валерије Галић	394
Анекс - Издвојено мишљење судије Дејвида Фелдмана	396
Одлука АП 661/04	397
Одлука АП 754/04	415
Одлука АП 633/04	427
Одлука АП 1040/04	443
Одлука АП 397/04	455
Одлука АП 726/04	463
Одлука АП 701/04	477
Одлука АП 81/04	495
Одлука АП 163/03	505
Одлука АП 35/03	519
Анекс – Издвојено мишљење судије Констанс Грече	537
Одлука АП 752/04	541
Одлука АП 601/04	557
Рјешење АП 1/05	567
Рјешење У 157/03	579
Рјешење АП 513/04	587
Рјешење У 15/03	593
Регистар одлука по надлежности.....	599
Регистар одлука по критеријима допустивости.....	610
Регистар одлука по каталогу права.....	614

UVODNA RIJEČ

Zbog izuzetno velikog broja riješenih predmeta i donesenih odluka za 2005. godinu, Ustavni sud tiska bilten odluka koje su donesene u 2005. godini u dvije knjige. Naravno, neće biti tiskane sve donesene odluke jer je to, imajući u vidu naše financijske mogućnosti, jednostavno nemoguće. Stoga su u ovom dvobroju biltena za 2005 godinu tiskane odluke o meritumu, prije svega one koje predstavljaju novi pravni slučaj, kao i vodeće odluke u pojedinim apelacijama gdje se pojavio velik broj apelanata s istim ili sličnim činjeničnim i pravnim pitanjima.

Svakako da u cijelosti tiskamo odluke koje se odnose na zahtjeve za ocjenu ustavnosti, kao i zahtjeve za tzv. »deblokadu Parlamenta«, članak IV/3.(f) Ustava BiH.

Zbog lakšeg snalaženja i preglednosti, u ovom dvobroju smo razvrstali odluke o dopustivosti prema pravnom osnovu iz Pravila Ustavnog suda, a u pogledu odluka o meritumu prema osporenim ustavnim pravima i povredama iz Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Na ovaj način, kada čitatelja interesira stajalište Ustavnog suda samo o, npr., članku II/3.(e) Ustava BiH ili članku 6. Europske konvencije (pravično suđenje), može lako pronaći te odluke i usmjeriti svoju pozornost na pravna stajališta data u tim odlukama.

Skrećemo pozornost na nekoliko odluka donesenih u 2005. godini.

Predmeti broj U 10/04, U 3/04 i 4/05, u kojima je dr. Nikola Špirić podnio zahtjeve za ocjenu ustavnosti odredbi članka 39a, članka 39b. stavak 2. i čl. 39c. i 39d. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, kao i zahtjev dr. Nikole Špirića za ocjenu ustavnosti Zakona o promjeni naziva naseljenog mjesta Duvno i općine Duvno u Tomislavgrad, ocjene ustavnosti navodnog naziva naseljenog mjesta Hrvatska Bila i niza

naziva ulica, trgova, mostova i parkova u Sarajevu i, konačno, zahtjev dr. Nikole Špirića za ocjenu ustavnosti Statuta Grada Sarajevo.

Inače, sve odluke Ustavnog suda BiH, uključujući i one koje se odnose samo na dopustivost, kao i na privremene mjere, mogu se naći na web stranici Ustavnog suda www.ccbh.ba.

Radi ravnopravnosti dva pisma i tri službena jezika u Bosni i Hercegovini i ovaj bilten tiskamo kombinirano, što neće, nadamo se, stvarati ozbiljnije teškoće u korištenju.

Uvjereni smo da će već ustaljena praksa, koja na ovaj način čini dostupnim dio odluka Ustavnog suda BiH, biti od koristi široj pravničkoj publici ali i svim drugim građanima. Također, bili bismo zahvalni za svaku dobronamjernu sugestiju oko poboljšanja ovog vida publiciranja naših odluka.

Sarajevo,
prosinac 2005. godine

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

ODLUKE
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

ОДЛУКЕ
УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Predmet broj U 19/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Zahtjev grupe građana – 47 umirovljenika, povratnika iz Travnika, za ocjenu ustavnosti Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja

Odluka od 28. siječnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković, Tudor Pantiru i prof. dr. Miodrag Simović, sudije Hatidža Hadžiosmanović, prof. David Feldman, Valerija Galić, Jovo Rosić i prof. dr. Constance Grewe, na sjednici održanoj 28. siječnja 2005. godine, u predmetu broj **U 19/04**, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. stavak 2. točka 5. i članka 59. stavak 2. točka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev grupe građana – 47 umirovljenika, povratnika iz Travnika, za ocjenu ustavnosti Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja («Službene novine Federacije BiH» broj 24/00 i «Službeni glasnik Republike Srpske» broj 15/00), jer ga je podnijela neovlaštena osoba.

Obrazloženje

1. Grupa građana - 47 umirovljenika, povratnika (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva) iz Travnika, koje zastupa M. L. iz Travnika, podnijeli su 22. studenoga 2004. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenom ustavnosti Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja («Službene novine Federacije BiH» broj 24/00 i «Službeni glasnik Republike Srpske» broj 15/00 - u daljnjem tekstu: Sporazum).
2. Prilikom ispitivanja dopustivosti zahtjeva, Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. stavak 2. točka 5. Poslovnika Ustavnog suda.
3. Članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

- Je li odluka nekog entiteta da uspostavi posebne paralelne odnose sa susjednom državom sukladna ovom Ustavu, uključujući i odredbe koje se tiču suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedatelj Vijeća ministara, predsjedatelj ili dopredsjedatelj jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta».

4. Članak 16. stavak 2. točka 5. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

5. Zahtjev/apelaciju je podnijela neovlaštena osoba».

5. Iz navedenog proizlazi da podnositelji zahtjeva ne spadaju u subjekte koji imaju pravo pokrenuti spor ove vrste pred Ustavnim sudom, u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. Slijedi da je zahtjev podnositelja za ocjenu ustavnosti navedenog Sporazuma nedopušten u smislu članka 16. stavak 2. točka 5. Poslovnika Ustavnog suda, jer ga je podnijela neovlaštena osoba.

6. Imajući u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 5. Poslovnika Ustavnog suda, po kojoj će se zahtjev odbaciti kao nedopušten ukoliko ga podnese neovlaštena osoba, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

7. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj U 10/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Zahtjev dr. Nikole Špirića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti odredbi člana 39a. člana 39b. stav 2. i čl. 39c. 39d. i 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

Odluka od 27. maja 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici Tudor Pantiru, prof. dr. Miodrag Simović i Hatidža Hadžiosmanović, sudije prof. David Feldman, Valerija Galić, Jovo Rosić i prof. dr. Constance Grewe, na sjednici održanoj 27. maja 2005. godine, u predmetu broj **U 10/04**, na osnovu člana VI/3. a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. tačka 8, člana 59. stav 2. tač. 1. i 4. i člana 65. stav 1. tačka 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev dr. Nikole Špirića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti odredbi člana 39a. člana 39b. stav 2. i čl. 39c. i 39d. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo («Službene novine Federacije BiH» br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01 i 15/02), zbog novonastalih pravnih okolnosti.

Obustavlja se postupak pokrenut na osnovu zahtjeva dr. Nikole Špirića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti odredbi člana 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, jer su osporene odredbe prestale da važe.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

1. Nikola Špirić, zamjenik predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 2. juna 2004. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine odredbi čl. 39a. 39b. stav

2, 39c, 39d. i 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo («Službene novine Federacije BiH» br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01 i 15/02).

2. Podnosilac zahtjeva je u zahtjevu naveo da ne postoji razumno opravdanje za donošenje osporenih odredbi jer imaju diskriminirajući karakter u odnosu na veliku grupaciju ljudi, državljana Bosne i Hercegovine, kao i državljana druge države, koji nisu stekli stanarsko pravo u drugoj državi, a nosioci su stanarskog prava u Federaciji BiH. Sve ove grupacije, prema navodima podnosioca zahtjeva, trebalo bi da imaju pravo na otkup stana i na uknjižbu otkupljenog stana, bez ikakvih barijera. Ovo pravo, smatra podnosilac zahtjeva, im je uskraćeno osporenim odredbama.

3. U pogledu saglasnosti osporenog člana 39e. navedenog zakona sa Ustavom Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva posebno navodi da iz ove norme jasno proizlazi da se ne priznaju ni ugovori o otkupu stanova koji su na zakonit način zaključeni i na osnovu kojih su bivši nosioci stanarskih prava stekli pravo vlasništva na tim stanovima. Stoga, podnosilac zahtjeva smatra da ova odredba ima diskriminirajući karakter i da je suprotna Ustavu Bosne i Hercegovine i Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

4. Podnosilac zahtjeva je mišljenja da osporeni članovi Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo krše čl. II/2, II/3.k), II/4. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine i pravo iz člana 8. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

5. S obzirom da je Parlament Federacije BiH u toku postupka pred Ustavnim sudom donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo («Službene novine Federacije BiH» broj 54/04 od 16. oktobra 2004. godine), kojim su izmijenjeni osporeni čl. 39. i 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, Ustavni sud je, 10. februara 2005. godine, zatražio od podnosioca zahtjeva da u pogledu navedenih zakonskih izmjena i sadržaja predmetnih odredaba dostavi svoja zapažanja. Podnosilac zahtjeva u ostavljenom roku nije dostavio svoja zapažanja.

6. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3. a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. tačka 8, člana 59. stav 2. tač. 1. i 4. i člana 65. stav 1. tačka 2. Poslovnika Ustavnog suda.

7. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.”

Član 16. stav 2. tačka 8. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

8. ako su izmijenjene pravne okolnosti».

Član 59. stav 2. tačka 4. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Odluke Suda su o:

(...)

- dopustivosti zahtjeva, odnosno apelacije;

(...)

- obustavi postupka».

Član 65. stav 1. tačka 2. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Sud će donijeti odluku kojom obustavlja postupak kada je tokom postupka:

(...)

2. osporeni opći akt prestao da važi».

8. Odredbe Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, čija se ocjena saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine traži, glase:

«Član 39a.

Ako nosilac stanarskog prava na stanu koji je na raspolaganju Ministarstva odbrane Federacije taj stan koristi legalno, i ako je prije 6. aprila 1992. godine zaključio pravno obavezujući ugovor o otkupu stana sa Saveznim sekretarijatom za narodnu odbranu (SSNO) u skladu sa zakonima navedenim u članu 39. ovog zakona, Ministarstvo odbrane Federacije izdaje nalog da se nosilac stanarskog prava uknjiži kao vlasnik stana u nadležnom sudu.

Član 39b. stav 2.

Ukoliko je kupoprodajnim ugovorom predviđena isplata prodajne cijene u ratama, sačinit će se aneks ugovora kojim se regulira isplata preostalih rata, te stavljanje pod hipoteku i njena registracija u skladu sa ovim zakonom.

Član 39c.

Odredbe člana 39a. i 39b. primjenjuju se i na nosioca stanarskog prava koji je ostvario pravo na povrat stana prema odredbama Zakona o prestanku primjene zakona o napuštenim stanovima («Službene novine Federacije BiH» br. 11/98 i 18/99).

Član 39d.

Lice koje ne ostvari kod Ministarstva odbrane Federacije pravo iz ovog zakona može pokrenuti postupak kod nadležnog suda.

Član 39e.

Nosilac stanarskog prava koji nema pravo na povrat stana ili ne podnese zahtjev za povrat stana u skladu sa odredbama iz čl. 3. i 3a. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima, a koji je prije 6. aprila 1992. godine zaključio pravno obavezujući ugovor o kupovini stana sa bivšim Saveznim sekretarijatom za narodnu odbranu (SSNO), ima pravo da podnese zahtjev Ministarstvu odbrane Federacije za naknadu sredstava plaćenih po ovom osnovu, izuzev ako se dokaže da su mu ta sredstva priznata za otkup stana van teritorije Bosne i Hercegovine.»

9. U toku postupka pred Ustavnim sudom, Parlament Federacije BiH donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo («Službene novine Federacije BiH» broj 54/04).

Članom 1. ovog zakona je izmijenjen član 39. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i glasi:

«Nosilac prava iz kupoprodajnog ugovora zaključenog sa bivšim SSNO-om, na osnovu Zakona o stambenom obezbjeđenju u JNA («Službeni list SFRJ», broj 84/90) i podzakonskih akata za njegovo provođenje, za stan koji je na raspolaganju Federalnom ministarstvu odbrane, zaključio je pravno obavezujući ugovor ako je zaključio pisani ugovor o otkupu stana do 6. aprila 1992. godine i ugovor dostavio na ovjeru nadležnoj poreskoj službi, te ukoliko je kupoprodajna cijena utvrđena u skladu sa tada važećim Zakonom i iznos cijene u potpunosti izmirio u ugovorenom roku.»

Članom 2. ovog zakona je izmijenjen član 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i glasi:

«Nosiocu prava iz kupoprodajnog ugovora koji je zaključio pravno obavezujući ugovor iz člana 39. stav 1. Zakona, a koji je napustio stan u Federaciji BiH i nakon toga iz istog stambenog fonda ili novoformiranih stambenih fondova oružanih snaga država nastalih iz bivše SFRJ stekao novo stanarsko pravo ili pravo koje odgovara tom pravu, stjecanjem novog stana raskinut je ugovor o otkupu stana u Federaciji BiH, te nema pravo na upis prava vlasništva nad tim stanom.

Nosilac prava iz kupoprodajnog ugovora koji je zaključio pravno obavezujući ugovor iz člana 39. stav 1. Zakona, koji je nakon 14. decembra 1995. godine ostao u službi u oružanim snagama van teritorije Bosne i Hercegovine, a nije stekao novo stanarsko pravo ili pravo koje odgovara tom pravu, umjesto upisa prava vlasništva po zaključenom ugovoru ima pravo na naknadu od Federacije BiH, utvrđenu u skladu sa članom 18. Zakona, umanjenu za amortizaciju.

Nosilac prava iz kupoprodajnog ugovora koji je zaključio pravno obavezujući ugovor o otkupu stana iz člana 39. stav 1. Zakona, za čiji stan je sadašnji korisnik, u skladu sa važećim zakonima, zaključio ugovor o korištenju stana ili ugovor o otkupu stana, umjesto upisa prava vlasništva na stanu, ima pravo na naknadu od Federacije BiH, utvrđenu na način iz stava 2. ovog člana, izuzev nosioca prava kupoprodajnog ugovora iz stava 1. ovog člana.»

Članom 3. ovog zakona propisano je da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u «Službenim novinama Federacije BiH». Ovaj zakon je stupio na snagu 17. oktobra 2004. godine.

10. Citiranom odredbom člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo nije na eksplicitan način određeno da se stavljaju van snage odredbe člana 39a. do 39d. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, čija se ocjena saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine traži. Međutim, odredbom člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo zakonodavac je na drukčiji način regulirao materiju koja je prethodno bila uređena osporenim odredbama člana 39a. do 39d. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Na taj način, donošenjem navedene odredbe, nastupile su izmijenjene pravne okolnosti u odnosu na pravnu situaciju koja je postojala u trenutku podnošenja zahtjeva za ocjenu saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine odredaba člana 39a. do 39d. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

11. Dalje, odredbom člana 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo također nije na izričit način određeno da se stavlja van snage odredba člana 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, čija se ocjena saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine traži. Međutim, navedenom odredbom je određeno da se njome mijenja do tada važeća odredba člana 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, čime je osporena odredba tog člana prestala da važi po principu *lex posterior derogat lex priori*. Stoga, Ustavni sud smatra da više nema osnova za odlučivanje o meritumu zahtjeva, jer je osporena odredba prestala da važi od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, odnosno od 17. oktobra 2004. godine.

12. Imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 8. i člana 65. stav 1. tačka 2. Poslovnika Ustavnog suda, po kojoj će se zahtjev odbaciti kao nedopušten ako su izmijenjene pravne okolnosti, odnosno po kojoj će Ustavni sud donijeti odluku kojom obustavlja postupak kada je tokom postupka osporeni opći akt prestao da važi, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

13. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број У 3/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Захтјев проф. др Николе Шпирића, у вријеме подношења захтјева предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за оцјену уставности Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград, Рјешења о измјени назива улица, мостова и паркова на подручју општине Стари град Сарајево, Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево, Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Нови град Сарајево, Рјешења о измјени назива улице на подручју општине Стари град Сарајево, Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево и Рјешења о измјенама назива улица и мостова на подручју општине Стари град Сарајево

Одлука од 27. маја 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У 3/04, рјешавајући захтјев **проф. др Николе Шпирића, у вријеме подношења захтјева председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 16 став 2 тач. 1 и 13, члана 19 и члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, председник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хагица Хациосмановић, потпредседник

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници одржаној 27. маја 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснован захтјев проф. др Николе Шпирића, у вријеме подношења захтјева председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, за оцјену уставности Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград («Службени лист СРБиХ» број 33/90).

Одбацује се као недопуштен захтјев проф. др Николе Шпирића, у вријеме подношења захтјева председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, за оцјену уставности Рјешења о измјени назива улица, мостова и паркова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 7/93), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју

општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Нови град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улице на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95) и Рјешења о измјенама назива улица и мостова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95), јер Уставни суд Босне и Херцеговине није надлежан за одлучивање.

Одбацује се као недопуштен захтјев проф. др Николе Шпирића, у вријеме подношења захтјева предједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, за оцјену уставности назива насељеног мјеста Хрватска Била, јер је подносилац захтјева пропустио да у остављеном року допуни/прецизира захтјев.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Проф. др Никола Шпирић, у вријеме подношења захтјева предједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 31. марта 2004. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград («Службени лист СРБиХ» број 33/90), оцјену уставности Рјешења о измјени назива улица, мостова и паркова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 7/93), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Нови град Сарајево

(«Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95) и Рјешења о измјенама назива улица и мостова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95), те за оцјену уставности назива насељеног мјеста Хрватска Била.

II. Поступак пред Уставним судом

2. Пошто захтјев није садржавао све неопходне елементе у смислу члана 18 став 1 тач. 1, 2 и 3 Пословника Уставног суда, од подносиоца захтјева је 9. априла 2004. године затражено, у смислу члана 19 став 1 Пословника Уставног суда, да допуни/прецизира захтјев. Подносилац захтјева је Уставном суду доставио допуну захтјева 6. маја 2004. године.
3. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Представничког дома и Дома народа затражено је 1. октобра 2004. године да доставе одговор на апелацију.
4. Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине доставио је одговор на захтјев 9. новембра 2004. године. Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине није доставио одговор.
5. У складу са чланом 25 став 2 Пословника Уставног суда, наведени одговор на захтјев достављен је подносиоцу захтјева 17. јануара 2005. године.

III. Захтјев

а) Наводи из захтјева

6. Подносилац захтјева је затражио оцјену уставности Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград («Службени лист СРБиХ» број 33/90), јер сматра да «наведени закон и општи акти не садрже одредбе о забрани дискриминације по било ком основу као што је пол, раса, боја, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално и социјално поријекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус, чиме су у директној супротности са Уставом Босне и Херцеговине».

7. Подносилац захтјева је, такође, затражио оцјену уставности Рјешења о измјени назива улица, мостова и паркова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 7/93), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Нови град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улице на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95) и Рјешења о измјенама назива улица и мостова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95), јер сматра да су њима извршене промјене назива улица и тргова без сагласности сва три конститутивна народа. Поред тога, подносилац захтјева наводи да нови називи «дубоко вријеђају национална осјећања српског народа», јер садрже «имена ратних муслиманских паравојних формација», те као такви представљају једну од препрека за повратак Срба у Сарајево, као главни град Босне и Херцеговине.

8. Подносилац захтјева је затражио и оцјену уставности назива насељеног мјеста Хрватска Била, јер сматра да тај назив «представља кршење људских права и основних слобода».

9. Као одредбе Устава Босне и Херцеговине, за које сматра да су повријеђене, подносилац захтјева је навео чл. II/2, II/4 и II/6 Устава Босне и Херцеговине.

b) Одговор на захтјев

10. Представнички дом Парламентарне Скупштина Босне и Херцеговине је у свом одговору навео да не посједује пратећу документацију везану за усвајање Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград, те да не може дати детаљнији одговор.

IV. Релевантни прописи

11. Закон о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград («Службени лист СРБиХ» број 33/90)

«Члан 1

Назив насељеног мјеста «Дувно» замјењује се називом «Томиславград».

Члан 2

Назив општине «Дувно» замјењује се називом «Томиславград».

Члан 3

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одговарајуће одредбе Закона о подручјима општина у Социјалистичкој Републици Босни и Херцеговини («Службени лист СРБиХ» бр. 47/62, 6/65, 14/66, 23/67, 3/70, 35/77, 31/78, 22/80, 28/81, 24/85 и 24/86) уколико се односе на назив мјеста и општине из чл. 1 и 2 овог закона.

Члан 4

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном листу СРБиХ».

12. Устав Босне и Херцеговине

Члан II/2

«Права и слободe предвиђени Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и у њеним протоколима директно се примјењују у Босни и Херцеговини. Ови акти имају приоритет над свим другим законима.

Члан II/4

Уживање права и слобода, предвиђених у овом члану или у међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, обезбијеђено је свим лицима у Босни и Херцеговини без дискриминације по било којој основи као што је пол, раса, боја, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално и социјално поријекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.

Члан II/6

Босна и Херцеговина и сви судови, агенције, владини органи и институције којима управљају ентитети или које дјелују у оквиру ентитета, подвргнути су, односно примјењују људска права и основне слободe из става 2.»

V. Допустивост

13. Подносилац захтјева је поднио захтјев, између осталог, за оцјену уставности Рјешења о измјени назива улица, мостова и паркова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 7/93), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Нови град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улице на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 3/94), Рјешења о измјени назива улица и тргова на подручју општине Центар Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95) и Рјешења о измјенама назива улица и мостова на подручју општине Стари град Сарајево («Службене новине Града Сарајева» број 12/95), те уставности назива насељеног мјеста Хрватска Била.

14. Приликом испитивања допустивости овог дијела захтјева Уставни суд је пошао од одредби члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 став 2 тач. 1 и 13 Пословника Уставног суда.

15. Члан VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, у релевантном дијелу, гласи:

«Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између два ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући на то:

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког дома законодавног вијећа једног ентитета».

16. Члан 16 став 2 тач. 1 и 13 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допустиви ако постоји који од сљедећих случајева:

1. Суд није надлежан за одлучивање;

[...]

13. подносилац захтјева/апелант је пропустио да у остављеном року допуни/прецизира захтјев/апелацију».

17. Приликом испитивања захтјева у дијелу који се односи на оцјену уставности оспорених рјешења Уставни суд је пошао првенствено од питања који општи акти могу да буду предмет апстрактне уставносудске контроле у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине. С тим у вези, досадашња пракса Уставног суда у правилу је усмјерена на контролу законодавних општих аката, а не и аката органа извршне власти и управних органа. Међутим, у Одлуци У 4/05 од 22. априла 2005. године Уставни суд је прихватио надлежност за оцјену уставности Статута Града Сарајева. С обзиром да статуте у локалној управи и самоуправи доносе представнички органи тих јединица, статуту могу да се класификују сходно надлежности за доношење као основни општи акти за дјелатност локалне самоуправе и управе, истог логичког типа као закони. Оспорена рјешења су појединачни акти, који своју правну ваљаност изводе из овлашћења која им даје статут и не представљају врсту општенормативних аката, односно прописа за које је Уставни суд, у складу са чланом VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, надлежан да оцјењује њихову уставност.

18. Сходно наведеном, у конкретном случају Уставни суд је, узимајући у обзир све околности, а посебно имајући при томе у виду своју досадашњу јуриспруденцију приликом тумачења своје надлежности, закључио да не може да прихвати надлежност за одлучивање о меритуму овог дијела захтјева.

19. У смислу одредбе члана 16 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда, захтјев ће се одбацити као недопуштен уколико Уставни суд није надлежан за одлучивање.

20. Даље, подносилац захтјева је затражио и оцјену уставности назива насељеног мјеста Хрватска Била.

21. Подносилац захтјева у захтјеву, нити у допуни захтјева, није навео пропис којим је, како он наводи, утврђен оспорени назив насељеног мјеста Хрватска Била, нити је Уставни суд утврдио да у правном систему Босне и Херцеговине постоји такав пропис, па слиједи да је подносилац захтјева пропустио да у остављеном року допуни/прецизира свој захтјев у смислу члана 18 став 1 тачка 1 Пословника Уставног суда, због чега је захтјев у овом дијелу недопуштен.

22. У смислу одредбе члана 16 став 2 тачка 13 и члана 19 став 2 Пословника Уставног суда, захтјев ће се одбацити као недопуштен уколико је подносилац захтјева пропустио да у остављеном року допуни/прецизира захтјев.

23. Подносилац захтјева је затражио и оцјену сагласности са Уставом Босне и Херцеговине Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград. Овај закон је донијела Скупштина СРБиХ 1990. године, дакле прије ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине. Међутим, сходно члану 2 Анекса II на Устав Босне и Херцеговине, сви закони који су на снази на територији Босне и Херцеговине у тренутку када Устав Босне и Херцеговине ступи на снагу, остаће на снази у оној мјери у којој нису у супротности са Уставом Босне и Херцеговине, све док надлежни владин орган Босне и Херцеговине не одлучи другачије. Дакле, оспорени закон је на правној снази и Уставни суд је, у оквиру члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, надлежан да оцијени његову уставност.

24. Подносилац захтјева је, у вријеме подношења захтјева, био предсједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и стога је овлашћен да поднесе предметни захтјев на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине. Захтјев, у овом дијелу, садржи довољно навода и чињеница на којима се заснива.

25. Стога, имајући у виду одредбе члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да је предметни захтјев поднио овлашћени субјекат и да су испуњени и остали услови из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, па слиједи да је захтјев у овом дијелу допустив.

VI. Меритум

26. Подносилац захтјева је затражио оцјену уставности Закона о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград, наводећи његову несагласност са чл. II/2, II/4 и II/6 Устава Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева сматра да «наведени закон и општи акти не садрже одредбе о забрани дискриминације по било ком основу као што је пол, раса, боја, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално и социјално поријекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус, чиме су у директној супротности са Уставом Босне и Херцеговине».

27. Чланом II/2 Устава Босне и Херцеговине утврђено је да се у Босни и Херцеговини директно примјењују права и слободe гарантовани Европском конвенцијом и њеним протоколима и да ови акти имају приоритет. Чланом II/6 Устава Босне и Херцеговине утврђено је да су Босна и Херцеговина и сви судови, установе, органи власти, те органи којима посредно руководе ентитети или који дјелује унутар ентитета подвргнути, односно примјењују људска права и основне слободe на које је указано у ставу 2 овог члана.

28. Одредба члана II/4 Устава Босне и Херцеговине одговара одредби члана 14 Европске конвенције.

29. Члан 14 Европске конвенције гласи:

“Уживање права и слобода предвиђених овом конвенцијом обезбјеђује се без дискриминације по било којој основи, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза са неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус”.

30. Сходно судској пракси Европског суда за људска права, неки акт или пропис је дискриминишући ако прави разлику између појединаца или група које се налазе у сличној ситуацији, те ако у том разликовању изостане објективно и разумно оправдање, односно ако није било разумног односа пропорционалности између употребљених средстава и циљева чијем остварењу се тежи.

31. Уставни суд се у својој досадашњој пракси користио критеријумима за недискриминацију, које је успоставио Европски суд за људска права, што укључује уставна права и права из Европске конвенције, те права из међународних инструмената за заштиту људских права из Анекса I на Устав Босне и Херцеговине. Из наведене праксе Уставног суда произилази да члан II/4 Устава Босне и Херцеговине пружа обухватнију заштиту од дискриминације, него што је пружа члан 14 Европске конвенције (види Одлуку Уставног суда број У 44/01, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 18/04).

32. Члан II/4 Устава Босне и Херцеговине предвиђа забрану дискриминације како у вези са правима из Европске конвенције, тако и правима и слободама из међународних инструмената који се налазе у Анексу I на Устав Босне и Херцеговине. На тај начин је проширено поље заштите права и слобода грађана Босне и Херцеговине и држава Босна и Херцеговина и оба њена ентитета су још чвршће обавезани да обезбиједу

највиши ниво међународно признатих људских права, како је то предвиђено чланом II/1 Устава Босне и Херцеговине, без дискриминације по било ком основу.

33. Уставни суд је, у већ споменутој Одлуци број У 44/01, закључио да називи градова могу да доведу до повреде члана II/4 у вези са чланом II/5 Устава Босне и Херцеговине, а подносилац захтјева тврди да је назив Томиславград дискриминишући и позива се на повреду члана II/4 Устава Босне и Херцеговине.

34. Промјена назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград извршена је након претходно проведеног референдума, од 12. августа 1990. године, на основу ког је Скупштина СРБиХ, 30. октобра 1990. године, донијела Закон о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград, који је објављен у «Службеном листу СРБиХ» број 33/90 од 8. новембра 1990. године.

35. Уставни суд подсјећа да је, од почетка модерне државности Босне и Херцеговине, принцип мултиетничности, односно конститутивности народа (Бошњака, раније Муслимана, Срба и Хрвата), био један од најбитнијих елемената који је своје мјесто нашао у уставу, као највишем правном акту једне државе.

36. Уставни судистиче да је састав тадашње Скупштине СРБиХ био вишенационалан, те да су о наведеном референдуму и касније закону одлучивали представници сва три конститутивна народа и Остали.

37. Ова чињеница указује да је постојало објективно и разумно оправдање и политичка воља за промјену назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград, а промјена назива града је извршена у складу са тадашњим Уставом и законским рјешењима.

38. Сходно неспорним историјским подацима, Дувно, старији облик Думно, има коријен свога имена у илирској ријечи Д'Имно - пашњак, односно далма - овца. Име Дувно за град се употребљавало тек у новије вријеме. У римско доба био је то Делминиум, у вријеме хрватских и босанских владара - Жупањац, по мјесту становања управника жупе, за турске владавине Жупањ - поток, у вријеме Аустроугарске - Жупањац, од 1925. до 1945. године - Томиславград, од 1945. године до 1990. године - Дувно, да би на крају било враћено име Томиславград. Краљ Томислав, по ком је град добио име, владао је од 910. године, у доба продирања Мађара према западној и јужној Европи, а пobjеда у тим окршајима била је значајна за јединство народа који је живио на том подручју.

39. Уставни суд констатује да се ради о називу мјеста Томиславград који има историјски значај, те назив сам по себи није у супротности са принципима утврђеним у Уставу Босне и Херцеговине.

40. Уставни суд истиче да сама чињеница да се у оспореном закону не налази изричита одредба о недискриминацији не представља само по себи дискриминацију, све док закон није сам по себи дискриминаторски и док може да се спроведе без дискриминације.

41. Уставни суд закључује да оспорени Закон о промјени назива насељеног мјеста Дувно и општине Дувно у Томиславград («Службени лист СРБиХ» број 33/90 од 8. новембра 1990. године) није у супротности са Уставом Босне и Херцеговине.

VIII. Закључак

42. У складу са наведеним, на основу члана 16 став 2 тач. 1 и 13, члана 19 став 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

43. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj U 4/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Zahtjev prof. dr. Nikole Špirića, prvog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenom ustavnosti članka 21. Statuta Grada Sarajeva, te odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva kao slijedi: Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Stari grad Sarajevo broj 02-49-137/05 od 3. ožujka 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva Općinskog vijeća općine Centar Sarajevo broj 01-49-429/05 od 24. veljače 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika općine Novo Sarajevo broj 01-02-183/05 od 2. ožujka 2005. godine i Odluka o izboru delegata u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Novi grad Sarajevo broj 01-02-1755/1 od 28. veljače 2005. godine

Odluka od 22. travnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U 4/05, rješavajući o zahtjevu **prof. dr. Nikole Špirića**, prvog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 63. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 22. travnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Utvrđuje se da odredba članka 21. stavak 3. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 12/98 i 14/98) nije sukladna članku I/2. i članku II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi članka 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije.

Utvrđuje se da konstituiranje Gradskog vijeća Grada Sarajeva, na temelju sljedećih odluka: Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Stari grad Sarajevo broj 02-49-137/05 od 3. ožujka 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva Općinskog vijeća općine Centar Sarajevo broj 01-49-429/05 od 24. veljače 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika općine Novo Sarajevo broj 01-02-183/05 od 2. ožujka 2005. godine i Odluka

o izboru delegata u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Novi grad Sarajevo broj 01-02-1755/1 od 28. veljače 2005. godine nije sukladno članku I/2. i članku II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi članka 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije.

Nalaže se općinskim vijećima općina: Stari grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Novi grad Sarajevo da, u roku od 30 dana od dana dostave ove odluke, izvrše izbor vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Gradskom vijeću Grada Sarajeva da, sukladno članku 63. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana objave ove odluke u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, odredbu članka 21. stavak 3. Statuta Grada Sarajeva usuglasi s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Gradskom vijeću Grada Sarajeva i općinskim vijećima općina: Stari grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Novi grad Sarajevo se nalaže da, u roku od tri mjeseca, izvijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Prof. dr. Nikola Špirić, prvi zamjenik predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je 15. ožujka 2005. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni

sud) zahtjev za ocjenom ustavnosti članka 21. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 12/98 i 14/98), te odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva kao slijedi: Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Stari grad Sarajevo broj 02-49-137/05 od 3. ožujka 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva Općinskog vijeća općine Centar Sarajevo broj 01-49-429/05 od 24. veljače 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika općine Novo Sarajevo broj 01-02-183/05 od 2. ožujka 2005. godine i Odluka o izboru delegata u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Novi grad Sarajevo broj 01-02-1755/1 od 28. veljače 2005. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda, od Gradskog vijeća Grada Sarajeva i općinskih vijeća općina: Stari grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Novi grad Sarajevo zatraženo je 23. ožujka 2005. godine da dostave odgovore na zahtjev.
3. Općinska vijeća općina: Novi grad Sarajevo, Novo Sarajevo i Stari grad Sarajevo odgovore na zahtjev za ocjenom ustavnosti su dostavili Ustavnom sudu 6. i 7. travnja 2005. godine, a Općinsko vijeće općine Centar 11. travnja 2005. godine. Gradsko vijeće Grada Sarajeva je dostavilo Ustavnom sudu 21. travnja 2005. godine odgovor na zahtjev za ocjenom ustavnosti.
4. Navedeni su odgovori, sukladno članku 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, dostavljeni podnositelju zahtjeva 8. travnja 2005. godine, dok je odgovor Gradskog vijeća Grada Sarajeva dostavljen podnositelju zahtjeva 21. travnja 2005. godine.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Podnositelj zahtjeva se poziva na primjenu međunarodnih standarda za zaštitom ljudskih prava iz članka II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te na katalog ustavnih prava navedenih u članku II/3. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, podnositelj zahtjeva se poziva na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i na članak II/6. Ustava Bosne i Hercegovine o poštivanju ljudskih prava. Podnositelj zahtjeva naglašava da je Odlukom Ustavnog suda broj U 5/98 o konstitutivnosti naroda zagarantirana konstitutivnost sva tri naroda na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Također, stavak 1. članka 11.a) Amandmana LII na Ustav Federacije BiH propisuje da: „*konstitutivni narodi i skupina Ostalih bit će proporcionalno zastupljeni u javnim institucijama u Federaciji BiH*“. Imajući u vidu navedeno, neprijeporno je, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, da članak 21. Statuta Grada Sarajeva (u daljnjem tekstu: Statut) nije u suglasnosti s Odlukom Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda i člankom 11.a) Amandmana LII na Ustav Federacije BiH, jer navedeni članak Statuta uopće ne spominje Srbe kao konstitutivan narod. Navedena je odredba Statuta imala za rezultat sljedeće: Općinsko je vijeće općine Stari grad Sarajevo izabralo šest vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, od toga pet Bošnjaka i jednog Hrvata. Općinsko je vijeće općine Centar izabralo tri vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, od toga dva Bošnjaka i jednog iz reda Ostalih. Zatim, Općinsko je vijeće općine Novo Sarajevo izabralo sedam vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, od toga tri Bošnjaka, tri Hrvata i jednog iz reda Ostalih, dok je Općinsko vijeće općine Novi grad Sarajevo izabralo sedam vijećnika, od toga šest Bošnjaka i jednog iz reda Ostalih. Iz navedenog izbora općinskih vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva je vidljivo da čak nisu ispoštovane ni odredbe trenutno važećeg, a neusuglašenog s Ustavom Bosne i Hercegovine, Statuta, jer su izabrana samo 23 vijećnika, a da nije izabran ni zagantirani minimum vijećnika iz reda hrvatskog naroda i iz reda Ostalih.

6. Podnositelj zahtjeva naglašava da zastupnici srpskog naroda uopće nisu izabrani u Gradsko vijeće Grada Sarajeva. Navedena činjenica predstavlja apsolutnu negaciju konstitutivnosti Srba i njihovu potpunu diskriminaciju i razvidan je dokaz bošnjačke dominacije, posebice kad se ima u vidu da je Srba, po popisu iz 1991. godine, bilo više od 156.000 ili oko 30% ukupnog stanovništva u Sarajevu, što ih je svrstavalo u drugi narod po brojnosti. Osim toga, podnositelj zahtjeva navodi da bi detaljnija analiza izbora vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva dala još poraznije rezultate, jer su kao zastupnici Ostalih izabrani „Bosanac“ odnosno „Musliman“, što postaje uobičajeni «način izigravanja Ustava Bosne i Hercegovine».

7. Podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud, nakon provedenog postupka, proglasi neustavnim članak 21. Statuta, te da naloži Gradskom vijeću Grada Sarajeva da u roku od 30 dana pobijani članak usuglasi s Amandmanom LII na Ustav Federacije BiH. U slučaju da u ostavljenom roku Gradsko vijeće Grada Sarajeva ne postupi po nalogu Ustavnog suda, podnositelj zahtjeva predlaže da usuglašavanje, kao privremenu mjeru, izvrši Ustavni sud. Osim toga, podnositelj zahtjeva predlaže da se kao neustavne ponište odluke općinskih vijeća kojima su delegirani vijećnici u Gradsko vijeće Grada Sarajeva, te da se navedenim općinskim vijećima naloži da u roku od 30 dana donesu nove odluke, usuglašene s

Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Federacije BiH i Odlukom Ustavnog suda broj U 5/98 o konstitutivnosti naroda. Ukoliko navedena općinska vijeća ne postupe po nalogu Ustavnog suda, podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom će uvažiti izborne rezultate i nacionalnu pripadnost sa kandidatskih tiskanica za izbor članova općinskog vijeća – skupštine općine.

b) Odgovor na zahtjev

8. U odgovorima na zahtjev općinskih vijeća općina: Novi grad Sarajevo, Stari grad Sarajevo, Novo Sarajevo i Centar Sarajevo, navodi se kako su predmetne odluke općinskih vijeća, kojima se općinski vijećnici delegiraju u Gradsko vijeće Grada Sarajeva, donesene na temelju važećih propisa, te da do popunjavanja Gradskog vijeća Grada Sarajeva nije došlo zbog odbijanja jedne političke stranke da kandidira svoje kandidate. Osim toga, u odgovoru na zahtjev se pobija nadležnost Ustavnog suda da ispituje ustavnost predmetnih odluka općinskih vijeća. Naime, prema članku VI/3.(a) Ustavni je sud mjerodavan vršiti ocjenu ustavnosti samo općih pravnih akata, dok su pobijane odluke općinskih vijeća pojedinačni pravni akti, te zato Ustavni sud nije mjerodavan vršiti ocjenu njihove ustavnosti. Gradsko vijeće Grada Sarajeva navodi da je donesen Nacrt odluke o izmjenama i dopunama Statuta Grada Sarajeva, kako bi se Statut uskladio s Odlukom o konstitutivnosti naroda Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Međutim, procedura usklađivanja Statuta otpočet će kada se izvrši verificiranje mandata svih 28 vijećnika u Gradskom vijeću Grada Sarajeva. Zato, Gradsko vijeće Grada Sarajeva predlaže da se odbije kao neutemeljen predmetni zahtjev za ocjenom ustavnosti, a da se Gradskom vijeću odredi rok za okončanje započetog postupka izmjena i dopuna Statuta Grada Sarajeva.

IV. Relevantni propisi

9. Ustav Bosne i Hercegovine

«Preambula

[...]Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s Ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine.

Član II/4.

Uživanje prava i sloboda, predviđenih ovim člankom ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovom Ustavu, osigurano je za sve osobe u Bosni

i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, vezivanje za neku nacionalnu manjinu, imovina, rođenje ili drugi status.”

10. Aneks I na Ustav Bosne i Hercegovine – Dodatni sporazumi o ljudskim pravima koji će se primjenjivati u Bosni i Hercegovini

„Aneks I točka 6.

Međunarodna konvencija o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije (1965)“

11. Međunarodna konvencija o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije

„Članak 2. stavak 1. točka c)

1. Države članice osuđuju rasnu diskriminaciju i obavezuju se da svim odgovarajućim sredstvima i bez odgode provode politiku koja teži ukidanju svakog oblika rasne diskriminacije i potpomaganju razumijevanja između svih rasa, i u tu svrhu:

c) Svaka država članica treba poduzeti efikasne mjere radi ponovnog razmatranja nacionalne i lokalne vladine politike i izmjene, ukidanja ili poništavanja svakog zakona i svakog propisa koji ima svrhu uvođenja rasne diskriminacije ili njezinog ovjekovječivanja tamo gdje ona postoji.

Članak 5. stavak 1. točka c)

1. Prema temeljnim obvezama navedenim u članku 2. ove konvencije, države članice se obavezuju da zabrane i ukinu rasnu diskriminaciju u svim njezinim oblicima i da jamče pravo svakomu na jednakost pred zakonom bez razlike na rasu, boju ili nacionalno ili etničko podrijetlo, osobito glede uživanja sljedećih prava:

c) politička prava, osobito prava sudjelovanja na izborima, prava glasa i kandidature –prema sustavu općeg i jednakog prava glasa, prava sudjelovanja u vladi kao i upravljanju javnim poslovima, na svim razinama, i prava pristupa, pod jednakim uvjetima, javnim funkcijama“.

12. Statut Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 12/98 i 14/98)

„Članak 21.

Gradsko se vijeće sastoji od 28 vijećnika (u daljnjem tekstu: gradski vijećnici).

Svako općinsko vijeće općina koje čine Grad Sarajevo bira po sedam delegata u Gradsko vijeće iz reda općinskih načelnika.

Bošnjacima, Hrvatima i grupi Ostalih će pojedinačno biti garantiran minimum od 20% mjesta u Gradskom vijeću, bez obzira na izborne rezultate.

Ukoliko se izborom gradskih vijećnika iz reda općinskih vijećnika ne može popuniti minimalan broj mjesta zagaraniran stavkom 3. ovog članka, gradski će vijećnici biti birani iz reda kandidata sa lista političkih stranaka zastupljenih u općinskim vijećima, a na temelju izbornih rezultata.“

V. Dopustivost

13. Članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, u relevantnom dijelu, glasi:

«Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedatelj Vijeća ministara, predsjedatelj ili dopredsjedatelj jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta».

14. Ustavni će sud prvo odlučiti je li mjerodavan rješavati o dopustivosti predmetnog zahtjeva za ocjenom ustavnosti, u smislu nadležnosti koje su Ustavnom sudu date člankom VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, naglašava se da tekst članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine završava riječima: „*uključujući ali ne ograničavajući se na to*“. Prema tomu, Ustavni sud ima određenu fizionomiju koju je zamislio ustavotvorac i koja je na neki način fiksirana odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, koje predstavljaju pravnu osnovu postojanja i funkcioniranja Ustavnog suda. Ustavotvorac u vrijeme donošenja Ustava Bosne i Hercegovine nije mogao predvidjeti sve dimenzije funkcija Ustavnog suda. Ta se nepredvidljivost često povezuje s problematikom nadležnosti Ustavnog suda. Ako bi ustavotvorac detaljno propisao uvjete za donošenje odluke Ustavnog suda, postavlja se pitanje bi li se na taj način ograničile mogućnosti djelovanja Ustavnog suda. Otuda tekst u članku VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine *«uključujući ali ne ograničavajući se na to»*. Ustavni je sud jedna od najodgovornijih institucija sustava koji predstavlja

dodatni mehanizam zaštite i osigurava dosljedno poštivanje ljudskih prava sukladno međunarodnim konvencijama i ostalim međunarodnim dokumentima. Ustavni sud mora biti pravedni i pouzdani zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine, njegovih vrijednosti i ljudskih prava. Dosta je pitanja koja proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine koja trebaju biti rasvijetljena, a jedino mjerodavno i kompetentno je tumačenje Ustavnog suda.

15. U svojoj dosadašnjoj jurisprudenciji Ustavni je sud već bio u prilici tumačiti svoju nadležnost. Tako su, *inter alia*, donesene sljedeće odluke: a) Ustavni je sud mjerodavan ispitivati je li presuda (odluka) ustavnog suda entiteta u suglasnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 5/99 od 3. prosinca 1999. godine, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 3/00); b) Ustavni je sud mjerodavan ocijeniti ustavnost zakona koji je donio Visoki zastupnik supstituirajući domaće vlasti (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 9/00 od 3. studenoga 2000. godine, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 1/01); c) Ustavni sud ima prizivnu nadležnost nad presudama „bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini“, ne samo u slučaju donošenja presude, već i u slučaju kada se sudska odluka ne donese u razumnom roku (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 23/00 od 2. veljače 2001. godine, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 10/01); d) Ustav Bosne i Hercegovine se tumači u kontekstu drugih aneksa Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 32/01 od 22. lipnja 2001. godine, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 27/01); e) Ustavni je sud mjerodavan u postupku iz prizivne jurisdikcije izvršiti i konkretnu ocjenu ustavnosti u smislu članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, ako je to potrebno (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 106/03 od 26. listopada 2004. godine).

16. Iz citirane je prakse razvidno da je Ustavni sud, kao institucija koja podržava Ustav Bosne i Hercegovine, mjerodavan ispitivati ustavnost svih akata, bez obzira na donositelja, ako je pitanje pokrenuto prema jednoj od nadležnosti Ustavnog suda iz članka VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine. Sukladno argumentaciji o ljudskim pravima, Ustavni je sud mišljenja da, kad god je to moguće, mora interpretirati svoju jurisdikciju tako da dopusti najširu mogućnost otklanjanja posljedica kršenja tih prava. U konkretnom slučaju, zahtjev za ocjenom ustavnosti se upravo odnosi na pitanja koja proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih sporazuma kojima se garantira zaštita ljudskih prava i tiče se ostvarivanja ljudskih prava i ustavnih principa, kao što je princip konstitutivnosti naroda i pravo na zabranu diskriminacije.

17. Osim toga, Ustavni sud konstatira da je podnositelj zahtjeva prvi zamjenik predsjedatelja Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Zahtjev za ocjenom ustavnosti se odnosi

na odlučivanje jesu li odredbe pobijanih akata sukladne Ustavu Bosne i Hercegovine. Konačno, zahtjev sadrži potrebne činjenice i navode na kojima se temelji.

18. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da je predmetni zahtjev pokrenuo ovlašteni subjekt i da su ispunjeni formalni uvjeti iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

VI. Meritum

19. Podnositelj zahtjeva pobija ustavnost članka 21. Statuta, kao i ustavnost odluka općinskih vijeća o delegiranju vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva, navodeći da se time narušava ustavni princip konstitutivnosti naroda i pravo na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, u odnosu na Srbe kao konstitutivni narod u Bosni i Hercegovini. Iako je podnositelj zahtjeva naveo da u cjelini pobija ustavnost članka 21. Statuta Grada Sarajeva, Ustavni će sud ispitati samo ustavnost stavka 3. članka 21. Statuta Grada Sarajeva, obzirom da su jedino odredbe navedenog stavka relevantne u odnosu na navode iz zahtjeva za ocjenom ustavnosti. Također, Ustavni sud naglašava da će svoje ispitivanje ograničiti na Ustav Bosne i Hercegovine, te da pobijane akte neće ispitivati u odnosu na Ustav Federacije BiH, jer to ne spada u nadležnost Ustavnog suda.

20. Članak 21. stavak 3. Statuta Grada Sarajeva glasi:

„Bošnjacima, Hrvatima i grupi Ostalih će pojedinačno biti garantiran minimum od 20% mjesta u Gradskom vijeću, bez obzira na izborne rezultate.“

21. Ustavni će sud prvo ispitati ustavnost pobijane odredbe u odnosu na ustavni princip konstitutivnosti naroda.

22. Ustavni sud podsjeća da je, od početka moderne državnosti Bosne i Hercegovine, princip multietničnosti, odnosno konstitutivnosti naroda (Bošnjaka, ranije Muslimana, Srba i Hrvata), bio jedan od najvažnijih elemenata koji je svoje mjesto našao u ustavu, kao najvišem pravnom aktu jedne države.

23. Osim toga, sama struktura stanovništva Bosne i Hercegovine ukazuje da se radi o jednoj izrazito multietničnoj državi. U prilog tomu govore podaci s posljednjeg popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini, održanog 1991. godine. Prema popisu iz 1991. godine, u Bosni i Hercegovini kao Hrvati se izjasnilo 760.852 osobe ili 17,4% ukupnog

stanovništva. Kao Muslimani izjasnilo se 1.902.956 osoba ili 43,5% stanovništva, dok se kao Srbi izjasnilo 1.366.104 osoba ili 31,2% ukupnog stanovništva. Na području tadašnjeg Grada Sarajeva, prema popisu iz 1991. godine, živjelo je: Hrvata 34.873 ili 6,6% ukupnog stanovništva, Muslimana 259.470 ili 49,2% ukupnog stanovništva, Srba 157.143 ili 29,8% ukupnog stanovništva, Jugoslavena 56.470 ili 10,7% ukupnog stanovništva i Ostalih 19.093 ili 3,6% ukupnog stanovništva.

24. Prema navedenom popisu u općinama koje danas čine Grad Sarajevo (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad) struktura stanovništva je bila kako slijedi: a) općina Stari Grad: kao Hrvati izjasnilo se 1.126 osoba ili 2,2% ukupnog stanovništva, kao Muslimani izjasnilo se 39.410 ili 77,7% ukupnog stanovništva, kao Srbi izjasnilo se 5.150 ili 10,1% ukupnog stanovništva, kao Jugoslaveni izjasnilo se 3.374 ili 6,6% ukupnog stanovništva i kao Ostali izjasnilo se 1.684 ili 3,3% ukupnog stanovništva; b) općina Centar: kao Hrvati izjasnilo se 5.428 ili 6,8% ukupnog stanovništva, kao Muslimani izjasnilo se 39.761 ili 50,1% ukupnog stanovništva, kao Srbi izjasnilo se 16.631 ili 21% ukupnog stanovništva, kao Jugoslaveni izjasnilo se 13.030 ili 16,4% ukupnog stanovništva i kao Ostali izjasnilo se 4.436 ili 5,6% ukupnog stanovništva; c) općina Novo Sarajevo: kao Hrvati izjasnilo se 8.798 ili 9,3% ukupnog stanovništva, kao Muslimani izjasnilo se 33.902 ili 35,7% ukupnog stanovništva, kao Srbi izjasnilo se 32.899 ili 34,6% ukupnog stanovništva, kao Jugoslaveni izjasnilo se 15.099 ili 15,9% ukupnog stanovništva i kao Ostali izjasnilo se 4.391 ili 4,6% ukupnog stanovništva; d) općina Novi Grad: kao Hrvati izjasnilo se 8.889 ili 6,5% ukupnog stanovništva, kao Muslimani izjasnilo se 69.430 ili 50,8% ukupnog stanovništva, kao Srbi izjasnilo se 37.591 ili 27,5% ukupnog stanovništva, kao Jugoslaveni izjasnilo se 15.580 ili 11,4% ukupnog stanovništva i kao Ostali izjasnilo se 5.126 ili 3,8% ukupnog stanovništva.

25. Zadnja rečenica Preambule Ustava Bosne i Hercegovine glasi: „*Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (zajedno s Ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine*“. U svojoj Trećoj djelomičnoj odluci broj U 5/98 (vidi Odluku od 1. srpnja 2000. godine, objavljenu u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 23/00 stav 19) Ustavni je sud zauzeo stav da je Preambula sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine. U navedenoj je odluci Ustavni sud naglasio sljedeće: „[...]*Budući da svaka odredba ustava entiteta mora biti konzistentna s Ustavom BiH, uključujući i Preambulu ovog ustava, odredbe Preambule pružaju pravnu osnovu za preispitivanje svih normativnih akata nižeg reda u odnosu na Ustav BiH dok god spomenuta preambula sadrži ustavne principe koji[...]opisuju sfere nadležnosti, doseg prava i obveza, ili uloge političkih institucija[...]*“ (ibid., stavak 26). U citiranoj odluci Ustavni je sud zaključio

sljedeće: „[...]ustavni princip kolektivne jednakosti konstitutivnih naroda, koji proizlazi iz označavanja Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih naroda, zabranjuje bilo kakve posebne privilegije za jedan ili dva od tih naroda, svaku dominaciju u strukturama vlasti i svaku etničku homogenizaciju segregacijom utemeljenom na teritorijalnom razdvajanju[...]“. Osim toga, Odlukom Ustavnog suda broj U 5/98 je nedvojbeno rečeno da su Bošnjaci, Srbi i Hrvati konstitutivni na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, te da su neustavne odredbe entitetskih ustava koje takvu konstitutivnost isključuju. Također, u navedenoj je odluci konstatirano: „[...]globalni cilj Dejtonskog mirovnog sporazuma je da osigura povratak izbjeglica i raseljenih osoba njihovim domovima i da na taj način ponovno uspostavi multietničko društvo koje je postojalo prije rata bez ikakvih teritorijalnih podjela s etničkim predznakom[...]“ (ibid., stavak 73).

26. Navedeni *ustavni* princip multietničnosti Bosne i Hercegovine, odnosno konstitutivnosti naroda na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, koji je detaljno razrađen u citiranoj odluci Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda, mora se dovesti u vezu s pobijanim odredbama Statuta, obzirom da svi niži pravni akti na teritoriju Bosne i Hercegovine moraju biti usklađeni s Ustavom Bosne i Hercegovine, kao najvišim pravnim aktom. Iz pobijane odredbe Statuta neprijeporno proizlazi da ona isključuje Srbe iz sastava Gradskog vijeća Grada Sarajeva, odnosno Srbima ne pruža garantirani minimum od 20% mjesta u Gradskom vijeću Grada Sarajeva, bez obzira na izborne rezultate, koji se daje drugim konstitutivnim narodima - Bošnjacima, Hrvatima i grupi Ostalih. Ovakvo nenavođenje Srba, kao konstitutivnog naroda koji obvezno mora participirati u Gradskom vijeću Grada Sarajeva, bez obzira na ostvarene izborne rezultate, je apsolutno neprihvatljivo obzirom da su Srbi, u smislu Preambule Ustava Bosne i Hercegovine i navedene odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda, konstitutivni narod na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

27. Gradsko vijeće Grada Sarajeva je suviše značajan organ u organizacijskoj strukturi Grada Sarajeva da bi se moglo preći preko činjenice da se jednom konstitutivnom narodu ne garantira minimalna zastupljenost u njemu, bez obzira na osvojene izborne rezultate. Na važnost i značaj tijela Grada Sarajeva i na njihov multietnični karakter ukazuje i Amandman XXVI stavak 2. na Ustav Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 13/97) koji glasi: „*Sastav i način odlučivanja tijela Grada Sarajeva odražava multietničnost i posebnost Grada Sarajeva kao glavnog grada Federacije Bosne i Hercegovine*“. Nadležnosti Gradskog vijeća Grada Sarajeva su temeljne za funkcioniranje Grada Sarajeva (npr. prema članku 24. Statuta nadležnosti Gradskog vijeća su: Gradsko vijeće donosi Statut Grada, donosi odluke, druge propise i opće akte i daje njihovo

tumačenje, bira i smjenjuje gradonačelnika i dogradonačelnika, donosi proračun, donosi propise o gradskim taksama, upravlja i raspolaze imovinom Grada Sarajeva i sl.). Zato je nužno Srbima, kao uostalom Bošnjacima i Hrvatima, osigurati garanciju za minimalno sudjelovanje u njemu bez obzira na ostvarene izborne rezultate, obzirom da se samo tako može ispoštovati ustavni princip konstitutivnosti naroda na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine. Tako se nešto može postići jedino ukoliko Statut bude označavao Srbe kao konstitutivni narod, kao što već označava Bošnjake, Hrvate i grupu Ostalih.

28. U prilog ovoj tvrdnji Ustavni se sud poziva na svoju praksu iz Odluke o konstitutivnosti broj U 5/98 od 1. srpnja 2000. godine, kojom je proglasio neustavnim odredbe entitetskih ustava kojima se ne poštuje ustavni princip kolektivne jednakosti konstitutivnih naroda, koji proizlazi iz označavanja Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih naroda, zabranjujući bilo kakve posebne privilegije za jedan ili dva od tih naroda, kao i svaku dominaciju u strukturama vlasti i svaku etničku homogenizaciju segregacijom utemeljenom na teritorijalnom razdvajanju. Ustavni sud smatra da ovom prilikom nije potrebno posebice elaborirati da „*grupa Ostalih*“, u pobijanoj odredbi članka 21. stavak 3. Statuta ne znači da Srbi imaju status konstitutivnog naroda, obzirom da je u svojoj Trećoj djelomičnoj odluci u predmetu U 5/98 (*ibid.*, stavak 104) zaključio da „*[...]kategorija Ostalih je samo polovičan supstitut za status konstitutivnih naroda i za privilegije koje oni uživaju prema Ustavu Federacije[...]*“.

29. Dakle, *Srbima* kao konstitutivnom narodu se mora garantirati određen minimalan broj mjesta u Gradskom vijeću, bez obzira na ostvareni izborni rezultat, kao što se garantira drugim konstitutivnim narodima, tj. Bošnjacima i Hrvatima i grupi Ostalih. Također, Ustavni sud naglašava da, ukoliko dođe do konstituiranja Gradskog vijeća ili bilo kojeg drugog tijela, na temelju propisa koji su nesuglasni ustavnom principu o konstitutivnosti naroda, onda samim tim i takvo konstituiranje nije sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine. Međutim, postavlja se pitanje što će se desiti ukoliko se izborom gradskih vijećnika iz reda općinskih vijećnika ne može ostvariti minimum koji treba biti propisan za sve konstitutivne narode. Postojeće rješenje, koje daje članak 21. stavak 4. Statuta je da se u tom slučaju gradski vijećnici biraju iz reda kandidata s lista političkih stranaka zastupljenih u općinskim vijećima, a na temelju izbornih rezultata.

30. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da je obveza političkih stranaka da na svim razinama vlasti, za koje se predlažu njihovi kandidati, ispoštuju principe Odluke broj U 5/98 o konstitutivnosti naroda, koji su prvenstveno bazirani na popisu stanovništva iz 1991. godine. Imajući u vidu odredbu članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, koja

utvrđuje da je Bosna i Hercegovina demokratska država, utemeljena na vladavini prava i slobodnim izborima, razvidna je obveza političkih stranaka da poštuju principe odluke o konstitutivnosti naroda, imajući u vidu činjenicu da zastupnici, odnosno kandidati političkih stranaka vrše faktičnu vlast nakon provedenih slobodnih i demokratskih izbora. U oprečnom, političke stranke koje ne ispoštuju ove principe dovode sebe u opasnost da ostvareni izborni rezultat ne odgovara broju mandata koji će pripasti toj stranci u odgovarajućem zakonodavnom tijelu.

31. U odnosu na konstituiranje Gradskog vijeća Grada Sarajeva na temelju pobijanih odluka općinskih vijeća, Ustavni sud naglašava da pravni sustav Bosne i Hercegovine ne omogućuje efektivni pravni lijek kojim bi se mogle pobijati odluke općinskih vijeća o izboru vijećnika koji se delegiraju u gradsko vijeće, zbog dvojbe da je takvim odlukama došlo do konstituiranja gradskog vijeća koje nije sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine. Izborni zakon Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 23/01, 7/02, 9/02 i 20/02) pruža zaštitu izbornog prava, s tim što se navedena zaštita odnosi na poštivanje pravila i procedura ustanovljenih tim zakonom. Naime, članak 6.1. navedenog zakona propisuje: *„Zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva. Izborna vijeća za prigovore i prizive i Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine“*, dok članak 6.2. određuje da: *„Svaka osoba, politička stranka ili koalicija koja ima pravni interes ili čije je pravo, ustanovljeno ovim zakonom, povrijeđeno, može nadležnom organu uložiti prigovor najkasnije u roku od tri (3) dana od učinjene povrede, ako nije drukčije predviđeno zakonom“*. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da je načelo vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine cilj koji, u konkretnom slučaju, daje uporište Ustavnom sudu da ispita je li pobijanim odlukama općinskih vijeća došlo do konstituiranja Gradskog vijeća Grada Sarajeva koje nije sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine.

32. Obzirom da općinska vijeća koja su donijela prijeporne odluke izvode svoju nadležnost iz neustavne odredbe Statuta, Ustavni sud zaključuje da konstituiranje Gradskog vijeća Grada Sarajeva na temelju navedenih odluka općinskih vijeća nije bilo sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine. Dakle, da bi Gradsko vijeće Grada Sarajeva bilo konstituirano sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, nužno je da općinska vijeća općina: Stari grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Novi grad Sarajevo izvrše izbor vijećnika za Gradsko vijeće Grada Sarajeva sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine.

33. Ustavni će sud ispitati i navode podnositelja zahtjeva da su, pobijanom odredbom članka 21. stavak 3. Statuta, Srbi izloženi diskriminaciji koja je zabranjena člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine.

34. Članak II/4. Ustava Bosne i Hercegovine propisuje princip nediskriminacije u odnosu na uživanje prava i sloboda predviđenih u ovom članku ili međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I na ovaj ustav. Zato, Ustavni će sud ispitati jesu li pobijanom odredbom članka 21. stavak 3. Statuta Srbi izloženi diskriminaciji u odnosu na grupu političkih prava garantiranih člankom 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije iz 1965. godine, koja je navedena u točki 6. Aneksa I.

35. Člankom 2. Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije je propisana pozitivna obveza država da svim odgovarajućim sredstvima sprečavaju svaki vid diskriminacije, dok se člankom 5. stavak 1. točka c) navedene konvencije garantiraju politička prava koja, između ostalog, uključuju i pravo sudjelovanja u vladi kao i u upravljanju javnim poslovima na svim razinama pod jednakim uvjetima. U odgovoru na pitanje jesu li pobijanom odredbom Statuta Srbi izloženi diskriminaciji u odnosu na njihovo etničko podrijetlo, Ustavni se sud poziva na svoj stav iz Odluke o konstitutivnosti naroda broj U 5/98 od 1. srpnja 2000. godine (*ibid.*, stavak 115) koji glasi: „*Međutim, ako je uspostavljen sustav vlasti koji rezervira sve javne položaje samo za pripadnike određenih etničkih grupa, 'pravo na sudjelovanje u izborima, na sudjelovanje u vlasti kao i u vođenju javnih poslova na bilo kojoj razini i pravo na jednak pristup javnim službama' je ozbiljno prekršeno za sve one osobe ili građane koji ne pripadaju tim etničkim grupama, obzirom da je njima a priori onemogućeno da se predstavljaju kao kandidati za takve vladine ili javne položaje*“. Ustavni se sud poziva i na st. 124. i 126. citirane odluke gdje je zaključio da: „*u konačnoj analizi označavanje Bošnjaka i Hrvata kao konstitutivnih naroda prema članku I.1(1) Ustava Federacije služi kao ustavna osnova za ustavno nelegitimne privilegije koje su date samo tim dvoma narodima u institucionalnim strukturama Federacije*“, kao i da: „*Bošnjaci i Hrvati, na temelju pobijanog članka I.1(1) uživaju privilegiran položaj koji se ne može legitimirati obzirom da oni, niti na razini Federacije, niti na razini Bosne i Hercegovine, nisu faktično ugrožene manjine koje moraju očuvati svoje postojanje[...]*“.

36. Ustavni sud *smatra* da se navedeni stavci mogu primijeniti i u konkretnom slučaju. Iz pobijane odredbe članka 21. stavak 3. Statuta neprijeporno je da se Bošnjacima, Hrvatima i grupi Ostalih daje privilegija da će im biti garantiran minimum od 20% mjesta u Gradskom vijeću Grada Sarajeva, bez obzira na izborne rezultate. Takav privilegij se ne daje Srbima, koji su također konstitutivni narod kao Bošnjaci, Hrvati i grupa Ostalih. Štoviše Srbi se uopće ni ne spominju u tekstu pobijane odredbe. Obzirom da ne postoji nikakav opravdan razlog zbog čega se Bošnjacima i Hrvatima daje takav povlašten status prilikom izbora članova Gradskog vijeća Grada Sarajeva, Ustavni sud *smatra* da nije potrebno dalje ispitivanje da bi se zaključilo da odredba članka 21. stavak 3. Statuta

krši pravo Srba na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u odnosu na politička prava iz članka 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije iz 1965. godine.

37. Osim toga, Ustavni sud primjećuje da se i u ostalim odredbama Statuta, koje nisu navedene u zahtjevu, samo Bošnjaci, Hrvati i grupa Ostalih navodi kao konstitutivni narod, te da se slijedom toga njima daju određene privilegije. Primjerice, članak 35. st. 1, 2, 3. i 4. Statuta propisuje da se u Gradskom vijeću Grada Sarajeva u pitanjima od vitalnog nacionalnog interesa odluke donose većinom glasova, uključujući najmanje četiri člana Gradskog vijeća iz reda Bošnjaka, Hrvata i grupe Ostalih, kao i da u oblasti stambenih poslova, infrastrukture/javnih službi uporaba lokalnog zemljišta, pojedine odluke mogu uticati na vitalne nacionalne interese Bošnjaka, Hrvata i grupe Ostalih. St. 3. i 4. navedenog članka propisuje da će pitanja od vitalnog nacionalnog interesa rješavati povjerenstvo koje će biti sastavljeno od po jednog zastupnika svakog konstitutivnog naroda, koje će izabrati hrvatski i bošnjački vijećnici u Gradskom vijeću. Članak 48. stavak 2. Statuta propisuje da gradonačelnik imenuje rukovođeće službenike u Gradskoj upravi, tako da Bošnjaci, Hrvati i grupa Ostalih dobiju garantirani minimum od 15% do 20% ovih mjesta. Potom, članak 75. Statuta regulira da ukoliko se izmjene Statuta odnose na čl. 8, 15, 17, 21, i 35. st. 4. i 40. st. 1. i 72. ovog statuta, one se smatraju usvojenim ukoliko za njih glasuju dvije trećine gradskih vijećnika, uključujući najmanje po četiri gradska vijećnika iz reda Bošnjaka, Hrvata i Ostalih. Također, Ustavni sud primjećuje da je odredba pobijanog članka 21. stavak 3. Statuta doslovce prenesena iz odredbe Amandmana II na Ustav Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 16/97) koji je još uvijek na pravnoj snazi i kojim se propisuje sastav Gradskog vijeća Grada Sarajeva. Međutim, navedene odredbe nisu pobijane predmetnim zahtjevom za ocjenom ustavnosti, te Ustavni sud ne može ulaziti u njihovo ispitivanje, jer se mora kretati u granicama postavljenog zahtjeva, u smislu članka 31. Poslovnika Ustavnog suda.

38. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da odredbe članka 21. stavak 3. Statuta nisu sukladne zadnjoj alineji Preambule Ustava Bosne, članku I/2. i članku II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi članka 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije.

VII. Zaključak

39. Odredba članka 21. stavak 3. Statuta i konstituiranje Gradskog vijeća Grada Sarajeva, na temelju pobijanih odluka o izboru vijećnika, nije sukladna zadnjoj alineji Preambule Ustava Bosne i Hercegovine, članku I/2. i članku II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi

članka 5. stavak 1. točka c) Konvencije o eliminiranju svih oblika rasne diskriminacije i Odluci o konstitutivnosti naroda Ustavnog suda broj U 5/98, zbog toga što pobijana odredba ne navodi Srbe kao konstitutivan narod, te što se Srbima ne daju iste garancije kao što se daju Bošnjacima, Hrvatima i grupi Ostalih, da će imati minimum od 20% mjesta u Gradskom vijeću Grada Sarajeva, bez obzira na izborne rezultate.

40. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. i članka 63. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

41. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 1134/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija V. H. iz Srebrenika podnesena zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na penziju po osnovu radnog staža ostvarenog u Republici Sloveniji, zbog nepostojanja međudržavnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije

Odluka od 17. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Midrag Simović, sudije Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. februara 2005. godine, u predmetu broj **AP 1134/04**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. tačka 1. i člana 59. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija V. H., zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.

Obrazloženje

1. V. H. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Srebrenika podnio je 9. novembra 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na penziju po osnovu radnog staža ostvarenog u Republici Sloveniji, zbog nepostojanja međudržavnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije.
2. Apelant navodi da prima penziju samo po osnovu radnog staža koji je ostvario radom u Bosni Hercegovini, dok po osnovu radnog staža ostvarenog u Republici Sloveniji pravo na penziju ne može ostvariti, odnosno ne može čak ni podnijeti zahtjev za ostvarenje ovog prava, zbog nepostojanja međudržavnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije kojim bi se uredilo ovo pitanje.
3. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije, Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3. b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda.
4. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

5. Član 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.»

Član 16. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

1. Sud nije nadležan za odlučivanje».

6. Ustavni sud podsjeća na svoju nadležnost iz člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojoj *«Ustavni sud ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».* U konkretnom slučaju, Ustavni sud zaključuje da nije nadležan da odlučuje o apelaciji kojom se ne pobija nikakva konkretna presuda suda u Bosni i Hercegovini, odnosno odluka u smislu člana 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, već se apelacija odnosi na nemogućnost ostvarivanja prava na penziju zbog toga što nije zaključen međudržavni sporazum kojim bi bilo uređeno ovo pitanje.

7. Imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko se utvrdi da Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

8. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 920/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ

Апелација К. П. против Пресуде
Основног суда у Бањој Луци број
П-981/95 од 26. фебруара 1996. године

Одлука од 17. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у саставу: председник Мато Тадић, потпредседници проф. др Ћазим Садиковић и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хаџиосмановић и Валерија Галић, на сједници одржаној 17. фебруара 2005. године, у предмету број **АП 920/04**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 став 2 тачка 3 и члана 59 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација К. П., поднесена против Пресуде Основног суда у Бањој Луци број П-981/95 од 26. фебруара 1996. године, због тога што је апеланткиња одустала од апелације.

Образложење

1. К. П. (у даљњем тексту: апеланткиња) из Градишке, коју заступају Р. и М. П., адвокати из Бање Луке, поднијела је 18. октобра 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Основног суда у Бањој Луци број П-981/95 од 26. фебруара 1996. године.
2. Приликом испитивања допустивости апелације Уставни суд је пошао од одредби члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 став 2 тачка 3 Пословника Уставног суда.

Члан VI/3б) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.»

Члан 16 став 2 тачка 3 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допустиви ако постоји који од сљедећих случајева:

(...)

3. Подносилац захтјева/апелације је одустао од захтјева/апелације».

3. Апеланткиња је 27. децембра 2004. године обавијестила Уставни суд да одустаје од апелације.
4. Имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тачка 3 Пословника Уставног суда, сходно којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је апелант одустао од апелације, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.
5. У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 83/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija M. B. protiv Presude Vrhovnog
suda Republike Srpske broj U-784/02 od 22.
listopada 2003. godine

Odluka od 17. veljače 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sutkinje Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. veljače 2005. godine, u predmetu broj **AP 83/04**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3, članka 16. stavak 2. točka 4. i članka 59. stavak 2. točka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija M. B., podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-784/02 od 22. listopada 2003. godine, zbog proteka roka za podnošenje.

Obrazloženje

1. M. B. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva je podnio 15. siječnja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj U-784/02 od 22. listopada 2003. godine.
2. Prigodom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. točka 4. Poslovnika Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku kojeg je koristio».

Članak 16. stavak 2. točka 4. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

4. protekao rok za podnošenje apelacije».

3. Apelant je pobijanu Presudu Vrhovnog suda broj U-784/02 od 22. listopada 2003. godine primio 13. studenoga 2003. godine, a apelacija je podnesena 15. siječnja 2004. godine, te proizlazi da je podnesena nakon što je protekao rok za podnošenje apelacije predviđen člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Sukladno navedenom, Ustavni je sud zaključio da je apelacija podnesena nepravodobno, odnosno nakon proteka roka od 60 dana od dana kada je apelant primio pobijanu presudu.

4. Imajući u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 4. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko apelant podnese apelaciju nakon proteka roka za podnošenje, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

5. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 1096/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija S. S. podnesena zbog neizvršavanja
rješenja građevinskog inspektora Općine
Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. jula
2003. godine

Odluka od 17. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sutkinje Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. februara 2005. godine, u predmetu broj **AP 1096/04**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3, člana 16. stav 2. tačka 5. i člana 59. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija S. S., podnesena zbog neizvršavanja rješenja građevinskog inspektora Općine Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. jula 2003. godine, jer ju je podnijelo neovlašćeno lice.

Obrazloženje

1. S. S. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kalesije podnio je 10. decembra 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog neizvršavanja Rješenja građevinskog inspektora Općine Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. jula 2003. godine.
2. Rješenjem građevinskog inspektora Općine Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. jula 2003. godine, donesenom po službenoj dužnosti, naloženo je A. I. iz Tuzle da u roku od 30 dana ukloni potkrovlje izgrađeno bez građevinske dozvole na poslovnom objektu u Kalesiji.
3. Apelant se žali da navedeno rješenje nije izvršeno, iako je to više puta tražio od nadležnih organa u Općini Kalesija, jer ga predmetno bespravno izgrađeno potkrovlje na objektu u njegovom susjedstvu ometa u mirnom uživanju njegove imovine.
4. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3. b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. stav 2. tačka 5. Poslovnika Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

Član 16. stav 2. tačka 5. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

5. zahtjev/apelaciju je podnijelo neovlašteno lice».

5. Predmetno rješenje o obavezi uklanjanja bespravno izgrađenog dijela objekta donio je građevinski inspektor Općine Kalesija po službenoj dužnosti, vršeći poslove inspekcijskog nadzora i u postupku u kojem apelant nije imao položaj stranke. Iz navedenog proizlazi da apelant nije lice koje ima pravo da, u konkretnom slučaju, podnese apelaciju Ustavnom sudu.

6. Imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 5. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je podnese neovlašteno lice, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

7. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 281/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ

Апелација С. М. поднесена због
незакључивања уговора о откупу стана

Одлука од 17. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у саставу предсједник Мато Тадић, потпредсједници проф. др Ћазим Садиковић и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хациосмановић и Валерија Галић, на сједници одржаној 17. фебруара 2005. године, у предмету број **АП 281/04**, основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 став 2 тачка 6 и члана 59 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација С. М., поднесена због незакључивања уговора о откупу стана, јер је Уставни суд Босне и Херцеговине о тој ствари раније одлучио.

Образложење

1. С. М. (у даљњем тексту: апелант) из Зенице, кога заступа Д. Ш., поднио је 4. марта 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) због незакључивања уговора о откупу стана.
2. Апелант је власнику стана, Жељезари «Зеница» д.о.о., 15 септембра 2003. године поднио захтјев за откуп стана на ком има станарско право, али до закључивања уговора о купопродаји није дошло у законом прописаном року од три мјесеца од дана кад је поднесен захтјев. Након тога апелант је поднио апелацију Уставном суду у којој се жали због незакључивања уговора о откупу стана.
3. Приликом испитивања допустивости апелације Уставни суд је пошао од одредби члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 став 2 тачка 6 Пословника Уставног суда.

Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.»

Члан 16 став 2 тачка 6 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допустиви ако постоји који од сљедећих случајева:

(...)

6. Суд је о истој ствари раније одлучио».

4. Уставни суд је већ раније донио Одлуку број АП 345/04 од 30. новембра 2004. године, којом је одбацио као недопуштену апелацију апеланта поднесену због исте ствари, због неисцрпљивања правних лијекова.

5. Имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тачка 6 Пословника Уставног суда, сходно којима ће се апелација одбацити као недопуштена уколико се утврди да је Уставни суд о истој ствари раније одлучивао, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

6. У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 157/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija I. M. protiv rješenja Suda Bosne
i Hercegovine broj Kž-138/04 od 24.
studenoga 2004. godine i broj K-125/04 od
5. studenoga 2004. godine

Odluka od 17. veljače 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sutkinje Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. veljače 2005. godine, u predmetu broj **AP 157/05**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. stavak 2. točka 7. i članka 59. stavak 2. točka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija I. M., podnesena protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine broj Kž-138/04 od 24. studenoga 2004. godine i broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine, zbog toga što je očito (prima facie) neutemeljena.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“ i „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Obrazloženje

1. I. M. (u daljnjem tekstu: apelant) iz mjesta Kasidoli, općina Priboj, Državna Zajednica Srbije i Crne Gore, kojeg zastupa E. K., odvjetnik iz Sarajeva, podnio je 28. siječnja 2005. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj Kž-138/04 od 24. studenoga 2004. godine i broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine. Apelant je, također, zatražio da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi obustavo izvršenje pobijanih rješenja.

2. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) je optužnicom broj KT-300/04 od 6. listopada 2004. godine optužilo apelanta zbog kaznenog djela - udruživanje radi činjenja kaznenih djela - iz članka 249. stavak 2. u svezi stavka 1. i

kaznenog djela - krijumčarenje osoba - iz članka 189. Kaznenog zakona BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 37/03).

3. Apelant je, uz nazočnost branitelja, 25. listopada 2004. godine sa Tužiteljstvom zaključio sporazum o priznanju krivnje, kojim je priznao da je kriv za izvršenje kaznenih djela za koja je optužen. U članku 5. navedenog sporazuma apelant i njegov branitelj su se odrekli prava na suđenje i prava na ulaganje priziva u odnosu na kaznenu sankciju.

4. Sud BiH je usvojio sporazum o priznanju krivnje, te donio Presudu broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine, kojom je apelanta proglasio krivim za kaznena djela za koja je optužen optužnicom Tužiteljstva broj K-300/04 od 6. listopada 2004. godine, te je ustvrdio kaznu zatvora u trajanju od dva mjeseca za kazneno djelo iz članka 249. stavak 2. u svezi stavka 1. Kaznenog zakona i kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci za kazneno djelo iz članka 189. Kaznenog zakona, nakon čega ga je primjenom čl. 53. i 55. Kaznenog zakona apelanta osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od sedam mjeseci. Sud BiH je klauzulom o pravomoćnosti navedenu presudu proglasio pravomoćnom i izvršnom u odnosu na apelanta, sa danom donošenja, tj. sa 5. studenim 2004. godine. Sud BiH u navedenoj presudi nije dao pouku o pravnom lijeku.

5. Apelant je 9. studenoga 2004. godine Sudu BiH uložio priziv na presudu tog suda broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine. U prizivu apelant je naveo da je sa Tužiteljstvom zaključio sporazum o krivnji sukladno članku 231. Zakona o kaznenom postupku („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 3/03), te da se, sukladno stavku 4. točka c) navedenog članka, odrekao prava na suđenje i prava na ulaganje priziva na kaznenu sankciju. Apelant je posebice naglasio da se navedenim sporazumom nije odrekao prava na priziv na presudu koja će se donijeti, sukladno zaključenom sporazumom o priznanju krivnje. Kako Sud BiH, u presudi od 5. studenoga 2004. godine, nije dao pouku o pravnom lijeku, a na presudu je stavio klauzulu o pravomoćnosti kojom utvrđuje da je presuda pravomoćna i izvršna u odnosu na apelanta sa danom donošenja, apelant smatra da je navedenim postupcima Sud BiH načinio bitnu povredu prava na obranu iz članka 297. stavak 1. točka d) Zakona o kaznenom postupku, te da je došlo i do povrede prava na priziv u kaznenim stvarima iz članka 2. Protokola broj 7 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). O ovom prizivu apelanta Sud BiH još nije donio odluku.

6. Sud BiH je, nakon što je donio navedenu osuđujuću presudu, donio i Rješenje broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine, koje je potvrđeno Rješenjem tog suda broj KŽ-138/04 od 24. studenoga 2004. godine, kojim je apelantu ukinuo ranije određen pritvor

i uputio ga na izdržavanje zatvorske kazne po izrečenoj presudi. Apelant je u prizivu na navedeno prvostupanjsko rješenje istaknuo da je upućen na izdržavanje zatvorske kazne na temelju nepravomoćne presude, naglašujući da se sporazumom o priznanju krivnje nije odrekao prava priziva na presudu, već se samo odrekao prava na suđenje i priziv u odnosu na kaznenu sankciju. Dalje je naveo da je navedenim rješenjem povrijeđeno njegovo pravo na obranu iz članka 297. stavak 1. točka d) Zakona o kaznenom postupku i pravo na izjavljivanje priziva u kaznenim stvarima iz članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

7. Sud BiH je, u rješenju kojim je odlučio o ovom prizivu, naveo da je apelantu ukinut pritvor i da je apelant upućen na izdržavanje kazne na temelju presude koja je donesena na temelju sporazuma o priznanju krivnje. Stoga, prema ocjeni suda, nisu utemeljeni apelantovi navodi da mu je u postupku ukidanja pritvora i slanja na izdržavanje zatvorske kazne povrijeđeno pravo na obranu, te da mu je uskraćeno pravo na priziv u kaznenim stvarima, obzirom da mu je u ovom postupku to pravo bilo osigurano.

8. Nakon toga apelant je podnio apelaciju Ustavnom sudu protiv rješenja Suda BiH broj Kž-138/04 od 24. studenoga 2004. godine i broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine (rješenja koja su donesena u postupku ukidanja pritvora i upućivanja na izdržavanje zatvorske kazne). Apelant smatra da je pobijanim rješenjima došlo do povrede njegovog ustavnog prava na priziv u kaznenim stvarima iz članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, te da je došlo do povrede prava na slobodu i sigurnost osobe iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije.

9. Povredu prava na priziv u kaznenim stvarima apelant vidi u tomu što osuđujuća presuda, na temelju koje je upućen na izdržavanje kazne, nije sadržavala pouku o pravnom lijeku i što je u njoj konstatirano da je pravomoćna i izvršna u odnosu na njega sa nadnevkom donošenja, iako se u sporazumu o priznanju krivnje nije odrekao prava priziva na presudu, već se samo odrekao prava na suđenje i prava na izjavljivanje priziva u odnosu na kaznenu sankciju. Dakle, apelant tvrdi da, uskraćivanjem prava na priziv, navedena presuda nije mogla postati pravomoćna i izvršna, te zato nije ni mogao biti upućen na izdržavanje zatvorske kazne na temelju takve presude, u čemu apelant vidi povredu ustavnog prava na slobodu i sigurnost iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije.

10. Prigodom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. stavak 2. točka 7. Poslovnika Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 16. stavak 2. točka 7. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

„Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

7. apelacija je očito (prima facie) neutemeljena ili je zlouporabljeno pravo na podnošenje apelacije».

11. Ustavni će sud prvo obrazložiti dopustivost apelacije glede apelantovih navoda da je pobijanim rješenjima došlo do povrede prava na izjavljivanje priziva u kaznenim stvarima iz članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

Članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju glasi:

„1. Svako tko je odlukom Suda osuđen za kazneno djelo ima pravo da njegovu osudu ili kaznu preispita viši sud. Ostvarivanje ovog prava, uključujući i temelje za njegovu korištenje, uređuje se zakonom.

2. Ovo pravo može podlijegati izuzecima u odnosu na djela manjeg značaja, koja su određena zakonom, ili u slučajevima kada je osobi u pitanju u prvom stupnju sudio najviši sud ili je bila osuđena na temelju priziva na oslobađajuću presudu“.

12. Ustavni sud naglašava da je opseg članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, u osnovi, određen konceptima „kazneno djelo“, „sud“ i riječima „osuda ili kazna“. Značenje riječi „kazneno djelo“ tijesno je povezano sa konceptom „kaznene optužbe“ iz članka 6. Europske konvencije. Zato je ispravno tvrditi da se članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, također, odnosi i na stegovne i administrativne kazne koje potpadaju pod opseg članka 6. Europske konvencije. Međutim, članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju ne može se primijeniti na preventivne mjere, naloge za deportaciju i odluke koje se odnose na protjerivanje, ukoliko one ne sadrže elemente kaznenog zakona. Članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju pretpostavlja postojanje „osude ili kazne“, s tim da ove pojmove treba tumačiti autonomno. Prema tomu članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju se ne može primjenjivati ukoliko osoba nije osuđena i kažnjena zbog nedostatka dokaza ili krivnje.

13. Prva rečenica članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju ukazuje da svako ima pravo na preispitivanje osude ili kazne. Druga rečenica članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju naglašava da se ostvarivanje prava na priziv regulira zakonom, što znači da Europska konvencija prepušta da o modalitetima preispitivanja odluke u kaznenim stvarima odlučuje domaće zakonodavstvo. Drugi stavak članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju regulira tri izuzetka u odnosu na pravo izloženo u prvom stavku. Prvi se izuzetak odnosi na manje prestupe. Drugi se izuzetak odnosi na slučajeve gdje je u prvoj instanci optuženoj osobi sudio najviši sud. Treći se izuzetak odnosi na slučajeve u kojima je presuda objavljena nakon priziva sa zahtjevom za oslobađanje.

14. Imajući u vidu navedeno Ustavni sud konstatira da je članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju primjenljiv u konkretnom slučaju. Ustavni je sud prethodno objasnio da je pravo na priziv u kaznenim stvarima regulirano prvom rečenicom članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju. Apelant se žali da mu je to pravo uskraćeno pobijanim rješenjima Suda BiH. Dakle, suština prava iz navedenog članka jeste da se svakomu mora omogućiti da višem sudu izjavi priziv na odluku nižeg suda u kaznenim stvarima. U konkretnom slučaju Ustavni sud ne vidi niti jedan razlog da bi se moglo smatrati da je došlo do povrede navedenog prava, obzirom da je u Rješenju Suda BiH broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine naznačeno da apelant protiv ovog rješenja može izjaviti priziv u roku od tri dana od dana prijama. Apelant je pravo na priziv iskoristio ali je njegov priziv odbijen kao neutemeljen Rješenjem Suda BiH broj KŽ-138/04 od 24. studenoga 2004. godine. Iz navedenog slijedi da je apelantu omogućeno izjavljivanje priziva na odluku suda u kaznenim stvarima, čime je ispunjen uvjet iz članka 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju. Stoga, Ustavni sud zaključuje da je predmetna apelacija, sukladno članku 16. stavak 2. točka 7. Poslovnika Ustavnog suda, očito (*prima facie*) neutemeljena u odnosu na članak 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

15. Ustavni će sud sada obrazložiti dopustivost apelacije glede apelantovih navoda da je pobijanim rješenjima, kojima mu se ukida pritvor i upućuje se na izdržavanje kazne zatvora, došlo do povrede njegovog ustavnog prava na slobodu i sigurnost osobe iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije.

16. Članak II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«3. *Popis prava*

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(d) *Pravo na slobodu i sigurnost osobe.*»

Članak 5. stavak 1. točka a. Europske konvencije glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne smije biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i sukladno zakonom propisanim postupkom:

a. zakonitog lišenja slobode po presudi nadležnog suda.

17. Ustavni sud naglašava da je, u postupku ukidanja apelantovog pritvora i upućivanja na izdržavanje zatvorske kazne, za koji je prethodno u ovoj odluci konstatirano da je bilo sukladno članku 2. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, utvrđeno da se apelant šalje na izdržavanje kazne na temelju pravomoćne i izvršne Presude Suda BiH broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine. Iz navedenog je razvidno vidljivo da se u konkretnom slučaju radi o „zakonitom lišavanju slobode po presudi nadležnog suda“, kako je propisano člankom 5. stavak 1. točka a. Europske konvencije. Stoga su očito (*prima facie*) neutemeljeni apelantovi navodi da je lišen slobode, odnosno da se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, oprečno izuzecima od zabrane lišavanja slobode iz navedenog članka Europske konvencije.

18. Sukladno navedenom, a imajući u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 7. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je očito (*prima facie*) neutemeljena ili je zlouporabljeno pravo na podnošenje apelacije, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

19. Obzirom na odluku o dopustivosti u ovom predmetu, Ustavni sud zaključuje da nema osnove za razmatranje apelantovog prijedloga za donošenje privremene mjere.

20. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 71/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija Dž., Dž. i V. H. protiv Rješenja
o izvršenju Uprave za stambena pitanja
Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98
od 24. decembra 2003. godine

Odluka od 18. marta 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sudije Hatidža Hadžiosmanović, prof. David Feldman, Valerija Galić, Jovo Rosić i prof. dr. Constance Grewe, na sjednici održanoj 18. marta 2005. godine, u predmetu broj **AP 71/04**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. tačka 8. i člana 59. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija Dž., Dž. i V. H., podnesena protiv Rješenja o izvršenju Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine, zbog izmijenjenih pravnih okolnosti.

Obrazloženje

1. Dž., Dž. i V. H. (u daljnjem tekstu: apelanti), svi iz Sarajeva, koje zastupa E. J., advokat iz Sarajeva, podnijeli su 9. januara 2004. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Rješenja o izvršenju Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Uprava za stambena pitanja) broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine. Apelanti su 18. juna 2004. godine dopunili/precizirali apelaciju. Apelanti su, također, podnijeli zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud obustavio izvršenje Rješenja Uprave za stambena pitanja broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine do pravosnažnog okončanja upravnog postupka po zahtjevu Dž. H. radi vraćanja u posjed stana u ulici Himze Polovine broj 1 u Sarajevu. Podneskom od 9. marta 2005. godine apelanti su naveli da i dalje traju povrede njihovih prava na brz i efikasan postupak i prava na mirno uživanje doma. Apelanti i dalje bez pravosnažnog rješenja o vraćanju stana u posjed ne mogu otkupiti stan i steći pravo vlasništva, pa zbog toga ostaju kod ranijih navoda iz apelacije.
2. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

3. Na temelju Ugovora o korištenju stana broj MB/05-1-50/90, koji je zaključen 12. januara 1991. godine između Dž. H. i tadašnjeg SIZ-a stanovanja, kao i Ugovora o korištenju stana broj MB 334 zaključenog 13. marta 1992. godine između Dž. H. i RZ Jugobanka, Jugobanka d.d. Sarajevo, apelantu je dodijeljen stan, površine od 65 m², u ulici Himze Polovine broj 1 u Sarajevu. Prema dokumentaciji koja je dostavljena Ustavnom sudu i činjenicama iz spisa, stan su koristili još i članovi domaćinstva nosioca stanarskog prava, V., Dž. i A. H. Apelanti su napustili stan zbog ratnih dejtava.

4. Dž. H. je također bio nosilac stanarskog prava na stanu u Zenici, u ulici Mejdandžik broj 9-c, a na osnovu ugovora o korištenju stana zaključenog 31. marta 1967. godine sa Preduzećem za gazdovanje stambenim zgradama u Zenici. Apelant je 26. juna 2001. godine taj stan vratio Općini Zenici, što je utvrđeno na osnovu Sporazuma broj 03-1/78 od 12. januara 2001. godine, zaključenog između Javnog preduzeća za izgradnju i uređenje grada «Zenica» iz Zenice i vlasnika stana, kao i zapisnika Službe za opću upravu i stambene poslove Općine Zenica od 26. juna 2001. godine.

a) Sudski postupak u pogledu utvrđivanja valjanosti ugovora o korištenju stana

5. Vlasnik stana, Jugobanka d.d. Sarajevo (čiji je pravni slijednik Union banka d.d. Sarajevo), je 14. jula 1997. godine podnijela tužbu Općinskom sudu I u Sarajevu protiv Dž. H. sa tužbenim zahtjevom da se donese presuda kojom bi se utvrdila ništavost Ugovora o korištenju stana br. MB/05-1-50/90 i MB 334. Općinski sud I u Sarajevu je donio Presudu broj P-814/97 od 15. decembra 1999. godine, kojom je u cijelosti odbio tužbeni zahtjev tužitelja. Povodom tužiteljeve žalbe Kantonalni sud u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) donio je Rješenje broj Gž. 419/01 od 26. aprila 2001. godine kojim je uvažio žalbu, ukinuo prvostepenu presudu i predmet vratio na ponovni postupak. U ponovljenom postupku Općinski sud I u Sarajevu je, Presudom broj P-998/01 od 26. marta 2002. godine, ponovo u cijelosti odbio tužiteljev tužbeni zahtjev. Ova presuda potvrđena je Presudom Kantonalnog suda broj Gž-1127/02 od 15. oktobra 2002. godine. Presuda prvostepenog suda kojom je odlučeno o valjanosti ugovora o korištenju stana Dž. H. postala je pravosnažna 15. oktobra 2002. godine. Nezadovoljna ovakvim ishodom tužbenog zahtjeva, Union banka d.d. Sarajevo je na drugostepenu presudu izjavila reviziju Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud). Vrhovni sud je Presudom broj Rev-152/03 od 27. januara 2005. godine odbio reviziju Union banke d.d. Sarajevo, na čijoj strani je učestvovala i umješak S. A. u predmetu utvrđivanja valjanosti ugovora.

6. Vrhovni sud je utvrdio da je Dž. H. na osnovu odluke davaoca stana na korištenje 12. januara 1991. godine zaključio pravno valjan ugovor, da je nakon zaključenja ugovora zakonito uselio u stan i koristio ga zajedno sa ostalim članovima porodičnog domaćinstva. Isto tako, Vrhovni sud je ustanovio da postupak nije vođen zbog otkaza ugovora o korištenju stana iz razloga predviđenih u članu 47. Zakona o stambenim odnosima (zbog nekorištenja stana duže od 6 mjeseci), već zbog poništavanja ugovora i predaje stana u posjed. Vrhovni sud je zaključio da je otpao uvjet da se kroz daljnji postupak ovaj sud bavi pitanjima ima li osnove za primjenu člana 83a. Zakona o stambenim odnosima, kojim je regulisano da se u postupcima za otkaz ugovora o korištenju stana primjenjuju odredbe Zakona o stambenim odnosima.

7. Pošto su nižestepeni sudovi utvrdili da su apelanti u sporni stan uselili zakonito, na temelju valjanog ugovora o korištenju stana, Vrhovni sud je utvrdio da se ne mogu prihvatiti razlozi za poništavanje ugovora o korištenju stana, pa prema tome ni osnova za predaju stana u posjed. Također, Vrhovni sud je utvrdio da nisu primjenjivi čl. 17. i 18. Zakona o stambenim odnosima jer apelanti ni prije, a ni za vrijeme donošenja nižestepenih sudskih odluka, nisu bili višestruki korisnici.

b) Upravni postupak vođen zbog zahtjeva apelanata za povrat stana

8. Za vrijeme trajanja sudskog postupka Dž. H. je, Rješenjem Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 13. jula 2000. godine, odbijen zahtjev za povrat stana u ulici Himze Polovine broj 1. Dž. H. je uložio žalbu Ministarstvu stambenih poslova Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) koje je uvažilo uloženu žalbu i Rješenjem broj 27/02-23-2961/00 od 6. novembra 2000. godine vratilo predmet na prvostepeni postupak. U ponovljenom postupku Uprava za stambena pitanja je Rješenjem broj 23/1-372-3473/98 od 24. aprila 2001. godine potvrdila Dž. H. status člana domaćinstva Dž. H. Na osnovu toga rješenja apelantica je 7. juna 2001. godine uvedena u posjed spornog stana. Žalbe zainteresiranih stranaka, Union banke d.d. Sarajevo i S. A., kao privremene korisnice stana, odbijene su Rješenjem Ministarstva broj 27/02-23-2234/01 od 7. januara 2002. godine. Isti žalitelji su pokrenuli upravni spor pred Kantonalnim sudom, koji je Presudom broj U-130/02 od 4. jula 2002. godine uvažio tužbe, ukinuo prvostepeno i drugostepeno rješenje i vratio predmet Upravi za stambena pitanja. U novom postupku Uprava za stambena pitanja je Rješenjem broj 23/1-372-3473/98 od 23. juna 2003. godine odbila apelanticin zahtjev za vraćanje stana u posjed kao neosnovan. Ovo rješenje potvrđeno je Rješenjem Ministarstva broj 27/02-23-3776/03 od 14. oktobra 2003. godine.

c) Upravni spor vođen zbog zahtjeva apelanata za povrat stana

9. Kako bi poništila Rješenje Ministarstva broj 27/02-23-3776/03 od 14. oktobra 2003. godine, apelantica je 21. novembra 2003. godine pokrenula upravni spor pred Kantonalnim sudom. Rješavajući tužbu u upravnom sporu Dž. H., Kantonalni sud je Presudom broj U-571/03 od 13. februara 2004. godine apelanticinu tužbu odbio. Dž. H. je u upravnoj stvari vraćanja stana u posjed protiv navedene presude Kantalnog suda u Sarajevu broj U-571/03 od 13. februara 2004. godine blagovremeno podnijela žalbu Vrhovnom sudu.

10. Vrhovni sud je, odlučujući o apelanticinoj žalbi protiv Presude Kantalnog suda broj U-571/03 od 13. februara 2004. godine, Presudom broj UŽ-237/04 od 16. septembra 2004. godine apelanticinu žalbu uvažio tako da je osporeno Rješenje Ministarstva broj 27/02-23-3776/03 od 14. oktobra 2003. godine i prvostepeno Rješenje Uprave za stambena pitanja broj 23/1-372-3473/98 od 23. juna 2003. godine poništio i predmet vratio prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

11. Apelanti su podnijeli apelaciju Ustavnom sudu žaleći se da im je osporenim rješenjem povrijeđeno pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine odnosno člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropske konvencije).

12. Ustavni sud je 30. januara 2004. godine, na zahtjev apelanata, donio privremenu mjeru kojom se obustavlja izvršenje Rješenja o izvršenju Uprave za stambene poslove broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine.

13. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. stav 2. tačka 8. Poslovnika Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

Član 16. stav 2. tačka 8. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

8. ako su izmijenjene pravne okolnosti».

14. Kao što je iz apelacije vidljivo, apelanti su se žalili na Rješenje o izvršenju Uprave za stambene poslove Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine, kojim je utvrđeno da Dž. H. koristi stan u ulici Himze Polovine broj 1 u Sarajevu kao višestruki korisnik i kojim joj se nalaže da u roku od 15 dana od dana prijema navedenog rješenja iseli iz spornog stana, te da ga preda Upravi za stambena pitanja «radi pečaćenja». Ovo rješenje o izvršenju je doneseno na temelju Rješenja Uprave za stambena pitanja broj 23/1-372-3473/98 od 23. juna 2003. godine, kojim se odbija zahtjev Dž. H. za vraćanje spornog stana u posjed. Iako izričito nije navedeno u rješenju, logičkim tumačenjem se može zaključiti da se istim rješenjem nalaže iseljenje i Dž. i V. H., iako je upravo Dž. H. dobio sporni stan na korištenje i nosilac je stanarskog prava na tom stanu, što je navedenim sudskim presudama i potvrđeno. U tom trenutku je već bila donesena pravosnažna Presuda Kantonalnog suda broj GŽ-1127/02 od 15. oktobra 2002. godine, kojom je potvrđena pravna valjanost ugovora o korištenju spornog stana.
15. S obzirom na postojanje pravosnažne presude o valjanosti korištenja spornog stana, Ustavni sud je prilikom odlučivanja o zahtjevu za donošenje privremene mjere zaključio da postoje okolnosti koje mogu, ukoliko se izvrši sporno rješenje, prouzrokovati nenadoknadivu štetu i narušiti pravo na dom apelanata, zaštićeno članom 8. Evropske konvencije. Iz tih razloga je Ustavni sud smatrao opravdanim i nužnim da, 30. januara 2004. godine, usvoji privremenu mjeru kojom je obustavio izvršenje Rješenja Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine.
16. Iz daljeg toka ovog spornog slučaja i dokumentacije dostavljene Ustavnom sudu vidljivo je da je Ministarstvo stambenih poslova, uprkos svih iznesenih pravnih činjenica, žalbu Dž. H. odbilo Rješenjem broj 27/02-23-3776/03 od 14. oktobra 2003. godine, a Kantonalni sud je Presudom broj U-571/03 od 13. februara 2004. godine odbio tužbu u upravnom sporu za poništenje navedenog rješenja.
17. Međutim, Vrhovni sud je Presudom broj UŽ-237/04 od 16. septembra 2004. godine apelanticinu žalbu uvažio, osporena rješenja poništio i predmet vratio prvostepenom organu na ponovno odlučivanje. Ovom presudom je poništeno i Rješenje o izvršenju Uprave za stambene poslove broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine, koje je i bilo predmet apelacije.
18. U ovom predmetu je očigledno da okolnosti slučaja, a u vezi sva tri apelanta, pokreću ustavna prava garantirana članom II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i članom

8. Evropske konvencije – prava na dom, iako se pobijano rješenje ne odnosi na drugog i trećeg apelanta. Ovakav zaključak je donesen na osnovu operativnog dijela osporenog rješenja, koji obavezuje prvog apelanta «da u roku od 15 dana od dana prijema rješenja iseli iz stana u ulici Himze Polovine, te da ga slobodnog od ljudi i vlastitih stvari preda Upravi za stambena pitanja radi pečaćenja» i činjenice da je pravosnažnom presudom Općinski sud I u Sarajevu odlučio suprotno i potvrdio pravnu valjanost Ugovora broj MB/05-1-50/90 I MB 334 i, samim tim, stanarsko pravo drugog apelanta nad predmetnim stanom.

19. Ustavni sud je naveo da se nosiocu stanarskog prava mora osigurati uživanje ustavnih prava iz člana II/3.f) kao i njihova efektivna sudska zaštita u slučaju kada dođe do miješanja države u smislu člana 8. stav 2. Evropske konvencije. Ova zaštita podrazumijeva, kako je naveo i Ustavni sud u svojoj odluci o privremenoj mjeri, i efektivno zaustavljanje svake prijetnje upravnih organa, prije svega, u slučajevima u kojima upravni organi postupaju proizvoljno. U vezi s tim, Ustavni sud je također naveo da upravni organi moraju postupati u skladu sa zakonima, jer je to jedan od osnovnih principa pravne države i principa podjele vlasti u državi prema članu I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

20. U konkretnom slučaju Ustavni sud je zaključio da drugi i treći apelant nisu uopće bili stranke u sporu pred upravnim organima. Prema tome, izvršenje osporenog Rješenja Uprave za stambena pitanja broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine bi pogodilo, pravno i faktički, lica koja nisu bila umiješana u predmetni slučaj. Dalje, Ustavni sud je napomenuo da ostvarivanje prava, kao i njihovo oduzimanje, u upravnom postupku ne smije biti na štetu prava drugih osoba, jer bi to vodilo ka pravnoj anarhiji. Iz ovih razloga, Ustavni sud je smatrao da bi izvršenjem rješenja za, prije svega, drugog i trećeg apelanta mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice. S druge strane Ustavni sud, prilikom donošenja odluke o privremenoj mjeri, nije mogao koristiti blažu mjeru kojom bi se postigao isti cilj. Konačno, u okolnostima datog slučaja Ustavni sud je smatrao da nema drugog, efikasnijeg načina zaštite protiv navedenog akta. U skladu sa navedenim, Ustavni sud je ocijenio da su ispunjeni uvjeti da se do donošenja meritorne odluke privremeno obustavi izvršenje osporenog akta pri čemu, ni u kojem slučaju, nije prejudicirao odluku koju će ovaj sud donijeti o meritumu konkretnog slučaja.

21. Vrhovni sud je, poništavajući osporena rješenja, u Presudi broj UŽ-237/04 od 16. septembra 2004. godine naveo u obrazloženju da su nižestepeni sudovi povrijedili načelo slobodne ocjene dokaza iz člana 9. Zakona o upravnom postupku («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» br. 2/98 i 48/99) time što su o statusu apelanata zaključivali iz činjenice da oni navodno nemaju mjesto prebivališta na adresi spornog

stana. Međutim, apelanti su od 1. januara 1991. godine *de facto* i *de iure* stanovali u predmetnom stanu, na što upućuje i niz dokaza izvedenih i provedenih u parničnom postupku. Naime, još u toku sudskog postupka oko utvrđivanja valjanosti ugovora o korištenju stana predloženi su dokazi da su apelanti zaista stanovali u spornom stanu i da imaju status zakonitih korisnika stana. Vrhovni sud je potvrdio da je također i Dž. H. član porodičnog domaćinstva, da je zakonito uselila u stan zajedno sa porodicom i da se ne može osporavati njeno pravo da se u stan vrati na način na koji je rješavan povratak svih izbjeglih i raseljenih lica. Isto tako, pošto je i Dž. H. podnio zahtjev za povrat u posjed predmetnog stana, presudom Vrhovnog suda je naloženo ubrzano rješavanje zahtjeva spajanjem ova dva zahtjeva za povrat stana. Izmijenjene pravne okolnosti su sadržane u činjenici da je Vrhovni sud definitivno, Presudom broj UŽ-237/04 od 16. septembra 2004. godine, potvrdio status Dž. H. kao zakonitog člana porodičnog domaćinstva Dž. H. i, ukinuvši sporna rješenja, obavezao prvostepeni organ da ponovo odluči o zahtjevima Dž. i Dž. H. o njihovim zahtjevima za povrat predmetnog stana u smislu odredbi Zakona o prestanku važenja zakona o napuštenim stanovima («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» br. 11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99, 37/01 i 56/01).

22. Osim toga, Ustavni sud je i donio privremenu mjeru smatrajući to jedinom sigurnom zaštitom od kršenja ustavnog prava na dom apelanata, jer je, između ostalog, pravosnažnom Presudom Kantonalnog suda broj GŽ-1127/02 od 15. oktobra 2002. godine potvrđena valjanost ugovora o korištenju stana. Ustavni sud je smatrao da je pravno neodrživo donošenje takvih pojedinačnih pravnih akata čiji je cilj bio deložacija zakonitih nosilaca i korisnika stanarskog prava. Donošenjem Presude Vrhovnog suda broj Rev-152/03 od 27. januara 2005. godine u predmetu valjanosti ugovora o korištenju stana Dž. H. u ulici Himze Polovine broj 1 u Sarajevu definitivno je okončana bilo kakva mogućnost osporavanja valjanosti ugovora o korištenju stana u redovnom sudskom postupku, kao i tretiranje apelanata kao višestrukih korisnika. Vrhovni sud je revizionom presudom, dakle, prihvatio utvrđenja da su apelanti na zakonit način uselili u sporni stan na temelju akta davaoca stana na korištenje, a u skladu sa st. 1. i 2. člana 11. Zakona o stambenim odnosima. Izmijenjena pravna okolnost se ogleda u činjenici da je revizijom Vrhovnog suda, broj Rev-152/03 od 27. januara 2005. godine, konačno potvrđena valjanost ugovora o korištenju spornog stana, tako da bi bilo kakvo preispitivanje te valjanosti u redovnom sudskom postupku i posebno donošenje pojedinačnih pravnih akata mimo te presude bilo nezakonito i vodilo bi povredi ustavnih prava apelanata na dom. Dakle, donošenjem presude Vrhovnog suda nastaje izmijenjena pravna okolnost koja nameće da se zahtjev apelanata za povrat stana riješi u skladu sa tom odlukom i da se apellantima prizna pravo na korištenje stana.

23. Donošenjem Presude Vrhovnog suda broj Rev-152/03 od 27. januara 2005. godine, u parničnom postupku, potvrđena je valjanost ugovora apelanata o korištenju spornog stana. Time su nastale izmijenjene pravne okolnosti, koje su nametnule obavezu nižestepenim organima da tu pravnu činjenicu uzmu u obzir prilikom ponovnog razmatranja zahtjeva apelanata za povrat stana.

24. Također, donošenjem Presude Vrhovnog suda broj UŽ-237/04 od 16. septembra 2004. godine, kojom je odlučeno o žalbi apelanata u predmetu povrata spornog stana, naloženo je prvostepenom organu da ponovo riješi zahtjev apelanata za povrat stana u skladu sa dispozitivom navedene presude, čime su također nastale izmijenjene pravne okolnosti koje rješavanje ove apelacije čine nedopustivom u smislu tačke 8. stav 2. člana 16. Poslovnika Ustavnog suda.

25. Imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 8. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ako su izmijenjene pravne okolnosti, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

26. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 1103/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ

Апелација П.П. “Пеги” против Пресуде Врховног суда Републике Српске број У-240/01 од 27. октобра 2004. године, Рјешења Министарства финансија – Финансијске полиције Републике Српске број 00/456.10-162/99 од 30. јануара 2001. године и Рјешења инспектора Финансијске полиције Републике Српске – Подручни центар Источно Сарајево број 06/456.2-180/99 од 5. октобра 1999. године

Одлука од 17. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у саставу: председник Мато Тадић, потпредседници проф. др Ђазим Садиковић и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хаџиосмановић и Валерија Галић, на сједници одржаној 17. фебруара 2005. године, у предмету број АП 1103/04, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 став 2 тач. 7 и 9 и члана 59 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација П.П. “Пеги”, поднесена против Пресуде Врховног суда Републике Српске број У-240/01 од 27. октобра 2004. године, Рјешења Министарства финансија – Финансијске полиције Републике Српске број 00/456.10-162/99 од 30. јануара 2001. године и Рјешења инспектора Финансијске полиције Републике Српске – Подручни центар Источно Сарајево број 06/456.2-180/99 од 5. октобра 1999. године, у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, због тога што је *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом Босне и Херцеговине

Одбацује се као недопуштена апелација П.П. “Пеги”, поднесена против Пресуде Врховног суда Републике Српске број У-240/01 од 27. октобра 2004. године, Рјешења Министарства финансија – Финансијске полиције Републике Српске број 00/456.10-162/99 од 30. јануара 2001. године и Рјешења инспектора Финансијске полиције Републике Српске – Подручни центар Источно Сарајево број 06/456.2-180/99 од 5. октобра 1999. године, у односу на члан I/4 Устава Босне и Херцеговине и члан II/4 Устава Босне и Херцеговине, те члан 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер је очигледно (*prima facie*) неоснована.

Образложење

1. П.П. “Пеги” (у даљњем тексту: апелант), из Пала, кога заступа О. Т., адвокат из Лакташа, поднио је 17. децембра 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Врховни суд) број У-240/01 од 27. октобра 2004. године, Рјешења Министарства финансија – Финансијске полиције Републике Српске број 00/456.10-162/99 од 30. јануара 2001. године и Рјешења инспектора Финансијске полиције Републике Српске – Подручни центар Источно Сарајево број 06/456.2-180/99 од 5. октобра 1999. године. Апелант је, такође, поднио захтјев да се донесе привремена мјера, којом би Уставни суд обуставио извршење оспорене пресуде Врховног суда док се не донесе одлука о апелацији.
2. Рјешењем инспектора Финансијске полиције Републике Српске – Подручни центар Источно Сарајево број 06/456.2-180/99 од 5. октобра 1999. године, које је потврђено Рјешењем Министарства финансија – Финансијске полиције Републике Српске број 00/456.10-162/99 од 30. јануара 2001. године, наложено је апеланту да уплати јавне приходе у укупном износу од 2.762.664,58 КМ, како је утврђено у тачкама 1-14 наведеног рјешења.
3. Пресудом Врховног суда број У-240/01 од 27. октобра 2004. године одбијена је апелантова тужба изречена против наведеног другостепеног управног рјешења. Међу разлозима за наведену одлуку Врховни суд наводи да су органи управе у овој ствари потпуно и правилно утврдили чињенично стање, те да нису повриједили закон на апелантову штету.
4. Након тога апелант је поднио апелацију Уставном суду у којој наводи да му је оспореним одлукама повријеђено право на правичан поступак из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), право да не буде дискриминисан из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције, као и право на слободу кретања из члана I/4 Устава Босне и Херцеговине.
5. Приликом испитивања допуствости апелације Уставни суд је пошао од одредби члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, те члана 16 став 2 тач. 7 и 9 Пословника Уставног суда.

Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.»

Члан 16 став 2 тач. 7 и 9 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допустиви ако постоји који од сљедећих случајева:

(...)

7. апелација је очигледно (*prima facie*) неоснована или је злоупотређено право на подношење апелације;

9. апелација је *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом».

6. Конкретан случај се тиче апелантове обавезе да уплати јавне приходе по основу пореских обавеза, прописаних пореским законодавством. Порески органи управе су својим рјешењима, у поступку контроле пословања апеланта као пореског обвезника, утврдили његову обавезу да уплати износ од 2.762.664,58 КМ на име неплаћеног пореза на промет производа. Уставни суд констатује да је у овом случају предмет поступка утврђивање јавно-правних а не грађанских обавеза апеланта. С обзиром на то, Уставни суд закључује, позивајући се на устаљену судску праксу Европске комисије за људска права (види Одлуку о допустивости, *X против Француске*, апликација број 9908/82, од 4 маја 1983. године, Одлуке и извјештаји (ОИ) број 32), да апелант, у поступку плаћања обавеза које произилазе из јавног (пореског) законодавства, не може да се позива на повреду права на правичан поступак, у смислу члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције. Слиједи да је овај дио навода апеланта *ratione materiae* инкомпатибилан са Уставом Босне и Херцеговине.

7. Апелација је такође недопустива уколико је очигледно неоснована у складу са чланом 16 став 2 тачка 7 Пословника Уставног суда. Апелант мора да наведе повреду својих права које штити Устав Босне и Херцеговине и ове повреде морају да дјелују вјероватно (види необјављену одлуку Уставног суда АП 16/02 од 26. септембра 2004. године). Апелација је очигледно неоснована уколико јој мањка доказа који, са довољном јасноћом, показују да је наведена повреда људских права и слобода могућа, те ако није довољно поткријељена, или ако нема изгледа на успјех.

8. У апелацији апелант је даље навео да му је оспореном пресудом повријеђено право из чл. II/4 и I/4 Устава Босне и Херцеговине, којим је прописана забрана дискриминације и слободно кретање роба, услуга, капитала и лица у цијелој Босни и Херцеговини. Међутим, апелант сем овог паушалног навода није понудио нити један доказ који би учинио вјероватним и могућим да се ради о повреди наведених уставних права. Ради тога, Уставни суд је ове наводе апеланта одбио као очигледно (*prima facie*) неосноване.

9. У складу са наведеним, а имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тач. 7 и 9 Пословника Уставног суда, сходно којима ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је очигледно (*prima facie*) неоснована или је злоупотријебљено право на подношење апелације, односно уколико је *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом Босне и Херцеговине, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

10. С обзиром на одлуку о допуствости у овом предмету, Уставни суд закључује да нема основа за разматрање апелантовог предлога да се донесе привремена мјера.

11. У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 688/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija H. A. podnesena zbog duljine trajanja kaznenog postupka koji je vođen pred Općinskim sudom u Zavidovićima u predmetu broj Km 6/03 protiv H. H.

Odluka od 17. veljače 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sutkinje Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. veljače 2005. godine, u predmetu broj **AP 688/04**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. stavak 2. točka 9. i članka 59. stavak 2. točka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija H. A., podnesena zbog duljine trajanja kaznenog postupka koji je vođen pred Općinskim sudom u Zavidovićima u predmetu broj Km 6/03 protiv H. H., zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine», «Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine» i «Službenom glasniku Republike Srpske».

Obrazloženje

1. H. A. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zavidovića, selo Marušići, je podnio 5. listopada 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog duljine trajanja kaznenog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Zavidovićima u predmetu broj Km 6/03.
2. Apelant je u svojoj apelaciji naveo da se 11. prosinca 2003. godine «desio slučaj zlostavljanja njegove malodobne kćerke, koji je prijavljen Ministarstvu unutarnjih poslova Zavidovićima». Apelant se žalio na «šutnju» Općinskog suda u Zavidovićima, tražeći da taj sud «konačno aktivira spor i donese konačnu odluku u predmetu broj Km 6/03».
3. Ustavni je sud u smislu članka 33. Poslovnika Ustavnog suda 5. listopada 2004. godine dostavio apelaciju Općinskom sudu u Zavidovićima radi dostavljanja obavijesti o podacima iz kaznenog predmeta broj Km 6/03.

4. Općinski je sud u Zavidovićima 2. studenoga 2004. godine obavijestio Ustavni sud da se pred Općinskim sudom u Zavidovićima vodi kazneni postupak prema malodobnom osumnjičenom H. H. iz Zavidovića. Naknadno, 17. studenoga 2004. godine, Općinski je sud u Zavidovićima dostavio i Rješenje Općinskog suda u Zavidovićima broj Km-6/03-Z od 11. studenoga 2004. godine kojim se prema malodobnom H. H., na temelju članka 92. Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i članka 389. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, izriče odgojna mjera, pojačan nadzor mjerodavnog tijela socijalne skrbi.

5. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. stavak 2. točka 9. Poslovnika Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 16. stavak 2. točka 9. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

9. apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom».

6. Zadaća je Ustavnog suda ispitati može li se apelantov priziv razmatrati u okviru članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno članka 6. Europske konvencije.

Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

7. Ispitujući može li se apelantov priziv razmatrati u okviru članka 6. stavak 1. Europske konvencije, koji osigurava određene procesne garancije u određivanju građanskih prava i obaveza ili bilo koje kaznene optužbe, Ustavni sud uočava da apelant nema status okrivljenog. Oprečno tomu, apelant traži vođenje kaznenog postupka protiv druge osobe i donošenje odluke u razumnom roku. U konkretnom slučaju, opravdano se postavlja pitanje spada li pravo pojedinca da traži vođenje kaznenog postupka protiv druge osobe i donošenje sudske odluke u razumnom roku u djelokrug članka 6. Europske konvencije.

8. Ustavni sud ponavlja da, prema članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, *«Ustavni sud ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.»* U vezi sa predmetnom apelacijom ova ustavna odredba znači da je nadležnost Ustavnog suda ograničena na ispitivanje navodnih povreda prava i sloboda u okvirima koji su definirani, *inter alia*, člankom 6. Europske konvencije.

9. Prema jezičnom značenju, članak 6. Europske konvencije, na koji se poziva apelant, garantira pravičan postupak prilikom *«utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili utemeljenosti bilo kakve kaznene optužbe protiv»* apelanta, a ne neke druge osobe. Ako se ne radi o utvrđivanju građanskog prava apelanta kao oštećene strane, nego samo o pravu da se kazneno goni treća osoba radi njezinog kažnjavanja za određeno kazneno djelo, članak 6. Europske konvencije se, u principu, ne primjenjuje (vidi Odluku o dopustivosti bivšeg Europskog povjerenstva za ljudska prava *Helmerts protiv Švedske*, od 9. svibnja 1989. godine, aplikacija broj 11826/85). S druge strane, u kaznenim postupcima članak 6. Europske konvencije nudi pravo na zaštitu samo nekomu protiv koga se *«utvrđuje [...] utemeljenost bilo kakve kaznene optužbe»*. Naime, samo se takva osoba može smatrati «žrtvom» u smislu članka 6. Europske konvencije. Prema tomu, obrnuto tumačenje članka 6. Europske konvencije, prema kojem bi se pravo na pravičan postupak garantiralo i nekomu tko traži utvrđivanje osnovanosti kaznene optužbe protiv druge osobe, prevazilazilo bi jezične okvire tumačenja članka 6. Europske konvencije (vidi Odluku Ustavnog suda broj AP 19/02 od 17. ožujka 2004. godine).

10. Iz ovoga proizlazi da Ustavni sud nije mjerodavan ispitivati navodne povrede članka 6. Europske konvencije u postupku u kojem apelant u svojstvu oštećenog a ne okrivljenog

traži vođenje kaznenog postupka i donošenje sudske odluke u razumnom roku. Stoga slijedi da su navodi apelacije inkompatibilni *ratione materiae* s Ustavom Bosne i Hercegovine.

11. Sukladno navedenom, a imajući u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 9. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

12. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 121/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija E. P. protiv Odluke Visokog
sudskog i tužilačkog vijeća Federacije
Bosne i Hercegovine od 11. decembra 2003.
godine i Odluke o prekidu mandata Visokog
sudskog i tužilačkog vijeća Federacije
Bosne i Hercegovine od 19. novembra 2003.
godine

Odluka od 22. aprila 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Miodrag Simović i Hatidža Hadžiosmanović, sudije prof. David Feldman, Valerija Galić, Jovo Rosić i prof. dr. Constance Grewe, na sjednici održanoj 22. aprila 2005. godine, u predmetu broj **AP 121/04**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. tačka 9. i člana 59. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija E. P. , podnesena protiv Odluke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine od 11. decembra 2003. godine i Odluke o prekidu mandata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine od 19. novembra 2003. godine zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objavit u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

1. E. P. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva podnijela je 10. februara 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Odluke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) od 11. decembra 2003. godine i Odluke o prekidu mandata Vijeća od 19. novembra 2003. godine.
2. Apelantica je izabrana na funkciju sudije Općinskog suda II u Sarajevu 5. decembra 1998. godine. Nakon toga, apelantica se prijavila na konkurs za mjesto sudije Općinskog suda u Sarajevu u okviru reorganizacije sudova i tužilaštava koju je izvršilo Vijeće.

Apelantica nije izabrana na konkursu, te joj je Odlukom Vijeća o prekidu mandata od 19. novembra 2003. godine prekinut mandat sudije Općinskog suda II u Sarajevu 14. decembra 2003. godine.

3. Odlučujući o apelanticinom zahtjevu za ponovno razmatranje navedene odluke o prekidu mandata, Vijeće je donijelo Odluku od 11. decembra 2003. godine kojom se zahtjev za ponovno razmatranje odluke o prekidu mandata odbacuje. Na navedenu odluku apelantica nije imala pravo žalbe. U obrazloženju Odluke je navedeno da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uvjeti za ponovno razmatranje odluke o prekidu mandata, u skladu s članom 79. stav 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» br. 22/02 i 42/02), te je zahtjev odbačen kao nedopušten u skladu sa članom 33. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća za prijelazni period («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 38/02).

4. U apelaciji apelantica se žali da joj je odlukom Vijeća od 11. decembra 2003. godine povrijeđeno pravo na pristup sudu, zagwarantirano članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

5. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3. b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. stav 2. tačka 9. Poslovnika Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

Član 16. stav 2. tačka 9. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

9. apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom».

6. Ustavni sud je odlučio da Vijeće prilikom odlučivanja o imenovanju osobe na poziciju sudije nije djelovalo kao sud u smislu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i da se nije utvrđivalo neko zakonsko pravo ili pitanje.

7. U konkretnom predmetu ne postoji krivična optužba u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije niti se radi o odlučivanju o građanskim pravima i obavezama, s obzirom da se apelantica žali na povredu prava na pravično suđenje zbog toga što, kao osoba koja je obavljala funkciju sudije redovnog suda, nije bila ponovno izabrana na tu funkciju u okviru raspisanog konkursa.

8. Kao opće pravilo član 6. stav 1. Evropske konvencije zahtijeva da postoji spor oko prava i obaveza i da oni budu građanske prirode. Evropski sud za ljudska prava je, u pogledu spora oko pitanja zaposlenja u javnoj službi, zaključio da se u pogledu primjene člana 6. stav 1. mora napraviti izuzetak u odnosu na specifičan vid zaposlenja koji povlači za sobom obavljanje poslova od javnog interesa.

9. Iz djelokruga člana 6. stav 1. Evropske konvencije je isključen spor koji pokrenu javni službenici čiji posao ukazuje na specifične aktivnosti javnih službi i ako su ti službenici odgovorni za zaštitu općih interesa države ili drugih javnih vlasti (pripadnici oružanih snaga, policije i drugih snaga za održavanje reda, nosioci pravosudnih funkcija, carinski službenici, diplomatsko osoblje i dr.). Prema tome, spor između organa javne vlasti i zaposlenih koji rade na mjestima koja uključuju sudjelovanje u izvršavanju ovlaštenja proizašlih iz javnog prava ne povlači za sobom primjenu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Pellegrin protiv Francuske*, presuda od 8. decembra 1999. godine, broj aplikacije 28541/95, st. 64. do 67. i Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu, Odluka o prihvatljivosti broj *CH/02/10476* od 1. aprila 2003. godine, tač. 19. i 20).

10. U konkretnom slučaju spor se odnosi na apelanticina prava u vezi sa odlukom Vijeća o prekidu mandata sudije Općinskog suda II u Sarajevu. Sudije u Bosni i Hercegovini dužnost obavljaju u skladu sa ustavima i zakonima, odluke donose na osnovu stručnog znanja, savjesno, odgovorno i nepristrano s ciljem provođenja vladavine zakona i štite slobode i prava pojedinca zaštićena ustavima i Evropskom konvencijom. Prema tome, Ustavni sud zaključuje da apelanticin položaj iziskuje, u smislu pripadajućih obaveza i dužnosti sudije, sudjelovanje u vršenju sudske vlasti koje ima za cilj zaštitu i općih interesa države (vidi Odluku Ustavnog suda broj *U 104/03* od 19. aprila 2004. godine).

11. Iz ovog proizlazi da Ustavni sud nema nadležnost da ispituje navodne povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije u postupku u kojem se apelantica kao vršilac javne funkcije žali na odluku Vijeća o prestanku mandata. Slijedi da su apelanticini navodi inkompatibilni *ratione materiae* s Ustavom Bosne i Hercegovine.

12. U skladu sa navedenim, a imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 9. Poslovnika Ustavnog suda prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

13. U skladu s članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 73/05

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ

Апелација М. П. поднесена због
неизвршавања Рјешења Основног суда у
Бањој Луци број I-4768/01 од 13. новембра
2001. године

Одлука од 17. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у саставу: председник Мато Тадић, потпредседници проф. др Ђазим Садиковић и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хациосмановић и Валерија Галић, на сједници одржаној, 17. фебруара 2005. године у предмету број **АП 73/05**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 став 2 тачка 13, члана 19 и члана 59 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација М. П., поднесена због неизвршавања Рјешења Основног суда у Бањој Луци, број I-4768/01 од 13. новембра 2001. године, јер је апеланткиња пропустила да у остављеном року допуни/прецизира апелацију.

Образложење

1. М. П. (у даљњем тексту: апеланткиња) из Бање Луке поднијела је 27. априла 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) због неизвршавања Рјешења Основног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Основни суд) број I- 4768/01 од 13. новембра 2001. године, која је била евидентирана у Уставном суду под бројем СУ 156/04.
2. С обзиром да апелација није садржавала све неопходне елементе у смислу члана 18 став 2 тач. 1, 2 и 3 Пословника Уставног суда, од апеланткиње је затражено 10. јануара 2005. године, у смислу члана 19 став 1 Пословника Уставног суда, да допуни/прецизира апелацију.
3. Апеланткиња је 13. јануара 2005. године доставила допуну апелације. Том приликом предмет је пресигниран у број АП 73/05. Међутим, иако је апеланткињи био достављен и образац апелације, апелација поновно није садржавала неопходне елементе у смислу члана 18 став 2 тач. 1, 2 и 3 Пословника Уставног суда.

4. Приликом испитивања допустивости апелације Уставни суд је пошао од одредби члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 став 2 тачка 13 Пословника Уставног суда.

Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.»

Члан 16 став 2 тачка 13 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допустиви ако постоји који од сљедећих случајева:

(...)

13. подносилац захтјева/апелант је пропустио да у остављеном року допуни/прецизира захтјев/апелацију».

5. Будући да апелација није садржавала елементе из члана 18 став 2 тач. 1, 2 и 3 Пословника Уставног суда, од апеланткиње је затражено да допуни/прецизира апелацију. Међутим, у остављеном року апеланткиња није допунила/прецизирала апелацију

6. Имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тачка 13 и члана 19 став 2 Пословника Уставног суда, по којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је апелант пропустио да у остављеном року допуни/прецизира апелацију, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

7. У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 17/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacije Vlade Republike Srpske i Općine
Trebinje protiv Presude Okružnog suda u
Trebinju broj GŽ-577/03 od 24. rujna 2004.
godine i Rješenja Osnovnog suda u Trebinju
broj I-291/04 od 1. prosinca 2004. godine

Odluka od 18. siječnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, suci Hatidža Hadžiosmanović i Jovo Rosić, na sjednici održanoj 18. siječnja 2005. godine, u predmetu broj **AP 17/05**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3, članka 16. stavak 2. točka 14. i članka 59. stavak 2. točka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuju se kao nedopuštene apelacije Vlade Republike Srpske i Općine Trebinje, podnesene protiv Presude Okružnog suda u Trebinju broj Gž-577/03 od 24. rujna 2004. godine i Rješenja Osnovnog suda u Trebinju broj I-291/04 od 1. prosinca 2004. godine, jer su preuranjene.

Obrazloženje

1. Vlada Republike Srpske, u ime Republike Srpske, i Općina Trebinje, koju zastupa Republičko javno pravobraniteljstvo Republike Srpske (u daljnjem tekstu: apelanti), su podnijeli 12. i 13. siječnja 2005. godine apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Okružnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj Gž-577/03 od 24. rujna 2004. godine i Rješenja Osnovnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj I-291/04 od 1. prosinca 2004. godine. Apelanti su, također, zatražili donošenje privremene mjere, kojom bi Ustavni sud obustavio izvršenje navedene pravomoćne presude Okružnog suda i navedenog rješenja Osnovnog suda do odluke Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) o reviziji, odnosno do odluke Ustavnog suda o apelaciji.
2. Kako se obje apelacije odnose na isto pitanje iz nadležnosti Ustavnog suda, Ustavni je sud odlučio, u smislu članka 30 Poslovnika Ustavnog suda, voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku. Spojene su apelacije br. AP 17/05 i AP 66/05.

3. Presudom Okružnog suda broj GŽ-577/03 od 24. rujna 2004. godine prizivi tuženih Republike Srpske i Općine Trebinje su odbijeni kao neutemeljeni u odnosu na obvezu naknade materijalne štete tužiteljima A. S. i A. M. u iznosu od 6.033.985,07 KM, a prvostupanjska Presuda Osnovnog suda broj P-176/03 od 17. listopada 2003. godine u ovom je dijelu potvrđena. Istom su presudom djelomično uvaženi prizivi tuženih u odnosu na dosuđene kamate i prvostupanjska presuda preinačena, tako da su tuženi dužni solidarno platiti zakonske zatezne kamate na iznos materijalne štete od 6.033.985,07 KM, počevši od 1. rujna 1999. godine pa do isplate. Dalje su ovom presudom tuženi Republika Srpska, Općina Trebinje i AD «Metalac» Trebinje obvezani sogleđarno isplatiti tužiteljima A. S. i A. M. iznos od 2.245.980,00 KM na ime naknade materijalne štete za strojeve i opremu sa zakonskom zateznom kamatom, počevši od 1. siječnja 1999. godine pa do isplate, kao i naknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 68.027,00 KM, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Apelanti su naveli da su protiv navedene presude pravodobno izjavili reviziju Vrhovnom sudu. Postupak o reviziji je u tijeku.

4. Osnovni je sud Rješenjem broj I-291/04 od 1. prosinca 2004. godine odlučio o prigovorima izvršitelja (apelanti i AD «Metalac») i naložio Banjalučkoj banci AD Banjaluka provođenje rješenja u dijelu koji se odnosi na glavni dug od 8.279.965,07 KM i troškove parničnog postupka u iznosu od 68.027,00 KM, te izvršenje obračuna zakonske zatezne kamate na iznos od 8.279.965,07 KM, počevši od 1. siječnja 1999. godine pa do isplate i izvršenje obračuna zakonske zatezne kamate na iznos od 6.033.985,07 KM, počevši od 27. srpnja 1993. godine pa do 1. siječnja 1999. godine, prema Uredbi o načinu obračuna zatezne kamate prema postojećim zakonskim propisima («Službeni glasnik Republike Srpske» broj 1/01), te dozvolio izvršenje koje će se provesti pljenidbom novčanih sredstava izvršitelja, koja se vode na njihovim transakcijskim računima u bankama.

5. Prigodom ispitivanja dopustivosti apelacija Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. točka 14. Poslovnika Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio».

Članak 16. stavak 2. točka 14. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

(...)

14. apelacija je preuranjena».

6. Prema navedenim odredbama, apelacija se može podnijeti samo protiv presude kojom je postupak u određenom predmetu završen.

7. U konkretnom slučaju, postupak o predmetu apelacija je u tijeku pred Vrhovnim sudom, koji treba odlučiti o reviziji apelanata podnesenoj protiv Presude Okružnog suda broj GŽ-577/03 od 24. rujna 2004. godine. Revizija je u ovom predmetu dozvoljena. Prema ustaljenoj praksi Ustavnog suda, revizija se smatra efektivnim pravim lijekom koji se mora iscrpiti prije nego što se podnese apelacija.

8. Ustavni sud ne vidi povredu ustavnih prava koje bi bile razlogom da se apelacije proglašene dopustivim, niti smatra da su navedeni razlozi da se donese privremena mjera takve prirode da bi bili osnova za njezino donošenje. Slijedi da su apelacije preuranjene.

9. Imajući u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 14. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je preuranjena, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

10. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 97/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI

Apelacija "Skršopromet" d.o.o. Visoko protiv presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. U-961/03, U-962/03, U-963/03, U-964/03, U-965/03, U-966/03, U-967/03, U-968/03, U-969/03, U-970/03, U-971/03, U-972/03, U-973/03, U-974/03, U-975/03, U-976/03, U-977/03, U-978/03, U-979/03, U-980/03, U-981/03, U-982/03, U-983/03, U-984/03, U-986/03, U-987/03, U-988/03, U-989/03, U-990/03, U-991/03, U-992/03, U-993/03, U-994/03, U-995/03, U-1164/03, U-1165/03, U-1166/03, U-1167/03, U-1168/03, U-1169/03, U-1170/03, U-1171/03, U-1172/03, U-1173/03, U-1174/03, U-1175/03, U-1176/03, U-1177/03, sve od 4. decembra 2003. godine.

Odluka od 17. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, sutkinje Hatidža Hadžiosmanović i Valerija Galić, na sjednici održanoj 17. februara 2005. godine, u predmetu broj **AP 97/05**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3, člana 16. stav 2. tačka 14. i člana 59. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija “Skršopromet” d.o.o. Visoko, jer je preuranjena.

Obrazloženje

1. «Skršopromet» d.o.o. Visoko (u daljnjem tekstu: apelant) iz Visokog, kojeg zastupa direktor Islam Hadžiasimbeg, podnio je 25. januara 2005. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) br. U-961/03, U-962/03, U-963/03, U-964/03, U-965/03, U-966/03, U-967/03, U-968/03, U-969/03, U-970/03, U-971/03, U-972/03, U-973/03, U-974/03, U-975/03, U-976/03, U-977/03, U-978/03, U-979/03, U-980/03, U-981/03, U-982/03, U-983/03, U-984/03, U-986/03, U-987/03, U-988/03, U-989/03, U-990/03, U-991/03, U-992/03, U-993/03, U-994/03, U-995/03, U-1164/03, U-1165/03, U-1166/03, U-1167/03, U-1168/03, U-1169/03, U-1170/03, U-1171/03, U-1172/03, U-1173/03, U-1174/03, U-1175/03, U-1176/03, U-1177/03, sve od 4. decembra 2003. godine. Apelant je, također, podnio i zahtjev za donošenje privremene mjere, kojom bi Ustavni sud deblokirao transakcijske račune apelanta kod poslovnih banaka.

2. Ustavni sud je na osnovu člana 30. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, a s obzirom da se radi o više apelacija o istom pitanju iz nadležnosti Ustavnog suda, odlučio da se apelacije spoje, vodi jedan postupak i donese jedna odluka broj AP 97/05. Spojene su sljedeće apelacije: AP 97/05, AP 98/05, AP 99/05, AP 100/05, AP 101/05, AP 102/05, AP 103/05, AP 104/05, AP 105/05, AP 106/05, AP 107/05, AP 108/05, AP 109/05, AP 110/05,

AP 111/05, AP 112/05, AP 113/05, AP 114/05, AP 115/05, AP 116/05, AP 117/05, AP 118/05, AP 119/05, AP 120/05, AP 121/05, AP 122/05, AP 123/05, AP 124/05, AP 125/05, AP 126/05, AP 127/05, AP 128/05, AP 129/05, AP 130/05, AP 131/05, AP 132/05, AP 133/05, AP 134/05, AP 135/05, AP 136/05, AP 137/05, AP 138/05, AP 139/05, AP 140/05, AP 141/05, AP 142/05, AP 143/05 i AP 144/05.

3. Iz navoda apelacije proizlazi da su pobijanim presudama Vrhovnog suda usvojene tužbe koje je apelant podnio protiv rješenja Federalnog ministarstva finansija, kojima su odbijene njegove žalbe protiv prvostepenih rješenja Carinske uprave Sarajevo, Carinarnica Zenica (u daljnjem tekstu: Carinarnica Zenica), te da su ukinuta prvostepena rješenja i predmeti vraćeni prvostepenom organu na ponovno odlučivanje. Dalje, iz apelacije proizlazi da je, u ponovnom postupku, Carinarnica Zenica donijela nova rješenja br. UP-I-4243/02-10, UP-I-4243/02-11, UP-I-4243/02-12, UP-I-4243/02-13, UP-I-4243/02-14, UP-I-4243/02-15, UP-I-4243/02-16, UP-I-4243/02-17, UP-I-4243/02-18, UP-I-4243/02-19, UP-I-4243/02-20, UP-I-4243/02-21, UP-I-4243/02-22, UP-I-4243/02-23, UP-I-4243/02-24, UP-I-4243/02-25, UP-I-4243/02-27, UP-I-4243/02-28, UP-I-4243/02-29, UP-I-4243/02-30, UP-I-4243/02-31, UP-I-4243/02-32, UP-I-4243/02-33 i UP-I-4243/02-4 sva od 15. marta 2004. godine i rješenja br. UP-I-4243/02, UP-I-4243/02-1, UP-I-4243/02-2, UP-I-4243/02-3, UP-I-4243/02-4, UP-I-4243/02-5, UP-I-4243/02-6, UP-I-4243/02-7, UP-I-4243/02-8, UP-I-4243/02-9, UP-I-4243/02-36, UP-I-4243/02-37, UP-I-4243/02-38, UP-I-4243/02-39, UP-I-4243/02-40, UP-I-4243/02-41, UP-I-4243/02-42, UP-I-4243/02-43, UP-I-4243/02-44, UP-I-4243/02-45, UP-I-4243/02-46, UP-I-4243/02-47, UP-I-4243/02-48 i UP-I-4243/02-49 sva od 22. marta 2004. godine. Ovim rješenjima Carinarnica Zenica je obavezala apelanta da, na ime manje plaćene carine i drugih uvoznih pristojbi za sirovine i repromaterijal, plati iznose određene svakim pojedinačnim rješenjem, što u ukupnoj sumi iznose 826.000 KM. S ciljem naplate ovih iznosa, još prilikom donošenja prvih rješenja koja su ukinuta pobijanim presudama Vrhovnog suda, izvršena je blokada apelantovih transakcijskih računa kod ABS banke, d.d. Sarajevo – filijala Visoko i Central profit banke, d.d. Sarajevo – filijala Visoko.

4. Protiv navedenih rješenja Carinarnice Zenica, donesenih u ponovnom postupku, apelant je izjavio žalbe Federalnom ministarstvu finansija 7. aprila 2004. godine, ali o njegovim žalbama nije donesena odluka u zakonskom roku od 30 dana iz člana 244. Zakona o upravnom postupku («Službene novine Federacije BiH» br. 2/98 i 48/99). Stoga je apelant 16. novembra 2004. godine podnio tužbe Vrhovnom sudu zbog «šutnje administracije» u smislu člana 22. Zakona o upravnom sporovima («Službene novine Federacije BiH» br. 2/98 i 8/00), a Vrhovni sud još nije donio odluke po tim tužbama.

5. Dakle, iako eksplicitno navodi da pobija presude Vrhovnog suda kojima su njegove ranije tužbe uvažene i predmeti vraćeni na ponovno odlučivanje, iz apelacije proizlazi da se apelant ustvari žali na prvostepena rješenja Carinarnice Zenica, donesena u ponovnom postupku, kao i na to što su mu blokirani transakcijski računi kod poslovnih banaka, iako, kako navodi, postoji zakonska mogućnost deblokade računa do okončanja spora. Apelant se poziva na član 19. Zakona o upravnom postupku prema kojem je, po njegovom mišljenju, Vrhovnom sudu ostavljena mogućnost da deblokira poslovne račune apelanta do okončanja spora koji je apelant pokrenuo tužbama.

6. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

Član 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio».

7. Član 16. stav 2. tačka 14. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Zahjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od slijedećih slučajeva:

(...)

14. apelacija je preuranjena».

8. Prema navedenim odredbama apelacija se može podnijeti samo protiv presude kojom je postupak u određenom predmetu završen. To podrazumijeva da apelant, u skladu sa principom iscrpljivanja pravnih lijekova, dođe do tzv. konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na posljednji pravni lijek koji je efektivan i adekvatan da ispita nižestepenu odluku kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu (vidi Rješenje Ustavnog suda broj U 15/01 od 4. i 5. maja 2001. godine).

9. U konkretnom slučaju, apelant je zbog «šutnje administracije» pokrenuo upravni spor pred Vrhovnim sudom, a taj postupak je još u toku. Stoga je Ustavni sud, imajući

u vidu odredbe člana 16. stav 2. tačka 14. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je preuranjena, jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

10. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 814/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ

Апелација ГП "Грађевинар" д.о.о. Котор-Варош и М. Д. против Рјешења Кантоналног суда у Бихаћу број ПКЖ-1/04 од 8. септембра 2004. године, Рјешења Општинског суда у Санском Мосту бр. Пк-4/03 од 7. јануара 2004. године и Пк-4/03 од 25. децембра 2003. године те Пресуде Општинског суда у Санском Мосту број Пк-4/03 од 27. новембра 2003. године

Одлука од 17. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у саставу: председник Мато Тадић, потпредседници проф. др Ђазим Садиковић и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хаџиосмановић и Валерија Галић, на сједници одржаној 17. фебруара 2005. године, у предмету број АП 814/04, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 16 став 2 тачка 17 и члана 59 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација ГП "Грађевинар" д.о.о. Котор-Варош и М. Д., поднесена против Рјешења Кантоналног суда у Бихаћу број ПКЖ-1/04 од 8. септембра 2004. године, Рјешења Општинског суда у Санском Мосту бр. Пк-4/03 од 7. јануара 2004. године и Пк-4/03 од 25. децембра 2003. године те Пресуде Општинског суда у Санском Мосту број Пк-4/03 од 27. новембра 2003. године, због неисцрпљивања правних лијекова који су могући по закону.

Образложење

1. ГП «Грађевинар» д.о.о. Котор-Варош и М. Д. (у даљњем тексту: апеланти) из Котор-Вароши, које заступа Н. Х., адвокат из Санског Моста, поднијели су 20. септембра 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Кантоналног суда у Бихаћу (у даљњем тексту: Кантонални суд) број ПКЖ-1/04 од 8. септембра 2004. године, рјешења Општинског суда у Санском Мосту (у даљњем тексту: Општински суд) бр Пк-4/03 од 7. јануара 2004. године и Пк-4/03 од 25. децембра 2003. године, те Пресуде Општинског суда број Пк-4/03 од 27. новембра 2003. године.
2. Општински суд донио је Пресуду број Пк-4/03 од 27. новембра 2003. године којом је апеланте прогласио кривим због привредног преступа и осудио их на новчане казне од 3.500 КМ, односно од 400 КМ.

3. Општински суд је Рјешењем број Пк-4/03 од 25. децембра 2003. године одбацио као неблагоприятну жалбу апеланата изречену против наведене пресуде.
4. Општински суд је Рјешењем број Пк-4/03 од 7. јануара 2004. године, које је потврђено Рјешењем Кантоналног суда број ПКЖ-1/04 од 8. септембра 2004. године, одбио као неоснован захтјев апеланата за повраћај у пређашње стање.
5. Након тога апеланти су поднијели апелацију Уставном суду у којој наводе да су им оспореним одлукама повријеђена права загарантована чл. 6, 7, 13, 14 и 17 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.
6. Приликом испитивања допуствости апелације Уставни суд је пошао од одредби члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 тачка 17 Пословника Уставног суда.

Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.»

Члан 15. став 3. Пословника Уставног суда гласи:

«Суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке, која се њоме оспорава исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.»

Члан 16 став 2 тачка 17 Пословника Уставног суда гласи:

«Захтјев или апелација нису допуствиви ако постоји који од сљедећих случајева:

(...)

17. апелант није исцрпιο правне лијекове могуће по закону».

7. Сходно наведеним одредбама Пословника Уставног суда, апелација може да се поднесе само против пресуде којом је поступак у одређеном предмету завршен. То подразумијева да апелант, у складу са принципом исцрпљивања правних лијекова, дође до тзв. коначне одлуке. Коначна одлука представља одговор на задњи правни

лијек, који је ефикасан и адекватан да испита нижестепену одлуку како у чињеничном тако и у правном погледу. При томе, апелант одлучује да ли ће користити правни лијек, без обзира да ли се ради о редовном или ванредном правном лијеку. Одлука којом је правни лијек одбачен зато што апеланткиња није испоштовала формалне захтјеве правног лијека (рок, плаћање такси, форма или испуњење других законских услова) не може да се сматра коначном. Коришћење таквог правног лијека не прекида рок од 60 дана прописан чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда (види Рјешење Уставног суда број У 15/01 од 4. и 5. маја 2001. године).

8. Жалба апеланата изречена против Пресуде Општинског суда број Пк-4/03 од 27. новембра 2003. године одбачена је као неблаговремена. Након тога, апеланти нису изјавили жалбу против Рјешења Општинског суда број Пк-4/03 од 25. децембра 2003. године, којим је њихова жалба одбачена као неблаговремена, већ су поднијели захтјев за повраћај у пређашње стање, са којим нису успјели.

9. Уставни суд подсјећа на праксу органа бивше Европске комисије за људска права, која стоји на становишту да захтјеви за понављање поступка не могу да се сматрају ефикасним правним лијеком, сем уколико се није показао успјешним и резултирао понављањем поступка (види бившу Европску комисију за људска права, *Г против Савезне Републике Њемачке*, одлука *Е 10431/83* од 16. децембра 1983. године, Одлуке и извјештаји (ОИ) 35). Исти принцип примјењује се и на захтјев за повраћај у пређашње стање (види бившу Европску комисију за људска права, одлука број *Е 27453/90* од 9. јануара 1990. године).

10. Сходно томе, Уставни суд сматра да апеланти нису исцрпили све правне лијекове могуће по закону, јер се таква обавеза односи искључиво на исцрпљивање ефикасних правних лијекова, док коришћење недјелотворних правних лијекова апеланте не ослобађа обавезе да исцрпе дјелотворне правне лијекове могуће по закону (види одлуке Уставног суда број *АП 73/02* од 25. јула 2003. године и број *АП 645/03* од 29. септембра 2004. године).

11. Имајући у виду наведено Уставни суд сматра да за разматрање апелације није испуњен услов да се исцрпе сви правни лијекови могући по закону, како је то предвиђено чланом 16 став 2 тачка 17 Пословника Уставног суда.

12. У складу са наведеним, а имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тачка 17 Пословника Уставног суда, сходно којима ће се апелација одбацити као недопуштена

уколико апелант није исцрпио правне лијекове могуће по закону, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

13. У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 86/05

ODLUKA O PRIVREMENOJ MJERI

Zahtjev M. K. za donošenjem privremene mjere

Odluka od 17. veljače 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Malom vijeću, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, dopredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, na sjednici održanoj 17. veljače 2005. godine, u predmetu broj **AP 86/05**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 5. i članka 78. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio

ODLUKU O PRIVREMENOJ MJERI

Odbija se kao neutemeljen zahtjev M. K. za donošenjem privremene mjere.

Obrazloženje

1. M. K. (u daljnjem tekstu: apelant) kojeg zastupa B. I., odvjetnik iz Bijeljine, je podnio 19. siječnja 2005. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacijski sud) broj Kž-92/04 od 27. rujna 2004. godine i Presude Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj Kp-241/02 od 9. lipnja 2004. godine. Apelant je, također, podnio zahtjev za donošenjem privremene mjere, kojom bi Ustavni sud odložio izvršenje Presude Osnovnog suda broj Kp-241/02 od 9. lipnja 2004. godine do donošenja odluke o apelaciji.

2. Osnovni je sud Presudom broj Kp-241/02 od 9. lipnja 2004. godine, koja je potvrđena Presudom Apelacijskog suda broj Kž-92/04 od 27. rujna 2004. godine, osudio apelanta na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, zbog produljenog kaznenog djela – porezne utaje iz članka 274. stavak 2. u svezi stavka 1. Kaznenog zakona Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine» broj 6/00). Navedenom je presudom, također, određeno da se imovinska korist pribavljena kaznenim djelom u iznosu od 723.524,95 KM, na temelju članka 109. stavak 1. navedenog zakona, oduzima.

3. Nakon toga je apelant podnio apelaciju Ustavnom sudu u kojoj navodi da su mu pobijanim presudama povrijeđena prava iz članka II/3.(e) u svezi članka II/2. Ustava Bosne i Hercegovine kao i prava iz članka 5. st. 1, 2. i 4, članka 6. st. 1, 2. i 3. toč. a), b) i d), čl. 7. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Povredu navedenih ustavnih prava apelant vidi u nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, te pogrešnoj i proizvoljnoj primjeni materijalnog i procesnog prava.

4. Kao razlog za donošenje privremene mjere, apelant navodi da bi izvršenje navedene presude imalo nesagledive posljedice po njega i njegovu obitelj.

5. Prilikom ispitivanja utemeljenosti zahtjeva za donošenjem privremene mjere, Ustavni je sud pošao od odredbi članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 78. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 78. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Malo vijeće može, do donošenja konačne odluke, na zahtjev stranke, odrediti strankama svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka pred Sudom.»

6. Ustavni sud podsjeća na jurisprudenciju Europskog suda za ljudska prava, prema kojoj se smatra opravdanim zahtjev za donošenjem privremene mjere jedino u situacijama kada je apelantov život neposredno ugrožen ili kad postoji opasnost od izlaganja mučenju ili nehumanom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni (vidi Europski sud za ljudska prava, *Mamatukalov i Abdurasulovic protiv Turske*, presuda od 6. veljače 2003. godine, stavak 55).

7. Članak 78. Poslovnika Ustavnog suda je primjenjiv u situacijama u kojima Ustavni sud ocijeni da bi mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice, čije eventualno nastupanje Ustavni sud može, u principu, promatrati jedino na temelju razloga i dokaza o opravdanosti dostavljenih uz zahtjev za donošenjem privremene mjere, odnosno uz apelaciju.

8. Osim toga, Ustavni sud napominje da se utemeljenost apelacije ispituje odvojeno od utemeljenosti zahtjeva za donošenjem privremene mjere. Dakle, razlozi kojima se rukovodi

Ustavni sud prigodom usvajanja ili neusvajanja zahtjeva za donošenjem privremene mjere su različiti od razloga kojima se Ustavni sud rukovodi prigodom odlučivanja o apelaciji. Razlozi i dokazi koje je apelant naveo glede navodnih kršenja ustavnih prava koje su počinili redoviti sudovi prigodom odlučivanja u navedenom kaznenom predmetu ne mogu se analogno primijeniti prigodom odlučivanja o utemeljenosti zahtjeva za donošenjem privremene mjere. Stoga, slijedi da apelant mora posebice obrazložiti i navesti razloge zašto traži donošenje privremene mjere.

9. U konkretnom slučaju, kao razlog za donošenje privremene mjere apelant navodi da bi izvršenje pobijane presude moglo prouzročiti nepopravljivu štetu i ugroziti njega i njegovu obitelj. On navodi da se trenutačno nalazi u teškom materijalnom stanju jer se za polaganje jamstva, kako bi bio pušten iz pritvora, morao zadužiti, tako da je dospio u stanje totalnog siromaštva. Dalje, navodi da ima kronično oboljenje zglobova koje se pogoršava, tako da danima ostaje nepokretan, a da se oporavlja samo zahvaljujući intenzivnom liječenju. Kao potvrdu navedenog apelant je priložio presliku medicinske dokumentacije. Ustavni sud podsjeća da je pravo na slobodu osobnosti, i druga prava koja iz njega proizlaze, zaštićeno člankom 5. Europske konvencije i da predstavlja jedno od najvažnijih prava svake osobe. Međutim, mjerodavna tijela tijekom postupka imaju pravo, sukladno pozitivno-pravnim propisima, lišiti osobu tog prava. U takvim okolnostima, Ustavni sud može preispitivati opravdanost lišavanja ovog prava ukoliko apelant, tijekom postupka pred Ustavnim sudom, dokaže da je do lišavanja slobode došlo oprečno Ustavu Bosne i Hercegovine i Europskoj konvenciji, o čemu apelant mora pružiti dokaze za svoje tvrdnje. Međutim, osoba koja se bez valjanog osnova poziva na ovo pravo sa zahtjevom da se obustavi izvršenje kaznene sankcije izrečene u zakonitom postupku ne može tražiti obustavu izvršenja te kaznene sankcije.

10. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da razlozi i dokazi kojim su oni potkrijepljeni nisu takve naravi da idu u prilog odluke da bi izvršenje pobijane presude trebalo obustaviti radi nastupanja eventualnih neotklonjivih štetnih posljedica, koje su oprečne zakonitom cilju. Naime, jamstvo kao jedan od vidova osiguravanja nazočnosti optuženog u kaznenom postupku se nakon pravomoćnog okončanja kaznenog postupka vraća optuženom. S druge strane, stupanjem na izdržavanje zatvorske kazne takve osobe nisu lišene nužne medicinske pomoći i liječenja, o čemu, sukladno propisima, vode nadzor i skrb mjerodavne ustanove za izdržavanje zatvorske kazne. Na temelju izloženog, Ustavni sud smatra apelantov zahtjev neutemeljenim.

11. Imajući u vidu odredbe članka 78. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud odlučio odbiti zahtjev za usvajanjem privremene mjere.
12. Na temelju izloženog, jednoglasno je odlučeno kao u dispozitivu ove odluke.
13. Ustavni sud podsjeća da odluka o privremenoj mjeri, ni u kojem slučaju, ne prejudicira odluku o dopustivosti, odnosno o meritumu, predmetnog slučaja.
14. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 88/05

ODLUKA O PRIVREMENOJ MJERI

Zahtjev R. i V. Ž. za donošenje privremene mjere

Odluka od 17. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Malom vijeću u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici prof. dr. Ćazim Sadiković i prof. dr. Miodrag Simović, na sjednici održanoj 17. februara 2005. godine, u predmetu broj **AP 88/05**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 5. i člana 78. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

ODLUKU O PRIVREMENOJ MJERI

Odbija se kao neosnovan zahtjev R. i V. Ž. za donošenje privremene mjere.

Obrazloženje

1. R. i V. Ž. (u daljnjem tekstu: apelantice) iz Konjica podnijele su 22. januara 2005. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Kantonalnog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-93/04 od 11. novembra 2004. godine. Apelantice su, također, zatražile donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud zabranio pravni promet stana, koji se nalazi u Konjicu u ulici Kolonije broj 7/2, vlasništvo D. Ž. (u daljnjem tekstu: tužena), te da se navedena zabrana upiše u javne knjige ili da se izvrši zabilježba spora (apelacije) na predmetnoj nekretnini u javnim knjigama do donošenja odluke o apelaciji.
2. Općinski sud u Konjicu je Presudom broj P-271/02 od 30. decembra 2003. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj Gž-93/04 od 11. novembra 2004. godine, odbio tužbeni zahtjev apelantica, kojim su tražile poništenje ugovora o kupoprodaji spornog stana, zaključenog između tužene kao nosioca stanarskog prava na spornom stanu i UNIS Igman d.o.o. Konjic, kao vlasnika stana, kao i da se u zemljišnim knjigama izvrši brisanje tužene kao vlasnice stana. Apelantice su u tužbi naznačile vrijednost spora od 1.000 KM. Protiv navedene drugostepene presude apelantice su izjavile reviziju Vrhovnom sudu Federacije BiH, koji još nije donio odluku.

3. Apelantice, u vezi sa prijedlogom za donošenje privremene mjere, kao razlog navode da tužena, kao vlasnik spornog stana, konstantno pokušava stan prodati trećem licu, što bi za apelantice i za treće lice prouzrokovalo neotklonjive štetne posljedice u slučaju da se poništi navedeni kupoprodajni ugovor, na osnovu kojeg je tužena steklo vlasništvo spornog stana.
4. Prilikom ispitivanja osnovanosti zahtjeva za donošenje privremene mjere, Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 78. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda.
5. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini».

Član 78. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

«Malo vijeće može, do donošenja konačne odluke, na zahtjev stranke, odrediti strankama svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka pred Sudom».

6. Ustavni sud naglašava da donošenje privremene mjere ima smisla i nalazi svoje opravdanje jedino u situaciji kada buduća šteta, čije je nastupanje nedvosmisleno naznačeno u apelaciji i priloženim dokazima, može biti spriječena ili ograničena uvođenjem privremenih mjera. Također, Ustavni sud podsjeća da je član 78. Poslovnika Ustavnog suda primjenjiv u situacijama u kojima Ustavni sud ocijeni da bi mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice, čije eventualno nastupanje Ustavni sud može, u principu, procijeniti jedino na osnovu razloga i dokaza o opravdanosti, dostavljenih uz zahtjev za donošenje privremene mjere, odnosno uz apelaciju.
7. Također, Ustavni sud napominje da osnovanost apelacije ispituje odvojeno od osnovanosti zahtjeva za donošenje privremene mjere. Dakle, razlozi kojima se rukovodi Ustavni sud prilikom usvajanja ili neusvajanja zahtjeva za donošenje privremene mjere različiti su od razloga kojima se Ustavni sud rukovodi prilikom odlučivanja o apelaciji. Razlozi i dokazi koje je apelant naveo u pogledu navodnih kršenja ustavnih prava osporenim aktima ne mogu se analogno primijeniti prilikom odlučivanja o osnovanosti zahtjeva za

donošenje privremene mjere. Stoga, slijedi da apelant mora posebno obrazložiti i dokazati zašto traži donošenje privremene mjere.

8. U konkretnom slučaju, osim svojih paušalnih navoda, apelantice ne nude nikakve dokaze, niti konkretne navode, koji idu u prilog tome da se usvoji njihov zahtjev za donošenje privremene mjere zbog nastupanja neotklonjivih štetnih posljedica. Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra zahtjev apelantica neosnovanim.

9. Imajući u vidu odredbe člana 78. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio da odbije zahtjev za donošenje privremene mjere.

10. Na osnovu izloženog, jednoglasno je odlučeno kao u dispozitivu ove odluke.

11. Ustavni sud podsjeća da odluka o privremenoj mjeri, ni u kojem slučaju, ne prejudicira odluku o dopustivosti, odnosno o meritumu, predmetnog slučaja.

12. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 129/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелације поднесене због нестанка лица
за вријеме рата на подручју Босне и
Херцеговине

Одлука од 27. маја 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 129/04, рјешавајући апелације **Мунибе Хаца и др.**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, председник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хатица Хаџиосмановић, потпредседник

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници одржаној 27. маја 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усвајају се сљедеће апелације, поднесене због нестанка лица за вријеме рата на подручју Босне и Херцеговине:

АП 129/04 Муниба Хаца; АП 166/04 Фатима Рамић; АП 167/04 Рамиза Мујчић; АП 168/04 Един Дивовић; АП 169/04 Магбула Дивовић; АП 170/04 Ђула Бегих; АП 171/04 Хаснија Хоџић; АП 172/04 Мунира Мехмедовић; АП 173/04 Дамир Алић; АП 174/04 Хајрија Мехмедовић; АП 175/04 Бахрија Мехмедовић; АП 176/04 Незира Алић; АП 177/04 Тифа Хоџић; АП 178/04 Мулија Сејфић; АП 181/04 Џемајил Јусић; АП 182/04 Раска Сејфић; АП 183/04 Самир Суљић; АП 184/04 Тима Мустафић; АП 185/04 Разија Дураковић; АП 186/04 Шевала Смајловић; АП 187/04 Реџија Суљић; АП 188/04 Јасминка Алић; АП 189/04 Хасиба Адемовић;

АП 190/04 Фатима Орић; АП 191/04 Есма Халиловић; АП 192/04 Фикрета Мехмедовић; АП 193/04 Мевла Алић; АП 194/04 Мирзета Нухановић; АП 195/04 Аљо Крчић; АП 196/04 Рамиза Механовић; АП 197/04 Адмира Јахић; АП 198/04 Садета Салиховић; АП 199/04 Мехо Мујкић; АП 200/04 Алма Љељић; АП 201/04 Хатица Јахић; АП 202/04 Мунира Мехмедовић; АП 203/04 Шухра Механовић; АП 204/04 Алага Механовић; АП 205/04 Ехлимана Ибрић; АП 206/04 Тамка Бајрактаревић; АП 208/04 Тимка Дураковић; АП 209/04 Ајша Мухић; АП 228/04 Удружење породица несталих лица и Градска организација логораша Источно Сарајево - у дијелу апелације поднесене у име следећих чланова породица несталих лица: Радослав Вујовић, Радојка Голијанин, Радмила Глогиња, Милена Јовановић, Јованка Бошковић, Драган Пешић, Милена Сарић, Драго Тодоровић и Ранко Ковачевић; АП 229/04 Војка Васиљевић; Удружење породица несталих лица и Градска организација логораша Источно Сарајево - апелације поднесене у име следећих чланова породица несталих лица: (АП 230/04 Драгица Тамбур, АП 232/04 Зора Цвијовић, АП 233/04 Милојка Трифковић, АП 234/04 Гојко Пржуљ, АП 235/04 Нада Старчевић, АП 236/04 Славојка Радовић, АП 237/04 Зора Миладиновић, АП 239/04 Жељка Кошарац, АП 240/04 Драгиња Копривица, АП 241/04 Радмила Мацан, АП 242/04 Петра Мухаремовић и АП 243/04 Миломир Савић); Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина - апелације поднесене у име следећих чланова породица несталих лица: (АП 261/04 Жарко Ковач, АП 262/04 Зоран Ковач, АП 263/04 Горан Ковач, АП 265/04 Рајко Ковач, АП 266/04 Јелка Стевановић, АП 267/04 Невенка Симић, АП 268/04 Јорданка Крстановић, АП 269/04 Славојка Стевановић, АП 270/04 Љубица Ђурић, АП 271/04 Арсен Ђукић, АП 272/04 Добринка Трифковић, АП 273/04 Мирјана Микић и АП 274/04 Споменка Ковач); АП 425/04 Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина - у дијелу апелације поднесене у име следећих чланова породица несталих лица: Мићо Гаврић, Живојин Белотић, Жељко Милановић, Љиљана Мајсторовић и Стево Радић; АП 570/04 Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор - у дијелу апелације

поднесене у име сљедећих чланова породица несталих лица: Славица Кнежевић, Љубо Његомировић, Борислав Савић, Нада Матичић, Радушка Дабић, Радојка Зорић, Мирко Жигић, Деса Ђурић, Перса Дворанчић, Мирјана Самац, Остоја Кнежевић и Вука Блаж; Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор - апелације поднесене у име сљедећих чланова породица несталих лица: (АП 571/04 Зоран Тодоровић, АП 572/04 Миленко Аулић, АП 573/04 Љубица Јањић, АП 574/04 Цемила Маринковић, АП 575/04 Марија Хладун, АП 576/04 Милена Сандић, АП 577/04 Анђа Моравац, АП 578/04 Невенка Девић, АП 579/04 Ана Букало, АП 580/04 Живана Митровић, АП 581/04 Владо Достанић, АП 582/04 Милоје Малић, АП 583/04 Гроза Топић, АП 584/04 Драгосава Зарић, АП 585/04 Стана Марчета, АП 586/04 Винка Милановић, АП 587/04 Ана Грегус, АП 588/04 Милан Сопренић, АП 589/04 Иван Стефанишин, АП 590/04 Перса Вученовић, АП 591/04 Јуре Мачинковић, АП 592/04 Миланка Васић, АП 593/04 Недељка Вукомановић АП 594/04 Живко Калабић и АП 595/04 Винка Живковић); АП 931/04 Јасминка Баштинац; АП 957/04 Насиха Кереновић; АП 958/04 Сабина Биједић; АП 171/05 М.Ч.; АП 709/05 Мира Пиљић; АП 956/05 Миљана Говедарица; АП 958/05 Милован Гавриловић; АП 959/05 Снежана Гавриловић; АП 960/05 Рада Јововић; АП 1041/05 М.С.; АП 1044/05 М. Д. и АП 1045/05 Зорка Мичевић.

Утврђује се повреда права на забрану подвргавања нехуманом поступку из члана II(3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и права на приватан и породични живот из члана II(3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Влади Федерације Босне и Херцеговине и Влади Републике Српске да преко својих комисија надлежних за тражење несталих лица хитно и без даљњег одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема ове одлуке, апелантима доставе све доступне и

расположиве информације о члановима њихових породица несталих у току рата на подручју Босне и Херцеговине.

Налаже се странама из члана 15 став 3 Закона о несталим лицима („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 50/04) да одмах и без даљњег одлагања, а најкасније у року од 30 дана, обезбиједи оперативну функционисање институција основаних у складу са Законом о несталим лицима, тј. Института за нестала лица, Фонда за помоћ породицама несталих лица у Босни и Херцеговини и Централне евиденције несталих лица у Босни и Херцеговини.

Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине се, у смислу члана 64 став 1 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине, доставља на имплементацију Савјету министара Босне и Херцеговине, Влади Федерације Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске и Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Налаже се Савјету министара Босне и Херцеговине, Влади Федерације Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске и Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине да, у року од шест мјесеци од достављања ове одлуке, обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузели, у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. У току 2004. и 2005. године, због нестанка лица за вријеме рата на подручју Босне и Херцеговине, Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту:

Уставни суд) апелације су поднијели: Муниба Хаца; Фатима Рамић; Рамиза Мујчић; Един Дивовић; Магбула Дивовић; Ђула Бегић; Хаснија Хоџић; Мунира Мехмедовић; Дамир Алић, Хајрија Мехмедовић; Бахрија Мехмедовић; Незира Алић; Тифа Хоџић; Мулија Сејфић; Џемајил Јусић; Раска Сејфић; Самир Суљић; Тима Мустафић; Разија Дураковић; Шевала Смајловић; Реџија Суљић; Јасминка Алић; Хасиба Адемковић; Фатима Орић; Есма Халиловић; Фикрета Мехмедовић; Мевла Алић; Мирзета Нухановић; Аљо Крчић, Рамиза Механовић; Адмира Јахић, Садета Салиховић; Мехо Мујкић; Алма Љељић; Хатица Јахић; Мунира Мехмедовић; Шухра Механовић; Алага Механовић; Ехлимана Ибрић, Тамка Бајрактаревић; Тимка Дураковић; Ајша Мухић; Удружење породица несталих и Градска организација логораша Источно Сарајево - у име сљедећих чланова породица несталих лица: (Радослав Вујовић, Радојка Голијанин, Радмила Глогиња, Милена Јовановић, Јованка Бошковић, Драган Пешић, Милена Сарић, Драго Тодоровић, и Ранко Ковачевић); Војка Васиљевић; Удружење чланова породица несталих и Градска организација логораша Источно Сарајево - у име чланова породица сљедећих несталих лица: (Драгица Тамбур; Зора Цвијовић; Милојка Трифковић; Гојко Пржуљ; Нада Старчевић; Славојка Радовић; Зора Миладиновић; Жељка Кошарац; Драгиња Копривица; Радмила Мацан; Петра Мухаремовић; и Миломир Савић); Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина - у име сљедећих чланова породица несталих лица: (Жарко Ковач; Зоран Ковач; Горан Ковач; Рајко Ковач; Јелка Стевановић; Невенка Симић; Јорданка Крстановић; Славојка Стевановић; Љубица Ђурић; Арсен Ђукић; Добринка Трифковић; Мирјана Микић; и Споменка Ковач); Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина - у име сљедећих чланова породица несталих лица: (Мићо Гаврић, Живојин Белотић, Жељко Милановић, Љиљана Мајсторовић, и Стево Радић); Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор - у име сљедећих чланова породица несталих лица: (Славица Кнежевић, Љубо Његомировић, Борислав Савић, Нада Матичић, Радушка Дабић, Радојка Зорић, Мирко Жигић, Деса Ђурић, Перса Дворанчић, Мирјана Самац, Остоја Кнежевић и Вука Блаж); Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор - у име сљедећих чланова породица несталих лица: (Зоран Тодоровић; Миленко Аулић; Љубица Јањић; Џемила Маринковић; Марија Хладун; Милена Сандић; Анђа Моравац; Невенка Девић; Ана Букало; Живана Митровић; Владо Достанић; Милоје Малић; Грозда Топић; Драгосава Зарић; Стана Марчета; Винка Милановић; Ана Грегус; Милан Сопренић; Иван Стефанишин; Перса Вученовић; Јуре Мачинковић; Миланка Васић; Недељка Вукомановић Живко Калабић и Винка Живковић); Јасминка Баштинац; Насиха Кереновић; Сабина Биједић; М.Ч; Мира

Пиљић; Миљана Говедарица; Нада Старчевић; Милован Гавриловић; Снежана Гавриловић; Рада Јововић; М.С.; М.Д. и Зорка Мићевић (у даљњем тексту: апеланти).

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 2 Пословника Уставног суда, одговори на поднесене апелације затражени су 29. априла 2004. године, 16. фебруара, 28. и 29. априла 2005. године од Државне комисије за тражење несталих лица, Комисије за истраживање догађаја у и око Сребренице, Канцеларије за тражење несталих и заробљених лица Републике Српске, Владе Републике Српске, Међународног комитета Црвеног крста, Канцеларије за тражење несталих и заробљених лица Федерације БиХ, те Владе Федерације БиХ.

3. Одговоре на апелације доставила је Влада Републике Српске 28. маја 2004. године и 14. марта 2005. године, те Комисија за истраживање догађаја у и око Сребренице 22. јуна и 1. јула 2004. године.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговор Владе Републике Српске достављен је одређеним апелантима током 2004. године.

5. С обзиром да је Уставном суду достављено више апелација из његове надлежности о истом питању, Уставни суд је, у складу са чланом 30 Пословника Уставног суда, донио одлуку о спајању предмета у којима ће водити један поступак и донијети једну одлуку број АП 129/04. Спојене су следеће апелације: АП 166/04; АП 167/04; АП 168/04; АП 169/04; АП 170/04; АП 171/04; АП 172/04; АП 173/04; АП 174/04; АП 175/04; АП 176/04; АП 177/04; АП 178/04; АП 181/04; АП 182/04; АП 183/04; АП 184/04; АП 185/04; АП 186/04; АП 187/04; АП 188/04; АП 189/04; АП 190/04; АП 191/04; АП 192/04; АП 193/04; АП 194/04; АП 195/04; АП 196/04; АП 197/04; АП 198/04; АП 199/04; АП 200/04; АП 201/04; АП 202/04; АП 203/04; АП 204/04; АП 205/04; АП 206/04; АП 208/04; АП 209/04; АП 228/04 (у односу на апеланте из диспозитива ове одлуке); АП 229/04; АП 230/04; АП 232/04; АП 233/04; АП 234/04; АП 235/04; АП 236/04; АП 237/04; АП 239/04; АП 240/04; АП 241/04; АП 242/04; АП 243/04; АП 261/04; АП 262/04; АП 263/04; АП 265/04; АП 266/04; АП 267/04; АП 268/04; АП 269/04; АП 270/04; АП 271/04; АП 272/04; АП 273/04; АП 274/04; АП-425/04 (у односу на апеланте из диспозитива ове одлуке); АП 570/04 (у односу на апеланте из диспозитива ове одлуке); АП 571/04; АП 572/04; АП 573/04;

АП 574/04; АП 575/04; АП 576/04; АП 577/04; АП 578/04; АП 579/04; АП 580/04; АП 581/04; АП 582/04; АП 583/04; АП 584/04; АП 585/04; АП 586/04; АП 587/04; АП 588/04; АП 589/04; АП 590/04; АП 591/04; АП 592/04; АП 593/04; АП 594/04; АП 595/04; АП 931/04; АП 957/04; АП 958/04; АП 171/05; АП-709/05; АП 956/05; АП 958/05; АП 959/05; АП 960/05; АП 1041/05; АП 1044/05 и АП 1045/05.

III. Чињенично стање

6. Чињенице предмета, које произилазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

Апелације које се односе на лица нестала у Сребреници у јулу 1995. године

7. Због нестанка чланова породице (синови, мужеви, очеви и браћа) у Сребреници у јулу 1995. године апелације су поднијели: Фатима Рамић, Рамиза Мујчић, Един Дивовић, Магбула Дивовић, Ђула Бегић, Хаснија Хоџић, Мунира Мехмедовић (регистроване двије апелације које се односе на различита нестала лица), Дамир Алић, Хајрија Мехмедовић, Бахрија Мехмедовић, Незира Алић, Тифа Хоџић, Мулија Сејфић, Раска Сејфић, Самир Суљић, Тима Мустафић, Џемајил Јусић, Разија Дураковић, Шевала Смајловић, Реџија Суљић, Јасминка Алић, Хасиба Адемовић, Фатима Орић, Есма Халиловић, Фикрета Мехмедовић, Мевла Алић, Мирзета Нухановић, Аљо Крџић, Рамиза Механовић, Адмира Јахић, Мехо Мујкић, Алма Љељић, Хатица Јахић, Шухра Механовић, Алага Механовић, Ехлимана Ибрић, Ђамка Бајрактаревић, Тимка Дураковић и Ајша Мухић.

8. Заједничко за све апеланте јесте да наводе како су чланови њихових породица нестали приликом војних дејстава у и око Сребренице у јулу 1995. године, покушавајући да преко шумских путева стигну до Тузле. Више апеланата је изјавило да су видјели како им наоружани војници одводе чланове породице у непознатом правцу, након чега им се губи сваки траг. Апеланти су, уз апелацију, приложили потврде Међународног комитета Црвеног крста или Државне комисије за тражење несталих лица, или обје потврде, којим се потврђује да су чланови њихових породица евидентирани као нестала лица, те да је отворен поступак њиховог тражења. Нико од апеланата није сазнао за судбину чланова породице, од њиховог нестанка у јулу 1995. године, па до данас, сем апеланткиње Ђамке Бајрактаревић, која је након осам година открила гдје се налазе посмртни остаци њеног сина и мужа (који су касније сахрањени у Поточарима), с тим што још увијек не зна шта се десило са њеним

другим сином, ког су наоружани војници одвели приликом покушаја изласка из Сребренице.

Апелације које се односе на лица нестала на подручју Зворника, Приједора и Сребренице прије јула 1995. године

9. Породице чији су чланови (очеви, мужеви, синови и браћа) нестали на подручју Зворника, Приједора и Сребренице прије јула 1995. године, поднијели су апелације Уставном суду, и то: Муниба Хаца, Садета Салиховић, Јасминка Баштинац, Насиха Кереновић и Сабина Биједић.

10. Апеланти не знају за судбину чланова своје породице, за које тврде да су нестали на наведеним подручјима у току рата у Босни и Херцеговини. Уз апелације приложене су потврде Међународног комитета Црвеног крста или Државне комисије за тражење несталих лица, или обје потврде, којим се потврђује да су лица нестала и да је отворен процес њиховог тражења.

Апелације које се односе на лица нестала на подручју Сарајева у току рата од 1992. до 1995. године

11. Удружење породица несталих лица и Градска организација логораша Источно Сарајево поднијели су апелације у име породица чији су чланови нестали током рата на подручју Града Сарајева у периоду од 1992. до 1995. године. Апелације су поднесене у име слједећих породица чији су чланови нестали: Радослава Вујовића, Радојке Голијанин, Радмиле Глогиња, Милене Јовановић, Јованке Бошковић, Драгана Пешића, Милене Сариф, Драге Тодоровића и Ранка Ковачевића.

12. Појединачне апелације које се односе на нестала лица на подручју Града Сарајева су такође поднијели: Гојко Пржуљ, Нада Старчевић, Славојка Радовић, Зора Миладиновић, Жељка Кошарац, Драгиња Копривица, Радмила Мацан, Петра Мухаремовић, Миломир Савић, Миљана Говедарица и Мира Пиљић.

13. Заједничко за све апеланте је да тврде да су њихови чланови породице нестали на подручју Града Сарајева, током рата између 1992. и 1995. године, те да до сада нису ништа сазнали о њиховој судбини. Неколико апеланата је навело да су видјели како су наоружани војници одвели у непознатом правцу чланове њихових породица, након чега им се изгубио сваки траг. Апеланти су уз апелације приложили потврде Међународног комитета Црвеног крста или Канцеларије за тражење несталих лица

Републике Српске, или обје потврде, из којих је видљиво да су чланови њихових породица евидентирани као нестала лица, те да је отворен процес њиховог тражења.

Апелације које се односе на лица нестала на подручју Хаџића, Трнова, Храснице, Травника, Тузле, Завидовића, Зенице, Доњег Вакуфа, Босанског Петровца, Озрена, Дервенте, Добоја, Братунца, Сребренице, Бихаћа, Лукавца, Кладња, Гламоча, Бановића, Горажда и Кључа

14. Поводом нестанка чланова породице на наведеним подручјима, током рата у Босни и Херцеговини, апелације су поднијели: Милован Гавриловић, Војка Васиљевић, Удружење породица несталих и Градска организација логораша Источно Сарајево у име сљедећих чланова породица несталих лица: Драгица Тамбур, Зора Цвијовић и Милојка Трифковић, Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина у име сљедећих чланова породица несталих лица: Жарко Ковач, Зоран Ковач, Горан Ковач, Рајко Ковач, Јелка Стевановић, Невенка Симић, Јорданка Крстановић, Славојка Стевановић, Љубица Ђурић, Арсен Ђукић, Добринка Трифковић, Мирјана Микић и Споменка Ковач, Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих лица Бијељина у име сљедећих чланова породица несталих лица: Мићо Гаврић, Живојин Белотић, Жељко Милановић, Љиљана Мајсторовић и Стево Радић, Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор у име сљедећих чланова породица несталих лица: Славица Кнежевић, Љубо Његомировић, Борислав Савић, Нада Матичић, Радушка Дабић, Радојка Зорић, Мирко Жигић, Деса Ђурић, Перса Дворанчић, Мирјана Самац, Остоја Кнежевић и Вука Блаж, Општински одбор породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Прњавор у име сљедећих чланова породица несталих лица: Зоран Тодоровић, Миленко Аулић, Љубица Јањић, Цемила Маринковић, Марија Хладун, Милена Сандић, Анђа Моравац, Невенка Девић, Ана Букало, Живана Митровић, Владо Достанић, Милоје Малић, Грозда Топић, Драгосава Зарић, Стана Марчета, Винка Милановић, Ана Грегус, Милан Сопренић, Иван Стефанишин, Перса Вученовић, Јуре Мачинковић, Миланка Васић, Недељка Вукомановић, Живко Калабић и Винка Живковић, те појединачне апелације: М.Ч., Милован Гавриловић, Снежана Гавриловић, Рада Јововић, М.С., М.Д. и Зорка Мићевић.

15. Апеланти тврде да до данас немају никаквих информација о судбини чланова породице након њиховог нестанка за вријеме рата у Босни и Херцеговини у

периоду између 1992. и 1995. године. Апеланти су приложили уз апелацију потврду Међународног комитета Црвеног крста или Канцеларије за тражење несталих и заробљених лица Републике Српске, или обје потврде, којима се потврђује да су чланови њихових породица евидентирани као нестала лица, те да је отворен процес њиховог тражења.

IV. Релевантни прописи

16. Анекс 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини

„Члан V

Стране ће обезбиједити информације преко механизма трагања МКЦК свим несталим лицима. Стране ће такође у потпуности сарађивати са МКЦК у његовим напорима да одреди идентитете, боравиште и судбину несталих“.

17. Протокол број 1 уз Женевске конвенције од 12. августа 1949. године о заштити жртава међународних оружаных сукоба од 8. јуна 1977. године

„Члан 33 ст. 1 и 3

Чим то околности дозволе, а најкасније по престанку активних непријатељстава, свака страна у сукобу треба да проналази лица чији је нестанак објавила противничка страна. Споменута противничка страна треба да достави све корисне податке о овим лицима да би олакшала њихово проналажење.

Подаци чији је нестанак објављен примјеном става 1 и захтјеви који се односе на ове податке, достављају се било директно, било посредством силе заштитнице, Централној агенцији за тражење међународног комитета Црвеног крста или националних друштава црвеног крста (Црвеног полумјесеца и Црвеног лава и сунца). У случајевима када се ови подаци достављају преко Међународног комитета Црвеног крста и његове Централне агенције за тражење, свака страна у сукобу уредиће да их достави и Централној агенцији за тражење“.

18. Закон о несталим лицима („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 50/04)

„Члан 7

С циљем да се унаприједи процес тражења несталих лица и ефикасније идентификације посмртних остатака несталих лица, оснива се Институт за

нестала лица Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: *Институт*), као независна институција за тражење несталих лица у/из Босне и Херцеговине.

Суоснивач Института може да буде и међународна организација.

Начин оснивања и преузимања улоге оснивача и утврђивања ближе надлежности, начина финансирања Института, у складу са овим и другим законима БиХ, регулисаће се Споразумом о оснивању који закључују суоснивачи.

У складу са овим и другим важећим законом, Институт је правно лице које се региструје као институција Босне и Херцеговине на коју се, у складу са овим законом, преносе управна овлашћења за обављање послова у вези са процесом, тражења несталих лица и издавања одговарајућих исправа.

Радни однос запослених у Институту регулише се у складу са важећим законом о раду који се примјењује на институције Босне и Херцеговине.

Члан 15

*У сврху обезбјеђења средстава и реализације права чланова породице несталих лица формира се Фонд за помоћ породицама несталих лица у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: *Фонд*).*

Одлуку о оснивању Фонда, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

Сједиште, начин финансирања, управљање, као и друга питања у вези са радом Фонда, регулисаће се Споразумом који ће потписати Савјет министара Босне и Херцеговине, Влада Федерације Босне и Херцеговине, Влада Републике Српске и Влада Брчко Дистрикта БиХ у року од 30 дана од дана ступања на снагу одлуке из става 2 овог члана.

Поред буџета, приходи Фонда могу да буду средства из донација, поклона, завјештања и других видова помоћи од домаћих и међународних правних и физичких лица, што се ближе уређује Споразумом из става 3 овог члана.“

19. Одлука о образовању државне комисије за тражење несталих лица („Службени лист Републике БиХ“ бр. 9/96 и 17/96)

«II

Комисија обавља сљедеће послове и задатке:

- води евиденџију дрџављана Републике Босне и Херџегџовине (у даљњем тексту: РБиХ), несталих усљед ратних дејстава на територији РБиХ и сусједних дрџава односно бивших југословенских Република;

- предузима непосредне активности на проналажењу лица из претходне алинеје, као и на утврђивање коначне истине о судбини тих лица;

- даје потребне податке са којима располаже надлежним органима, који доносе одлуке о правима бораца несталих, заробљених и погинулих;

- на основу евиденџије издаје одговарајуће потврде породицама несталих, заробљених и погинулих;

- остварује сарадњу са специјализованим агенџијама при УН (UNHCR и др.), специјалним изаслаником Уједињених наџија за људска права на просторима бивше Југославије, експертом Комисије за људска права, IFOR-ом, Радном групом Међународног комитета Црвеног крста за тражење несталих лица, Међународним трибуналом у Хагу и другим међународним и домаћим организацијама и институџијама које се баве питањем несталих, заробљених и погинулих лица.»

20. Одлука о оснивању Канџеларије за тражење несталих и заробљених лица Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 40/03)

«П став 1 алинеја 1 и 2

Послови и задаџи Канџеларије за тражење несталих и заробљених лица Републике Српске су:

- координаџија свих активности у вези са истраживањем судбине несталих и заробљених лица из Републике Српске; прикупљање, обрада и систематизација свих информација које би могле разријешити судбину несталих и заробљених лица;

- анализирање и провјера на лицу мјеста тачности информација добијених од других страна и појединаца; вођење евиденџије о свим лицима која су била у логорима у периоду од 1991. до 1995. године и размјенама путем Комисије; прикупљање и обрада информација о масовним и појединачним гробницама и локаџијама гдје се могу пронаћи посмртни остаци; припрема, организирање и разговарање о заробљеним и несталим лицима са релевантним органима власти у Федерацији БиХ, Хрватској и Србији и Црној Гори».

V. Апелација

а) Наводи из апелације

21. Заједничко за све апелације јесте да апеланти тврде како немају никаквих поузданих информација о судбини чланова својих породица, од њиховог нестанка па до данас. Апеланти траже да сазнају истину о судбини чланова својих породица, траже да се утврди ко је крив за њихов нестанак и да се након тога кривци примјерено казне, те траже да им се додијели компензација због душевне боли коју трпе због тога што не знају шта се десило са члановима њихових породица. У апелацијама се позива на сљедеће повреде уставних права: права на живот из члана II/3а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), права да не буду подвргнути тортури, нељудском или понижавајућем поступку или кажњавању из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, права на слободу и безбједност лица из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције, права на приватан и породични живот, дом и преписку из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине, права на ефективан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

б) Одговор на апелацију

22. Канцеларија Правног заступника Владе Републике Српске је свој одговор доставила у писмима која је Уставном суду упутила 28. маја 2004. и 14. марта 2005. године. У одговору од 28. маја 2004. године, Влада Републике Српске је дала запажања у вези са допустивости предметних апелација, док је у одговору од 14. марта 2005. године дала запажања у вези са допустивости и меритумом.

23. Позивајући се на члан 15 Пословника Уставног суда, Влада Републике Српске тврди да Уставни суд нема надлежност *ratione personae* да разматра предметне апелације, јер не постоји ни суд нити други орган у Републици Српској који је донио пресуду или одлуку у овом предмету.

24. Поред тога, Влада Републике Српске тврди да апеланти морају конкретно да наведу и поткријепе апелацију да би она била допуштена. У том погледу Република Српска се позива на Одлуку Уставног суда у предмету број АП 10/02 од 4. марта 2004. године, сходно којој је апелација одбачена јер подносилац није посебно навео

Уставом Босне и Херцеговине загарантована права и слободe на које се позива. Влада Републике Српске тврди да су предметне апелације уопштене природе и не наводе Уставом Босне и Херцеговине заштићена права и слободe на које се позивају. Даље, Влада Републике Српске истиче да неке од апелација не садрже чињенице, те да су апелације непотпуне и међусобно контрадикторне.

25. Сходно мишљењу Владе Републике Српске, Уставни суд нема *prima facie* надлежност да одлучује о овом предмету јер су апелације првобитно поднесене Дому за људска права за Босну и Херцеговину, који је престао с радом 31. децембра 2003. године.

26. Влада Републике Српске због тога тврди да пријаве не испуњавају услове садржане у Пословнику Уставног суда и члану VI/36) Устава Босне и Херцеговине, који предвиђа апелациону надлежност Уставног суда у питањима садржаним у Уставу Босне и Херцеговине.

27. Сем наведених запажања, Влада Републике Српска тврди да апелације у сваком случају морају да се одбаце, јер је Дом за људска права за Босну и Херцеговину, у одлуци *Селимовић и други* (одлука о прихватљивости и меритуму од 7. марта 2003. године, СН/01/8365), наредио Републици Српској да спроведе истрагу о “догађајима који су довели до утврђених кршења људских права, како би подносиоци пријава и сви остали чланови породица сазнали истину о судбини својих несталих». Влада Републике Српске истиче да је због одлуке *Селимовић*, Република Српска формирала комисију која је добила задатак да утврди цијелу истину која се односи на догађаје у и око Сребренице у јулу 1995. године и да свој извјештај поднесе свим породицама несталих лица.

28. Што се тиче запажања о меритуму, Влада Републике Српске наглашава да су Босна и Херцеговина и њени ентитети успоставили поступак за тражење лица чија је судбина непозната, у вези са сукобом на територији Босне и Херцеговине. Сходно правилима наведеног поступка, све стране су дужне да дијеле чињенице и информације у вези са несталим лицима. У конкретном случају, а у вези са одређеним апелацијама које су поднијели чланови породица несталих лица, Република Српска није од државне, односно Федералне комисије за тражење несталих лица, добила захтјеве за тражење тих лица, те стога није била у могућности да спроведе истрагу о нестанку, те да о томе сачини одговарајућу информацију.

29. Комисија за истраживање догађаја у и око Сребренице у одговору на апелације само наводи да је сачинила Извјештај о догађајима у Сребреници, те га доставила 16. јуна 2004. године свом оснивачу, тј. Влади Републике Српске.

VI. Допустивост

30. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

31. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке, која се њоме оспорава исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

32. Правило исцрпљивања правних лијекова захтијева да апелант дође до коначне одлуке. Коначна одлука представља одговор на задњи правни лијек, који је ефикасан и адекватан да испита нижестепену одлуку како у чињеничном тако и у правном погледу. При томе, апелант одлучује да ли ће користити правни лијек, без обзира да ли се ради о редовном или ванредном правном лијеку. Одлука којом је правни лијек одбачен зато што апелант није испоштовао формалне захтјеве правног лијека (рок, плаћање такси, форма или испуњење других законских услова) не може да се сматра коначном. Коришћење таквог правног лијека не прекида рок од 60 дана прописан чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда (види Рјешење Уставног суда број У 15/01 од 4. и 5. маја 2001. године).

Исцрпљивање свих ефективних правних лијекова могућих по закону

33. Прво питање које се намеће приликом испитивања допустивости предметних апелација јесте питање исцрпљивања свих ефективних правних лијекова могућих по закону, с обзиром да су се апеланти са захтјевом за тражење несталих лица једино обратили Међународном комитету Црвеног крста или државној или ентитетској комисији за тражење несталих лица.

34. Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине утврђује да Уставни суд има апелациону јурисдикцију над питањима по овом уставу која проистичу из мишљења било ког суда у Босни и Херцеговини. Циљ наведеног члана је да се прво омогући редовним

судовима да испитају чињенице и правна питања која се односе на предмет, и да га ријеше уз поштовање Уставом Босне и Херцеговине заштићених права и слобода.

35. Европски суд за људска права сматра да правило исцрпљивања ефективних правних лијекова не мора неопходно да захтијева судску пресуду. У складу са праксом Европског суда за људска права, Уставни суд је тумачио члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине тако да, на примјер, прихвата пријаве у предметима гдје суд не донесе одлуку у разумном року (види Одлуку Уставног суда број У 23/00 од 2. фебруара 2001. године, објављену у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 10/01). Другим ријечима, захтјев да постоји судска пресуда, као што је утврђено у члану VI/36) Устава Босне и Херцеговине, мора да се тумачи на флексибилан начин. Слично пракси Европског суда за људска права, апелација Уставном суду мора да се допусти ако апелант докаже да је исцрпио све друге правне лијекове сем обраћања судовима уколико су такви доступни, или уколико се докаже да не постоје други правни лијекови који су доступни. Значајно је да правило исцрпљивања правних лијекова, такође, зависи од доступности и ефикасности правног лијека.

36. Уставни суд сматра да правни лијекови морају да буду доступни и ефективни како би обезбиједили исправку наводних повреда. Постојање предметних правних лијекова мора да буде довољно извјесно не само у теорији, већ и у пракси, јер у супротном не би имали неопходну приступачност и дјелотворност (види Европски суд за људска права, *Akdivar protiv Турске*, пресуда од 30. августа 1996, Извјештаји 1996-IV, став 66). Другим ријечима, правило исцрпљивања свих правних лијекова није апсолутно правило, нити мора аутоматски да се примјењује. Могу да постоје посебне околности које разрешавају апеланте дужности да исцрпе правне лијекове који им стоје на располагању (*ibid.* став 67).

37. С тим у вези Уставни суд напомиње да, сходно члану 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, постоји позитивна обавеза државе да обезбиједи ефективни правни лијек пред домаћим органима власти. У конкретном случају, Уставни суд сматра да не постоји ефективно правно средство које би апелантима омогућило да могу да се обрате надлежним органима због тога што нису добили информације о томе каква је судбина чланова њихових породица који су нестали током рата у Босни и Херцеговини. Упућивање апеланата на редовне судове, по мишљењу Уставног суда, не би дало никаквог резултата. Наиме, обраћање редовним судовима отворило би низ питања, на примјер: који је суд надлежан – с обзиром да се не зна тачно гдје се нестанак десио, као и да ли је нестало лице још живо или не. Дакле, иако се ради о очигледном пропусту апеланата о питању

исцрпљивања правних лијекова, Уставни суд сматра да је надлежан да одлучује у овом предмету због тога што апеланти немају на располагању ефективно и адекватно правно средство за заштиту својих права, због чега одлука Уставног суда треба да попуни правну празнину која постоји у овом случају.

38. Доводећи у везу претходне ставове са конкретним случајем, Уставни суд констатује да су се апеланти обратили Међународном комитету Црвеног крста, односно државној или једној од ентитетских комисија за тражење несталих лица, од којих нису добили информације о нестанку чланова њихових породица. Дакле, апеланти су предузели разумне активности у погледу тражења чланова својих породица, обраћајући се организацијама за тражење несталих лица. Уставни суд је претходно констатовао да, у случају када постоје посебне околности, није неопходно да се захтијева од апеланата да прије него што поднесу апелацију воде поступке пред редовним судовима. У конкретном случају, Уставни суд сматра да постоје посебне околности које апеланте ослобађају обавезе да воде поступак пред редовним судовима.

39. Посебне околности Уставни суд види у чињеници да је тражење лица, која су нестала у току последњег ратног сукоба у Босни и Херцеговини, веома осјетљиво питање с обзиром да би истраге у вези с тим, у највећем дијелу, морали да воде органи ентитета на чијој се територији десио нестанак. Са друге стране, на нивоу Босне и Херцеговине не постоји специјализована институција која ефикасно ради, а чији је задатак да непристрасно врши истраге у вези са нестанком лица у току ратних дешавања, а Уставни суд је претходно констатовао да евентуално обраћање апеланата редовним судовима не би дало никакве резултате, тј. да апеланти нису имали на располагању ефективна правна средства за заштиту својих уставних права.

40. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да, у конкретном случају, није постојао ефективни правни лијек којим би се апелантима гарантовала ефикасна и непристрасна истрага о нестанку чланова њихових породица. Стога, апеланте треба ослободити обавезе исцрпљивања правних лијекова, те предметне апелације у овом погледу прогласити допустивим.

Надлежност *ratione temporis*

41. Уставни суд има надлежност *ratione temporis* за акте и догађаје који су се десили након ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине, 14. децембра 1995. године.

Уставни суд, стога, није надлежан да разматра уставност аката и догађаја који су се десили прије ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине, али сматра да може да преиспита такве акте и догађаје у сврху доказа за утврђивање повреде која се десила након ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине (види Одлуку број У 38/02 од 19. децембра 2003. године тач. 36 и 37 „Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 8/04).

42. Европски суд за људска права сматра да тамо гдје су догађаји на које се неко жали почели прије него што је ступила на снагу Европска конвенција и наставили се након тога, само задњи дио може да буде предмет жалбених навода (види Европски суд, *Kerojarvi против Финске*, одлука о прихватљивости од 7. априла 1993, серија А-328). Слично томе, Дом за људска права за Босну и Херцеговину је закључио да је надлежан о питању навода о повреди људских права чланова породица чији су чланови нестали за вријеме оружаног сукоба у дијелу у ком су се наводне повреде наставиле након ступања на снагу Анекса 6 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини. Дом за људска права за Босну и Херцеговину је сматрао да, пошто чланови породица нису били службено обавијештени о судбини својих најмилијих, наводне повреде су се наставиле до дана подношења пријава (види *Селимовић и други против Републике Српске*, одлука о прихватљивости и меритуму од 7. марта 2003, СН/01/8365 и други, тачка 169).

43. У конкретном случају, апеланти траже да сазнају истину о судбини и мјесту гдје се налазе чланови њихових породица. Међутим, до сада апелантима нису дате информације које су тражили. Наводне повреде су, стога, повреде које и даље трају, па је Уставни суд надлежан *ratione temporis* да у том погледу разматра ове апелације.

Надлежност *ratione materiae*

44. Да би била спојива *ratione materiae* с надлежношћу Уставног суда, у апелацији мора да се наведе повреда неког права заштићеног Уставом Босне и Херцеговине. У конкретним случајевима, апеланти траже информације о мјесту гдје се налазе чланови њихових породица, као и да им се додијели компензација због тога што до сада нису сазнали за њихову судбину. Сем тога, апеланти траже да се каже ко је одговоран за нестанак чланова њихових породица, као и да се кривци изведу пред лице правде. Апеланти тврде да су били подвргнути нехуманом и понижавајућем поступању, да им је ускраћено право на породични живот, право на ефективан правни лијек, те право на имовину.

45. Влада Републике Српске тврди да неки од апеланата нису посебно навели одредбе уставних права на које се позивају, те да у неким апелацијама нису наведене чињенице које се односе на апелацију. Уставни суд запажа да све апелације које се тренутно разматрају садрже минимум који указује на чињенице и повреде људских права из Устава Босне и Херцеговине. Сем тога, Уставни суд наглашава да је, с обзиром да постоје посебне околности, у конкретном случају усвојио флексибилнији приступ у погледу навођења уставних права за која се сматра да су повријеђена, као и у смислу надлежности из члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине.

46. На основу наведеног, Уставни суд сматра да је надлежан *ratione materiae* да разматра апелацију.

Надлежност *ratione personae*

47. Влада Републике Српске наводи да, с обзиром да не постоји судска пресуда против ње, не може да се сматра страном у поступку пред Уставним судом и да стога Уставни суд није надлежан *ratione personae* да разматра апелацију.

48. Уставни суд је већ установио да његова надлежност не мора да зависи од постојања судске пресуде. Међутим, питање надлежности *ratione personae* се разликује од правила исцрпљивања правних лијекова. Наводећи да су апеланти требали да се обрате редовним судовима прије него што су поднијели апелације, Влада Републике Српске тврди да, с обзиром да није била страна у поступку пред редовним судовима, не може да буде ни страна у поступку пред Уставним судом.

49. Уставни суд запажа да се Република Српска обавезала да тражи нестала лица на својој територији у складу са чланом V Анекса 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и чланом IX Анекса 1-А Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини. Стога, Република Српска је одговорна за успјех процеса тражења несталих лица, и одговорна страна да апелантима да информације које су тражили у апелацијама пред Уставним судом.

50. Иста аргументација важи и у погледу Владе Федерације БиХ, међутим, пошто Влада Федерације БиХ није доставила одговор на предметне апелације, Уставни суд није посебно елаборисао допустивост дијела апелација које су поднесене због нестанка лица на подручју данашње Федерације БиХ. Сем тога, Уставни суд наглашава да се његова надлежност о питању *ratione personae*, поред Владе Федерације Босне и Херцеговине и Владе Републике Српске, односи и на Савјет министара Босне и

Херцеговине, с обзиром да су надлежне институције Босне и Херцеговине, након што је претходно Парламентарна Скупштине Босне и Херцеговине усвојила Закон о несталим лицима, такође, преузеле обавезу да породицама несталих лица дају информације о судбини њихових чланова несталих у току ратних догађања.

51. На основу наведеног, Уставни суд сматра да има надлежност *ratione personae* да разматра предметне апелације.

VII. Меритум

52. Уставни суд ће апелације прво размотрити у погледу постојања повреде права на забрану подвргавања нехуманом поступку из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције.

53. Члан II/3б) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

б) Право да не буду подвргнуто мучењу или нехуманом и понижавајућем поступку или казни.»

Члан 3 Европске конвенције гласи:

«Нико неће бити подвргнут тортури, нељудском или понижавајућем поступку или кажњавању.»

54. Имајући у виду наводе из предметних апелација, питање које произлази јесте да ли патња, која је наметнута апелантима због тога што, од надлежних власти, нису добили никакву информацију у погледу судбине чланова својих породица, може да се сматра нехуманим поступком. Европски суд за људска права је у сличним предметима пресудио да ускраћивање информација члановима породица, и знања о њиховим најближим, може да се сматра нехуманим поступањем које је забрањено чланом 3 Европске конвенције.

55. Релевантна одлука Европског суда за људска права, у овом питању, је *Kınar против Турске* (пресуда од 10. маја 2001, Извјештаји о пресудама и одлукама 2001-IV) која се односи на број несталих у турској војној интервенцији у сјеверном Кипру,

подручју које је након тога затворено и које је постало недоступно за родбину несталих. Европски суд за људска права је закључио да су подносиоци пријава без сумње претрпјели “најболнију неизвјесност и забринутост” због околности под којима су нестали њихови најближи (*ibid.* тачка 155). Европски суд за људска права је, даље, разматрао да ли таква патња могу да се сматрају повредом члана 3 Европске конвенције, те нагласио:

*“Релевантни елементи ће укључити блискост породичне везе – у том контексту, одређена тежина ће се приписати вези родитељ - дијете, посебним околностима везе, степену до ког је члан породице био свједок предметног догађаја, укљученост члана породице у покушаје да добије информације о несталом лицу и начину на који су органи власти одговорили на та питања. Суд, даље, подсјећа да суштина такве повреде не лежи толико у чињеници “нестанка” члана породице, него у реакцијама органа власти и ставовима о ситуацији када им се то предочи. Посебно у погледу на ово посљедње рођаци могу тврдити да су директне жртве понашања органа власти (*ibid.*, тачка 156).”*

56. Из наведеног произилази да Европски суд за људска права посебну важност приписује степену до ког су органи власти дјеловали у погледу предметне ситуације. Европски суд за људска права је запазио да органи власти нису предузели никакву истрагу у вези с околностима нестанка, те да је недостатак икаквих информација о судбини најближих сродника осудио подносиоце пријава да живе у продуженом стању акутне забринутости, које није нестало протоком времена. Сем тога, Европски суд за људска права је, у овом погледу, такође запазио да чињеница да рођаци нису уистину били свјedoци заточења чланова породице, или да се органима власти тужене стране нису жалиле на таква заточења, рођаци - подносиоце пријава није лишила статуса жртве према члану 3 Европске конвенције (*ibid.* тачка 157). Европски суд за људска права је, затим, закључио да је ћутање органа власти тужене стране, у погледу стварне забринутости рођака несталих лица, достигла ниво тежине који једино може да се окарактерише као нехумано поступање у смислу члана 3 Европске конвенције, те закључио да су рођаци несталих лица жртве настављене повреде члана 3 Европске конвенције (*ibid.* тач. 157-158).

57. У предмету *Селимовић* Дом за људска права за Босну и Херцеговину је закључио да блиске породичне везе између несталих лица и њихових рођака, као и огромна патња рођака због нестанка својих најближих, представљају “нехумано поступање” сходно члану 3 Европске конвенције. Даље је сматрао да надлежне

власти нису учиниле готово ништа да би разјасниле судбину и мјесто на ком се налазе претпостављене жртве, те да нису спровеле сврсисходну истрагу, чиме су погоршале ситуацију (*ibid.* тач. 188-189). У складу с наведеним, Дом за људска права за Босну и Херцеговину је закључио да пропуст надлежних власти да открију мјесто на ком се налазе нестала лица представља повреду члана 3 Европске конвенције.

58. С обзиром на сличност између чињеница у предмету *Селимовић* и предмета који се у овом случају разматра пред Уставним судом, Уставни суд сматра да патња наметнута апелантима, усљед ускраћивања информација о судбини чланова њихових породица несталих током ратних дејстава, несумњиво представља нехумано поступање које је забрањено чланом II/36) Устава Босне и Херцеговине и чланом 3 Европске конвенције. Придржавајући се критеријума које је утврдио Европски суд за људска права, Уставни суд констатује да између подносилаца апелације и несталих лица постоји огромна блискост, односно ради се о најближим сродницима (синови, мужеви, супруге, очеви, мајке, браћа, сестре). Уставни суд, као и Дом за људска права за Босну и Херцеговину у одлуци *Селимовић* (*ibid.* тачка 185), сматра да чињеница да чланови породице нису, у свим случајевима, били директни свјedoци догађаја који је за посљедицу имао нестанак члана породице, није лишила чланове породице несталих лица статуса жртве.

59. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да су се нестаници десили на подручју Босне и Херцеговине, те да након нестанка није спроведена ефикасна истрага о томе иако је од престанка ратних дејстава протекло више од десет година, нити су надлежне власти обавијестили чланове породица несталих лица о судбини њихових најближих, Уставни суд закључује да су чланови породица несталих лица били изложени нехуманом поступању које је забрањено чланом II/36) Устава Босне и Херцеговине и чланом 3 Европске конвенције, за што су одговорни Савјет министара Босне и Херцеговине, Влада Федерације Босне и Херцеговине и Влада Републике Српске.

60. Сем тога, Уставни суд наглашава да је од посебне важности за отклањање повреде права из члана 3 Европске конвенције да Савјет министара Босне и Херцеговине, Влада Федерације Босне и Херцеговине, Влада Републике Српске, као и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, хитно успоставе и оспособе за ефикасан рад институције основане Законом о несталим лицима, посебно Институт за нестала лица, Фонд за помоћ породицама несталих лица и Централну евиденцију несталих лица у Босни и Херцеговини.

61. Члан II/3ф) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку».

Члан 8 Европске конвенције гласи:

“1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавна власт се не мијеша у вршење овог права, осим ако је такво мијешање предвиђено законом и ако је неопходна мјера у демократском друштву у интересу националне безбједности, јавне безбједности, економске добробити земље, спречавања нереда или спречавања злочина, заштите здравља и морала, или заштите права и слобода других.”

62. Уставни суд сматра како члан 8 Европске конвенције не само да приморава државу да се уздржи од уплитања, него надлежним органима Босне и Херцеговине намеће позитивну обавезу да предузму неопходне мјере за ефикасну заштиту права на приватан и породични живот, дом и преписку.

63. Дом за људска права признао је право чланова породица несталих лица на приступ информацијама о несталим члановима њихових породица. У предмету *Унковић против Федерације Босне и Херцеговине*, Дом за људска права је сматрао да информација о судбини и мјесту гдје се налази члан породице спада у оквир права на поштовање његовог приватног и породичног живота, заштићеног чланом 8 Европске конвенције. Када таква информација постоји у посједу или под контролом тужене стране, а тужена страна произвољно и без оправдања одбија да открије члану породице, који је поднио уредан захтјев надлежном органу тужене стране или Међународном комитету Црвеног крста, онда може да се сматра да тужена страна није испунила своју позитивну обавезу да обезбиједи члану породице право заштићено чланом 8 Европске конвенције (види предмет број СН/99/2150 *Унковић против Федерације Босне и Херцеговине*, одлука од 6. маја 2002. године, тачка 126, као и предмет број СН/99/3196, *Палић против Републике Српске*, одлука о

прихватљивости и меритуму од 9. децембра 2000. године, тач. 82-84; видјети такође Одлуку Европског суда за људска права *Гаскин против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 7. јула 1989. године, серија А-160).

64. У конкретном случају, Уставни суд примјећује да су се нестанци десили на подручјима данашњих ентитета Босне и Херцеговине (Федерација и Република Српска) који, и поред обавезе да испитају пријаве о нестанима на њиховој територији нису ништа учинили, односно ни једном од апеланата нису доставили појединачну информацију о томе шта се десило са члановима њихових породица. Уставни суд сматра да владе ентитета у Босни и Херцеговини, у конкретном случају, морају да имају одређене расположиве информације у погледу пријављених нестанака, које до сада нису предочиле апелантима. Та чињеница је довољна Уставном суду да закључи да надлежни органи власти ентитета без видљивог и разумног оправдања одбијају да расположиве и доступне информације о несталим лицима презентују апелантима.

65. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да су повријеђена права апеланата - чланова породица несталих лица на поштовање приватног и породичног живота из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције, за шта сносе одговорност Влада Федерације Босне и Херцеговине и Влада Републике Српске.

Остали наводи

66. С обзиром на закључак Уставног суда у погледу повреде права из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, као и члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције, Уставни суд сматра да није неопходно да посебно разматра остале наводе из апелација.

Питање компензације

67. Уставни суд констатује да је Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине усвојила Закон о несталим лицима, који је ступио на снагу 17. новембра 2004. године. Овим законом су, између осталог, утврђени принципи за унапређење процеса тражења и начин остваривања социјалних и других права чланова породица несталих лица, те основан Институт за нестала лица Босне и Херцеговине, као институција Босне и Херцеговине на коју се преносе послови у вези са процесом тражења несталих лица и издавања одговарајућих исправа. Истим законом је основан и Фонд за помоћ

породицама несталих лица у Босни и Херцеговини, као и Централна евиденција несталих лица у Босни и Херцеговини. Уставни суд сматра да је, поред утврђивања кршења наведених уставних права апеланата, као вида њихове сатисфакције, неопходно да надлежна власт без одлагања обезбиједи ефикасно функционисање наведеног института, фонда и централне евиденције, ради отклањања даљњих посљедица кршења уставних права апеланата и омогућавања остваривања других права која им по закону припадају. Овдје је потребно да се нагласи да је Уставни суд утврдио повреду чл. 3 и 8 Европске конвенције због тога што чланови породица несталих лица немају никаквих информација о судбини чланова својих породица, те наложио мјере за отклањање наведених повреда уставних права. Што се тиче питања компензације коју су тражили апеланти, Уставни суд сматра да Закон о несталим лицима предвиђа довољну финансијску потпору за чланове породица несталих лица. Наиме, чл. 11, 12 и 13 наведеног закона предвиђени су право, критеријуми и износ новчане помоћи за чланове породица несталих лица, док је чланом 16 предвиђен поступак за остваривање права на новчану помоћ, који спроводи Фонд за помоћ породицама несталих лица. Управо с циљем да реализује право на финансијску помоћ за породице несталих лица, која је предвиђена Законом о несталим лицима, Уставни суд је странама из члана 15 наведеног закона наложио да хитно ставе у функцију и оспособе за ефикасан рад институције основане Законом о несталим лицима у које спада и Фонд за помоћ породицама несталих лица. Стога Уставни суд сматра да ће, након што одговорне стране ставе у функцију институције основане Законом о несталим лицима, чланови породица несталих лица имати обезбијеђену финансијску потпору, тако да није потребно да Уставни суд доноси и одлуку поводом захтјева за појединачне компензације које су поставили апеланти.

VIII. Закључак

68. Чињеница да ни након скоро десет година од престанка ратних дејстава у Босни и Херцеговини надлежне власти нису апелантима доставиле информације о судбини чланова њихових породица несталих током ратног сукоба у Босни и Херцеговини, довољна је Уставном суду да закључи да је у односу на чланове породица несталих лица дошло до повреде права на забрану нехуманог поступка из члана II/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, као и повреде права на приватан и породични живот из члана 8 Европске конвенције.

69. На основу члана 61 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

70. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 525/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija B. Č. protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj Kž-116/03 od 16. ožujka 2004. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci broj K-10/02 od 24. prosinca 2002. godine

Odluka od 18. siječnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 525/04**, rješavajući apelaciju **B. Č.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Valerija Galić, sutkinja

na sjednici održanoj 18. siječnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija B. Č., podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj Kž-116/03 od 16. ožujka 2004. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci broj K-10/02 od 24. prosinca 2002. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. B. Č. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banjaluke, kojeg zastupaju G. i Z. B., odvjetnici iz Banjaluke, podnio je 11. lipnja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presuda Vrhovnog suda Republike

Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj KŽ-116/03 od 16. ožujka 2004. godine i Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj K-10/02 od 24. prosinca 2002. godine. Apelant je, također, podnio zahtjev za donošenjem privremene mjere, kojom bi Ustavni sud odložio izvršenje kazne zatvora do donošenja odluke o apelaciji.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda i Okružnog suda je zatraženo 19. studenoga 2004. godine, a od okružnog javnog tužitelja u Banjaluci 20. prosinca 2004. godine, da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni je sud odgovor na apelaciju dostavio 10. prosinca 2004. godine, Okružni sud 2. prosinca 2004. godine, a okružni javni tužitelj nije dostavio odgovor na apelaciju.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su 20. prosinca 2004. godine dostavljeni apelantu.

5. Ustavni je sud donio Odluku broj AP 525/04 od 30. lipnja 2004. godine kojom je odbio kao neutemeljen apelantov zahtjev za donošenjem privremene mjere.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Presudom Okružnog suda broj K-10/02 od 24. prosinca 2004. godine, koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda broj KŽ-116/03 od 16. ožujka 2004. godine, apelant je proglašen krivim zbog kaznenog djela ubojstva u pokušaju iz članka 127. stavak 1. u svezi članka 20. Kaznenog zakonika Republike Srpske, pa je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, u koju mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 15. siječnja do 14. ožujka 2002. godine. Također, apelantu je, na temelju članka 64. stavak 1. Kaznenog zakonika Republike Srpske, izrečena i mjera sigurnosti oduzimanja pištolja, a obvezan je i platiti troškove kaznenog postupka.

IV. Relevantni propisi

8. U **Zakonu o kaznenom postupku Republike Srpske** («Službeni list SFRJ» br. 26/86, 74/87, 57/89 i 3/90, te «Službeni glasnik Republike Srpske» br. 26/93, 14/94, 6/97 i 61/01) relevantne odredbe glase:

«Članak 23.

[...](6) Prvostupanjski sudovi, u vijeću sastavljenom od trojice sudaca, odlučuju o prizivima protiv rješenja istražnog suca i drugih rješenja kad je to određeno ovim zakonom, [...]

Članak 39.

Sudac ili sudac porotnik ne može obavljati sudske dužnosti:

[...] 4) ako je u istom kaznenom predmetu obavljao istražne radnje, [...]

5) ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke nižeg suda ili ako je u istom sudu sudjelovao u donošenju odluke koja se pobija prizivom; [...]

Članak 192.

[...] (4) Protiv rješenja o pritvoru pritvorena se osoba može žaliti vijeću (članak 23. stavak 6)[...]

Članak 227.

(1) Oslobođeni su dužnosti svjedočenja:

1) bračni drug okrivljenog;

2) srodnici okrivljenog po krvi u pravoj crti [...]

Članak 228.

Ako je kao svjedok saslušana [...] osoba koja ne mora svjedočiti (članak 227), a nije na to upozorena ili se nije izričito odrekla tog prava [...], na takvom iskazu svjedoka ne može se temeljiti sudska odluka.

Članak 275.

Sve odluke vijeća donesene povodom prigovora protiv optužnice moraju biti obrazložene, ali tako da se unaprijed ne utiče na rješavanje onih pitanja koja će biti predmetom raspravljanja na glavnom pretresu.

Članak 333.

[...] (3) Zapisnici o ranijem saslušanju osoba koje su oslobođene dužnosti svjedočenja (članak 277) ne smiju se pročitati ako te osobe nisu uopće pozvane na glavni pretres ili su na glavnom pretresu izjavile da neće svjedočiti.

Članak 364.

(1) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji:

1) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji nije sudjelovao na glavnom pretresu [...]

2) ako je na glavnom pretresu sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji se morao izuzeti (članak 39. toč. 1. do 6);

[...]

8) ako se presuda temelji na dokazu na kojem se po odredbama ovog zakona ne može temeljiti presuda, osim ako je, obzirom na druge dokaze, očito da bi i bez tog dokaza bila donesena ista presuda [...].»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant smatra da mu je pobijanim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje, te predlaže da se apelacija usvoji, a pobijane odluke ukinu. Povredu prava na pravično suđenje apelant vidi u nepropisnom sastavu vijeća Vrhovnog suda koje je odlučivalo o njegovom prizivu izjavljenom protiv prvostupanjske presude, zato što su u sastavu tog vijeća bila i dva suca koji su sudjelovali i u prvostupanjskom postupku, tako što su bili članovi vijeća Okružnog suda koje je, na prijedlog istražnog suca, donijelo rješenje o produljenju pritvora apelantu. Također, navodi da su ti suci bili i članovi vijeća istog suda koje je donijelo rješenje o odbijanju apelantovog prigovora protiv optužnice Okružnog javnog tužiteljstva u Banjaluci. Apelant smatra da je na ovaj način povrijeđen princip nepristranosti suda. Osim toga, apelant ističe kako su na glavnom pretresu pročitane izjave svjedoka, njegove supruge i kćerke, koje su po zakonu oslobođene dužnosti svjedočenja. Budući da one nisu saslušane na glavnom pretresu, sud ih nije ni upozorio da ne moraju svjedočiti, čime im nije pružena mogućnost da se o tomu izjasne. Apelant smatra da ga iskazi privilegiranih svjedoka nedvojbeno terete, pa temeljenje presude na ovako

provedenom dokazu, prema mišljenju apelanta, predstavlja povredu odredaba kaznenog postupka, a time i prava na pravično suđenje.

b) Odgovor na apelaciju

10. Vrhovni sud pobija navode apelanta i ističe da se sudjelovanje dvoje sudaca u drugostupanjskom vijeću, koji su ranije sudjelovali u vijeću Okružnog suda koje je odlučivalo o produljenju pritvora i o prigovorima na optužnicu, ne može smatrati sudjelovanjem u donošenju prvostupanjske odluke, pa dakle ni povredom odredaba kaznenog postupka, niti prava na pravično suđenje. Osim toga, Vrhovni sud navodi da je čitanje iskaza privilegiranih svjedoka izvršeno uz apelantovu suglasnost i uz ispunjavanje i drugih zakonom predviđenih uvjeta, o čemu je Vrhovni sud dao obrazloženje u svojoj odluci. S obzirom na navedeno, Vrhovni sud predlaže da se apelacija odbije.

11. Okružni sud pobija navode apelacije i smatra da je kazneni postupak proveden na način koji nije prekršio odredbe Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), budući je sud u svemu postupio sukladno tada važećim procesnim i materijalnim propisima. Također, Okružni sud navodi da su apelantovi navodi već bili predmetom razmatranja Vrhovnog suda u prizivnom postupku, pa je te navode Vrhovni sud odbio. Budući smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje, Okružni sud predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

VI. Dopustivost

12. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

14. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelant dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na zadnji pravni lijek, koji je efektivan i adekvatan da ispita nižestupanjsku odluku kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu.

15. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj KŽ-116/03 od 16. ožujka 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, pobijanu je presudu apelant primio 23. travnja 2004. godine, a apelaciju je podnio 11. lipnja 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

16. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

17. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da je tim presudama povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

18. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

Pravo na pravično suđenje u odnosu na nepristranost suda

19. Apelant smatra da je prekršen princip «nepristranosti suda», zato što određeni suci nisu mogli sudjelovati u vijeću Vrhovnog suda, koje je odlučivalo o prizivu protiv prvostupanjske presude, zato što su sudjelovali u vijeću Okružnog suda, koje je odlučivalo o produljenju pritvora i o prigovoru protiv optužnice.

20. Sastav vijeća koje odlučuje o prizivima protiv rješenja istražnog suca i drugih rješenja određenih zakonom, određen je člankom 23. stavak 6. Zakona o kaznenom postupku. Na ovo pitanje upućuju i odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se tiču rješavanja priziva protiv prigovora na rješenje o pritvoru (članak 192. stavak 4) i rješavanja prigovora protiv optužnice (članak 268. stavak 2). Iz navedenih je odredbi vidljivo da Zakon o kaznenom postupku ne isključuje mogućnost da u sastavu vijeća koje odlučuje o prizivu protiv prvostupanjske odluke bude i sudac koji je sudjelovao u nekoj od ranijih faza konkretnog predmeta. U konkretnom slučaju to je sudjelovanje u vijeću koje je odlučivalo o prizivu protiv rješenja o pritvoru i o prigovoru na optužnicu.

21. Osim toga, u članku 39. stavak 1. toč. 4. i 5. Zakona o kaznenom postupku, dati su razlozi za izuzeće sudaca. Ustavni sud primjećuje da odredbe navedenog članka propisuju da sudac ili sudac porotnik ne može vršiti sudske dužnosti ako je u istom predmetu obavljao istražne radnje ili sudjelovao u donošenju odluke koja se pobija prizivom. Navedene odredbe, dakle, ne isključuju mogućnost da u vijeću koje odlučuje o prizivu na drugostupanjskom sudu bude i sudac koji je sudjelovao u nekoj od faza koje su prethodile kaznenom postupku.

22. Ustavni sud podsjeća na stav Europskog suda za ljudska prava koji smatra da *«[...]činjenica da je sudac donio odluke u predmetu prije suđenja, a da kasnije ima funkciju suca u sudnici u tom predmetu nije po sebi nekompatibilna sa zahtjevom nepristranosti. Bitan je 'opseg i narav' drugih mjera koje se poduzmu prije suđenja[...]*» (vidi presude *Nortier* od 24. kolovoza 1993. godine, *Saravia de Carvalho* od 22. travnja 1994. godine i *Fey* od 24. veljače 1993. godine). U konkretnom slučaju su suci, čiju nepristranost apelant dovodi u pitanje, sudjelovali u vijeću Okružnog suda koje je odlučivalo o prizivu protiv rješenja o pritvoru i o prigovoru na optužnicu. Međutim, ti suci nisu sudjelovali u sastavu vijeća koje je izreklo presudu apelantu, dakle nisu sudjelovali na glavnom pretresu i u donošenju meritorne odluke. Osim toga, odluke suca u vijeću koje rješava o prizivu na rješenje o pritvoru ograničene su, sukladno Zakonu, samo na pitanje postojanja zakonskih razloga za određivanje ili produljenje pritvora, a u slučaju rješavanja prigovora na optužnicu samo na pitanja valjanosti optužnice. U ovom posljednjem slučaju, odredba članka 275. Zakona o kaznenom postupku nalaže da odluke vijeća koje se donesu povodom prigovora protiv optužnice ne smiju unaprijed uticati na rješavanje pitanja koja će biti predmetom raspravljanja na glavnom pretresu, a to je, dakako, i pitanje utvrđivanja kaznene odgovornosti. Ustavni sud primjećuje da apelant ne nudi nikakve dokaze o tomu da je prekršena navedena odredba.

23. Ustavni sud zaključuje da činjenica da su određeni suci sudjelovali u vijeću koje je donosilo zakonom propisane odluke, u fazi koja je prethodila kaznenom postupku pred prvostupanjskim sudom, nije smetnja da ti suci sudjeluju u vijeću drugostupanjskog suda koje odlučuje o prizivu protiv prvostupanjske presude, niti može, sama po sebi, kršiti princip nepristranosti suda. Stoga, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nije došlo do kršenja principa «nepristranog suda» kao elementa prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje u odnosu na ostale navode

24. Ostali apelantovi navodi u svezi kršenja prava na pravično suđenje odnose se na utvrđeno činjenično stanje i primjenu materijalnog prava. Naime, apelant smatra da je to što su na glavnom pretresu pročitani iskazi njegove supruge i kćerke koji su dati u istrazi, a da one nisu saslušane i tom prigodom prethodno obaviještene da, kao privilegirane svjedokinje, nemaju obvezu svjedočenja, oprečno Zakonu o kaznenom postupku i članku 6. Europske konvencije.

25. Ustavni se sud poziva na stav Europskog suda za ljudska prava koji navodi da *«u principu sud ne procjenjuje jesu li izjave svjedoka bile na ispravan način usvojene kao dokazna građa»* (vidi *Kostovski*, presuda od 20. studenoga 1989. godine). Identičan je i stav Ustavnog suda u Odluci U 62/01 od 5. travnja 2002. godine (*«Službeni glasnik Bosne i Hercegovine»* broj 24/02), gdje je navedeno da Ustavni sud, u principu, nije mjerodavan vršiti procjenu činjeničnog stanja koju su izvršili redoviti sudovi, ukoliko utvrđene činjenice i dokazi na kojima se presuda temelji ne izgledaju proizvoljno i neprihvatljivo.

26. U konkretnom slučaju je neprijeporno da su privilegirane svjedokinje, apelantove supruga i kćerka, pozvane na glavni pretres, te da se tom pozivu nisu odazvale, pa su uz suglasnost apelanta i okružnog javnog tužitelja njihovi iskazi, koji su dati u istrazi, pročitani, kako to propisuje odredba članka 333. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku. Iz pobijanih presuda nedvojbeno proizlazi da prvostupanjska odluka nije utemeljena na ovim iskazima privilegiranih svjedokinja, a Okružni je sud to obrazložio time što one *«nisu bile neposredni očevici dijela događaja»*, već *«imaju samo posredna saznanja»*. Ustavni sud, također, opaža da je Okružni sud izveo i druge dokaze, te da je za svaki dokaz koji je prihvatio, kao i onaj koji nije prihvatio, dao logično i uvjerljivo obrazloženje, koje ni u jednom dijelu ne izgleda proizvoljno ili neprihvatljivo samo po sebi.

27. Ustavni sud zaključuje da se čitanje izjava privilegiranih svjedokinja koje se, iako su pozvane na glavni pretres nisu odazvale pozivu suda, a za koje je dana suglasnost apelanta

i okružnog javnog tužitelja, kako to propisuje Zakon o kaznenom postupku, nije samo po sebi kršenje prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije.

28. Na temelju navedenog, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nema kršenja apelantovih prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

29. Ustavni sud zaključuje da činjenica da su određeni suci sudjelovali u vijeću koje je donosilo zakonom propisane odluke u nekoj ranijoj fazi postupka pred prvostupanjskim sudom, koje je prethodilo donošenju meritorne odluke, nije smetnja da ti suci sudjeluju u vijeću drugostupanjskog suda koje donosi odluku o prizivu protiv prvostupanjske presude, niti može, samo po sebi, predstavljati kršenje principa «nepriistranog suda». Osim toga, izvođenje dokaza čitanjem izjava privilegiranih svjedokinja na način propisan zakonom nije, samo po sebi, kršenje prava na pravično suđenje.

30. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

31. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 530/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija R. R. protiv Rješenja Okružnog
suda u Trebinju broj Pžp-25/04 od 6. maja
2004. godine

Odluka od 18. januara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmet broj **AP 530/04**, rješavajući apelaciju **R. R.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 18. januara 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija R. R., podnesena protiv Rješenja Okružnog suda u Trebinju broj Pžp-25/04 od 6. maja 2004. godine.

Odluku objavit u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. R. R. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Trebinja podnio je 6. maja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Okružnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj Pžp-25/04 od 6. maja 2004. godine. Apelant je, također, podnio zahtjev za donošenje privremene mjere, kojom bi Ustavni sud zabranio izvršenje osporenog rješenja do donošenja odluke o apelaciji.

2. Apelant je 6. jula 2004. godine dostavio dopunu apelacije navodeći da je Republičko tužilaštvo Republike Srpske odbilo njegov zahtjev za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pobijanog rješenja Okružnog suda.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Okružnog suda i Komisije za prekršaje, Područnog centra Trebinje, Poreske uprave Ministarstva finansija Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Komisija za prekršaje), zatraženo je 23. novembra 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.

4. Okružni sud je odgovor na apelaciju dostavio 10. decembra 2004. godine, a Komisija za prekršaje 30. novembra 2004. godine.

5. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori Okružnog suda i Komisije za prekršaje su 24. decembra 2004. godine dostavljeni apelantu.

6. Ustavni sud je donio Odluku broj AP 530/04 od 30. juna 2004. godine, kojom je odbio kao neosnovan apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere.

III. Činjenično stanje

7. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

8. Komisija za prekršaje je donijela Rješenje broj 08/0703-456-359/02 od 17. decembra 2003. godine, kojim je apelant proglašen krivim zbog prekršaja iz člana 44. st. 1. i 2. i člana 46. stav 1. tačka 1. Zakona o akcizama i porezu na promet («Službeni glasnik Republike Srpske» br. 25/98, 40/98, 18/99, 29/00 i 18/01) i prekršaja iz čl. 43. i 45. stav 1. tačka 1. Zakona o akcizama i porezu na promet («Službeni glasnik Republike Srpske» broj 25/02), te mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 500 KM i obavezan je platiti troškove postupka u iznosu od 50 KM.

9. Okružni sud je Rješenjem broj Pžp-25/04 od 6. maja 2004. godine djelimično uvažio apelantovu žalbu izjavljenu protiv navedenog rješenja Komisije za prekršaje, pa je prvostepeno rješenje preinačio tako da je apelant proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 43. i 45. stav 1. tačka 1. Zakona o akcizama i porezu na promet («Službeni glasnik Republike Srpske» broj 25/02), te mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 500 KM i obavezan je

platiti troškove postupka u iznosu od 50 KM. U odnosu na prekršaj iz člana 44. st. 1. i 2. i člana 46. stav 1. tačka 1. Zakona o akcizama i porezu na promet («Službeni glasnik Republike Srpske» br. 25/98, 40/98, 18/99, 29/00 i 18/01), postupak je obustavljen zbog apsolutne zastare. U ostalom dijelu, pobijano rješenje je ostalo nepromijenjeno.

10. Apelant se protiv ovog rješenja obratio Republičkom tužilaštvu Republike Srpske inicijativom za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, pa je aktom Republičkog tužilaštva broj Ktz-9/04-1 od 01. jula 2004. godine obaviješten da Republičko tužilaštvo nije našlo zakonskog osnova za podizanje takvog zahtjeva.

IV. Relevantni propisi

11. U **Zakonu o akcizama i porezu na promet** («Službeni glasnik Republike Srpske» broj 25/02) relevantne odredbe glase:

«Član 43.

Obveznik poreza na promet obavezan je platiti porez na promet za obaveze nastale od 1. do 15, najkasnije do 20. u mjesecu, a za obaveze nastale od 16. do posljednjeg dana u mjesecu, najkasnije 5. dana u narednom mjesecu.

[...]

Član 71.

Novčanom kaznom od najmanje 1.000 KM (konvertibilnih maraka) kaznit će se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik:

[...]

5) ako akcizu, odnosno porez na promet ne uplati u propisanom roku (čl. 41, 42. i 43);

[...]»

U **Zakonu o prekršajima** («Službeni glasnik Republike Srpske» br. 12/94, 16/95, 21/96, 40/98, 4/01 i 96/03) relevantne odredbe glase:

«Član 68.

Prekršajni postupak ne može se pokrenuti ni voditi:

[...] 2. za prekršaje za koje je propisana novčana kazna u iznosu većem od 300 KM [...] kad protekne jedna godina od dana kada je prekršaj učinjen.

[...]

Član 71.

Zastarjelost za pokretanje i vođenje prekršajnog postupka počinje od dana kada je prekršaj učinjen, [...]

Zastara se prekida svakom radnjom nadležnog organa za postupak [...]

Svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovo teći, ali bez obzira na prekide, zastarjelost u svakom slučaju nastaje kad protekne dva puta onoliko vremena koliko je predviđeno u čl. 68, 69. i 70. ovog zakona.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant navodi da mu je pobijanim rješenjem prekršeno pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu. Naime, apelant smatra da drugostepeno sudsko vijeće nije sačuvalo «ni vanjski utisak objektivne nepristranosti», što vidi u tome da je drugostepeni sud uzeo ovaj predmet u rješavanje preko reda, samo da bi se izbjeglo nastupanje apsolutne zastare. Osim toga, apelant povredu prava na pravično suđenje vidi i u tome što je nastupila relativna zastara pokretanja i vođenja postupka za prekršaj za koji je proglašen krivim i kažnjen. Što se tiče prava na imovinu, apelant smatra da je to njegovo pravo povrijeđeno nametanjem kazne, budući da takva odluka nema osnova u zakonu.

b) Odgovor na apelaciju

13. Okružni sud u svom odgovoru pobija navode iz apelacije i navodi da je postupak proveden na način koji nije prekršio prava iz člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Također, Okružni sud smatra da su neosnovani i navodi o davanju nezakonitog prioriteta u rješavanju predmeta protiv apelanta, te predlažu da Ustavni sud apelaciju odbije.

14. Komisija za prekršaje u svom odgovoru također pobija navode iz apelacije, te navodi da su u prvostepenom postupku provedeni svi dokazi i utvrđeno da apelant nije redovno

uplaćivao akontaciju poreza na promet usluga kao i pripadajući porez za redovno i sigurno odvijanje željezničkog saobraćaja u kontroliranom periodu, zbog čega je i doneseno rješenje o kažnjavanju. Komisija za prekršaje smatra da je postupak proveden u skladu sa važećim zakonskim propisima, te da nisu povrijeđena prava iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije na koja se apelant poziva.

VI. Dopustivost

15. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

16. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

17. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelant dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na zadnji pravni lijek, koji je efektivan i adekvatan da ispita nižestepenu odluku kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu. Pri tome, apelant odlučuje da li će koristiti pravni lijek, bez obzira da li se radi o redovnom ili vanrednom pravnom lijeku.

18. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Okružnog suda broj Pžp-25/04 od 6. maja 2004. godine, protiv kojeg nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, apelant je apelaciju podnio 15. juna 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

19. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

20. Apelant pobija navedeno rješenje tvrdeći da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije,

te pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

21. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

22. Prema odredbama Zakona o akcizama i porezu na promet, propuštanje redovnog uplaćivanja akontacije poreza na promet usluga kvalificirano je kao prekršaj, a ne krivično djelo. Međutim, ovo ne određuje primjenjivost člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Naime, Evropski sud za ljudska prava smatra da je «krivična optužba» autonomni koncept, pa stoga neko djelo koje je u domaćem zakonu kvalificirano kao prekršaj može, ipak, pokrenuti pitanje krivične optužbe u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije, ako je suštinski karakter legislativne sheme po svojoj prirodi krivični, a ne građanski. Ovim se želi osigurati da država ne može izbjeći obavezu osiguravanja pravičnog saslušanja jednostavnim kvalificiranjem nekog djela nekrivičnim u svom zakonodavstvu (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Engel protiv Nizozemske (broj 1)*, presuda od 8. juna 1976. godine, serija A broj 22; *Oziürk*, presuda od 27. maja 1984. godine, serija A broj 73, st. 46-50; *A. P., M. P. i T. P. protiv Švicarske*, presuda od 19. augusta 1997. godine, Izvještaji 1997-V; *Lauko protiv Slovačke*, presuda od 23. septembra 1998. godine, Izvještaji 1998-VI, str. 2492. stav 56; *Janosevic protiv Švedske*, presuda od 23. jula 2002. godine, stav 65). Da bi se odredilo je li suštinski karakter legislativne sheme krivični, sudovi moraju razmotriti čitav niz faktora, uključujući posebno: a) je li cilj ili jedan od ciljeva relevantnih zakona sprečavanje ili kažnjavanje određenog ponašanja; b) ako postoji cilj sprečavanja ili kažnjavanja, implicira li ponašanje koje treba biti spriječeno ili kažnjeno krivicu (na primjer nepoštenje ili nebriga); i c) koja visina kazne se može nametnuti za prekršaj.

23. Gledano sa stanovišta sudske prakse u vezi sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da je legislativna regulativa vezana za ovaj predmet, u suštini, krivična po svojoj prirodi. Njen jasan cilj je sprečavanje izbjegavanja plaćanja poreza na usluge koji je propisan zakonom, kao i kažnjavanje onih koji učine takvo djelo. Ustanovljavanje krivice u ovom slučaju je zasnovano na odluci da apelant nije redovno uplaćivao akontaciju poreza na promet usluga i pripadajući porez za redovno i sigurno odvijanje željezničkog saobraćaja, kako to zakon nalaže, za šta mu je izrečena novčana kazna. Uzimajući u obzir sve relevantne faktore, Ustavni sud zaključuje da apelant ima pravo na ukupnu proceduralnu zaštitu koja je na raspolaganju pri utvrđivanju krivične optužbe iz člana 6. Evropske konvencije.

24. Ustavni sud napominje da nije nadležan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su nižestepeni sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke nižih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovnog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kad je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očigledno proizvoljna, kad je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede osnovnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na efektivan pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03).

25. Pravičnost postupka se ocjenjuje na osnovu postupka kao cjeline (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

26. Ustavni sud zapaža da je apelantov osnovni prigovor da je nastupila relativna zastara pokretanja i vođenja postupka, te da je stoga pobijano rješenje nezakonito i suprotno principu pravičnog suđenja iz člana 6. Evropske konvencije. Međutim, Ustavni sud također zapaža da je pitanje eventualne zastarjelosti Okružni sud detaljno razmotrio i, usvojivši apelantove navode u vezi s tim pitanjem, dio postupka obustavio zbog apsolutne zastare. Što se tiče dijela postupka za koji je Okružni sud utvrdio da nije nastupila zastara, u pobijanom rješenju su data detaljna obrazloženja i razlozi i primijenjene su relevantne zakonske odredbe. Osim toga, način na koji je Okružni sud tumačio pozitivno-pravne propise ne može se smatrati proizvoljnim i ne predstavlja kršenje apelantovih ustavnih prava. Također, ne postoje drugi elementi koji bi ukazivali da je postupak bio nepravičan, a apelant nije osporio nijednu procesnu radnju u postupku donošenja pobijane odluke.

27. Ustavni sud, također, ukazuje da ukoliko apelant tvrdi da je sud bio pristran mora konkretno navesti u čemu se sastoji ta pristranost, te u tom pravcu priložiti valjane dokaze (vidi presudu Ustavnog suda broj U 45/01 od 25. februara 2002. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 24/02). U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da apelant ne nudi nikakve konkretne dokaze u tom pravcu, već samo paušalno navodi da je sud dao nezakonit prioritet ovom predmetu u odnosu na druge predmete.

28. Na osnovu svega izloženog, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom predmetu nije došlo do povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

29. S obzirom na zaključak Ustavnog suda u pogledu navodne povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud zaključuje da nije neophodno posebno razmatrati dio apelacije koji se odnosi na navodnu povredu prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

30. Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, jer se apelant žali na pogrešnu primjenu materijalnog prava, a Ustavni sud nije utvrdio da postoje elementi koji bi ukazivali da su relevantni propisi proizvoljno primijenjeni ili da je postupak na drugi način bio nepravičan.

31. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

32. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 658/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација С. Д. против пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Квл-з-43/03 од 20. маја 2004. године и број Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године, те Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број К-77/01 од 4. јуна 2002. године

Одлука од 18. јануара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 658/04**, рјешавајући апелацију **С. Д.**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Маго Тадић, председник

Ћазим Садиковић, проф. др, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хатица Хациосмановић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 18. јануара 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација С. Д., поднесена против пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Квл-з-43/03 од 20. маја 2004. године и број Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године, те Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број К-77/01 од 4. јуна 2002. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. С. Д. (у даљњем тексту: апелант) из Сарајева, ког заступа Е. Ћ., адвокат из Сарајева, поднио је 27. јула 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против пресуда Врховног суда Федерације Босне и

Херџеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број Квлз-43/03 од 20. маја 2004. године и Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године, те Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонални суд) број К-77/01 од 4. јуна 2002. године. Апелант је допунио апелацију 28. септембра и 18. октобра 2004. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, 24. новембра 2004. године, од Врховног суда и Кантоналног тужилаштва у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонално тужилаштво) затражено је да доставе одговоре на апелацију.

3. Од Кантоналног суда је, 9. децембра 2004. године, затражено да достави кривични спис број К-77/01, који је достављен 22. децембра 2004. године.

4. Врховни суд и Кантонално тужилаштво су 8. децембра 2004. године доставили одговоре на апелацију.

5. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори Врховног суда и Кантоналног суда су 13. децембра 2004. године достављени апеланту.

III. Чињенично стање

6. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

7. Пресудом Кантоналног суда број К-77/01 од 4. јуна 2002. године апелант је проглашен кривим због почињеног кривичног дјела обљубе над малољетним лицем из члана 224 став 2 у вези са ставом 1 ранијег Кривичног закона Федерације Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: КЗ ФБиХ), за која су му утврђене појединачне казне затвора у трајању од по пет година и један мјесец, па је уз примјену члана 46 ранијег КЗ ФБиХ осуђен на јединствену казну затвора у трајању од десет година, у коју му је урачунато вријеме које је провео у притвору од 12. децембра 2002. године па даље.

8. Врховни суд је Пресудом број Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године дјелимично уважио апелантову жалбу и преиначио првостепену пресуду Кантоналног суда у одлуци о казни, тако да су апеланту за кривична дјела обљубе над малољетним лицем из члана 224 став 2 у вези са ставом 1 ранијег КЗ ФБиХ, за која је том пресудом проглашен кривим, утврђене појединачне казне затвора у трајању од по

четири године и два мјесеца, па је уз примјену члана 46 ранијег КЗ ФБиХ осуђен на јединствену казну затвора у трајању од осам година, у коју му је срачунато вријеме које је провео у притвору од 12. децембра 2000. године па даље.

9. Пресудом Врховног суда број Квл-з-43/03 од 20. маја 2004. године одбијен је као неоснован апелантов захтјев за заштиту законитости, изречен против Пресуде Кантоналног суда број К-77/01 од 4. јуна 2002. године и Пресуде Врховног суда број Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године.

IV. Релевантни прописи

10. **Кривични закон** («Службене новине ФБиХ» бр. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00 и 59/02)

«Обљуба над малољетним лицем

Члан 224

(1) Ко изврши обљубу над малољетним лицем које није навршило четрнаест година, казниће се затвором од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко дјело из става 1 овог члана изврши над немоћним малољетним лицем које није навршило четрнаест година или употребом силе или пријетњом да ће непосредно напасти на живот или тијело, казниће се затвором најмање три године.

(...)»

Закон о кривичном поступку («Службене новине Федерације БиХ», бр. 43/98 и 23/99)

«Јавност главног претреса

Члан 240

(1) Прије почетка вјештачења позваће се вјештак да предмет вјештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што запази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке и вјештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног налаза и мишљења представља кривично дјело.

(...)»

(3) Орган пред којим се води поступак руководи вјештачењем, показује вјештаку предмете које ће размотрити, поставља му питања и по потреби тражи објашњења у погледу датог налаза и мишљења.

(4) Вјештаку могу да се дају разјашњења, а може и да му се допусти и да разматра списе. Вјештак може да предложи да се изведу докази или прибаве предмети и подаци који су од важности за давање налаза и мишљења. Ако присуствује увиђају, реконструкцији или другој истражној радњи, вјештак може да предложи да се разјасне поједине околности или да се лицу које се саслушава поставе поједина питања.

Члан 282

(1) Главни претрес је јаван.

(2) Главном претресу могу да буду присутна пунољетна лица.

(...).

Члан 358 у релевантном дијелу гласи:

(1) Битна повреда одредби кривичног поступка постоји:

(...)

1) ако је изрека пресуде неразумљива, противрјечна сама себи или разлозима пресуде, или ако пресуда нема уопште разлога или у њој нису наведени разлози о одлучним чињеницама или су ти разлози потпуно нејасни или у знатној мјери противрјечни, или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противрјечност између оног што се наводи у разлозима пресуде о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника.

(...).

Члан 359 у релевантном дијелу гласи:

Повреда кривичног закона постоји ако је кривични закон повријеђен у питању:

(...)

(2) да ли има околности које искључују кривичну одговорност;

(...)

б) да ли су повријеђене одредбе о урачунавању притвора и издржане казне.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апелант апелацијом оспорава наведене пресуде, тврдећи да му је повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Апелацијом се, између осталог, указује на знатне противрјечности између оног што се наводи у изреци и разлозима првостепене пресуде, указује на пропусте у налазу и мишљењу вјештака судске медицине, који су проузроковали повреду која је утицала на законитост оспораваних пресуда, те оспоравају чињенице утврђене оспореним пресудама. Апелант се жали и на поступање судова који су омогућили медијима да прате суђење и обавјештавају јавност.

б) Одговор на апелацију

12. Врховни суд је у одговору на апелацију навео да су апелантови жалбени наводи, којима се између осталог оспорава налаз и мишљење вјештака судске медицине дат на околности извршења кривичног дјела апеланта, истовјетни приговору који је апелантова одбрана износила током првостепеног поступка у својим завршним ријечима у жалби против првостепене пресуде као и у захтјеву за заштиту законитости. Врховни суд сматра да је кривични поступак против апеланта спроведен у складу са важећим процесним и материјалним прописима и да су пресуде Врховног суда и Кантоналног суда дале јасне и одређене одговоре и образложења, па предлаже да се апелација одбије као неоснована.

13. Кантонално тужилаштво је, у одговору на апелацију, навело да су у потпуности расвијетљене околности и чињенице под којима је апелант починио тешко кривично дјело и да ничег спорног нема у његовим поступцима, а у правцу дјеловања на извршење кривичног дјела за које се терети.

VI. Допустивост

14. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

15. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке, која се њоме оспорава исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

16. Правило исцрпљивања правних лијекова захтијева да апелант дође до крајње одлуке. Крајња одлука представља одговор на задњи правни лијек, који је ефективан и адекватан да испита нижестепену одлуку како у чињеничном тако и у правном погледу.

17. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број Квл-з-43/03 од 20. маја 2004. године, против које нема других ефективних правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорену пресуду апелант је примио 7. јуна 2004. године, а апелација је поднесена 27. јула 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

18. Имајући у виду одредбе члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

19. Апелант оспорава наведене пресуде тврдећи да су тим пресудама повријеђена његова права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције..

20. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

21. Члан 6 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

22. Поступак пред редовним судовима у конкретном случају се односи на утврђивање основаности кривичне оптужбе против апеланта, те је члан 6 Европске конвенције примјенљив. Сходно томе, Уставни суд мора да испита да ли је спор пред редовним судовима био правичан, онако како то захтијева члан 6 Европске конвенције.

23. Сврха члана 6 Европске конвенције је, између осталог, да «трибуналу» додијели дужност да спроведе прописану провјеру поднеска, аргумената и доказа које му доставе стране, без прејудуцирања њихове процјене и њихове релевантности у погледу судске одлуке (види Европски суд за људска права, предмет *Kraska*, пресуда од 19. априла 1993. А. 254-Б). У сваком поједином случају мора да се процијени ток поступка како би се одлучило да ли је конкретно саслушање, односно поступак суђења, био правичан. Оно што се узима у обзир јесте дојам који оставља поступак као цјелина, мада одређени аспекти, нпр. начин на који се прикупља доказна грађа током прелиминарног саслушања, могу да буду у сукобу са принципом правичног саслушања тако да се мишљење о правичности суђења може дати без обзира на даљњи ток поступка (види Европска комисија за људска права, *Crociani против Италије*, Годишњак XXIV (1981). Такође, види пресуду Европског суда за људска права, *Saunders против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 17. децембра 1996. године РЈД 1996-VI, *Heaney i McGuinness против Ирске*, апликација број 34720/97, пресуда од 21. децембра 2000. године). Суд мора да испита поступак којим су првостепени и другостепени судови одлучили да ли ће да прихвате доказе који угрожавају правичност поступка, како би обезбиједили да поступак доношења одлуке буде адекватан и заштити апелантова права из члана 6 став 1 Европске конвенције (види *Edwards i Lewis против Уједињеног Краљевства*, апликација број 39647/98 и 4046/98, пресуда од 22. јула 2003. године).

24. Члан 6 Европске конвенције захтијева «правично суђење», право да се буде саслушан у разумном року, право да саслушање буде јавно, пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. Сем тога, овај члан садржи списак минималних права које има свако ко је оптужен за кривично дјело. Међу ова права

спада и право оптуженог да сам испитује или захтијева да се испита свједок оптужбе и да се присуство и саслушање свједока одвија под условима који важе и за свједока оптужбе. Ова одредба тијесно је повезана са принципом «једнакости оружја», односно «једнаке доступности правних средстава» као елемента правичног суђења.

25. Апелант се у овом предмету жали на наведене процесне и материјалне повреде закона у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције које су резултат, наводно, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у првостепеној и другостепеној пресуди. У том контексту тврди да су судови, у наведеним пресудама, повриједили одредбу члана 358 став 1 тачка 11 Закона о кривичном поступку и да постоји знатна сумња у истинитост одлучних чињеница.

26. Што се тиче апелантових навода да су судови своје одлуке засновали на непотпуно и погрешно утврђеном чињеничном стању, као и да су занемарили одлучне чињенице које иду њему у прилог, Уставни суд подсјећа да се надлежност Уставног суда, у вези са апелацијама из члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, односи на питања која су садржана у овом уставу, те Уставни суд, сходно томе, није надлежан да врши провјере утврђивања чињеница, као ни да поново тумачи одлуке редовних судова, сем ако одлука редовног суда крши уставна права. То се догађа у случају када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставна права, те у случају када је примјена права била очигледно произвољна, када је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде процесних права (право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективни правни лијек и у другим случајевима). У конкретном случају у погледу апелантових навода Уставни суд сматра да судови нису злоупотребили позитивно-правне одредбе на којима се заснива одлука, те да Уставни суд није надлежан да тај аспект испитује.

27. Апелант указује на пропусте вјештака судске медицине приликом давања стручног мишљења, за које сматра да су проузроковали повреду од утицаја на законитост поступка.

28. У вези са овим наводом, Уставни суд је извршио увид у кривични спис Кантоналног суда и утврдио да је Кантонално тужилаштво против апеланта поднијело оптужницу 14. маја 2001. године, која је 24. маја 2002. године дјелимично измијењена у погледу чињеничног описа. Кантонални суд је више пута одлагао главни претрес с циљем да прикупи доказну грађу. На наставку главног претреса, који је одржан 8. априла 2002. године, приступио је вјештак судске медицине који

је лично извршио увид у медицинску документацију, а вјештаку су презентовани и искази оштећених, након чега се одређено изјаснио о одлучним чињеницама. Том приликом апелантов бранилац је дао примједбу на исказ вјештака, сматрајући да је вјештак требало да прочита цијели спис и да се припреми за исказ. Вјештак је тврдио да му није била потребна никаква припрема да би одговорио на питање председника вијећа, с обзиром да је из свог стручног знања могао без одлагања да дā стручно мишљење.

29. Уставни суд сматра да је Кантонални суд цијенио мишљење вјештака судске медицине у оквиру свог дискреционог права на оцјену доказа.

30. У доказном поступку су саслушани бројни свједоци као и вјештак неуропсихијатар, те прочитани налази о тимском неуропсихијатријском вјештачењу апеланта и оштећених. Уставни суд налази да су нижестепени судови процијенили апелантову одбрану, налаз и мишљење вјештака судске медицине, као и да су процијенили и анализирали све остале изведене доказе и о сваком закључку до ког су дошли изнијели исцрпне и увјерљиве разлоге о одлучним чињеницама.

31. Што се тиче апелантових навода да су свједоци – оштећени мијењали исказ дат пред судом у односу на исказ дат у истрази, Уставни суд истиче да је и раније заузео став да је на суду да оцијени да ли су изјаве свједока релевантне за предмет и да ли оне могу да понуде корисне информације неопходне за оцјену предмета.

32. Уставни суд подсјећа да право на правично суђење, *inter alia*, даје могућност да се предоче разлози пресуде, с обзиром да то омогућава апеланту да дјелотворно користи расположиве правне лијекове (види Европски суд за људска права, *Nadjianastassion против Грчке*, пресуда број 12945/87 од 16. децембра 1992. године, став 33). Међутим, члан 6 Европске конвенције не захтијева да суд испитује све аргументе које су стране у поступку изложиле у току поступка, него само аргументе које сматра релевантним. Суд мора да узме у обзир аргументе страна у поступку, али они не морају сви да буду изнесени у образложењу пресуде (види Европска комисија за људска права, Одлука о допустивости број 10938/84 од 9. децембра 1986. године, Одлуке и извјештаји ОИ, 50, 98, и број 10153/82 од 13. октобра 1986. године, ОИ 49, 67). Крајње одлуке жалбених судова не морају да имају исцрпна образложења (види Европска комисија за људска права Одлука о допустивости број 8769/97 од 16. јула 1981, ОИ 25, 240).

33. У погледу осталих апелантових навода, Уставни суд налази да је у поступку пред судовима дата разумна могућност и оптужби и одбрани да изнесу доказну грађу. Искоришћена је могућност да се позову и саслушају свједоци, извршен увид у објективне доказе, а апелант је присуствовао суђењу и добио прилику да изнесе своју одбрану и да коментар на изјаве свједока. Суд је спровео све релевантне доказе с циљем да утврди одлучне чињенице те примијенио одређене законске одредбе у предмету, а судска одлука наводи све потребне разлоге на којима је заснована.

34. Апелант се жали на поступање судова када су медијима допустили да прате суђење и о томе обавјештавали јавност, а као доказ приложио је пет чланака објављених у новинама. Кад је у питању кривични поступак објављивање у медијима покреће питање сходно члану 6 Европске конвенције, у вези са заштитом претпоставке невиности или правом на правично суђење.

35. Уставни суд подсјећа да је расправа пред судом у правилу јавна. Јавност омогућује друштвену контролу суђења, служи општем интересу, првенствено дјелује у правцу сузбијања криминалитета, развијању морала и друштвене дисциплине грађана. Уставни суд налази да су судови у овом поступку, примјењујући начело јавности, у свему поступили сходно релевантним законским одредбама и сматра да у околностима овог случаја не постоје релевантни и довољни разлози који би оправдали ове апелантове жалбене наводе, па се ови жалбени наводи одбијају као неосновани.

36. Уставни суд констатује да апелантови наводи да је он у цијелом случају био жртва уцјене више лица, нису били предмет оптужнице Кантоналног тужилаштва и суђења у овом кривичном поступку, па не могу да буду ни предмет разматрања пред Уставним судом. Сем тога, Уставни суд закључује да ти догађаји немају никаквог утицаја на правилност утврђеног чињеничног стања у односу на кривично дјело за које је одговарао апелант.

37. На основу свега наведеног, Уставни суд сматра да оспореним пресудама није прекршено апелантово право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

38. На основу члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

39. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 675/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija S. S. protiv Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj Gž-1317/03 od 20. svibnja 2004. godine i Presude Općinskog suda II u Sarajevu broj P-2144/02 od 17. travnja 2003. godine

Odluka od 18. siječnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 675/04**, rješavajući apelaciju S. S., na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 18. siječnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija S. S., podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj GŽ-1317/03 od 20. svibnja 2004. godine i Presude Općinskog suda II u Sarajevu broj P-2144/02 od 17. travnja 2003. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. S. S. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva podnijela je 3. kolovoza 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj GŽ-

1317/03 od 20. svibnja 2004. godine i Presude Općinskog suda II u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj P-2144/02 od 17. travnja 2003. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda od Kantonalnog suda, Općinskog suda i sudionika u postupku, I. H. (u daljnjem tekstu: tužitelj), zatraženo je 9. studenoga 2004. godine da dostave odgovor na apelaciju. Od Općinskog je suda zatraženo da dostavi spis broj P-2144/02.

3. Kantonalni je sud dostavio odgovor na apelaciju 16. studenoga 2004. godine, a Općinski sud 10. prosinca 2004. godine, kao i spis broj P-2144/02.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori Kantonalnog suda i Općinskog suda su dostavljeni apelantici 16. prosinca 2004. godine.

5. Spis broj P-2144/02 vraćen je Općinskom sudu 20. prosinca 2004. godine.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantičinih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Općinski je sud donio Presudu broj P-2144/02 od 17. travnja 2003. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj GŽ-1317/03 od 20. svibnja 2004. godine, kojom je apelantica, kao tužena, obvezana tužitelju isplatiti iznos od 3.180 KM na ime sredstava koja je uložio u adaptaciju stana na kojem je apelantica nositeljica stanarskog prava, sa zakonskom kamatom od 24. veljače 2000. godine do isplate.

IV. Relevantni propisi

Zakon o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima («Službene novine Federacije BiH» br. 11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99, 31/01, 56/01, 15/02, 24/03 i 29/03)

«Članak 2. stavak 3.

Svako stanarsko pravo ili ugovor o korištenju zaključen u razdoblju između 1. travnja 1992. godine i 7. veljače 1998. godine prestaje važiti (...).

Članak 18a.

Osoba čije je stanarsko pravo prestalo prema članku 2. stavak 3. ovog zakona, a koja je uložila svoja osobna sredstva na ime nužnih troškova u stanu ima pravo povratiti ta sredstva od bivšeg nositelja stanarskog prava sukladno Zakonu o obligacijskim odnosima («Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije» br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te «Službeni glasnik RBiH» br. 2/92, 13/93 i 13/94).

Postupak povrata sredstava može započeti od dana kad je prethodni nositelj stanarskog prava vratio stan u posjed.»

8. Zakon o obligacijskim odnosima («Službeni list SFRJ» br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te «Službeni list RBiH» br. 2/92 i 13/93)

«Članak 215.

Stjecatelj ima pravo na naknadu nužnih i korisnih troškova, ali ako je bio nesavjestan, naknada za korisne troškove mu pripada samo do iznosa koji predstavlja uvećanje vrijednosti u trenutku vraćanja.»

9. Zakon o parničnom postupku («Službene novine Federacije BiH» broj 42/98)

«Članak 85.

Ako je stranka izdala odvjetniku punomoć za vođenje parnice, a nije pobliže odredila opseg ni vrstu punomoći, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći:

(...)

4) punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

10. Apelantica u apelaciji navodi da je pobijanom presudom Kantonalni sud pogrešno primijenio materijalno i procesno pravo i pogrešno ustvrdio činjenično stanje, tako što je na glavnoj raspravi apelanticu zastupao M. M., osoba bez punomoći i ovlasti, te da je pogrešnom primjenom odredbi Zakona o obligacijskim odnosima, kao i nepotpunim

utvrđenjem činjeničnog stanja, došlo do povrede prava na fer i pravično suđenje, odnosno članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), te da je došlo do povrede prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Apelantica traži da Ustavni sud ukine presude koje se pobijaju apelacijom.

b) Odgovor na apelaciju

11. Kantonalni sud u odgovoru na apelaciju ističe da je kao drugostupanjski sud ispitao prvostupanjsku presudu u granicama prizivnih navoda, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredbi parničnog postupka, te da ostaje kod stava izraženog u obrazloženju pobijane presude.

12. Općinski sud u svom odgovoru na apelaciju ističe da smatra da pobijanom presudom nije došlo do povrede apelantičinih ustavnih prava.

VI. Dopustivost

13. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

14. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

15. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj Gž-1317/04 od 20. svibnja 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, pobijanu je presudu apelantica primila 24. lipnja 2004. godine, a apelacija je podnijeta 3. kolovoza 2004. godine, odnosno u roku od 60 dana od dana kad je apelantica primila odluku, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

16. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

17. Apelantica pobija navedenu presudu tvrdeći da su tom presudom povrijeđena njezina prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, kao i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

18. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«3. Popis prava

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

19. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

20. U konkretnom slučaju Ustavni sud zaključuje da se apelantica žali da joj je pobijanim odlukama, zbog pogrešne primjene procesnih i materijalnih propisa, kao i zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, povrijeđeno pravo na fer postupak.

21. Ustavni sud ističe da je njegova nadležnost u prizivnim postupcima ograničena «na pitanja koja su sadržana u ovom ustavu» i da Ustavni sud nije mjerodavan preispitivati činjenično stanje ili tumačenje i način na koji su primijenili zakon redoviti sudovi, osim u slučajevima u kojima odluke nižih sudova krše ustavna prava, tj. ukoliko je neki redoviti sud pogrešno protumačio ili primijenio neko ustavno pravo, ili je zanemario to pravo,

ako je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ukoliko je došlo do povrede procesnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvorni pravni lijek i u drugim slučajevima), ili ukoliko utvrđeno činjenično stanje ukazuje na povredu Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 39/01, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 25/02). Zbog toga Ustavni sud neće, preispitivanjem činjenica predmeta, ulaziti u pitanje opravdanosti stavova nižestupanijskih sudova.

22. Ustavni sud zaključuje da se navedeni stav može primijeniti i u konkretnom slučaju. Iz navoda u apelaciji, kao i priložene dokumentacije, ne može se zaključiti da su odlukama redovitih sudova povrijeđena ili zanemarena apelantičina ustavna prava. Također, ne može se zaključiti da je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ili da je došlo do povrede procesnih prava.

23. Ustavni sud zaključuje da su mjerodavni sudovi na pravilan način primijenili relevantne odredbe materijalnog prava na utvrđeno činjenično stane, sukladno uobičajenim jezičnim i logičkim tumačenjem tih odredbi, bez proizvoljnosti ili bilo kakve diskriminacije, navodeći precizne razloge na temelju kojih su primijenjeni zakonski propisi na kojima se temelje donesene presude.

24. U svezi apelantičinih navoda da ju je na glavnoj raspravi zastupao M. M., osoba bez punomoći i ovlasti, Ustavni sud ističe da je pravilan stav Kantonalnog suda, dat u obrazloženju pobijane presude, u kojem se poziva na članak 85. stavak 4. Zakona o parničnom postupku, koji propisuje mogućnost da odvjetnik ovlašten na temelju punomoći stranke može punomoć prenijeti na drugog odvjetnika za poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku.

25. Slijedi da je apelantičin punomoćnik postupao sukladno svojim ovlastima iz članka 85. stavak 4. Zakona o parničnom postupku kad je ovlastio drugog odvjetnika da ga zamijeni na određenom ročištu.

26. Obzirom na navedeno, Ustavni sud konstatira da u predmetnom slučaju nije došlo do povrede apelantičinog prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ostali navodi

27. U svjetlu zaključka glede kršenja prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da nije nužno posebice

razmatrati ostale navode iz apelacije o kršenju prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

VIII. Zaključak

28. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

29. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 846/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija D. Š. protiv Presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj GŽ-2345/01 od 20. jula 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Gradišci broj P- 715/00 od 22. maja 2001. godine

Odluka od 18. januara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 846/04**, rješavajući apelaciju **D. Š.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 18. januara 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija D. Š., podnesena protiv Presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj GŽ-2345/01 od 20. jula 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Gradišci broj P- 715/00 od 22. maja 2001. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. D. Š. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Nove Topole, kojeg zastupa M. B. Š., advokat iz Nove Topole, podnio je 1. oktobra 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Okružnog suda u Banjoj

Luci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj GŽ- 2345/01 od 20. jula 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Gradišci (u daljnjem tekstu Osnovni sud) broj P-715/00 od 22. maja 2001. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda od Okružnog suda, Osnovnog suda i učesnika u postupku D. M. (u daljnjem tekstu: tužiteljica) iz Donje Jurkovice, zatraženo je 6. oktobra 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.
3. Okružni sud je dostavio odgovor na apelaciju 14. oktobra 2004. godine, Osnovni sud 13. oktobra. 2004. godine, a tužiteljica 20. oktobra 2004. godine.
4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su dostavljeni apelantu 27. oktobra 2004. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.
6. Tužiteljica je 1993. godine uvezla iz Belgije u Bosnu i Hercegovinu putnički automobil. Kako bi izbjegla plaćanje carine, a s ciljem da nezakonito registrira vozilo, predala je apelantu novac koji je on, uz njeno znanje i saglasnost, uručio trećem licu koje je izvršilo registraciju predmetnog vozila.
7. Nakon godinu dana, kad je trebalo ponovo izvršiti registraciju vozila, radnici Stanice javne sigurnosti iz Gradiške su saopćili tužiteljici da joj vozilo nije legalno registrirano i da je saobraćajna dozvola falsifikat.
8. Tužiteljica je 30. decembra 1996. Osnovnom sudu podnijela tužbu protiv apelanta radi povrata novca koji mu je dala za registraciju vozila.
9. Osnovni sud je donio Presudu broj P-715/00 od 22. maja 2001. godine, kojom obavezuje apelanta da tužiteljici vrati iznos od 3.700 KM sa zakonskom kamatom počevši od 1. maja 1993. godine pa do isplate, kao i da naknadi troškove parničnog postupka u iznosu 1.290 KM sve u roku od 15 dana.

10. Okružni sud je donio Presudu broj GŽ-2345/01 od 20. jula 2004. godine, kojom se apelantova žalba djelimično uvažava, pobijana presuda se preinačava i apelant se obavezuje da tužiteljici isplati iznos od 1.800 KM sa zakonskom zateznom kamatom, preinačava se i odluka o troškovima postupka pa se apelant obavezuje da tužiteljici naknadi troškove postupka u iznosu od 570,50 KM.

IV. Relevantni propisi

Zakon o obligacionim odnosima («Službeni list SFRJ» broj 29/78 i «Službeni glasnik Republike Srpske» broj 17/93)

«Član 51.

(1) Svaka ugovorna obaveza mora imati dopuštenu osnovu.

(2) Osnova je nedopuštena ako je protivna ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, prinudnim propisima (...)

Član 52.

Ako osnova ne postoji ili je nedopuštena ugovor je ništav.

Član 104.

(1) U slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna je da vrati drugoj, ukoliko zakon što drugo ne određuje sve ono što je primila na osnovu takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se priroda onoga što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke.

(2) Ali, ako je ugovor ništav zbog toga što je po svom sadržaju ili cilju protivan ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, prinudnim propisima sud može odbiti u cjelini ili djelimično, zahtjev nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala...

(3) Prilikom odlučivanja sud će voditi računa o savjesnosti jedne, odnosno objiju strana, o značaju društvenih interesa koji se ugrožavaju, kao i o moralnim shvatanjima društva.

Član 557.

(1) Ugovorom o zajmu obavezuje se zajmodavac da zajmoprimcu preda određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenjivih, a zajmoprimac se obavezuje da mu

poslije izvjesnog vremena vrati isti iznos novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kvaliteta.

Član 749.

(1) Ugovorom o nalogu obavezuje se nalogoprimac prema nalogodavcu da za njegov račun preduzme određene poslove.

(2) Istovremeno se nalogoprimac ovlašćuje na poduzimanje tih poslova.

(3) Nalogoprimac ima pravo na naknadu za svoj trud, osim ako je drukčije ugovoreno ili proizlazi iz prirode međusobnog odnosa.

Član 753.

(1) Nalogoprimac je dužan izvršiti nalog lično.

(2) On može povjeriti izvršenje naloga drugome samo ako mu je nalogodavac to dozvolio, kao i ako je na to prinuđen okolnostima.

(3) U tim slučajevima on odgovara samo za izbor zamjenika i za uputstva koja mu je dao.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant se žali da mu je u postupku koji je okončan pobijanom presudom povrijeđeno pravo na pravičan postupak jer su nižestepeni sudovi proizvoljno tumačili odredbe Zakona o obligacionim odnosima, tako da je došlo do povrede procesnih prava, odnosno do povrede prava na pristup sudu, jer u drugostepenoj presudi nisu predloženi apelantovi žalbeni navodi, razlozi presude su nejasni, apelantu nije pružena mogućnost da brani svoje navode tokom postupka. Apelant predlaže da se ukinu pobijane presude i predmet vrati na ponovni postupak.

b) Odgovor na apelaciju

12. Okružni sud u odgovoru na apelaciju ističe da je pobijana presuda donijeta na osnovu odgovarajućih materijalnih i procesnih propisa, da apelantu nije povrijeđeno pravo na fer suđenje, te predlaže da se apelacija odbije kao neosnovana.

13. Osnovni sud u odgovoru na apelaciju ističe da su navodi iz apelacije neosnovani, te da apelant iznosi navode kao da se radi o žalbi protiv presude, a ne o apelaciji Ustavnom sudu. U konkretnom slučaju apelant je imao pristup sudu i to na dvije instance sudovima pune jurisdikcije, bio je prisutan na ročištima, saslušan je kao stranka u postupku tako da nije došlo do povrede prava na fer postupak, te se predlaže da se apelacija odbaci zbog zloupotrebe prava na podnošenje apelacije, ili odbije kao neosnovana.

14. Tužiteljica u odgovoru na apelaciju ističe da su navodi iz apelacije u cijelosti neosnovani, te da u postupku koji je okončan pobijanom presudom nije došlo do povrede prava na fer suđenje, jer je apelant tokom postupka imao punomoćnika koji tokom postupka nije stavljaio primjedbe na zakonit rad suda.

VI. Dopustivost

15. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

16. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

17. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Okružnog suda broj GŽ- 2345/01 od 20. jula 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporenu presudu apelant je primio 30. augusta 2004. godine, a apelaciju je podnio Ustavnom sudu 1. oktobra 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

18. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

19. Apelant pobija navedene presude, tvrdeći da mu je njima prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

20. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«3. Katalog prava

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

21. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u prvoj rečenici utvrđuje:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

22. Ustavni sud konstatira da se apelant žali da je presudama redovnih sudova na njegovu štetu pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

23. U vezi sa navedenim, Ustavni sud se poziva na svoj stav (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 62/01 od 5. aprila 2002. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 24/02), prema kojoj *«nadležnost Ustavnog suda u apelacionim postupcima ograničena je 'na pitanja koja su sadržana u ovom Ustavu' i Sud nije nadležan da preispituje činjenično stanje ili tumačenje i primjenu zakona redovnih sudova osim u slučajevima u kojima su odluke nižih sudova povrijedile ustavna prava, ili su zanemarile ta prava, te ako je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ukoliko je došlo do povrede procesnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na efektivni pravni lijek i dr.) ili ukoliko utvrđeno činjenično stanje ukazuje na povredu Ustava».*

24. Ustavni sud smatra da se navedeni stav može primijeniti i u konkretnom slučaju. Iz navoda u apelaciji, kao i priložene dokumentacije, ne može se zaključiti da su odlukama redovnih sudova povrijeđena ili zanemarena apelantova ustavna prava. Također, ne može se zaključiti da je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ili da je došlo do povrede procesnih prava (na primjer da sudovi nisu bili nepristrani, da je apelantu uskraćeno pravo na pristup sudu ili efektivan pravni lijek). Još manje se može tvrditi da utvrđeno činjenično stanje ukazuje na bilo koju povredu Ustava Bosne i Hercegovine.

25. Apelant nije uspio dokazati u postupku pred redovnim sudovima nedostatak pasivne legitimacije, ali je zato djelimično uspio u žalbenom postupku, jer je drugostepeni sud djelimično uvažio apelantove žalbene navode i preinačio prvostepenu presudu.

26. Apelant nije predočio bilo kakve dokaze da je u konkretnom slučaju primjena materijalnog prava bila proizvoljna ili diskriminacijska.

27. Stoga Ustavni sud neće raspravljati o primjeni i načinu na koji su tumačenje materijalnog prava izvršili redovni sudovi.

28. Ustavni sud, dalje, smatra da pravo na pravičan postupak daje, *inter alia*, mogućnost organu koji odlučuje da predoči razloge presude s obzirom da to omogućava apelantu da djelotvorno koristi raspoložive pravne lijekove. Međutim, član 6. Evropske konvencije ne predviđa da sud ispituje sve argumente koje su strane izložile u toku postupka, nego samo argumente koje sud smatra relevantnim. Sud mora uzeti u obzir argumente strana u postupku, ali oni ne moraju svi biti izneseni u obrazloženju presude (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 62/01 od 5. aprila 2002. godine, tačka 19, objavljenu u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” broj 24/02).

29. Dalje, Ustavni sud zaključuje da apelantovo nezadovoljstvo ishodom sudskog postupka ne znači, u konkretnom slučaju, i uskraćivanje prava na pravičan postupak.

30. Ustavni sud, stoga, zaključuje da u konkretnom predmetu nije došlo do povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

31. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

32. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 358/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација Е. Ш. против Пресуде Врховног
суда Федерације Босне и Херцеговине
број Рев-46/03 од 15. јануара 2004.
године

Одлука од 28. јануара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 358/04, рјешавајући апелацију Е. Ш., на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, председник

Ћазим Садиковић, проф. др, потпредседник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хагица Хаџиосмановић, судија

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници, одржаној 28. јануара 2005. године, донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Е. Ш.

Утврђује се повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-46/03 од 15. јануара 2004. године.

Предмет се враћа Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са

чланом II/3e) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине да у року од 90 дана од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузете у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Е. Ш. (у даљњем тексту: апелант) из Бусоваче, ког заступа Н. П., адвокат из Зенице, поднио је 12. априла 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број Рев-46/03 од 15. јануара 2004. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од Врховног суда је затражено 29. јула 2004. године да достави одговор на апелацију.

3. Врховни суд није доставио одговор на апелацију.

4. На основу члана 21 став 2 Пословника Уставног суда, од „Жељезаре Зеница“ д.о.о., туженог у парничном поступку у апелантовој тужби (у даљњем тексту: тужени), затражено је 29. јула 2004. године да достави одговор на апелацију.

5. Тужени је 19. августа 2004. године доставио одговор на апелацију.

6. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговор туженог је, 23. новембра 2004. године, достављен апеланту.

III. Чињенично стање

7. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

8. Општински суд у Зеници (у даљњем тексту: Општински суд) је Пресудом број П-1391/98 од 29. маја 2002. године, која је потврђена Пресудом Кантоналног суда у Зеници (у даљњем тексту: Кантонални суд) број Гж-927/02 од 2. децембра 2002. године, обавезао туженог да апеланту исплати износ од 514,20 КМ на име надокнаде апелантове плате код туженог. Том пресудом је, такође, утврђено да је апелант повукао тужбени захтјев за износ од 4.985,80 КМ. Апелант је у тужби навео вриједност спора у износу од 524,20 КМ. Тужени је против другостепене пресуде изјавио ревизију Врховном суду.

9. Врховни суд је Пресудом број Рев-46/03 од 15. јануара 2004. године уважио ревизију туженог, преиначио нижестепене пресуде и одбио апелантов тужбени захтјев у цијелости.

IV. Релевантни прописи

10. **Закон о парничном поступку** („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 42/98 и 3/99) који је примјењиван у конкретном случају

„Члан 364 ст. 1, 2 и 3

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, ако је у спору примијењен материјални закон Босне и Херцеговине или Федерације, односно међународни уговор странке могу да изјаве и ревизију у року од 30. дана од дана доставе преписа пресуде.

Ревизија није допуштена у имовинско-правним и радним споровима у којима се тужбени захтјев односи на потраживање у новцу, на предају ствари или извршење каквог другог чињења, ако вриједност предмета спора оспораваног дијела правоснажне пресуде не прелази 15.000 КМ.

Ревизија није допуштена у имовинско-правним и радним споровима у којима се тужбени захтјев не односи на потраживање у новцу, предају ствари или извршење каквог другог чињења, ако вриједност предмета спора коју је тужилац у тужби навео не прелази 15.000 КМ.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апелант је у апелацији навео да је повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне у Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и право на имовину из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, јер је Врховни суд, у супротности са релевантним домаћим прописима, донио више одлука о ревизијама у идентичним случајевима у којима је ревизије одбацио као недопуштене, с обзиром да се радило о радним споровима у којима ревизије нису допуштене због назначене вриједности спора. Међутим, оспореном пресудом Врховни суд мијења став који је до тада имао и доноси пресуду на штету апеланта.

б) Одговор на апелацију

12. Тужени је у одговору на апелацију навео да у поступку доношења одлуке о ревизији није прекршен домаћи закон па је апелација у цјелини неоснована.

VI. Допустивост

13. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

14. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

15. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број Рев-46/03 од 15. јануара 2004. године, против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорену пресуду апелант је примио 10. фебруара 2004. године, а апелација је Уставном суд поднесена 10. марта 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

16. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

17. Апелант оспорава наведену пресуду тврдећи да је том пресудом повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, те право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

а) Право на правично суђење

18. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

19. Апелантови наводи о повреди права на правично суђење се тичу његовог права на имовину с обзиром да је предмет спора који је окончан оспореном пресудом надокнада плате апеланту, па је члан 6 став 1 Европске конвенције у конкретном случају примјенљив.

20. Сходно члану I/2 Устава Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина је демократска држава која функционише на принципу владавине права. У демократском савременом друштву превладава тумачење појма владавине права сходно ком оно подразумијева уређени правни поредак у ком су људска права на

задовољавајући начин заштићена, грађани једнаки пред законом, а демократски и слободно изабрана државна власт поштује ограничења која јој намеће устав.

21. Сходно члану II/2 Устава Босне и Херцеговине, права и слободе предвиђене Европском конвенцијом и њеним протоколима се директно примјењују у Босни и Херцеговини.

22. Чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине је свим лицима на територији Босне и Херцеговине гарантовано право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима. Сходно пракси Европског суда за људска права, члан 6 став 1 Европске конвенције обезбјеђује свакоме право да његов захтјев у вези са његовим грађанским правима и обавезама размотри суд или трибунал; ово подразумијева „право на суд“ чији је један од аспеката „право на приступ суду“, које подразумијева право да се у грађанским стварима покрене поступак пред судом (види Европски суд за људска права *Philis против Грчке*, пресуда од 27. августа 1991. године, серија А, број 209, страна 20, став 59).

23. Слједи да право на једнакост пред законом подразумијева и могућност једнаког приступа суду свим лицима на територији Босне и Херцеговине, односно право да о грађанским правима тих лица рјешава, под једнаким условима, надлежан суд у поступку који је предвиђен законом.

24. У конкретном случају нису задовољени наведени принципи, првенствено јер оспорена пресуда Врховног суда није заснована на Закону о парничном поступку. Сходно члану 364 став 2 Закона о парничном поступку ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима у којима се тужбени захтјев односи на потраживање у новцу ако вриједност предмета спора оспораваног дијела правоснажне пресуде не прелази 15.000 КМ. Увидом у документацију предметног случаја Уставни суд је утврдио да је вриједност спора била 514,20 КМ, па је Врховни суд, у складу са чланом 364 став 2 Закона о парничном поступку, требало да ревизију туженог одбаци, без упуштања у меритум предмета. Међутим, Врховни суд је усвојио ревизију туженог иако није била дозвољена и одбио апелантов тужбени захтјев.

25. Сходно апелантовом наводу, Врховни суд је донио више одлука у идентичним случајевима у којима је ревизије одбацио као недозвољене, а оспореном пресудом мијења став који је до тада имао. Уколико се прихвате ти наводи, које Врховни суд није оспорио, дошло би се до закључка да се таквим поступањем Врховног суда нарушавају принципи правне сигурности и једнакости свих лица пред законом као

основни принципи правне државе. Уставни суд међутим, у конкретном случају, неће да се упушта у анализу да ли постоји, односно да ли не постоји конзистентност у пракси Врховног суда у идентичним предметима. Наиме, чланом 364 став 2 Закона о парничном поступку јасно је предвиђено под којим је условима дозвољена ревизија у парничном поступку и ради се о формалним захтјевима који не могу да буду предмет тумачења Врховног суда, него морају једнако да се примјењују у свим предметима.

26. Уставни суд сматра да је Врховни суд оспореном пресудом произвољно примијенио релевантни закон, арбитрарно тумачећи право приступа суду чиме је повриједио апелантово право на правично суђење.

27. Уставни суд је закључио да је оспореном пресудом Врховног суда повријеђен члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције.

б) Право на имовину

28. Уставни суд закључује да, с обзиром на закључке у вези са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, није потребно да разматра апелантове наводе у вези са повредом права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII. Закључак

29. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

30. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 224/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija S. M. protiv Presude Kantonalnog suda u Travniku broj Kž-307/03 od 30. prosinca 2003. godine i Presude Općinskog suda u Kiseljaku broj K-88/02 od 30. listopada 2003. godine

Odluka od 17. veljače 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 224/04**, rješavajući apelaciju **S. M.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 17. veljače 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija S. M.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se Presuda Kantonalnog suda u Travniku broj KŽ-307/03 od 31. prosinca 2003. godine.

Predmet se vraća Kantonalnom sudu u Travniku, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Travniku da, u roku od 90 dana od dana dostave ove odluke, izvijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim

mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. S. M. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kiseljaka, kojeg zastupa V. S., odvjetnik iz Kiseljaka, podnio je 23. veljače 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Travniku (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj KŽ-307/03 od 30. prosinca 2003. godine i Presude Općinskog suda u Kiseljaku (u daljnjem tekstu Općinski sud) broj K-88/02 od 30. listopada 2003. godine. Apelant je, također, podnio zahtjev za donošenjem privremene mjere, kojom bi Ustavni sud odložio izvršenje izrečene kazne do donošenja odluke o apelaciji.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda i Općinskog tužiteljstva u Kiseljaku (u daljnjem tekstu Općinsko tužiteljstvo) je zatraženo 24. rujna 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni je sud dostavio odgovor na apelaciju 12. listopada 2004. godine, dok Općinsko tužiteljstvo nije dostavilo odgovor na apelaciju.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Kantonalnog suda je, 23. prosinca 2004. godine, dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelant je Presudom Općinskog suda broj K-88/02 od 10 listopada 2003. godine proglašen krivim zbog kaznenog djela – izazivanje opće opasnosti - iz članka 304. stavak 1. Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» br. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00, 59/02) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca. Uz apelantov pristanak, zatvorska je kazna zamijenjena novčanom kaznom u iznosu od 3.750 KM.

7. U obrazloženju prvostupanjske presude je navedeno da je sud izveo sve nužne dokaze, saslušao i okrivljenog i oštećenog na okolnosti učinjenog kaznenog djela, izvršio uvid u isprave sadržane u spisu i nalaz vještaka i ustvrdio apelantovu krivnju, odbacujući navode obrane da je kazneno djelo izvršeno u stanju nužne obrane.

8. Apelant je protiv prvostupanjske presude izjavio priziv Kantonalnom sudu zbog bitne povrede odredbi kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede odredbi Zakona o kaznenom postupku i zbog odluke o kazni. Apelant je u prizivu izričito tražio da bude pozvan na sjednicu vijeća Kantonalnog suda.

9. Kantonalni je sud Presudom broj KŽ-307/03 od 30. prosinca 2003. godine apelantov priziv odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu. Kantonalni je sud našao da su sve odlučne činjenice ovog slučaja pravilno i potpuno utvrđene i pravilno primijenjen kazneni zakon. Kantonalni sud nije posebice razmatrao činjenično stanje van okvira navedenog u prvostupanjskoj presudi, niti je provodio kakve druge dokaze. O sjednici Kantonalnog suda na kojoj je donesena navedena presuda apelant nije bio obaviješten. Kantonalni tužitelj u Travniku (u daljnjem tekstu: kantonalni tužitelj) je pismenim aktom, broj KTŽ-269/03 od 26. prosinca 2003. godine, predložio da se apelantov priziv odbije kao neutemeljen. Kantonalni tužitelj nije bio nazočan na sjednici Kantonalnog suda kada je donesena pobijana presuda, obzirom da ga sud nije ni pozvao.

IV. Relevantni propisi

10. U **Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine** («Službene novine Federacije BiH» br. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00, 59/02) relevantne odredbe glase:

«Članak 304. stavak 1.

Tko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim gasom, jonizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.»

11. U **Zakonu o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** («Službene novine Federacije BiH» br. 43/98 i 23/99) relevantne odredbe glase:

«Članak 365.

(1) O sjednici vijeća obavijestit će se onaj optuženi i njegov branitelj, oštećeni kao tužitelj ili privatni tužitelj koji je u roku predviđenom za priziv ili odgovor na priziv zahtijevao da bude obaviješten o sjednici [...]. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća obavijeste stranke i kad nisu to zahtijevale. [...]»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant navodi da mu je pobijanim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitom ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Apelant se žali da ga sud nije pozvao na sjednicu drugostupanskog vijeća pri odlučivanju o prizivu, iako je on to izričito tražio, čime su prekršene odredbe članka 427. stavak 1. u svezi članka 365. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

b) Odgovor na apelaciju

13. Kantonalni sud, u odgovoru na apelaciju, ističe da su navodi iz apelacije opravdani i da je povrijeđeno apelantovo pravo na obranu, pošto je Kantonalni sud postupio oprečno odredbama članka 365. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku i nije pozvao apelanta da bude nazočan na sjednici prizivnog vijeća.

VI. Dopustivost

14. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

15. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60

dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

16. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj KŽ-307/03 od 30. prosinca 2003. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, pobijanu je presudu apelant primio 10. veljače 2003. godine, a apelaciju je podnio Ustavnom sudu 23. veljače 2004 godine, što znači da je podnesena u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

17. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

18. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da mu je tim presudama povrijeđeno pravo iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

19. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

20. Članak 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

3. Svako tko je optužen za krivično djelo ima sljedeća minimalna prava:

c. da se brani sam ili uz pomoć branitelja kojega sam izabere ili, ukoliko ne raspolaže sredstvima da plati branitelja, da ga dobije besplatno, kada to nalažu interesi pravde.»

21. Postupak pred redovitim sudovima se u konkretnom slučaju odnosi na utvrđivanje osnovanosti kaznene optužbe protiv apelanta, te je članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv. Prema tomu, Ustavni sud mora preispitati je li postupak pred redovitim sudovima bio pravičan, onako kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije.

22. Pravičnost postupka se ocjenjuje na temelju postupka kao cjeline (vidi Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, serija A, broj 146, stavak 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01, od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

23. U konkretnom slučaju apelant se žali na činjenicu da je Kantonalni sud donio presudu kojom je odbio njegov priziv, a da mu nije data mogućnost da sudjeluje u postupku pred tim sudom, iako je to u prizivu izričito tražio. Ta okolnost, smatra apelant, dovela je do toga da mu nije bila data mogućnost da pred drugostupanjskim kaznenim vijećem iznese svoju obranu i prezentira navode i činjenice, niti da odgovori na navode iz tužiteljevog akta povodom priziva, u kojem slučaju bi ishod postupka za njega bio povoljniji, a izrečena kazna blaža, s mogućnošću da bude i oslobođen optužbe.

24. U prizivu izjavljenom Kantonalnom sudu apelant je tražio da se prvostupanjska presuda ispita glede bitne povrede odredbi Zakona o kaznenom postupku, kao i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kazni. Kantonalni je sud, rješavajući apelantov priziv, potvrdio prvostupanjsku presudu. Zato je ishod suđenja pred drugostupanjskim sudom bio od velikog značaja za apelanta.

25. Na obvezu obavještanja podnositelja priziva o održavanju sjednice drugostupanjskog suda, kad on to zahtijeva u prizivu, sud obvezuje članak 365. Zakona o kaznenom postupku. Pri tomu je nebitno kakve su suštinske i procesne kvalitete navodi, činjenice i dokazi koje apelant želi iznijeti, ali sprečavanje apelanta da ih iznese pred drugostupanjskim vijećem je povreda članka 365. Zakona o kaznenom postupku.

26. Da se, kada je riječ o nazočnosti podnositelja priziva pred drugostupanjskim sudom, mora primjenjivati domaće zakonodavstvo eksplicitno pokazuje praksa Europskog suda za ljudska prava: *«Ima li okrivljeni pravo da prisustvuje javnom saslušanju i brani svoj slučaj pred Prizivnim sudom, [...] ovisi o posebnim odredbama domaćeg zakonodavstva promatranog kao cjelina»* (vidi Europski sud za ljudska prava, *Ekbatani protiv Švedske*, presuda od 26. svibnja 1988. godine, točka 25).

27. Uvijek se radi o povredi članka 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije kad apelant nije bio pozvan na sjednicu prizivnog vijeća, ako je to propisano domaćim zakonom, a odluka se ticala činjenica i navoda kaznenog djela, okolnosti pod kojim je djelo učinjeno, kakvo je počiniteljevo osobno viđenje tih činjenica, a on je zahtijevao da bude nazočan radu prizivnog vijeća (vidi Europski sud za ljudska prava, *Delcourt protiv Belgije*, presuda od 17. siječnja 1970. godine, A.11, stranice 14 i 15 i *Monnell i Morris protiv Velike Britanije*, presuda od 2. ožujka 1987. godine A.115, stranica 25). Ova pravna situacija odgovara okolnostima na koje se žali apelant.

28. Tako se u citiranoj odluci *Delcourt protiv Belgije*, na stranicama 14 i 15, navodi: «*[A] Kaznena optužba nije riješena dok oslobađajuća ili osuđujuća presuda nije postala konačna. Kazneni postupak čini cjelinu i mora se, obično, završiti izvršnom odlukom.....[T] Europska konvencija ne prisiljava strane ugovornice da ustanove odnosno formiraju prizivne ili kasacione sudove. Ipak, od država koje su osnovale takve sudove se zahtijeva da osiguraju da se osobama kojima se domaćim zakonima zahtijeva da će uživati sve osnovne garancije sadržane u članku 6. Europske konvencije, te garancije i osiguraju.*» Slijedi da, ako je apelant ponudio činjenice i dokaze u prizivu za koje on smatra da su mu od koristi i zahtijeva da ih osobno prezentira pred prizivnim vijećem, a takva mogućnost je predviđena domaćim kaznenim zakonodavstvom, onda mu se to mora i omogućiti. U oprečnom, radi se povredi prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije. U tom su kontekstu i navodi iz točke 57. presude Europskog suda za ljudska prava, *Monnell i Morris protiv Velike Britanije*, koja glasi: «*Vezano za aplikaciju kojom se traži dopuštenje za nazočnost na prizivnom vijeću, Prizivni sud nije ponovno razmatrao činjenice slučaja niti pozivao svjedoke, iako osnovi priziva sadrže pitanja utvrđivanja činjenica, nasuprot tumačenju samog zakona. Ali suštinsko za odlučivanje u ovakvim postupcima jeste je li apelant pokazao postojanje opravdanih osnova koje bi opravdale saslušanje o prizivu. Ako su razlozi koji se navode utemeljeni na zakonu i zaslužuju daljnju argumentaciju ili razmatranje, nazočnost žalitelja će biti dopuštena*». I konačno, u odluci Doma za ljudska prava broj CH/98/934 od 6. srpnja 2000. godine u predmetu *Edin Garaplija protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, kojim je utvrđivana utemeljenost aplikantovog prigovora da bude nazočan sjednici prizivnog vijeća povodom iznošenja činjenica i dokaza u prizivu, zaključuje se «*da je povrijeđeno pravo podnositelja prijave na pravičnu raspravu zagarantirano člankom 6, stavak 1, u svezi stavka 3.c Konvencije, time što nije bio nazočan tijekom postupka pred prizivnim sudom, te je Federacija Bosne i Hercegovine time prekršila članak 1. Sporazuma o ljudskim pravima*».

29. Na temelju navedenog, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije.

VIII. Zaključak

30. Uvijek se radi o povredi članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 3.c Europske konvencije kad apelant nije bio pozvan na sjednicu prizivnog vijeća, ako je to propisano zakonom, a odluka se ticala činjenica i navoda kaznenog djela, okolnosti pod kojim je djelo učinjeno, osobnog počiniteljevog viđenja tih činjenica, a on je zahtijevao da bude nazočan radu prizivnog vijeća.

31. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

32. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 464/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija Lj. S., D. S. i D. S. podnesena
zbog neprovođenja izvršenja dozvoljenog
Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci
broj I-3787/01 od 16. oktobra 2001. godine

Odluka od 17. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 464/04**, rješavajući apelaciju **Lj. S., D. S. i D. S.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Valerija Galić, sudija

na sjednici održanoj 17. februara 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija Lj. S., D. S. i D. S.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ova odluka se dostavlja Vladi Republike Srpske da bi se osigurala ustavna prava u skladu sa ovom odlukom.

Vladi Republike Srpske se nalaže da u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Lj. S., D. S. i D. S. (u daljnjem tekstu: apelanti) iz Milića podnijeli su 19. maja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog neprovođenja izvršenja dozvoljenog Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci broj I-3787/01 od 16. oktobra 2001. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Osnovnog suda zatraženo je 3. decembra 2004. godine, a od učesnika u postupku, Ministarstva odbrane Republike Srpske – Vojske Republike Srpske, koju zastupa Vojno pravobranilaštvo Vojske Republike Srpske (u daljnjem tekstu: tužena) 28. decembra 2004. godine, da dostave odgovore na apelaciju.

3. Osnovni sud je dostavio odgovor na apelaciju 22. decembra 2004. godine, a tužena 13. januara 2005. godine.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Osnovnog suda je dostavljen apelantima 31. decembra 2004. godine, a odgovor tužene 24. januara 2005. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelanti su tužbom tražili da im tužena naknadi nematerijalnu i materijalnu štetu, koju su pretrpjeli time što je njihov suprug i otac poginuo za vrijeme ratnih dejstava u Bosni i Hercegovini kao vojnik tužene.

7. Osnovni sud u Vlasenici je donio Presudu broj 737/99 od 24. novembra 2000. godine koja je postala pravosnažna 22. decembra 2000. godine i kojom je obavezao tuženu da apelantima isplati ukupno 15.000 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova, kao i da im isplati 1.500 KM na ime naknade materijalne štete po osnovu troškova sahrane.

8. Apelanti su podnijeli prijedlog za izvršenje navedene presude 29. januara 2001. godine, pa je Osnovni sud u Banjoj Luci Rješenjem broj I-3787/01 od 16. oktobra 2001. godine dozvolio traženo izvršenje. Nakon pravosnažnosti, rješenje o dozvoli izvršenja je dostavljeno 5. novembra 2002. godine Ministarstvu finansija Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Ministarstvo finansija), ali do danas ovo izvršenje nije provedeno.

IV. Relevantni propisi

9. Zakon o odlaganju izvršenja sudskih odluka na teret sredstava budžeta Republike Srpske po osnovu isplate naknade materijalne i nematerijalne štete nastale usljed ratnih dejstava i po osnovu isplate stare devizne štednje („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 25/02 i 51/03)

„Član 1.

Ovim zakonom odlaže se izvršenje sudskih odluka na teret sredstava budžeta Republike Srpske po osnovu isplate naknade materijalne i nematerijalne štete nastale usljed ratnih dejstava i po osnovu isplate stare devizne štednje, kao i ostalih sudskih odluka, vansudskih poravnanja i drugih upravnih akata po osnovu potraživanja iz perioda ratnih dejstava, a donesenih do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 2. stav 2.

Pod materijalnom i nematerijalnom štetom nastalom usljed ratnih dejstava podrazumijeva se šteta nastala usljed ratnih dejstava u Republici Srpskoj u periodu između 20. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine.»

10. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja iz budžeta Republike Srpske («Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 110/03 i 63/04)

„Član 1.

Ovim zakonom privremeno se odlaže od izvršenja izmirenje potraživanja iz budžeta Republike Srpske po osnovu unutrašnjeg javnog duga.

Član 2. stav 1. alineje 1. i 4.

Pod unutrašnjim dugom podrazumijeva se javni dug budžeta Republike Srpske pravnim i fizičkim licima nastao do 31. decembra 2002. godine i to:

- potraživanja nastala za vrijeme rata i neposredne ratne opasnosti u periodu od 1992. godine do 19. juna 1996. godine,

- izvršne sudske odluke i druga akta na teret budžeta Republike Srpske.

Član 3. stav 1.

Privremeno odlaganje na osnovu ovog zakona, primjenjivat će se do donošenja zakona, kojima će se regulirati način izmirenja, potraživanja iz Budžeta Republike Srpske po osnovu unutrašnjeg duga, a najkasnije do 31. decembra 2004. godine.»

11. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 63/04 od 15. jula 2004. godine)

„Član 18.

Materijalna i nematerijalna šteta nastala u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine, u iznosu do 600,00 miliona KM, predstavlja naknadu štete pravnim i fizičkim licima kojima je pravosnažnim sudskim odlukama ili vansudskim poravnanjima priznato pravo na naknadu materijalne i nematerijalne štete, kao i pravnim i fizičkim licima kojima će se pravo na naknadu štete regulirati posebnim zakonom.

Član 19. st. 1. i 2.

Način i rokovi verifikacije pojedinačnih potraživanja po osnovu materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine regulirat će se posebnim zakonom.

Sudovi su obavezni da dostavljaju Ministarstvu finansija pravosnažne sudske presude i ostale sudske odluke koje se odnose na materijalnu i nematerijalnu štetu iz člana 18. ovog zakona.

Član 21.

Obaveze iz člana 18. ovog zakona, nakon izvršene verifikacije, a najkasnije do 31. decembra 2007. godine izmirit će se emisijom obveznica pod sljedećim uvjetima:

- 1. sa rokom dospijeća do 50 godina,*
- 2. isplatom u deset jednakih godišnjih rata, počevši devet godina prije krajnjeg datuma dospijeća,*
- 3. bez kamate.*

Član 23.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret budžeta Republike Srpske („Službeni glasnik Republike“, broj 110/03) i Zakon o izmjenama Zakona o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja iz budžeta Republike Srpske, koji je Narodna skupština Republike Srpske donijela 29. juna 2004. godine.“

12. Zakon o izvršnom postupku („Službeni glasnik SFRJ“ br. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93 i 14/94)

„Član 39. stav 2.

Rješenje o izvršenju na novčanom potraživanju dostavlja se i dužnikovom dužniku, a rješenje o izvršenju na sredstvima na računu dužnika dostavlja se i jedinici organizacije koja obavlja poslove platnog prometa kod koje se vode ta sredstva.“

13. Zakon o izvršnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/03 stupio na pravnu snagu 1. augusta 2003. godine)

«Član 170.

(1) Ako banka smatra da postoje zakonske ili druge smetnje za izvršenje po odredbama glave XII ovog zakona, zadržat će rješenje o izvršenju, izvršiti zapljenu sredstava izvršenika i o smetnjama obavijestiti sud.

(2) Ako se radi o smetnjama trajne prirode sud će obustaviti postupak a u slučaju drugih razloga obavijestit će tražioca izvršenja i banku o daljem postupanju.

Član 232.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93 i 14/94).

Član 229.

Postupak izvršenja započeo do dana stupanja na snagu ovog zakona okončat će se po odredbama ovog zakona.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

14. Apelanti smatraju da je došlo do povrede njihovog ustavnog prava na imovinu zbog toga što nije provedeno Rješenje o izvršenju Osnovnog suda u Banjoj Luci broj I-3787/01 od 16. oktobra 2001. godine, koje je 5. novembra 2002. godine dostavljeno na izvršenje Ministarstvu finansija. Iako to apelanti eksplicitno ne navode, iz apelacije očigledno proizlazi da apelanti smatraju da je povrijeđeno i njihovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

b) Odgovor na apelaciju

15. Osnovni sud ističe da nije odgovoran za bilo kakvo kršenje ustavnih prava apelanata, s obzirom da je dozvolio predmetno izvršenje koje je dostavio Ministarstvu finansija.

16. Tuženi u odgovoru osporava navode iz apelacije jer smatra da apelanti ne osporavaju sudsku odluku, već samo traže izvršenje presude što, prema mišljenju tuženog, znači da je presuda u konkretnom slučaju donesena u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i sa odgovarajućim zakonima. Osim toga, tuženi navodi da je izvršenje odluka na teret sredstava budžeta Republike Srpske vršeno u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku u toku 2001. godine, tj. sve do donošenja Zakona o odlaganju izvršenja sudskih odluka na teret sredstava budžeta Republike Srpske po osnovu isplate naknade materijalne i nematerijalne štete nastale usljed ratnih dejstava i po osnovu isplate stare devizne štednje. Stoga, tuženi smatra da se potraživanje apelanata odnosi na unutrašnji dug Republike Srpske, pa je pitanje izmirenja tog duga dio opće strategije izmirenja javnog duga u Republici Srpskoj, a regulirano je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske. Na osnovu toga, tuženi predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

VI. Dopustivost

17. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

18. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi

efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

19. U kontekstu apelacione nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine izraz «presuda» se mora široko tumačiti. Taj izraz ne treba samo uključivati sve vrste odluka i rješenja, već i nedostatak donošenja odluke kada se za takav nedostatak utvrdi da je neustavan (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 23/00 od 2. februara 2001. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 10/0). Ustavni sud ističe da, u skladu sa članom II/1. Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina i oba entiteta trebaju osigurati najviši nivo građanskih prava i osnovnih sloboda i, u skladu sa članom II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, prava i slobode određene Evropskom konvencijom i njezinim protokolima direktno primjenjivati u Bosni i Hercegovini.

20. Stoga, Ustavni sud apelaciju tumači tako da se apelant poziva na svoje pravo iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, koje sadrži pravo na pristup sudu.

21. Ustavni sud, polazeći od prakse Evropskog suda za ljudska prava na području iscrpljivanja pravnih lijekova, ističe da se prilikom primjene pravila iz člana 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda to pravilo mora primjenjivati uz određen stepen fleksibilnosti, bez pretjeranog formalizma (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Cardot protiv Francuske*, presuda od 19. marta 1991. godine, serija A broj 200, stav 34). Ustavni sud naglašava da pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova koji su mogući po zakonu nije apsolutno, niti se može primjenjivati automatski, te je prilikom ispitivanja je li bilo poštovano bitno uzeti u obzir određene okolnosti svakog pojedinog predmeta (vidi Evropski suda za ljudska prava, *Van Oosterwijk protiv Belgije*, presuda od 6. decembra 1980; serija A broj 40, stav 35). To, između ostalog, znači da se mora realno uzeti u obzir ne samo postojanje formalnih pravnih sredstava u pravnom sistemu, već i sveukupni pravni i politički kontekst kao i lične prilike apelanta.

22. Imajući u vidu navedene okolnosti, Ustavni sud primjećuje da u Bosni i Hercegovini, u konkretnom slučaju u Republici Srpskoj, ne postoji efektivno pravno sredstvo koje bi omogućilo apelantima da se žale zbog neizvršenja pravosnažnog rješenja kojim je dozvoljeno izvršenje sudske presude. Ustavni sud smatra da nedostaci u organizaciji pravosudnog sistema entiteta, odnosno države, ne smiju uticati na poštivanje individualnih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i zahtjeva i garancija iz člana 6. Evropske konvencije.

23. Ustavni sud ističe da se na pojedinca ne može staviti pretjeran teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi se došlo do ostvarenja njegovih prava. Također, Ustavni sud zapaža da je jedan od osnovnih postulata Evropske konvencije da pravna sredstva, koja pojedincu stoje na raspolaganju, trebaju biti lako dostupna i razumljiva, te da se propust u organizaciji pravnog i sudskog sistema države, koji ugrožava zaštitu individualnih prava, ne može pripisati pojedincu. Pored toga, dužnost je države da organizira svoj pravni sistem tako da omogućí sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Evropske konvencije (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Zanghi protiv Italije*, presuda od 19. februara 1991. godine, serija A broj 194 stav 21).

24. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da se radi o propuštanju izvršenja pravosnažnog rješenja o dozvoli izvršenja sudske presude, kao i da apelanti nisu imali na raspolaganju efektivan pravni lijek kojim bi ishodili traženo izvršenje.

25. Na osnovu svega navedenog, Ustavni sud zaključuje da je apelacija dopustiva

VII. Meritum

26. Apelanti smatraju da je neizvršenjem rješenja o izvršenju sudske presude došlo do povrede njihovog prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, te prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

27. Apelanti se, u suštini, žale na to što se ne izvršava sudska odluka kojom im je dosuđena naknada nematerijalne i materijalne štete. U pogledu ovih navoda apelanata, Ustavni sud se poziva na praksu Evropskog suda za ljudska prava prema kojoj član 6. stav 1. Evropske konvencije osigurava svakome pravo da iznese zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obaveze pred sud ili tribunal (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Hornsby protiv Grčke*, presuda od 19. marta 1997. godine, stav 40). U tom smislu to obuhvata „pravo na sud“, u čijem okviru je pravo na pristup sudu, tj. pravo da se pokrene postupak pred sudovima u građanskim stvarima (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Philis protiv Grčke*, presuda od 27. augusta 1991. godine, serija A-209, str. 20, stav 59). Međutim, to pravo bi bilo iluzorno ukoliko domaći pravni sistem država ugovornica dozvoljava da konačne, izvršne sudske odluke ostanu neizvršene na štetu jedne od strana. Bilo bi neprihvatljivo da član 6. Evropske konvencije detaljno propisuje proceduralne garancije date strankama – postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan – bez zaštite provođenja sudske odluke. Tumačiti član 6. Evropske konvencije kao da se tiče isključivo vođenja postupka vodilo bi, sigurno, u situacije inkompatibilne principima vladavine prava koje su države ugovornice preuzele kada su ratificirale Konvenciju (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 7. maja 1974. godine, serija A-18, str. 16-18, stavovi 34-36). Stoga, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora biti posmatrano kao integralni dio „suđenja“ u smislu člana 6. Evropske konvencije.

28. Osim navedene prakse Evropskog suda za ljudska prava, postoji i niz odluka koje su donijele institucije osnovane u skladu s Aneksom 7 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Dom za ljudska prava (vidi predmet broj CH/96/17, *Blentić protiv Republike Srpske*, Odluka o prihvatljivosti i meritumu uručena 3. decembra 1997. godine) i Ombudsmen za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu (vidi predmet broj (B) 746/97, *B. D. protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, Izvještaji od 24. marta 1999. godine), u kojima je utvrđeno kršenje člana 6. Evropske konvencije zbog neizvršavanja pravosnažnih sudskih odluka. Također, Ustavni sud je u svojoj jurisprudenciji već zaključio da su vlasti obavezne osigurati izvršenje pravosnažnih sudskih odluka, a da primjena zakona koji to onemogućava krši apelantovo pravo na pravično suđenje (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 288/03 od 17. decembra 2004. godine). Iz navedenog proizlazi da postoji izgrađena praksa u pogledu stanovišta da neizvršavanje pravosnažnih sudskih odluka predstavlja povredu prava na pravično suđenje.

29. Ustavni sud smatra da se navedeni stavovi mogu primijeniti i u konkretnom slučaju, s obzirom da se apelanti žale upravo na neizvršavanje pravosnažne sudske odluke. U

konkretnom slučaju izvršenje pravosnažne presude je dozvoljeno, također pravosnažnim, rješenjem nadležnog suda. Međutim, nakon što je sud dostavio rješenje o dozvoli izvršenja Ministarstvu finansija, predmetna presuda nije izvršena. Kao razlog neizvršavanja je navedena činjenica da je u međuvremenu stupio na snagu Zakon o privremenom odlaganju izvršenja sudskih odluka na teret budžeta Republike Srpske, koji je bio na snazi do donošenja Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske. Ustavni sud zapaža da, nakon donošenja navedenih zakona, sud nije postupio u smislu člana 170. Zakona o izvršnom postupku prema kojem *«ako se radi o smetnjama trajne prirode sud će obustaviti postupak, a u slučaju drugih razloga obavijestit će tražioca izvršenja i banku o daljnjem postupanju»*.

30. Ustavni sud smatra da organi uprave, kao i svi ostali, moraju poštovati pravosnažne presude sudova. Također, Ustavni sud naglašava da država, u principu, ne može donositi zakone kojima će onemogućiti izvršenje pravosnažnih sudskih odluka, jer bi to bilo u suprotnosti s načelom vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, a zatim i sa pravom na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

31. Naravno, ne može se osporiti pravo državi da donosi zakone kojima se oduzimaju ili ograničavaju određena ljudska prava, ali samo u slučajevima kada je takvo ograničenje predviđeno Evropskom konvencijom prema kojoj se određena prava, kao na primjer pravo na imovinu, mogu pod određenim uvjetima ograničiti. Međutim, Evropska konvencija ne daje pravo državama članicama da donesu zakone kojima će se spriječiti izvršenje pravosnažnih sudskih odluka donesenih u skladu sa članom 6. Evropske konvencije. U konkretnom slučaju, upravo je zakonom spriječeno izvršenje pravosnažne sudske odluke koja se odnosi na utvrđena potraživanja koja treba isplatiti iz budžeta Republike Srpske. Međutim, u pogledu donošenja navedenog zakona, Ustavni sud smatra da za takvo odstupanje od obaveza preuzetih ratifikacijom Evropske konvencije ne postoje razlozi navedeni u članu 15. Evropske konvencije (vidi već citiranu Odluku Ustavnog suda broj AP 288/03).

32. Ustavni sud naglašava da se u svim slučajevima ograničavanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, u smislu Evropske konvencije, mora voditi računa o uspostavljanju pravičnog odnosa između zahtjeva općeg interesa zajednice i potrebe da se zaštite osnovna prava pojedinca. To znači da mora postojati razuman odnos proporcionalnosti između korištenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti. Potrebna ravnoteža, tj. proporcionalnost između javnog interesa zajednice i osnovnih prava pojedinaca, neće biti utvrđena ako

„dotične osobe moraju snositi prevelik teret“ (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Sporrong i Lonnorth protiv Švedeske*, presuda od 23. septembra 1982. godine, serija A-52, str. 26-28, st. 70-73).

33. Kada se navedeni stavovi dovedu u vezu sa citiranim zakonom, kojim je utvrđen način izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske, dolazi se do zaključka da je takvim zakonom, pored toga što je upitno njegovo donošenje u smislu principa iz Evropske konvencije, narušen i princip proporcionalnosti u odnosu na osnovna prava pojedinaca. Naime, i pored evidentnog javnog interesa države da donese navedeni zakon, zbog ogromnog duga koji je nastao po osnovu materijalne i nematerijalne štete nastale u toku ratnih dejstava, a koji je naveden u članu 18. citiranog zakona, Ustavni sud smatra da je donošenjem takvog zakona stavljen „pretjeran teret na pojedince“. Zbog toga nije ispunjen uvjet proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i osnovnih prava pojedinaca. Osnovni razlog zbog kojeg Ustavni sud smatra da postoji pretjeran teret prema pojedincima jeste činjenica da je, u članu 21. stav 1. tačka 1. ovog Zakona, propisano da će potraživanja koja su utvrđena pravosnažnim sudskim presudama biti izmirena „emitiranjem obveznica sa rokom dospijeca do 50 godina“, usljed čega se opravdano postavlja pitanje hoće li iko od građana, koji će posjedovati takvu vrstu obveznica, doživjeti mogućnost naplate obveznica i tako efektivno ostvariti svoja prava. Pored toga, spornim zakonom je predviđeno da će se obaveze izmiriti bez kamate, što, kada se uzme u obzir navedeni period odgode, svakako znači efektivno umanjenje iznosa koji će biti isplaćen pojedincima. Ustavni sud je, u ranije citiranoj Odluci broj AP 288/03, zaključio da primjena odredbi navedenog zakona onemogućava izvršenje pravosnažne sudske odluke, na način i u obimu utvrđenim pravosnažnom sudskom odlukom, što je u suprotnosti sa pravom na pristup sudu koji je integralni element prava na pravično suđenje.

34. Također, Ustavni sud je ranije u svojoj jurisprudenciji zaključio da je nadležan da u postupku iz apelacione jurisdikcije izvrši i konkretnu ocjenu ustavnosti u smislu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, ako je to potrebno. U suprotnom, Ustavni sud bi se lišio svoje funkcije «suda» (vidi Ustavni sud, Odluka broj U 106/03 od 26. oktobra 2004. godine).

35. U skladu sa navedenim, Ustavni sud smatra da zakonskoj regulativi u ovom predmetu nedostaje potreban zakonski kvalitet u onoj mjeri u kojoj se ne poštuju zahtjevi člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud podsjeća da je Ustav Bosne i Hercegovine najviši oblik općeg akta države i ima prednost u odnosu na svaki drugi zakon koji nije u skladu s njim. Ustavni sud zaključuje da je, s ciljem da podrži Ustav Bosne i Hercegovine,

Vlada Republike Srpske obavezna da apelantima omogući izvršenje pravosnažne sudske odluke, koje je dozvoljeno pravosnažnim sudskim rješenjem.

36. Na osnovu izloženog, Ustavni sud zaključuje da će u konkretnom slučaju potraživanja koja su utvrđena pravosnažnim sudskim presudama biti izmirena „emitiranjem obveznica sa rokom dospjeća do 50 godina“, usljed čega se opravdano postavlja pitanje hoće li iko od građana, koji će posjedovati takvu vrstu obveznica, doživjeti mogućnost naplate obveznica i tako efektivno ostvariti svoja prava. Pored toga, spornim zakonom je predviđeno da će se obaveze izmiriti bez kamate, što, kada se uzme u obzir navedeni period odgode, svakako znači efektivno umanjenje iznosa koji će biti isplaćen pojedincima. Ustavni sud je, u ranije citiranoj Odluci broj AP 288/03, zaključio da primjena odredbi navedenog zakona onemogućava izvršenje pravosnažne sudske odluke, na način i u obimu utvrđenim pravosnažnom sudskom odlukom, što je u suprotnosti sa pravom na pristup sudu koji je integralni element prava na pravično suđenje.

34. Također, Ustavni sud je ranije u svojoj jurisprudenciji zaključio da je nadležan da u postupku iz apelacione jurisdikcije izvrši i konkretnu ocjenu ustavnosti u smislu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, ako je to potrebno. U suprotnom, Ustavni sud bi se lišio svoje funkcije «suda» (vidi Ustavni sud, Odluka broj U 106/03 od 26. oktobra 2004. godine).

35. U skladu sa navedenim, Ustavni sud smatra da zakonskoj regulativi u ovom predmetu nedostaje potreban zakonski kvalitet u onoj mjeri u kojoj se ne poštuju zahtjevi člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud podsjeća da je Ustav Bosne i Hercegovine najviši oblik općeg akta države i ima prednost u odnosu na svaki drugi zakon koji nije u skladu s njim. Ustavni sud zaključuje da je, s ciljem da podrži Ustav Bosne i Hercegovine, Vlada Republike Srpske obavezna da apelantima omogući izvršenje pravosnažne sudske odluke, koje je dozvoljeno pravosnažnim sudskim rješenjem.

36. Na osnovu izloženog, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

37. S obzirom na zaključak u vezi sa kršenjem prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da nije neophodno

ispitati i navodno kršenje prava na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

38. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pristup sudu kao elementa prava na pravično suđenje, ako je zakonom ili kojim drugim aktom vlasti onemogućeno izvršenje pravosnažne sudske presude, kada takav zakon ili drugi akt stavlja «pretjeran teret na pojedince», čime ne zadovoljava uvjet proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i osnovnih prava pojedinaca.

39. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

40. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 421/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација Ј. П. против пресуда
Апелационог суда Брчко Дистрикта
Босне и Херцеговине број Рев-1/04 од 4.
марта 2004. године и број Гж-240/03 од 2.
октобра 2003. године

Одлука од 25. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 421/04, рјешавајући апелацију **Ј. П.**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, председник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хагица Хаџиосмановић, судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 25. фебруара 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Ј. П.

Утврђује се повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Апелационог суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине број Рев-1/04 од 4. марта 2004. године.

Налаже се Апелационом суду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Апелационом суду Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине се налаже да, у року од 60 дана од дана достављања ове одлуке, обавијести

Уставни суд Босне и Херџеговине о мџерама које је предузео, у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херџеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херџеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херџеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Ј. П. (у даљњем тексту: апелант) из Брчког, ког заступа Д. Б., адвокат из Београда, поднио је 4. маја 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против пресуда Апелационог суда Брчко Дистрикта Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: Апелациони суд) број Рев-1/04 од 4. марта 2004. године и број Гж-240/03 од 2. октобра 2003. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од Апелационог суда затражено је 2. септембра 2004. године да достави одговор на апелацију.

3. Апелациони суд је 20. септембра 2004. године доставио одговор на апелацију.

4. На основу члана 21 став 2 Пословника Уставног суда, од Брчко Дистрикта Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: Брчко Дистрикт), као учесника у поступку, затражено је 2. септембра 2004. године да достави одговор на апелацију.

5. Брчко Дистрикт је 21. септембра 2004. године доставио одговор на апелацију.

6. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори Апелационог суда и Брчко Дистрикта су, 24. јануара 2005. године, достављени апеланту.

III. Чињенично стање

7. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

8. Основни суд Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Основни суд) је Пресудом број П-596/02-И од 9. јула 2003. године, која је потврђена Пресудом Апелационог суда број Гж-240/03 од 2. октобра 2003. године, одбио апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се тужени Брчко Дистрикт обавезе да му исплати надокнаду штете на име измакле користи, као и да убудуће плаћа мјесечну закупнину у одређеном износу.

9. Апелациони суд је Пресудом број Рев-1/04 од 4. марта 2004. године одбио као неосновану апелантову ревизију изречену против наведене другостепене пресуде. Апелациони суд је, у поступку о апелантовј ревизији, одлучивао у вијећу од тројице судија.

IV. Релевантни прописи

10. **Закон о парничном поступку** („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“ број 5/00)

„Члан 310

О ревизији одлучује Апелациони суд у вијећу од пет (5) судија.“

11. **Закон о судовима Брчко Дистрикта БиХ** („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“ број 4/00)

„Члан 19

1) Жалбе на одлуке Основног суда подносе се Апелационом суду.

2) О редовним правним лијековима изреченим на одлуке Основног суда, одлучује Апелациони суд у вијећу састављеном од тројице (3) судија.

3) О ванредним правним лијековима изреченим на правоснажне одлуке Основног суда одлучује Апелациони суд у вијећу састављеном од пет судија.

4) У поступку одлучивања по ванредним правним лијековима неће учествовати судија који је учествовао у рјешавању по жалби.“

12. **Закон о измјенама и допунама Закона о судовима Брчко Дистрикта БиХ** („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“ број 5/02)

„Члан 1

У Закону о судовима Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“ број 4/00) члан 19. мијења се и гласи:

1) Жалбе на одлуке Основног суда подносе се Апелационом суду.

2) О редовним правним лијековима изреченим на одлуке Основног суда, одлучује Апелациони суд у вијећу састављеном од тројице (3) судија.

3) У поступку одлучивања по ванредним правним лијековима неће учествовати судија који је учествовао у рјешавању по жалби.“

V. Апелација

а) Наводи из апелације

13. Апелант је навео да су му судови погрешном примјеном закона повриједили право на имовину. Даље је навео и да је повријеђен члан 310 Закона о парничном поступку Брчко Дистрикта, јер је о његовој ревизији одлучивало вијеће састављено од тројице судија, умјесто пет судија, те да је и сам закон, сходно ком о редовним и ванредним правним лијековима рјешава исти суд – Апелациони суд, споран.

б) Одговор на апелацију

14. Апелациони суд је, у одговору на апелацију, навео да су апелантови наводи о повреди његових права из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) произвољни и неприхватљиви. Што се тиче апелантових навода о броју судија ревизионог вијећа, сходно члану 1 Закона о измјенама и допунама Закона о судовима Брчко Дистрикта БиХ, о свим редовним и ванредним правним лијековима одлучује Апелациони суд у вијећу састављеном од тројице судија, с тим што у поступку одлучивања о ванредним правним лијековима не учествују судије које су раније учествовале у рјешавању жалбе. На крају је у одговору наведено да је тачно да о редовним и ванредним правним лијековима одлучује исти суд, али тако је регулисано законом који није проглашен неуставним, па се не ради у самовољном поступању судија тог суда.

15. Брчко Дистрикт је, у одговору на апелацију, навео да су наводи апеланта о повреди његових уставних права неосновани.

VI. Допустивост

16. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

18. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Апелационог суда број Рев-1/04 од 4. марта 2004. године, против које нема других ефективних правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорена пресуда је донесена 4. марта 2004. године, док је апелација Уставном суд поднесена 21. априла 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

19. Имајући у виду одредбе члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

20. Апелант је у својој апелацији изнио наводе о неправилном саставу судског вијећа, које је одлучивало о његовој ревизији, који покрећу питање правичности поступка. Уставни суд ће, стога, размотрити те наводе у свјетлу члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) *Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»*

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

21. У демократском друштву, у оквиру значења Европске конвенције, право на правично спровођење правде има тако значајно мјесто да било какво ограничавајуће тумачење члана 6 став 1 Европске конвенције не би одговарало циљу и сврси те одредбе (види пресуду Европског суда за људска права, *Delcourt против* од 17. јануара 1970. године, број А.11, стр. 15).

22. Сходно пракси Европског суда за људска права члан 6 став 1 Европске конвенције не гарантује право на жалбу, било у кривичним или грађанским предметима. Међутим, уколико је жалба омогућена у домаћем праву, односно уколико постоје судови који суде по жалби, тада лицима у том поступку морају да се пруже гаранције члана 6 став 1 Европске конвенције (види, *inter alia*, наведену пресуду Европског суда у предмету *Delcourt*, стр. 14-15).

23. Даље, сходно пракси бивше Европске комисије за људска права „законом установљен суд“, у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, подразумијева цијели организациони судски систем, укључујући не само питања која се тичу надлежности одређене врсте судова, него и питања успостављања судова и одређивања њихове мјесне надлежности (види Одлуку бивше Европске комисије за људска права *Zand против Италије*, број 7360/76, Одлуке и извјештаји број 15, стр. 70 и 80).

24. Апелант је навео да је дошло до повреде члана 310 Закона о парничном поступку Брчко Дистрикта БиХ, јер је о његовој ревизији одлучивало вијеће састављено од тројице судија, а не петорице судија, како је предвиђено наведеном законском одредбом.

25. Апелациони суд је навео да је одредба о петочланом ревизионом вијећу касније измијењена, тако да о свим редовним и ванредним правним лијековима, сходно члану 1 Закона о измјенама и допунама Закона о судовима Брчко Дистрикта БиХ, одлучује Апелациони суд у вијећу састављеном од тројице судија, с тим што у

поступку одлучивања о ванредним правним лијековима не учествују судије које су раније учествовале у рјешавању о жалби.

26. Чланом 310 Закона о парничном поступку прописано је да петочлано судско вијеће одлучује у поступку о ревизији. Није било измјена и допуна овог закона у том смислу. У Закону о судовима Брчко Дистрикта је ово питање било исто регулисано у члану 19 став 3, међутим, дошло је до измјене тог члана, тако да је став 3 брисан, па тим законом више није предвиђено у ком саставу рјешава судско вијеће о ванредним правним лијековима. Дакле, као *lex specialis* примјењује се Закон о парничном поступку, који предвиђа петочлано судско вијеће у поступку одлучивања о ревизији. С обзиром на постојање јасне законске одредбе о саставу вијећа, Уставни суд сматра неприхватљивим тумачење Апелационог суда да о свим правним лијековима одлучује судско вијеће од тројице судија. Сходно наведеном, Уставни суд сматра да у поступку о апелантовој ревизији није одлучивао суд „установљен у складу са законом“ у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције.

27. Уставни суд закључује да је повријеђен члан II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције.

Остали наводи

28. У свјетлу закључка у погледу повреде члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд закључује да није неопходно да посебно разматра наводне повреде члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII. Закључак

29. О ревизији, као ванредном правном лијеку, није одлучивао суд „установљен у складу са законом“ у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, јер је у поступку о ревизији одлучивао суд у вијећу тројице судија, иако је Законом о парничном поступку предвиђено да у поступку о ревизији рјешава суд у вијећу од петорице судија, чиме је прекршено право на правичан поступак из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

30. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

31. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 473/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija države Bosne i Hercegovine protiv
Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i
Hercegovine broj Rev-381/02 od 19. veljače
2004. godine

Odluka od 18. ožujka 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 473/04**, rješavajući apelaciju države **Bosne i Hercegovine**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točke 2. i članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 18. ožujka 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija države Bosne i Hercegovine, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine.

Ukidaju se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine, Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj Pž-21/02 od 15. veljače 2002. godine i Presuda Općinskog suda u Sarajevu broj Ps-255/97 od 26. rujna 2000. godine.

Predmet se, na temelju članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, vraća Općinskom sudu u Sarajevu, kojem se nalaže da poduzme mjere da se postupak provede sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Općinskom sudu u Sarajevu da u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke izvršiti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Država Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: apelantica), koju zastupa Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo), je podnijela 25. svibnja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine. Apelantica je podnijela i zahtjev za donošenjem privremene mjere, kojom je tražila da Ustavni sud odloži izvršenje pobijane presude u izvršnom postupku pokrenutom pred Općinskim sudom u Sarajevu u predmetu broj IP-1117/04, do donošenja odluke o apelaciji. Apelantica je naknadno, 1. lipnja 2004. godine i 28. veljače 2005. godine, dopunila apelaciju.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda i sudionika u postupku Federacije Bosne i Hercegovine i «Cetis» d.d. Celje (u daljnjem tekstu: tužitelj), je zatraženo 29. svibnja 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni je sud dostavio odgovor na apelaciju 18. lipnja 2004. godine, Federacija Bosne i Hercegovine 9. lipnja 2004. godine, a tužitelj 15. lipnja 2004. godine.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su 10. studenoga 2004. godine dostavljeni apelantici.

5. Ustavni je sud donio Odluku broj AP 473/04 od 2. lipnja 2004. godine kojom je usvojen apelantičin zahtjev za donošenjem privremene mjere i privremeno obustavljeno izvršenje pobijane presude Vrhovnog suda do donošenja konačne odluke o apelaciji.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantičnih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Tužitelj je podnio tužbu protiv Narodne banke Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: prvotužena), apelantice kao drugotužene i Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: trećetužena), radi isplate duga. Prijeporni je dug nastao temeljem ugovora koji je tužitelj zaključio s Vladom Republike Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Republika BiH) tijekom 1992. godine, a odnosio se na tiskanje, pakiranje i distribuiranje novca – BH dinara.

8. Općinski je sud I u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) Presudom broj Ps-255/97 od 26. rujna 2000. godine obvezao trećetuženu da isplati tužitelju iznos od 1.037.886,00 DEM u eurima, sa zateznim kamatama na iznos glavnog duga, kako je to detaljno specificirano u izreci pobijane presude, kao i da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 49.700 KM. U odnosu na prvotuženu, te u odnosu na apelanticu, tužbeni je zahtjev odbijen. U obrazloženju ove presude je navedeno kako su svi tuženi pobijali pasivnu legitimaciju, dok je prvotužena učinila neprijepornom visinu tužbenog zahtjeva. Općinski je sud također ustvrdio da je činjenično stanje među parničnim strankama neprijeporno, te da je prijeporno jedino tko je u obvezi izmiriti ostatak duga. Također, tijekom prvostupanjskog postupka Vijeće ministara Bosne i Hercegovine se obratilo Općinskom sudu dopisima od 4. svibnja 1999. godine i 2. veljače 2000. godine tražeći da sud odgodi raspravu u ovoj pravnoj stvari do formiranja odgovarajuće institucije na razini države Bosne i Hercegovine koja će zastupati apelanticu pred sudovima i drugim tijelima, pa dakle i u konkretnom postupku.

9. Općinski je sud ustvrdio da je tužitelj, na temelju ugovora s Vladom Republike BiH, izvršio tijekom 1992. godine tiskanje, pakiranje i distribuiranje novca, BH dinara, te da mu je za obavljene poslove samo djelomično izvršena isplata, dok nije izmiren ostatak

duga u iznosu od 1.037.886,00 DEM. Prema stajalištu Općinskog suda, tužbeni zahtjev je glede prvotuzene neutemeljen, budući je predmetni ugovor bio zaključen između tužitelja i Vlade Republike BiH, a preko prvotuzene je samo vršeno plaćanje jednog dijela duga. Dalje, Općinski je sud zaključio da tužbeni zahtjev nije utemeljen niti u odnosu na apelanticu, jer je Republika BiH prestala postojati kao pravni subjekt, tako što su njezine institucije implementacijom Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Opći okvirni sporazum) prestale postojati. Prema Sporazumu o oživotvorenju Federacije Bosne i Hercegovine, objavljenom u «Službenim novinama Federacije BiH» broj 8/95 (u daljnjem tekstu: Sporazum), Vlada Republike BiH je zadržala samo one ingerencije koje joj omogućuju funkcioniranje kao vlade međunarodno priznate države, a sve su druge funkcije prenesene na Vladu Federacije BiH. Navedenim su sporazumom razgraničene odgovornosti Vlade Republike BiH i Vlade Federacije BiH, tako da je u odgovornosti Vlade Republike BiH uključena samo zajednička monetarna politika, a monetarna politika koja je vođena do donošenja ovog sporazuma je ostala u domeni odgovornosti Vlade Federacije BiH. Ovo, prema stajalištu Općinskog suda, podrazumijeva i prijenos nereguliranih obveza nastalih iz domene monetarne politike na Vladu Federacije BiH, pošto je predmetni posao zaključen radi osiguranja optičaja novca isključivo na području koje je, prema Općem okvirnom sporazumu, pripalo trećetuženoj.

10. Kantonalni je sud u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) Presudom broj PŽ-21/02 od 15. veljače 2002. godine odbio priziv tužitelja, a priziv trećetužene je djelomično uvažio, te odluku o troškovima postupka ukinuo i u tom dijelu predmet vratio na ponovni postupak. U ostalom dijelu, Kantonalni je sud priziv trećetužene odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu. Kantonalni je sud zaključio da je Općinski sud pravilno odlučio da je isplata duga obveza trećetužene, budući je posao zaključen i ugovoren nakon travnja 1992. godine, a novac korišten samo na teritoriju koji je pripao trećetuženoj, čime je obveza Republike BiH prešla na trećetuženu. Što se tiče prigovora zastare koji je u prizivu istaknula trećetužena, drugostupanjski je sud obrazložio da se radi o privrednom sporu, a da je prigovor zastare spor o činjenicama, te da se nove činjenice u prizivu u gospodarskom sporu mogu iznositi samo ako žalitelj učini vjerojatnim da ih, bez svoje krivnje, nije mogao iznijeti do zaključenja glavne rasprave, što žalitelj nije učinio.

11. Vrhovni je sud pobijanom Presudom broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine reviziju tužitelja djelomično uvažio, nižestupanjske presude preinačio u dijelu kojim je tužbeni zahtjev prema apelantici odbijen, te obvezao apelanticu da plati tužitelju u eurima iznos koji odgovara 1.037.886 DEM sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka. Tužiteljeva revizija u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na

prvotuženu je odbijena. Reviziju trećetužene Vrhovni je sud u cijelosti uvažio i tužbeni zahtjev u odnosu na trećetuženu odbio. Vrhovni je sud zaključio da su nižestupanjski sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo kada su na ispunjenje duga obvezali trećetuženu, a tužbeni zahtjev odbili u odnosu na apelanticu. Naime, Vrhovni sud ističe da tražbina tužitelja potiče iz ugovora kojeg je država, tada pod nazivom Republika BiH, sklopila u okviru monetarne politike, koja novim državnopravnim ustrojem nije prenesena na entitete, već je ostala u nadležnosti institucija države Bosne i Hercegovine. Vrhovni sud smatra da su sudovi pravilno odbili tužbeni zahtjev u odnosu na prvotuženu, jer ona nije ni bila u ugovornom odnosu sa tužiteljem, već je postupala po nalogima Vlade Republike BiH, u njezino ime i za njezin račun. Također, Vrhovni je sud zaključio da nije od značaja je li i u kojoj mjeri predmet izvršenih usluga korišten na cijelom državnom teritoriju ili samo na dijelu koji pripada trećetuženoj, kada na trećetuženu nije prenesena oblast monetarne politike, iz čijeg izvršenja tražbina potiče. Budući država nije prestala postojati, nego je dapače nastavila svoje postojanje kao međunarodno priznata država, Vrhovni sud zaključuje da je njezina i obveza da isplati preostali dug.

IV. Relevantni propisi

12. U **Zakonu o obligacijskim odnosima** («Službeni list SFRJ» br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, te «Službeni list R BiH» br. 2/92 i 13/93) relevantne odredbe glase:

«Članak 148.

(1) Ugovor stvara prava i obveze za ugovorne strane.

(2) Ugovor ima djelovanje i za univerzalne pravne sljedbenike ugovornih strana, izuzev ako je što drugo ugovoreno ili što drugo proizlazi iz naravi samog ugovora.[...]

Članak 262.

(1) Povjerenik u obveznom odnosu je ovlašten od dužnika zahtijevati ispunjenje obveze, a dužnik je dužan ispuniti je savjesno u svemu kako ona glasi.[...]

Članak 360.

[...](3) Sud se ne može obzirati na zastarjelost ako se dužnik nije na nju pozvao.[...]

Članak 446.

(1) Preuzimanje duga se vrši ugovorom između dužnika i preuzimatelja, na koji je pristao povjeritelj[...].»

13. U **Zakonu o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» broj 42/98) relevantne odredbe glase:

«Članak 385.

[...]

Revizija se ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.
[...]

Članak 391.

O reviziji revizijski sud odlučuje bez rasprave.

[...]

Članak 488.

U postupku u gospodarskim sporovima u prizivu se mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi samo ako žalitelj učini vjerojatnim da ih bez svoje krivnje nije mogao iznijeti, odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave[...].»

14. U **Zakonu o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine** («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 8/02, 10/02 i 44/04) relevantne odredbe glase:

«Članak 1.

1. Da bi se osigurala mogućnost da država Bosna i Hercegovina raspolaže efikasnom zakonskom zaštitom i zastupanjem glede zaštite njezinih Ustavom utvrđenih nadležnosti, interesa i prava temelji se Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Pravobraniteljstvo). [...]

Članak 13.

1. Pravobraniteljstvo vrši poslove pravnog savjetovanja i zakonskog zastupanja Bosne i Hercegovine pred svim zakonskim tijelima.[...].»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

15. Apelantica smatra da je Vrhovni sud propustio apelanticu obavijestiti o revizijskom postupku, a donio je odluku na njezinu štetu, čime je Vrhovni sud prekršio apelantičino pravo na pravično suđenje. Osim toga, apelantica smatra da joj je pobijanom odlukom Vrhovnog suda prekršeno i pravo na imovinu, jer je protekao rok zastare u kojem je tužitelj mogao tražiti ispunjenje obveze sudskim putem, a revizijski je sud unatoč tomu apelanticu obvezao na plaćanje. Osim toga, apelantica posebice ističe da u vrijeme kada su vođeni prvostupanjski i drugostupanjski postupak nije bila pravilno i odgovarajuće zastupana, budući je Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine, kao zakonski zastupnik apelantice i njezinih tijela i institucija, otpočelo s radom tek 1. lipnja 2003. godine, zbog čega u prvostupanjskom postupku nije ni istaknut prigovor zastare ili neki drugi prigovor.

16. Apelantica također smatra da nije prijeporno da je nastao dug prema tužitelju, ali smatra da je taj dug, prema odredbama Sporazuma, obveza trećetužene. Također, apelantica smatra da je na temelju ovog sporazuma Republika BiH prestala postojati kao pravni subjekt, da je njezin međunarodni kontinuitet nastavila Bosna i Hercegovina, a Vlada Republike BiH je zadržala samo ingerencije koje joj omogućuju da funkcionira kao vlada međunarodno priznate države, dok su sve ostale civilne funkcije prenesene na trećetuženu. Osim toga, apelantica smatra da se radi o poslu kojim je ugovoreno tiskanje novčanih bonova koji su se koristili samo na području koje je pokrivala trećetužena, pa je zato i obveza trećetužene tužitelju isplatiti preostali dio duga za izvršeni posao. Apelantica ukazuje i na članak III/2.(b) Ustava Bosne i Hercegovine kojim je regulirana nadležnost entiteta, a koji regulira da će financijske obveze u koje je ušao jedan entitet bez suglasnosti drugog, a prije izbora Parlamentarne skupštine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine, ostati obveza tog entiteta, ukoliko je ta obveza nužna za nastavak članstva Bosne i Hercegovine u nekoj međunarodnoj organizaciji.

b) Odgovor na apelaciju

17. Vrhovni sud u cijelosti pobija navode apelacije i navodi da se, prema Zakonu o obligacijskim odnosima, ugovorom kao pravnim poslom stvaraju obveze i prava samo za ugovorne strane, te da svoje obveze iz ugovora dužnik ne može prenijeti na treću osobu bez suglasnosti vjerovnika tako da dužnik za njihovo ispunjenje bude oslobođen. Također, ako jedna ugovorna strana prestane postojati, onda njezina prava i obveze iz ugovora prelaze na univerzalnog sukcesora, što je u ovom slučaju država Bosna i Hercegovina,

kao jedini pravni slijednik ranije Republike BiH. Vrhovni sud, dalje, smatra da tužitelj nije sudjelovao u sklapanju Sporazuma, pa kad bi taj Sporazum i uređivao ovo pitanje na način kako to apelantica navodi, to tužitelja ni na koji način ne bi moglo obvezivati. Što se tiče prigovora zastare, Vrhovni sud navodi da apelantica nije tijekom postupka istaknula takav prigovor, a sud na zastaru ne pazi po službenoj dužnosti. Osim toga, prigovor zastare je činjenično pitanje i može se istaknuti samo u prvostupanjskom postupku, što je procesno pravilo koje je važno u gospodarskim sporovima. U odnosu na apelantičin prigovor da nije obaviještena o revizijskom postupku, Vrhovni sud navodi da je, prema Zakonu o parničnom postupku, revizija izvanredni pravni lijek u kojem se ne raspravlja činjenično stanje, a sud odlučuje bez rasprave. Prema tomu, Vrhovni sud zaključuje da apelantici nije uskraćeno pravo na pravičan postupak.

18. Trećetužena u odgovoru pobija navode iz apelacije i navodi da upravo Sporazum, na koji se apelantica poziva, predstavlja osnovu za obvezivanje apelantice na ispunjenje ugovorne obveze, jer tim sporazumom nije regulirana odgovornost i nadležnost trećetužene za monetarnu politiku. Također, Ustav Bosne i Hercegovine je oblast monetarne politike stavio u isključivu nadležnost države, a ne entiteta, pa je time i odgovornost za obveze nastale iz te oblasti isključivo na apelantici. Irelevantno je, prema mišljenju trećetužene, to što su novčani bonovi korišteni samo na području koje je pokrivala trećetužena, budući je bilo ratno stanje, a sve su odluke u svezi monetarne politike donosila državna tijela tadašnje Republike BiH, kao međunarodno priznate države.

19. Tužitelj u odgovoru pobija navode apelacije, te ističe da u vrijeme nastanka ugovornog odnosa temeljem kojeg tužitelj traži isplatu duga trećetužena nije ni postojala, niti je novim državnopravnim ustrojstvom na nju prešlo ispunjenje obveze iz konkretnog pravnog posla države, čiji je trećetužena sastavni dio. Tužitelj, također, smatra neutemeljenom apelantičinu tvrdnju da je Republika BiH prestala postojati kao pravni subjekt, već naprotiv, njezin pravni subjektivitet je nastavljen u državi Bosni i Hercegovini, koja je nastavila pravno postojanje po međunarodnom pravu i ostala članicom Ujedinjenih naroda i ostalih međunarodnih asocijacija.

VI. Dopustivost

20. Prije svega, Ustavni sud podsjeća na svoje stajalište da, prema članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, svako tko je bio stranka u određenom postupku i tko ima presudu bilo kojeg suda kojom smatra da su povrijeđena njegova ustavna prava, može podnijeti apelaciju Ustavnom sudu. Budući su državna tijela stranke u mnogim sudskim postupcima, proizlazi da i njima članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine daje

pravo podnijeti apelaciju Ustavnom sudu, obzirom spomenuti članak Ustava Bosne i Hercegovine ni u kojem slučaju ne dijeli ustavna prava prema naravi stranaka u postupku. Ukoliko bi Ustavni sud isključio mogućnost podnošenja apelacije državnim tijelima, to bi, ustvari, predstavljalo reduciranje njegove prizivne jurisdikcije, koja je data člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj AP 39/03 od 27. veljače 2004. godine). U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da je apelacija *ratione personae* kompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

21. Dalje, sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni je sud prizivno mjerodavan u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se apelacija podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

23. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelantica dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na posljednji pravni lijek, koji je efektivan i adekvatan za ispitivanje nižestupanjske odluke kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu.

24. Predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Ovu je presudu apelantica primila 5. travnja 2004. godine, a apelaciju je podnijela 25. svibnja 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Osim toga, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

25. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

26. Apelantica se žali da joj je pobijanom presudom povrijeđeno pravo na pravičan postupak iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine.

Pravo na pravičan postupak

27. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

«Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

28. Ustavni sud zapaža da se postupak u konkretnom slučaju odnosi na isplatu duga, dakle na predmet građansko-pravne naravi, pa je članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine primjenjiv. Prema tomu, Ustavni sud mora preispitati je li postupak pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine.

29. Iz apelacije proizlazi da apelantica smatra da je pravo na pravičan postupak prekršeno time što apelantica tijekom prvostupanjskog postupka nije bila adekvatno zastupana, te nije ni mogla istaknuti određene prigovore koji su se, u konkretnom slučaju, mogli istaknuti samo tijekom prvostupanjskog postupka, čime je dovedena u nejednakopravan položaj. Također, apelantica se žali i da je Vrhovni sud pogrešno ustvrdio da je isplata duga njezina obveza, te što je Vrhovni sud *«propustio obavijestiti predstavnika-zastupnika države Bosne i Hercegovine u ovoj pravnoj stvari, a donio je odluku na štetu države Bosne i Hercegovine».*

30. Ustavni sud napominje da nije mjerodavan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su nižestupanjski sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke nižih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovitog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kada je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očito proizvoljna, kada je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede temeljnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na efektivan pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03).

31. Pravičnost postupka se ocjenjuje na temelju postupka kao cjeline (vidi Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca

1988. godine, serija A, broj 146, stavak 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

32. Obzirom na navedeno, Ustavni će sud ispitati postupak u cjelini, iako apelantica eksplicitno pobija samo presudu Vrhovnog suda.

33. Ustavni sud konstatira da je prigovor zastarjelosti činjenično pitanje koje se moglo, prema odredbama Zakona o parničnom postupku, raspraviti samo tijekom prvostupanjskog postupka. Također, Ustavni sud primjećuje da apelantica ovaj prigovor tada nije istaknula, ali i da apelantica nije nikada imala zakonskog zastupnika koji bi bio nazočan na bilo kojem održanom ročištu. Osim toga, iz stanja u spisu proizlazi da je o konkretnom postupku apelantica obaviještena preko Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, koje je u dva navrata dopisima tražilo od prvostupanjskog suda da raspravljanje odloži dok se ne formira odgovarajuća institucija na razini države Bosne i Hercegovine, koja bi zastupala državu i njezine institucije pred sudovima i drugim tijelima. Međutim, Ustavni sud zapaža da ove navode ni prvostupanjski ni drugostupanjski sud nisu posebice razmatrali ili uzeli u obzir, niti su se u presudi o njima posebice izjasnili.

34. Dalje, Ustavni sud konstatira da je institucija Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine, koja je jedina apelantičin zakonski zastupnik, konstituirana i otpočela s radom 1. lipnja 2003. godine, dakle kada je revizijski postupak već otpočeo. Na temelju ovoga, Ustavni sud smatra da zbog nedostatka u zastupanju apelantica objektivno nije mogla do zaključenja glavne rasprave istaknuti prigovor zastare. Iako se može reći da se odgovornost za nepostojanje odgovarajuće institucije za zastupanje može staviti na apelantičin teret, činjenica je da ni prvostupanjski ni drugostupanjski sud nisu vodili računa o tomu je li apelantica zastupana na adekvatan način, iako se radi o državi koju može zastupati samo zakonom propisana institucija. Osim toga, kako je već rečeno, Vijeće ministara je o tomu u dva navrata obavijestilo prvostupanjski sud dopisima i zatražilo odlaganje rasprave dok se ne uspostavi institucija državnog pravobranitelja. Ustavni sud smatra da je, s obzirom na vrstu spora i na zakonsku odredbu koja omogućuje da se nove činjenice mogu iznositi samo do zaključenja glavne rasprave, prvostupanjski sud morao poduzeti sve nužne mjere kako bi se osiguralo jednakopravno sudjelovanje apelantice u prvostupanjskom postupku, tim prije što je jedino pitanje koje je sud morao riješiti pitanje tko je dužan izvršiti ugovornu obvezu.

35. Na temelju navedenog, Ustavni sud smatra da je povrijeđeno apelantičino pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine.

Ostali navodi

36. Obzirom na zaključak Ustavnog suda glede navodne povrede članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud zaključuje da nije nužno posebice razmatrati dio apelacije koji se odnosi na navodnu povredu prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine.

VIII. Zaključak

37. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 225/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija O. S. protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-860/02 od 11. decembra 2003. godine i Presude Općinskog suda u Cazinu broj Pr-94/00 od 23. oktobra 2001. godine

Odluka od 23. marta 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 225/04**, rješavajući apelaciju **O. S.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 23. marta 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija O. S.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukidaju se Presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-860/02 od 11. decembra 2003. godine i Presuda Općinskog suda u Cazinu broj Pr-94/00 od 23. oktobra 2001. godine, u odnosu na O. S.

Nalaže se Općinskom sudu u Cazinu da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Općinskom sudu u Cazinu da, u roku od šest mjeseci od dostavljanja ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o

preduzetim mjerama, u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. O. S. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Glogovca, općina Cazin, kojeg zastupa A. A., advokatica iz Cazina, podnio je 23. februara 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Rsž-860/02 od 11. decembra 2003. godine i Presude Općinskog suda u Cazinu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj Pr-94/00 od 23. oktobra 2001. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i učesnika u postupku, DD »Angropreduzeće» Cazin (u daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo je 12. novembra 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud je odgovor na apelaciju dostavio 26. novembra 2004. godine, Općinski sud 1. decembra 2004. godine, a tuženi 6. decembra 2004. godine.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori Kantonalnog suda, Općinskog suda i tuženog su 30. decembra 2004. godine dostavljeni apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelant je 31. augusta 2000. godine podnio tužbu Općinskom sudu kojom je tražio da mu tuženi na ime naknade za vrijeme čekanje posla (od 5. novembra 1999. godine

do 31. augusta 2000. godine) isplati iznos od 8.557,30 KM sa pripadajućim kamatama i troškovima postupka. Na ročištu 5. juna 2001. godine apelant je preinačio tužbeni zahtjev tako što je postavio još jedan tužbeni zahtjev pored postojećeg, kojim je tražio da sud utvrdi da je sporazum o prihvatanju radnika po tenderu, zaključenog između tuženog i S. R. 20. septembra 2000. godine, u odnosu na njega nezakonit, te da se utvrdi da i dalje ima svojstvo radnika na čekanju rasporeda na odgovarajuće poslove i da mu za to pripada odgovarajuća naknada u iznosu koji će precizirati nakon što sud provede vještačenje uz pomoć vještaka finansijske struke.

7. Glavna rasprava u predmetu apelantove tužbe je zaključena 19. septembra 2001. godine. Općinski sud je nakon glavne rasprave, koja je zaključena 23. oktobra 2001. godine, u drugom predmetu toga suda u kojem se radilo o drugim tužiteljima a istom tuženom i istom činjeničnom i pravnom osnovu, donio rješenje o spajanju više predmeta toga suda, a između ostalog i predmeta u kojem je apelant tužitelj, radi donošenja zajedničke odluke. Nakon toga, Presudom Općinskog suda broj Pr-94/00 od 23 oktobra 2001. godine, tuženi je obavezan da apelantu i drugim tužiteljima isplati na ime naknade plaće po osnovu čekanja posla iznos od 200 KM zaključno sa 5. majom 2000. godine, a za vrijeme od 5. maja 2000. godine do 31. augusta 2000. godine iznos od 800 KM sa pripadajućim kamatama i troškovima postupka. Višak apelantovog tužbenog zahtjeva, koji se odnosio na naknadu za vrijeme čekanja posla, je odbijen. U obrazloženju prvostepene presude kao razlog odbijanja apelantovog viška tužbenog zahtjeva navodi se da je, u smislu člana 143. Zakona o radu, dato ovlaštenje poslodavcu da radniku koji je na čekanju odredi visinu naknade. Poslodavac je odredio da ta naknada za period čekanja bude 5 KM mjesečno do 5. maja 2000. godine, a za period od 5. maja 2000. godine do 31. augusta 2000. godine 200 KM mjesečno, jer je to minimalna plaća u periodu maj-august 2000. godine. Prvostepeni sud presudom nije odlučio o apelantovom preinačenom tužbenom zahtjevu koji je istaknut na raspravi 5. juna 2001. godine.

8. Apelant je u žalbi, izjavljenoj Kantonalnom sudu protiv navedene prvostepene presude, tražio ukidanje te presude i vraćanje predmeta na ponovni postupak, jer prvostepeni sud nije odlučio o njegovom tužbenom zahtjevu u cijelosti. Kantonalni sud je Presudom broj Rsž-860/02 od 11. decembra 2003. godine žalbu odbio kao neosnovanu i prvostepenu presudu u cijelosti potvrdio. U obrazloženju ove presude je navedeno da je prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i na osnovu njega pravilno primijenio materijalno pravo. Dalje se ističe da razlozi navedeni u žalbi nisu bili od uticaja za donošenje drugačije odluke, a da prvostepeni sud nije učinio bitnu povredu postupka jer je o svim odlučnim činjenicama dao potpune i jasne razloge.

IV. Relevantni propisi

9. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 42/98 i 3/99) relevantne odredbe glase:

“Član 175.

Tužitelj može do zaključenja glavne rasprave preinačiti tužbu.

[...]

Ako je tužba preinačena na ročištu na kojem tuženik nije prisutan, sud će odgoditi ročište i dostaviti tuženiku prijepis zapisnika s tog ročišta

Član 176.

Preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg i isticanje drugog zahtjeva uz postojeći.

Član 306.

Presudom sud odlučuje o zahtjevu koji se tiče glavne stvari i sporednih traženja.

[...]

Član 321.

Ako je sud propustio da odluči o svim zahtjevima o kojima se mora odlučiti presudom, ili je propustio da odluči o dijelu zahtjeva, stranka može u roku od petnaest dana od prijema presude predložiti parničnom sudu da se presuda dopuni.

[...]

Član 323.

Ako je uz prijedlog za dopunu presude podnesena i žalba protiv presude, prvostepeni sud zastat će s dostavom te žalbe drugostepenom sudu dok se ne donese odluka o prijedlogu za dopunu presude i dok ne protekne rok za žalbu protiv te odluke.

Ako protiv odluke o dopuni presude bude podnesena žalba, ta žalba zajedno sa žalbom protiv prvobitne presude dostavit će se drugostepenom sudu.

Ako se prvostepena presuda pobija žalbom samo zato što prvostepeni sud nije presudom odlučio o svim zahtjevima stranaka koji su predmet parnice, žalba će se smatrati prijedlogom stranke da se donese dopunska presuda.”

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

10. Apelant u apelaciji navodi da je u toku parničnog postupka, na ročištu održanom 5. juna 2001. godine, pored postojećeg tužbenog zahtjeva kojim je tražio isplatu naknade za vrijeme čekanja posla i otpremninu, istakao i tužbeni zahtjev kojim je tražio da sud utvrdi da je nezakonit sporazum o prihvatanju radnika po tenderu, te da mu radni odnos kod tuženog nije ni prestao, da ima svojstvo radnika sa smanjenom radnom sposobnošću na čekanju rasporeda na odgovarajuće poslove, počevši od 14. maja 1998. godine, te da mu pripada odgovarajuća naknada, a iznos će se precizirati nakon provedenog vještačenja vještaka finansijske struke. Apelant smatra da osporenom presudom sud nije odlučio o tužbenom zahtjevu u cijelosti, kao i da se drugostepeni sud, odlučujući o žalbi, nije osvrnuo na navedene propuste. Dalje, apelant ističe da je glavna rasprava zaključena 19. septembra 2001. godine, a da je nakon toga sudija izvršio spajanje drugih postupaka u kojima se radi o istom tuženom i istom činjeničnom i pravnom osnovu, te donio presudu 23. oktobra 2001. godine, a da nije ponovo otvorio glavnu raspravu i pozvao apelanta, te mu je tako uskratio prisustvo ročištu na kojem je zaključena glavna rasprava. Zbog svega navedenog, apelant smatra da su mu prekršena prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, prava iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 14, 17. i 18. Evropske konvencije, kao i prava iz čl. 6. i 7. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

b) Odgovor na apelaciju

11. Kantonalni sud u odgovoru na apelaciju smatra da nisu povrijeđena apelantova prava istaknuta u apelaciji i predlaže da se apelacija odbije kao neosnovana.

12. Općinski sud u odgovoru na apelaciju ističe da su apelantovi navodi dati paušalno i nisu potkrijepljeni dokazima, te smatra da osporenom presudom nisu prekršena apelantova prava istaknuta u apelaciji.

13. U odgovoru na apelaciju tuženi ističe da je apelant, od 1997. godine do 2000. godine, imao status radnika na čekanju kao i više od 90% zaposlenika. Apelant je 20. septembra 2000. godine na osnovu sporazuma o preuzimanju radnika po tenderu prešao kod drugog poslodavca, te navode apelacije smatra neosnovanim.

VI. Dopustivost

14. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

15. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

16. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj Rsž-860/02 od 11. decembra 2003. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporenu presudu apelant je primio 24. decembra 2003. godine, a apelaciju je podnio 23. februara 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

17. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

18. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava iz člana II/3.e) i k), člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 6, 13, 14. i 17. Evropske konvencije, te čl. 6. i 7. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Pravo na pravično suđenje

Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

19. Postupak se, u konkretnom slučaju, odnosi na prava iz radnog odnosa, dakle na predmet građansko-pravne prirode, pa je član 6. stav 1. Evropske konvencije primjenjiv. Prema tome, Ustavni sud mora preispitati je li spor pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva član 6. stav 1. Evropske konvencije.

20. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije garantira svakome pravo da iznese pred sud bilo koji zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obaveze, sa «pravom na pravično suđenje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom» (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Golder protiv Velike Britanije*, presuda od 21. februara 1975, serija A, broj 18, stav 36). Prava, garantirana članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije, obuhvataju, *inter alia*, pravo na sudsku zaštitu, a pravo na pristup sudu čini jedan od njegovih aspekata. Pravo na pristup sudu iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije ne podrazumijeva samo široke proceduralne garancije i zahtjev za hitni i javni postupak, nego i saglasnost sa zakonom (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Hornsby*, presuda od 19. marta 1997. godine, stav 40). Međutim, ako pravo na pristup sudu ograničava vlast, (eventualno) primijenjena ograničenja ne smiju ukinuti ili umanjiti taj pristup pojedincima u smislu da sama suština tog prava bude umanjena (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Tolstoy Mioloalawsky protiv Velike Britanije*, presuda od 13. jula 1995. godine, stav 59). Dalje, ograničenja neće biti spojiva sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije ukoliko ne slijede legitiman cilj i ukoliko nema razumnog odnosa proporcionalnosti između korištenih sredstava i cilja kojem se teži (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Ashingdane protiv Velike Britanije*, presuda od 28. maja 1985. godine, stav 57).

21. Pravičnost postupka se ocjenjuje na osnovu postupka kao cjeline (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

22. U odnosu na apelantove navode da je prvostepeni sud presudu donio 23. oktobra 2001. godine, a da je glavna rasprava zaključena 19. septembra 2001. godine, te da apelant

i njegov punomoćnik nisu bili obaviješteni o eventualnom ponovnom otvaranju glavne rasprave, apelant navedeni propust prvostepenog suda nije istakao u žalbi Kantonalnom sudu. Dakle, proizlazi da je apelant pitanje navedenog propusta suda prvi put pokrenuo pred Ustavnim sudom, propuštajući priliku da ovo istakne u žalbi Kantonalnom sudu. Apelant ne može uspješno, tek u postupku pred Ustavnim sudom, isticati prigovore koje je trebalo da koristi u žalbenom postupku pred redovnim sudom (vidi Odluku Ustavnog suda broj AP 476/04 od 17. decembra 2004. godine). Imajući u vidu izloženo, Ustavni sud odbija u ovom djelu apelaciju kao neosnovanu.

23. U postupku pred prvostepenim sudom, na ročištu 5. juna 2001. godine, apelant je uz postojeći tužbeni zahtjev postavio drugi tužbeni zahtjev, te predložio vještačenje vještaka finansijske struke. Drugim tužbenim zahtjevom apelant je tražio da sud utvrdi da je nezakonit sporazum o preuzimanju radnika po tenderu koji je zaključio tuženi sa S. R., da mu nije prestao radni odnos kod tuženog, te da i dalje ima svojstvo radnika na čekanju sa smanjenom radnom sposobnošću, počevši od 14. maja 1998. godine, i da mu pripada i odgovarajuća naknada čiji iznos će precizirati nakon finansijskog vještačenja. O ovom drugom tužbenom zahtjevu sud nije donio odluku, iako je to bio dužan, u smislu člana 306. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Prvostepeni sud je odlučio samo o prvobitno postavljenom tužbenom zahtjevu, koji se odnosio na naknadu za vrijeme čekanja posla, dok u izreci presude, a ni u obrazloženju nije ništa navedeno u pogledu preostalog dijela tužbenog zahtjeva.

24. Pored toga, apelant je podnio žalbu na prvostepenu presudu u kojoj je naveo propuste prvostepenog suda, a u vezi sa nedonošenjem odluke o preinačenom tužbenom zahtjevu. U smislu člana 323. stav 3. Zakona o parničnom postupku, prvostepeni sud je trebalo da žalbu smatra prijedlogom da se donese dopunska presuda, jer pogrešna kvalifikacija pravnog sredstva nema utjecaja na njegov tretman (*falsa nominatio non nocet*), pa ako se takva žalba greškom dostavi drugostepenom sudu on će predmet vratiti prvostepenom sudu. U konkretnom slučaju, prvostepeni sud je odmah dostavio cijeli spis drugostepenom sudu na odluku o žalbi i drugostepeni sud je o njoj donio odluku.

25. Ustavni sud smatra da u konkretnom sudskom postupku nije u cijelosti odlučeno o apelantovom tužbenom zahtjevu, čime mu je onemogućen pristup sudu. Identičan stav Ustavni sud je već zauzeo u svojoj odluci broj AP 53/03 od 26. augusta 2004. godine, objavljenoj u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 48/04 od 28. oktobra 2004. godine.

26. Prema navedenom, Ustavni sud zaključuje da je povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

27. U svjetlu zaključka u pogledu povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud zaključuje da nije neophodno odvojeno razmatrati ostale navode iz apelacije.

VIII. Zaključak

28. Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje zaštićeno članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, jer u sudskom postupku nije u cijelosti odlučeno o apelantovom tužbenom zahtjevu, čime mu je onemogućen pristup sudu.

29. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

30. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 389/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација Р. Ш. против Пресуде
Кантоналног суда у Зеници број Гж-
1599/03 од 9. фебруара 2004. године и
Пресуде Општинског суда у Зеници број
П-472/03 од 24. јуна 2003. године

Одлука од 23. марта 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 389/04**, рјешавајући апелацију **Р. Ш.**, на основу члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, предсједник

Ћазим Садиковић, проф. др, потпредсједник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредсједник

Хатица Хаџиосмановић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 23. марта 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Р. Ш.

Утврђује се повреда члана II/3е) и к) Устава Босне и Херцеговине, члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода

Укидају се:

- Пресуда Кантоналног суда у Зеници број Гж-1599/03 од 9. фебруара 2004 године и

- Пресуда Општинског суда у Зеници број П-472/03 од 24. јуна 2003. године.

Предмет се враћа Општинском суду у Зеници, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом II/3е) и к)

Устава Босне и Херцеговине, чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Општинском суду у Зеници се налаже да у року од шест мјесеци од достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузео, у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Р. Ш. (у даљњем тексту: апеланткиња) из Зенице поднијела је 21. априла 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Зеници (у даљњем тексту: Кантонални суд) број Гж-1599/03 од 9. фебруара 2004. године и пресуде Општинског суда у Зеници (у даљњем тексту: Општински суд) број П-472/03 од 24. јуна 2003. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, од Кантоналног суда, Општинског суда и учесника у поступку М., М. и Е. Ш., Р. Б. и Х. А. (у даљњем тексту: тужиоци) је 19. новембра 2004. године затражено да доставе одговор на апелацију.

3. Кантонални суд и тужиоци су своје одговоре на апелацију доставили 3. децембра 2004. године, а Општински суд је свој одговор на апелацију доставио 7. децембра 2004. године.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори на апелацију су 9. фебруара 2005. године достављени апеланткињи.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета, које произилазе из апеланткињиних навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

6. Апеланткиња је 10. марта 1982. године са својим оцем Б. Ш. закључила уговор о поклону, чији је предмет била некретнина означена као к.ч.бр.414/1 башта од 840 м², уписана у з.к. ул. бр.1215 к.о. Грачаница. На самом уговору код Општинског суда извршена је овјера потписа поклонодавца под бројем Ов-1179/82 од 4. јуна 1982. године. Овјера потписа апеланткиње, као поклонопримца, није извршена.

7. Предметни уговор је спроведен у земљишној књизи, број Дн. 1551/82 од 26. јуна 1986. године, тако да је апеланткиња, као поклонопримац укњижена као власница са 1/1 дијела, а предметни уговор је међу уговорним странама у цијелости извршен.

8. Тужиоци, насљедници поклонодавца, су 7. марта 2001. године поднијели тужбу Општинском суду са предлогом да суд раскине наведени уговор о поклону због тога што апеланткиња није испоштовала одредбе из уговора, односно није саградила кућу свом сину на поклоњеној некретнини.

9. Општински суд је Пресудом број П-472/03 од 24. јуна 2003. године, која је потврђена Пресудом Кантоналног суда број Гж-1559/03 од 9. фебруара 2004. године, поништио уговор о поклону закључен између апеланткиње и поклонодавца, наложио Земљишно-књижном бироу Општинског суда и Управи за имовинско-правне, геодетске послове и катастар некретнина Општине Зеница да успостави стање уписа које је било прије закључења уговора и наложио апеланткињи да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка. У образложењу пресуде је наведено да је чланом 9 став 2 Закона о промету непокретности («Службене новине Федерације БиХ» бр. 38/78, 29/80) прописано да уговор на основу ког се преноси право својине на непокретности мора да буде сачињен у писменом облику, а потписи уговарача овјерени у надлежном суду, па је, с обзиром да потпис апеланткиње, као поклонопримца, није био овјерен на суду, примјеном члана 103 став 1 Закона о облигационим односима («Службени лист СФРЈ» број 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и «Службени лист РБиХ» бр. 2/92, 13/93, 13/94 и 29/03), предметни уговор ништаван по самом закону.

IV. Релевантни прописи

10. У **Закону о промету непокретности** («Службени лист СРБиХ» бр. 38/78, 29/80), који је примјењиван у конкретном случају, релевантне одредбе гласе:

«Члан 9

(2) Уговор на основу кога се преноси право својине на непокретности мора да буде сачињен у писменом облику, а потписи уговорача овјерени у надлежном суду.

(3) Самоуправни споразум, односно уговор који је закључен противно одредбама ст. 1 и 2 овог члана не производи правно дејство.

(4) Изузетно, од одредбе претходног става, уговор закључен у писменој форми на основу кога се преноси право својине, производиће правно дејство иако потписи уговорача нису овјерени у надлежном суду, ако су уговорне стране извршиле у цјелини или претежном дијелу обавезе које из њега настају [...]

11. **Закон о облигационим односима** («Службени лист СФРЈ» број 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и «Службени лист РБиХ» бр. 2/92, 13/93, 13/94 и 29/03)

«Члан 70

(1) Уговор који није закључен у прописаној форми нема правно дејство, уколико из циља прописа којим је одређена форма не произлази што друго.

Члан 109

(1) На ништавност суд пази по службеној дужности и на њу може да се позове свако заинтересирано лице.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

12. Апеланткиња наводи да су оспореним пресудама повријеђена њена права на правичан поступак из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), као и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Апеланткиња наводи да су судови произвољно и дискриминаторски примијенили материјални

закон, па је самим тим дошло и до повреде процесних права. Произвољност у примјени материјалног права се огледа у томе да су судови примијенили само дио члана 9 Закона о промету непокретности (ст. 2 и 3), не примјењујући важећу одредбу става 4 тог члана. Апеланткиња наводи да су је својим одлукама судови лишили имовине без ваљаног правног основа, свакако не у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права и тако директно прекршили члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

б) Одговор на апелацију

13. Кантонални суд у одговору на апелацију истиче да су наводи апелације неосновани, да је оспорена пресуда у свему законита, те да ни на који начин апеланткињина уставна права нису повријеђена и предлаже да се апелација одбије као неоснована.

14. Општински суд, у одговору на апелацију, истиче да апеланткињини наводи не могу да се прихвате као основани јер указивањем на императивну норму, која обавезује и апеланткињу, није дошло до кршења њених уставних права, већ је, напротив, дошло до изражаја уставно начело једнакости пред законом.

15. Тужиоци у одговору на апелацију истичу да је она неоснована, те да намјеравају да у потпуности спроведу очеву вољу на основу оспорених судских одлука, а да не споре апеланткињи право на подјелу очеве имовине у равноправном дијелу у односу на остале насљеднике.

VI. Допустивост

16. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

18. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Кантоналног суда број Гж-1599/03 од 9. фебруара 2004. године, против које нема других ефективних

правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорену пресуду апеланткиња је примила 23. фебруара 2004. године, а апелација је поднесена Уставном суду 21. априла 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

19. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

20. Апеланткиња оспоравана наведене пресуде тврдећи да су тим пресудама повријеђена њена права на правичан поступак из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

а) Право на правично суђење

21. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

22. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

23. Апеланткиња се у суштини жали да је суд у оспореним пресудама на тачно утврђено чињенично стање неправилно примијенио материјално право, тако што није узео у обзир све одредбе релевантног закона, односно што на њен случај

није примијенио изузетак од правила утврђен у члану 9 став 4 Закона о промету непокретности, сходно ком «изузетно, од одредбе претходног става, уговор закључен у писменој форми на основу ког се преноси право својине, производиће правно дејство иако потписи уговарача нису овјерени у надлежном суду, ако су уговорне стране извршиле у цјелини или претежном дијелу обавезе које из њега настају»

24. Уставни суд није надлежан да врши провјеру утврђених чињеница и начина на који су нижестепени судови протумачили позитивно-правне прописе, сем уколико одлуке нижих судова крше уставна права. То ће бити случај када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставно право, кад је примјена позитивно-правних прописа била очигледно произвољна, кад је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде основних процесних права, као што су право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективан правни лијек и у другим случајевима (види Одлуку Уставног суда број У 29/02, од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 31/03). Међутим, како апеланткиња указује управо на то да је у конкретном случају била произвољна примјена закона, што је за посљедицу имало кршење њених уставних права на правично суђење и права на имовину, Уставни суд има надлежност и задатак да испита правилност примјене материјалног права у овом случају.

25. На основу навода из апелације и документације која је предочена Уставном суду, произилази да је предметни уговор о поклону, који је закључен у писаној форми и на ком је судски овјерен потпис поклонодавца, извршен у цијелости. Апеланткиња је, као поклонопримац, примила некретнине које су биле предмет уговора и предметни уговор је спроведен у земљишној књизи, чиме су испуњени услови из става 4 члана 9 Закона о промету непокретности да се предметни уговор остави на снази.

26. Чл. 70 и 130 Закона о облигационим односима садрже одредбе по којима су уговори који нису задовољили прописану норму ништавни, сем ако није другачије прописано, односно, ако из циља прописа не произлази шта друго. Јасно је да из става 4 члана 9 Закона о промету непокретности произилази да није циљ прописа да прогласи ништавним уговор који је сачињен у писаној форми и који је у цијелости извршен, јер је очигледно да је у таквом случају воља уговарача испуњена, а није у друштвеном интересу да се недостатак прописане форме санкционише проглашавањем таквог правног посла ништавним.

27. На основу изложеног произилази да се у конкретном случају одредбе ст. 2 и 3 члана 9 Закона о промету непокретности не примјењују, јер су кумулативно

испуњени услови из става 4 тог члана: да је уговор сачињен у писаној форми и да је у цијелости извршен.

28. Упркос наведеном, редовни судови су у оспореним пресудама, примјењујући само ст. 2 и 3 члана 9 Закона о промету непокретности, поништили предметни уговор о поклону.

29. На овај начин су судови у оспореним пресудама, произвољном примјеном материјалног права, повриједили апеланткињино уставно право на правично суђење.

30. Уставни суд закључује да је у конкретном случају повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

б) Остали наводи

31. У свјетлу закључка у погледу кршења апеланткињиног права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд сматра да није неопходно да посебно разматра остале наводе из апелације.

VIII. Закључак

32. Уставни суд је надлежан да изврши провјеру начина на који су примијенили материјални закон редовни судови, када околности указују да је примјена закона била арбитарна. Арбитарна примјена материјалног закона представља кршење права на правично суђење, загарантовано чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције.

33. На основу члана 61 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

34. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 398/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija M. D. protiv Presude Vrhovnog
suda Federacije Bosne i Hercegovine broj
Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine

Odluka od 23. ožujka 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 398/04**, rješavajući apelaciju **M. D.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 23. ožujka 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija M. D.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, u roku od 90 dana od dostave ove odluke, izvijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine

o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. M. D. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa A. G., odvjetnica iz Zenice, podnio je 22. travnja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda i sudionika u postupku, Željezare «Zenica» iz Zenice, zatraženo je 30. prosinca 2004. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Željezara «Zenica» iz Zenice dostavila je odgovor na apelaciju 18. siječnja 2005. godine, a Vrhovni sud nije dostavio odgovor u ostavljenom roku.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Željezare «Zenica» iz Zenice je 27. siječnja 2005. godine dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Presudom Općinskog suda u Zenici broj P-1584/98 od 29. srpnja 2002. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj Gž-1021/02 od 23. prosinca 2002. godine, naloženo je tuženoj Željezari «Zenica» iz Zenice, kao poslodavcu, da apelantu

isplati iznos od 494,80 KM, kolika je vrijednost predmeta spora naznačena u tužbi, uz troškove parničnog postupka u roku od osam dana od pravomoćnosti presude.

7. Vrhovni je sud, odlučujući o izjavljenoj reviziji tužene, donio Presudu broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine kojom je reviziju uvažio i nižestupanjske presude preinačio tako što je odbio apelantov tužbeni zahtjev. Među razlozima za ovakvu odluku Vrhovni sud navodi da se apelant, u zaključenom sporazumu o njegovom prestanku radnog odnosa kod tužene, odrekao svih potraživanja dospjelih do 31. prosinca 1998. godine i istaknutih tužbenih zahtjeva.

IV. Relevantni propisi

8. **Zakon o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» broj 42/98)

«Članak 364. stavak 2.

Revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 15.000,00 KM.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant se žali da je Presudom Vrhovnog suda broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), te pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

10. Apelant, između ostalog, u apelaciji navodi da je Vrhovni sud trebao odbaciti reviziju kao nedopuštenu, jer se radi o radnom sporu u kojem je vrijednost predmeta spora 494,80 KM zbog čega revizija nije dopuštena. Pri tome, apelant je u prilogu apelacije dostavio rješenje Vrhovnog suda u jednom drugom predmetu u kojem je revizija odbačena, jer vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 15.000,00 KM, smatrajući da je i u njegovom predmetu Vrhovni sud morao odlučiti na identičan način.

b) Odgovor na apelaciju

11. Željezara «Zenica» iz Zenice u svome odgovoru na apelaciju, u suštini, navodi da je Vrhovni sud pravilno zaključio da se apelant, u Sporazumu o prestanku radnog odnosa, odrekao potraživanja od tužene, što predstavlja otpust duga prema odredbama članka 347. Zakona o obligacijskim odnosima. Zbog toga, Željezara «Zenica» iz Zenice smatra da su navodi iz apelacije neutemeljeni i da ih kao takve Ustavni sud treba odbiti.

VI. Dopustivost

12. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

14. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, pobijanu je presudu apelant primio 23. veljače 2004. godine, a apelacija je podnesena 22. travnja 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

15. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

16. Apelant pobija navedenu presudu tvrdeći da su mu tom presudom povrijeđena prava iz članka II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, te članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na imovinu

17. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, u relevantnom dijelu, glasi:

«Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i kaznenim stvarima i druga prava vezana za kaznene postupke».

18. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

19. Ustavni sud u ovom predmetu mora, prije svega, razmotriti odnose li se apelantovi navodi na građanska prava u okviru značenja članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

20. Suština utvrđivanja odnosi li se neki slučaj na građansko pravo ili obvezu ovisi o tomu je li ishod postupka odlučujući za privatna prava i obveze. Kada se to pravo odnosi na odnos između pojedinca i države, kao npr. radni spor, Ustavni sud je ranije zauzeo stav da svi zahtjevi koji se odnose na uposlenje, s izuzetkom zahtjeva državnih službenika koji izvršavaju svoje ovlasti na temelju relevantnog zakona i čija je dužnost da štite opće interese države, potpadaju pod pojam građanskih prava i obveza (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 61/01, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 41/03 od 24. prosinca 2003. godine).

21. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. stavak 1. Europske konvencije garantira svakomu pravo na pravično saslušanje u građanskim i kaznenim stvarima i druga prava u svezi kaznenog postupka, odnosno da pred sud iznese bilo koji zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obveze (vidi Presudu Europskog suda za ljudska prava *Goldner protiv Velike Britanije* od 21. veljače 1975, serija A, broj 18, stavak 36). U konkretnom se slučaju apelant žali da mu je pobijanom presudom Vrhovnog suda uskraćeno pravo na naknadu plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Prema tomu, konkretno pravo za koje apelant smatra da mu je povrijeđeno predstavlja građansko pravo na koje se primjenjuju standardi pravičnog suđenja u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

22. U konkretnom slučaju, apelant je podnio tužbu protiv poslodavca radi isplate naknade plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Općinski sud i Kantonalni sud su zaključili da je apelantu nezakonito obustavljena isplata naknade i naložili poslodavcu da mu isplati traženi iznos naknade plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Međutim, Vrhovni je sud usvojio reviziju tužene, preinačio nižestupanjske presude i odbio apelantov tužbeni zahtjev, pozivajući se na odredbe članka 347. Zakona o obligacijskim odnosima, smatrajući da je apelant potpisivanjem Sporazuma o raskidu radnog odnosa s tuženim poslodavcem otpustio poslodavcu predmetni dug.

23. U konkretnom slučaju, vrijednost predmeta spora iznosi 494,80 KM. Obzirom na odredbu članka 364. stavak 2. Zakona o parničnom postupku, kojom je određeno da *«revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge radnje, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 15.000 KM»*, Vrhovni je sud trebao reviziju odbaciti kao nedopuštenu. Međutim, Vrhovni je sud, i pored navedene zakonske odredbe, donio presudu kojom je usvojio reviziju.

24. Obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud u postupku o izjavljenoj reviziji protiv drugostupanjske presude na arbitraran način primijenio odredbu članka 364. stavak 2. Zakona o parničnom postupku. Ta se arbitrarnost očituje u tomu što je Vrhovni sud prekoračio svoje ovlasti glede dopustivosti revizije. Naime, pitanje dopustivosti revizije je propisano navedenom zakonskom odredbom, pri čemu nije data ovlast revizijskom sudu da u ovisnosti o bilo kojoj okolnosti postupi na oprečan način. Pobijana presuda Vrhovnog suda, kojom su preinačene nižestupanjske presude i odbijen tužbeni zahtjev, je izravna posljedica navedene arbitrarnosti u primjeni citirane zakonske odredbe. Stoga je ovakva arbitrarnost nedvojbeno uticala na apelantovo pravo na pravično suđenje.

25. Obzirom na navedeno, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ostali navodi

26. Apelant se, dalje, žali da je pobijanom presudom Vrhovnog suda povrijeđeno njegovo pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Ustavni sud smatra da, u svjetlu svojih zaključaka u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. stavak 1. Europske konvencije, nije nužno posebice razmatrati ove apelantove navode.

VIII. Zaključak

27. Presudom kojom je usvojena revizija, u radnom sporu u kojem se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi 15.000,00 KM, Vrhovni je sud arbitrarno primijenio članak 364. stavak 2. Zakona o parničnom postupku, te na taj način prekršio apelantovo pravo na pravično suđenje garantirano člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije.

28. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

29. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 402/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija S. V. protiv Presude Vrhovnog
suda Federacije Bosne i Hercegovine broj
Rev-36/03 od 27. januara 2004. godine

Odluka od 23. marta 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 402/04**, rješavajući apelaciju **S. V.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 23. marta 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija S. V.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-36/03 od 27. januara 2004. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, u roku od 90 dana od dana dostave ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne

i Hercegovine o preduzetim mjerama u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. S. V. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kaknja, kojeg zastupa N. P., advokatica iz Zenice, podnio je 23. aprila 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-36/03 od 27. januara 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda je zatraženo 19. novembra 2004. godine da dostavi odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud nije dostavio odgovor na apelaciju.

4. Na osnovu člana 21. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, od učesnika u postupku „Željezare Zenica“ d.o.o. (u daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo je 21. februara 2005. godine da dostavi odgovor na apelaciju.

5. Tuženi je 28. februara 2005. godine dostavio odgovor na apelaciju.

6. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor tuženog je 2. marta 2005. godine dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

7. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

8. Općinski sud u Zenici (u daljnjem tekstu: Općinski sud) je Presudom broj P-1512/98 od 29. maja 2002. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj GŽ-850/02 od 21. oktobra 2002. godine, obavezao tuženog da apelantu isplati iznos od 5.116,04 KM na ime naknade apelantove plaće kod tuženog, sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne mjesečne iznose počevši od 31. januara 1997. godine pa do 31. jula 2000. godine.

9. Apelant je, nakon dobijanja pravosnažne presude, Općinskom sudu podnio prijedlog za prinudno izvršenje, te je u izvršnom postupku sa računa tuženog u korist apelanta isplaćeno 9.629,98 KM.

10. Vrhovni sud je Presudom broj Rev-36/03 od 27. januara 2004. godine uvažio reviziju tuženog izjavljenu protiv navedene drugostepene presude, te preinačio nižestepene presude i odbio apelantov tužbeni zahtjev u cijelosti.

IV. Relevantni propisi

11. **Zakon o parničnom postupku** („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/98 i 3/99) koji je primjenjivan u konkretnom slučaju:

«Član 364. st. 1, 2. i 3.

Protiv pravomoćne presude donesene u drugom stepenu, ako je u sporu primijenjen materijalni zakon Bosne i Hercegovine ili Federacije, odnosno međunarodni ugovor stranke mogu izjaviti reviziju u roku od 30 dana od dana dostave prijepisa presude.

Revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 15.000 KM.

Revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naveo ne prelazi 15.000 KM.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant je u apelaciji naveo da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne u Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu

ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, jer je Vrhovni sud, u skladu sa relevantnim propisima, donio više odluka o revizijama u identičnim slučajevima u kojima je revizije odbacio kao nedopuštene, s obzirom da se radilo o radnim sporovima u kojima revizije nisu dopuštene zbog naznačene vrijednosti spora. Međutim, osporenom presudom Vrhovni sud mijenja stav koji je do tada imao i donosi presudu na štetu apelanta, koja je u suprotnosti sa relevantnim propisima.

b) Odgovor na apelaciju

13. Tuženi je u odgovoru na apelaciju naveo da u postupku donošenja odluke o reviziji nije prekršen domaći zakon, pa je apelacija u cjelini neosnovana.

VI. Dopustivost

14. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

15. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

16. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj Rev-36/03 od 27. januara 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Nadalje, osporenu presudu apelant je primio 25. februara 2004. godine, a apelacija je Ustavnom sud podnesena 23. marta 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

17. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

18. Apelant pobija navedenu presudu tvrdeći da je tom presudom povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1.

Evropske konvencije, te pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

19. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

20. U osporenom sudskom postupku je odlučeno o apelantovom građanskom pravu na isplatu naknade plaće, pa je član 6. stav 1. Evropske konvencije u konkretnom slučaju primjenjiv.

21. Prema članu I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniра na principu vladavine prava. U demokratskom savremenom društvu prevladava tumačenje pojma vladavine prava prema kojem ono podrazumijeva uređeni pravni poredak u kojem su ljudska prava na zadovoljavajući način zaštićena, građani jednaki pred zakonom, a demokratski i slobodno izabrana državna vlast poštuje ograničenja koja joj nameće ustav.

22. Prema članu II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, prava i slobode predviđene Evropskom konvencijom i njezinim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

23. Članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine je svim licima na teritoriji Bosne i Hercegovine garantirano pravo na pravičan postupak u građanskim i krivičnim stvarima. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 6. stav 1. Evropske konvencije osigurava svakome pravo da njegov zahtjev u vezi sa njegovim građanskim pravima i obavezama razmotri sud ili tribunal; ovo podrazumijeva „pravo na sud“ čiji je jedan od

aspekata „pravo na pristup sudu“, koje podrazumijeva pravo da se u građanskim stvarima pokrene postupak pred sudom (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Philis protiv Grčke*, presuda od 27. augusta 1991. godine, serija A, broj 209, strana 20, stav 59).

24. Slijedi da pravo na jednakost pred zakonom podrazumijeva i mogućnost jednakog pristupa sudu svim osobama na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnosno pravo da o građanskim pravima tih osoba rješava, pod jednakim uvjetima, nadležan sud u postupku koji je predviđen zakonom.

25. U konkretnom slučaju nisu zadovoljeni navedeni principi, prvenstveno jer osporena presuda Vrhovnog suda nije zasnovana na Zakonu o parničnom postupku. Prema članu 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 15.000 KM. Iz dokumentacije predmetnog slučaja proizlazi da vrijednost pobijanog dijela presude ne prelazi iznos od 15.000 KM, pa je Vrhovni sud, u skladu sa članom 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku, trebalo da reviziju tuženog odbaci, bez upuštanja u meritum predmeta. Međutim, Vrhovni sud je usvojio reviziju tuženog, iako nije bila dopuštena, i odbio apelantov tužbeni zahtjev.

26. Prema apelantovom navodu, Vrhovni sud je donio više odluka u identičnim slučajevima u kojima je revizije odbacio kao nedopuštene, a osporenim presudom mijenja stav koji je do tada imao. Ukoliko se prihvate ti navodi, koje Vrhovni sud nije osporio, došlo bi se do zaključka da se takvim postupanjem Vrhovnog suda narušavaju principi pravne sigurnosti i jednakosti svih osoba pred zakonom kao temeljni principi pravne države. Ustavni sud se međutim, u konkretnom slučaju, neće upustiti u analizu postojanja, odnosno nepostojanja konzistentnosti u praksi Vrhovnog suda u identičnim predmetima. Naime, članom 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku jasno je predviđeno pod kojim je uvjetima dopuštena revizija u parničnom postupku. Radi se o formalnim zahtjevima koji ne mogu biti predmet tumačenja Vrhovnog suda, nego se moraju jednako primjenjivati u svim predmetima.

27. Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud osporenim presudom arbitrarno primijenio relevantni zakon, arbitrarno tumačeći pravo pristupa sudu, čime je povrijedio apelantovo pravo na pravično suđenje.

28. Prema navedenom, Ustavni sud je zaključio da je osporenim presudom Vrhovnog suda povrijeđen član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije.

b) Pravo na imovinu

29. Ustavni sud smatra da, s obzirom na zaključak u vezi sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije, nije potrebno posebno razmatrati apelantove navode u vezi sa povredom prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

30. Ustavni sud je zaključio da je Vrhovni sud, arbitrarnom primjenom odredbi procesnog zakona, povrijedio apelantovo pravo na pravično suđenje garantirano članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije.

31. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

32. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 703/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација ПП «ИДС» Нови Травник
поднесена због неспровођења извршења
дозвољеног Рјешењем Општинског суда
у Кладњу број Ип-34/98 од 10. априла
1998. године и 20. јуна 2003. године

Одлука од 23. марта 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 703/04**, рјешавајући апелацију **ПП «ИДС» Нови Травник**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине («Службени гласник Босне и Херцеговине», број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, предсједник

Назим Садиковић, проф. др, потпредсједник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредсједник

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 23. марта 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација ПП «ИДС» Нови Травник.

Утврђује се повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Ова одлука се доставља Влади Федерације Босне и Херцеговине да би се обезбиједила уставна права у складу са овом одлуком.

Влади Федерације Босне и Херцеговине се налаже да, у року од три мјесеца од достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузела у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. ПП «ИДС» Нови Травник (у даљњем тексту: апелант) из Новог Травника, ког заступа И. Б., власник, поднио је 9. августа 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) због неспровођења извршења дозвољеног Рјешењем Општинског суда у Кладњу број Ип-34/98 од 10. априла 1998. године и 20. јуна 2003. године. Апелант је допунио апелацију 26. августа 2004. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, од Општинског суда у Кладњу и Општине Кладањ као учесника у поступку, затражено је 13. октобра 2004. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Општински суд у Живиницама, са којим је спојен бивши Општински суд у Кладњу (у даљњем тексту: Општински суд), доставио је одговор на апелацију 27. октобра 2004. године, а Општина Кладањ (у даљњем тексту: дужник) 4. новембра 2004. године.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори су достављени апеланту 10. фебруара 2005. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

6. Пресудом бившег Вишег суда у Тузли (сада Кантонални суд) број Пс-171/96 од 10. децембра 1996. године, која је потврђена Пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херџеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број Пж-905/97 од 20. јануара 1998. године, дјелимично је усвојен апелантов тужбени захтјев, па је дужник обавезан да апеланту, на име дуга насталог у ратном периоду за испоручене маскирне униформе и опрему, исплати износ од 79.330 ДЕМ, са каматом и трошковима поступка. Како дужник није добровољно извршио обавезу утврђену правоснажном пресудом, апелант је, 6. априла 1998. године, поднио предлог за дозволу извршења правоснажне првостепене пресуде. Општински суд је Рјешењем број Ип-34/98 од 10. априла 1998.

године дозволио предложено извршење. На ово рјешење дужник је уложио приговор, а поднио је и предлог да се понови правоснажно окончан поступак.

7. Општински суд је Рјешењем број I-34/98 од 15. јула 1998. године одбио приговор дужника, а против овог рјешења дужник је изјавио жалбу, наводећи да је поднио захтјев да се понови поступак, због чега је извршни поступак требало да се одложи док се не донесе одлука о понављању поступка. Кантонални суд је вратио спис Општинском суду са упутством да допунским рјешењем одлучи о предлогу за одлагање извршења. Општински суд је донио допунско рјешење 5. октобра 1998. године, којим је усвојио дужников предлог да се одложи извршење док се не оконча поступак за понављање правоснажно окончаног поступка. Након тога, Кантонални суд је Рјешењем број Пж-29/98 од 4. децембра 1998. године дужникову жалбу одбио и потврдио првостепено рјешење о дозволи извршења, па је оно постало правоснажно.

8. Дужников предлог да се понови правоснажно окончан поступак одбијен је Рјешењем Кантоналног суда број Пс-171/96 од 8. септембра 1999. године, које је потврђено Рјешењем Врховног суда број Пж-334/99 од 4. августа 2000. године. Након тога, апелант је 11. септембра 2000. године тражио од Општинског суда да настави поступак извршења правоснажног рјешења о извршењу, а дужник је 12. септембра 2000. године поднио предлог да се привремено обустави рјешење о извршењу. Општински суд је, на основу Закона о привременој обустави од измирења потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» број 39/98), рјешењем од 7. новембра 2000. године усвојио дужников предлог и привремено обуставио извршење правоснажног рјешења о извршењу, и то, како је у рјешењу наведено, до 16. октобра 2001. године, «уколико се прије не постигне поравнање».

9. Након тога није било даљњих активности до 3. јуна 2003. године, када је Општински суд одржао рочиште и наложио апеланту да достави преуређен предлог за извршење због промјена у бројевима жиро-рачуна и апеланта и дужника, што је апелант урадио, па је Општински суд поново донио Рјешење о извршењу број Ип-34/98 од 20. јуна 2003. године. Против овог рјешења дужник је уложио приговор, који је Општински суд одбио Рјешењем број Ип-34/98 од 28. октобра 2003. године. Против овог рјешења дужник је поднио жалбу, па је Кантонални суд Рјешењем број Пж-362/03 од 30. јануара 2004. године жалбу одбио и потврдио првостепено рјешење, чиме је оно постало правоснажно. У образложењу своје одлуке Кантонални суд је навео да се Закон о утврђивању и остваривању потраживања насталих за вријеме

ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» број 43/01), на који се дужник позвао, односи на Федерацију БиХ, а не на кантоне и општине, који су «самостална правна лица и као таква и појединачно одговорна за своје обавезе».

10. Након овога, дужник је поново поднио предлог да се привремено одложи извршење, па је извршење одложено сходно Закону о одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» бр. 9/04 и 30/04), који је у међувремену ступио на снагу, и то до 31. маја 2004. године, сходно одредби члана 3 тог закона. Међутим, Законом о измјенама и допунама наведеног Закона, ова одредба је промијењена тако да је избрисан рок 31. мај 2004. године, па ни до данас правоснажно рјешење о извршењу није спроведено.

IV. Релевантни прописи

11. У Закону о привременој обустави од извршења потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» број 39/98) релевантне одредбе гласе:

«Члан 1

Овим законом привремено се обустављају од извршења потраживања правних и физичких лица према Федерацији Босне и Херцеговине насталих за потребе одбране у периоду ратног стања и непосредне ратне опасности на територији Федерације Босне и Херцеговине.

Извршење пресуда и управних аката за потраживање из става 1 овог члана, уколико се прије не постигне поравнање, почиње истеком рока од три године од дана ступања на снагу овог закона.»

12. У Закону о утврђивању и остваривању потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» број 43/01) релевантне одредбе гласе:

«Члан 3

Под потраживањима, која се утврђују и остварују овим законом, подразумевају се потраживања правних и физичких лица, по сљедећим основама:

- мобилисаних или уступљених материјално-техничких средстава и опреме,
  - испорука материјала, производа и робе и извршених услуга за потребе одбране,
  - уступљених новчаних средстава у складу са Законом, другим прописом или општим актом и
  - другим основама за потребе одбране.
- [...]

Члан 6

Потраживања из члана 3 овог закона проглашавају се јавним дугом Федерације и на њих се не обрачунавају камате за период од дана настанка до дана реализације.

До доношења прописа из члана 7 овог закона потраживања из става 1 овог члана неће се исплаћивати.

Члан 7

Влада Федерације Босне и Херцеговине на предлог Министарства финансија, прописаће начин утврђивања и реализације јавног дуга из члана 6 овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.»

13. У Уредби о начину утврђивања и реализацији јавног дуга Федерације Босне и Херцеговине насталог за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» бр. 17/02, 34/02 и 34/02) релевантне одредбе гласе:

«Члан 2

Јавни дуг Федерације у смислу ове уредбе су потраживања из члана 3 Закона о утврђивању и остваривању потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности [...] (у даљем тексту: Закон) настала у периоду од 8.4.1992. до 23.12.1996. године, и то:

- мобилизована или уступљена материјално-техничка средства и опрема,
- испорука материјала, производа и робе и извршених услуга за потребе одбране,

- уступљених новчаних средстава у складу са Законом, другим прописом или општим актом и

- другим основима за потребе одбране.

Члан 3

Правна и физичка лица која имају потраживања према Федерацији на основу члана 2 Закона своја потраживања могу да пријаве Комисији за утврђивање и реализацију потраживања насталих за вријеме ратних стања и непосредне ратне опасности (у даљем тексту: Комисија).

[...]

Члан 6

Комисија ће координирати активности на провођењу ове уредбе, утврдити укупан износ потраживања и извијестити Владу Федерације Босне и Херцеговине ради утврђивања коначног износа јавног дуга.[...]

Члан 12

У случају покретања извршног поступка по правоснажним пресудама надлежног суда или коначним рјешењима Министарства одбране и МУП-а и надлежних органа управе, а које се односе на јавни дуг из члана 3 Закона, суд ће извршину одлуку упутити Комисији на надлежност.

Правно лице коме се достави извршна одлука за потраживање из основа јавног дуга у складу са чланом 3 Закона обавезно је да одлуку достави одмах Комисији која поступа у складу са одредбама ове уредбе.

Мишљење Комисије обавезујуће је за судове и правна лица из ст. 1 и 2 овог члана.»

14. У Закону о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације Босне и Херцеговине («Службене новине Федерације БиХ» број 9/04) релевантне одредбе гласе:

«Члан 1

Овим законом се привремено одлажу од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације Босне и Херцеговине, кантона и општина.

Члан 2

Под извршним одлукама подразумевају се извршина документа донесена у судском и управном поступку, а која се односе на потраживања настала на основу:

- старе девизне штедње;*
- разне материјалне и нематеријалне штете;*
- потраживања настала за вријеме рата и непосредне ратне опасности;*
- заосталих неизмирених обавеза корисника буџета.*

Члан 3

Овај закон ће се примјењивати до доношења закона којим ће се регулисати начин измирења обавеза из извршних одлука из члана овог закона, а најкасније до 31.5.2004. године.

Члан 8

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о привременој обустави од извршења потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» број 39/98).»

15. У Закону о измјенама и допунама Закона о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације Босне и Херцеговине («Службене новине Федерације БиХ» број 30/04) релевантне одредбе гласе:

«Члан 1

У Закону о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације Босне и Херцеговине («Службене новине Федерације БиХ» број 9/04 у члану 3 у другом реду иза ријечи «члана» додаје се број «2», а у трећем реду иза ријечи «закона», ставља се тачка, а остали дио текста се брише.

[...]»

16. У Закону о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине («Службене новине Федерације БиХ» број 66/04) релевантне одредбе гласе:

«Члан 3

Унутрашњи дуг Федерације износи [...], а чине га:

[...] обавезе за потраживања настала у рату или током непосредне ратне опасности (у даљем тексту: ратна потраживања), као материјалне и нематеријалне штете.

Унутрашњи дуг који се измирује путем издавања обвезница представља потпуну исплату сваког потраживања за које су издате обвезнице.

На извршне акте који су уређени Законом о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације Босне и Херцеговине [...] примјењују се одредбе овог Закона.

Члан 16

Ратна потраживања из члана 3 овог закона су обавезе настале у периоду од 18. септембра 1991. године до 23. децембра 1996. године и за која су физичка и правна лица прописно пријавила потраживања, према Закону о утврђивању и остваривању потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности [...] и Уредби о начину утврђивања и реализирања јавног дуга Федерације Босне и Херцеговине насталог за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности.

Члан 17

Обавезе за ратна потраживања измириваће се издавањем обвезница.

Камата на ратна потраживања отписује се.

Члан 20

Обвезнице за измирење обавеза за ратна потраживања издају се на износ главнице који не прелази 900 милиона КМ, не акумулирају камате, имају рок доспијећа који не прелази 50 година и исплаћиваће се у десет годишњих рата почевши најкасније девет година прије крајњег рока доспијећа.»

17. У **Закону о извршном поступку** («Службени гласник СФРЈ» бр. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90,27/90 и 35/91, те «Службени лист РБиХ» бр. 16/92 и 13/94) релевантне одредбе гласе:

«Члан 8

[...] Против рјешења о извршењу дужник може изјавити приговор (члан 48).

Против рјешења донесеног по приговору може да се изјави жалба.

Жалба и приговор не одлажу извршење, ако овим законом није другачије одређено.

Одлука донесена по жалби је правоснажна.[...]

Члан 10

У поступку извршења и обезбјеђења суд је дужан да поступа хитно. [...]

Члан 39

[...] Рјешење о извршењу на новчаном потраживању доставља се и дужниковом дужнику, а рјешење о извршењу на средствима на рачуну дужника доставља се и јединици Службе друштвеног књиговодства код које се воде та средства.

Рјешење о извршењу, донесено на основу вјеродостојне исправе, доставља се одговарајућој јединици Службе друштвеног књиговодства тек пошто постане правоснажно.[...]»

18. У **Закону о извршном поступку** («Службене новине Федерације БиХ» број 32/03) релевантне одредбе гласе:

«Члан 5

(1) У поступку извршења суд је дужан да поступа хитно.[...]

Члан 166

Извршење ради остварења новчаног потраживања према извршенику може да се спроведе на свим средствима на његовим рачунима код банке, сем ако законом није другачије одређено.[...]

Члан 170

(1) Ако банка сматра да постоје законске или друге сметње за извршење по одредбама главе XII овог закона, задржаће рјешење о извршењу, извршити пљенидбу средстава извршеника и о сметњама обавијестити суд.

(2) Ако се ради о сметњама трајне природе, суд ће обуставити поступак, а у случају других разлога обавијестиће тражиоца извршења и банку о даљем поступању.

Члан 226

Поступак извршења започет до дана почетка примјене овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 228

У извршном поступку регулисаним овим законом не примјењују се одредбе других закона које се односе на захтјев за одлагање и прекид извршења.

Члан 229

Даном примјене овог закона престаје примјена закона којима је уређен извршни поступак, а који су се примјењивали на територији Федерације до дана почетка примјене овог закона.

Члан 230

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у «Службеним новинама Федерације БиХ», а почеће се примјењивати по истеку 60 дана од дана његовог ступања на снагу.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

19. Апелант сматра да је дошло до повреде његовог права на имовину због неспровођења правоснажног рјешења о извршењу. Иако то апелант експлицитно не наводи, из апелације очигледно произилази да апелант сматра да му је повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем

тексту: Европска конвенција). Такође, будући да због немогућности наплате свог потраживања апелант није у могућности да обавља своју дјелатност, сматра да му је повријеђено и право на живот и рад.

в) Одговор на апелацију

20. Општински суд сматра да предметно извршење није могуће спровести због одредби Закона о привременом одгађању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације БиХ. Такође, Општински суд закључује да је постојао «законски основ да се донесу одговарајућа процесна рјешења која су, истина, због подношења приговора и жалби на њих довела до тога да одређена рјешења о извршењу нису реализована, што не може да се припише као одговорност тадашњег Општинског суда у Кладњу». Стога предлажу да Уставни суд апелацију одбије.

21. Дужник у одговору оспорава наводе из апелације јер сматра да се у конкретном случају ради о потраживањима насталим за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности, а за потребе Оружаних снага БиХ, те да је за то потраживање надлежна Комисија за утврђивање и реализацију тих потраживања. Такође, дужник сматра да, у складу са Уредбом о начину утврђивања и реализовања јавног дуга Федерације БиХ насталог за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» бр. 17/02, 34/02 и 34/02), у случају покретања извршног поступка по правоснажним судским пресудама, а које се односи на јавни дуг, суд мора извршну одлуку да упути наведеној комисији, а не банци на извршење. На основу изложеног, предлажу да Уставни суд апелацију одбије.

VI. Допустивост

22. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

23. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

24. У контексту апелационе надлежности Уставног суда из члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, израз «пресуда» мора широко да се тумачи. Тај израз не треба само да укључује све врсте одлука и рјешења, већ и недостатак доношења одлуке када се за такав недостатак утврди да је неуставан (види Уставни суд, Одлука број У 23/00 од 2. фебруара 2001. године, објављена у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 10/01). Уставни суд истиче да, у складу са чланом II/1 Устава Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина и оба ентитета треба да обезбиједи највиши ниво људских права и основних слобода и да се, у складу са чланом II/2 Устава Босне и Херцеговине, права и слободе одређене Европском конвенцијом и њеним протоколима директно примјењују у Босни и Херцеговини.

25. Стога, Уставни суд апелацију тумачи тако да се апелант позива на своје право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, које садржи право на приступ суду.

26. Уставни суд, полазећи од праксе Европског суда за људска права у погледу исцрпљивања правних лијекова, истиче да приликом примјене правила из члана 15 став 3 Пословника Уставног суда то правило мора да се примјењује уз одређен степен флексибилности и без претјераног формализма (види Европски суд за људска права, *Cardot против Француске*, пресуда од 19. марта 1991. године, серија А број 200, став 34). Уставни суд наглашава да правило исцрпљивања правних лијекова који су могући по закону није апсолутно, нити може да се примјењује аутоматски, те приликом испитивања да ли је било поштовано, битно је да се узму у обзир одређене околности сваког појединог предмета (види Европски суд за људска права, *Van Oosterwijk против Белгије*, пресуда од 6. децембра 1980, серија А, број 40, став 35). То, између осталог, значи да мора реално да се узме у обзир не само постојање формалних правних средстава у правном систему, већ и свеукупни правни и политички контекст као и личне прилике апеланта.

27. Имајући у виду наведене околности, Уставни суд примјењује да у Босни и Херцеговини, у конкретном случају у Федерацији БиХ, не постоји ефективно правно средство које би омогућило апелантима да се жале због неизвршења правоснажног рјешења о извршењу судске пресуде. Уставни суд сматра да недостаци у организацији правосудног система ентитета, односно државе, не смију да утичу на поштовање индивидуалних права и слобода утврђених Уставом Босне и Херцеговине, као што то захтијева гаранција из члана 6 Европске конвенције.

28. Уставни суд истиче да на појединца не може да се стави претјеран терет у откривању који је најефикаснији пут којим би се дошло до остварења његових права. Такође, Уставни суд запажа да је један од основних постулата Европске конвенције да правна средства, која појединцу стоје на располагању, треба да буду лако доступна и разумљива, те да пропуст у организацији правног и судског система државе, који угрожава заштиту индивидуалних права, не може да се приписује појединцу. Поред тога, дужност државе је да организује свој правни систем тако да омогући судовима да се повинују захтјевима и условима Европске конвенције (види Европски суд за људска права, *Zanghi против Италије*, пресуда од 19. фебруара 1991. године, серија А број 194 став 21).

29. У конкретном случају, Уставни суд сматра да се ради о пропуштању извршења правоснажног рјешења о извршењу судске пресуде, као и да апелант нема на располагању ефективан правни лијек којим би исходно спровођење рјешења о извршењу.

30. На основу свега наведеног, Уставни суд закључује да је апелација допуштива

VII. Меритум

31. Апелант сматра да је неспровођењем правоснажног рјешења о извршењу судске пресуде дошло до повреде његовог права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

32. Апелант се, у суштини, жали на то што се не извршава правоснажна судска одлука, којом му је досуђен одређени новчани износ на име дуга насталог у ратном периоду за испоручене маскирне униформе и опрему. У погледу ових апелантових навода, Уставни суд се позива на праксу Европског суда за људска права сходно којој члан 6 став 1 Европске конвенције обезбјеђује свакоме право да изнесе захтјев који се односи на његова грађанска права и обавезе пред суд или трибунал (види Европски суд за људска права, *Hornsby против Грчке*, пресуда од 19. марта 1997. године став 40). У том смислу то обухвата „право на суд“, у чијем оквиру је и право на приступ суду као један аспект тог права, тј. право да се покрене поступак пред судовима у грађанским стварима (види Европски суд за људска права, *Philis против Грчке*, пресуда од 27. августа 1991. године, серија А-209, стр. 20, став 59). Међутим, то право би било илузорно уколико би домаћи правни систем држава уговорница дозвољавао да коначне, извршне судске одлуке остану неизвршене на штету једне од страна. Било би неприхватљиво да члан 6 Европске конвенције детаљно прописује процедуралне гаранције дате странкама – поступак који је правичан, јаван и експедитиван – без заштите спровођења судске одлуке. Тумачити члан 6 Европске конвенције као да се тиче искључиво вођења поступка водило би сигурно у ситуације инкомпатибилне са принципима владавине права које су државе уговорнице преузеле када су ратификовале Европску конвенцију. Стога, извршење пресуде коју донесе било који суд мора да буде посматрано као интегрални дио „суђења“ у смислу члана 6. Европске конвенције (види Европски суд за људска права *Golder против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 7. маја 1974. године, серија А-18, стр. 16-18, ст. 34-36).

33. Сем наведене праксе Европског суда за људска права, постоји и низ одлука које су донијеле институције основане у складу са Анексом 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Дом за људска права (види предмет број СН/96/17, *Блентић против Републике Српске*, Одлука о прихватљивости и меритуму уручена 3. децембра 1997. године) и Омбудсмен за људска права за Босну и Херцеговину (види предмет број (Б) 746/97, *Б. Д. против Федерације Босне и Херцеговине*, Извјештаји од 24. марта 1999. године), у којима је утврђено кршење члана 6 Европске конвенције због неизвршења правоснажних судских одлука. Такође, Уставни суд је у својој јуриспруденцији већ закључио да су власти обавезне да обезбиједу извршење правоснажних судских одлука, а да примјена закона који то онемогућава крши апелантово право на правично суђење (види Уставни суд, Одлука број АП 288/03 од 17. децембра 2004. године). Из наведеног произилази да постоји изграђена пракса у погледу становишта да неизвршавање правоснажних судских одлука представља повреду права на правично суђење.

34. Уставни суд сматра да наведени ставови могу да се примијене и у конкретном случају, с обзиром да се апелант управо жали на неизвршавање правоснажне судске одлуке. У конкретном случају извршење правоснажне пресуде је дозвољено још 10. априла 1998. године, такође правоснажним рјешењем надлежног суда. Међутим, предметна пресуда није извршена већ је извршење одложено, прво 2000. године и то до 16. октобра 2001. године. Протеком тог рока није настављено провођење извршења све до јуна 2003. године, за шта Општински суд не нуди никакве разлоге. Након наставка поступка 2003. године апеланту је наложено да преуреди предлог за извршење, након чега је, 20. јуна 2003. године, донесено ново рјешење о извршењу, које је постало правоснажно 30. јануара 2004. године. Међутим, ни ово правоснажно рјешење о извршењу није проведено, већ је на захтјев дужника извршење поново обустављено, мада о томе нема посебног рјешења суда у спису. Као разлог неизвршавања, Општински суд у свом одговору наводи чињеницу да је у међувремену ступио на снагу нови Закон о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» број 9/04), који је у члану 3 прописао да ће се овај закон примјењивати *«до доношења закона којим ће се регулисати начин измирења обавеза из извршних одлука, а најкасније до 31. маја 2004. године»*.

35. Такав пропис није донесен до наведеног рока већ је, 1. јуна 2004. године, ступио на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» број 30/04), којим је рок 31. мај 2004. године избрисан, па произилази да ће се, након доношења ових измјена, Закон о привременом одлагању од извршења потраживања на основу извршних одлука на терет буџета Федерације БиХ примјењивати до *«доношења закона којим ће се регулисати начин измирења обавеза из извршних одлука»*, али се не прецизира рок за доношење таквог прописа.

36. Такође, Законом о утврђивању и остваривању потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности из 2001. године потраживања правних и физичких лица из тог периода, која су наведена у члану 3 тог закона, проглашена су јавним дугом. Након тога је, Уредбом о начину утврђивања и реализовању јавног дуга Федерације БиХ насталог за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности, из 2002. године, прописано да ће се та потраживања пријавити Комисији за утврђивање и реализовање потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности (у даљњем тексту: Комисија). Такође, наведеном уредбом је прописано и да *«у случају покретања извршног поступка по правоснажним пресудама*

надлежног суда [...] а која се односе на јавни дуг [...], суд ће извршину одлуку упутити Комисији», те да је «мишљење Комисије обавезујуће за судове». Затим је Федерација БиХ, 2004. године, донијела Закон о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације БиХ, којим је ратна потраживања дефинисала као унутрашњи дуг, те регулисала начин измиревања тог дуга. Овај закон је, очигледно, пропис који регулише начин измирења обавеза по основу извршних одлука на који упућује Закон о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације БиХ.

37. Уставни суд наглашава да постоји обавеза свих да поштују правоснажне судске пресуде. Такође, Уставни суд истиче да држава, у принципу, не може да доноси законе којима ће онемогућити извршење правоснажних судских одлука, јер би то било у супротности са начелом владавине права из члана I/2 Устава Босне и Херцеговине, а затим и са правом на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

38. Наравно, не може да се оспори право држави да доноси законе којима се одузимају или ограничавају одређена људска права, али само у случајевима када је такво ограничење предвиђено Европском конвенцијом, сходно којој одређена права, као на примјер право на имовину, могу под одређеним условима да се ограниче. Међутим, Европска конвенција не даје право државама потписницама да донесу законе којима ће се спријечити извршење правоснажних судских одлука, донесених у складу са чланом 6 Европске конвенције. У конкретном случају, управо је законима спријечено да се изврши правоснажна судска одлука која се односи на утврђена потраживања која треба да се исплате из буџета општине. Међутим, у погледу доношења наведених закона, Уставни суд сматра да за такво одступање од обавеза преузетих ратификовањем Европске конвенције не постоје разлози наведени у члану 15 Европске конвенције (види већ цитирану одлуку Уставног суда број АП 288/03).

39. Уставни суд наглашава да у свим случајевима ограничавања људских права и основних слобода, у смислу Европске конвенције, мора да се води рачуна о успостављању правичног односа између захтјева општег интереса заједнице и потребе да се заштите основна права појединца. То значи да мора да постоји разуман однос пропорционалности између коришћених средстава и циља који се жели остварити. Потребна равнотежа, тј. пропорционалност између јавног интереса заједнице и основних права појединаца, неће бити утврђена ако «дотична лица морају да снесу превелик терет» (види Европски суд за људска права, *Sporrong i Lonnorth против Шведеске*, пресуда од 23. септембра 1982. године, серија А-52, стране 26-28, ст. 70-73).

40. Када се наведени ставови доведу у везу са релевантним прописима у конкретном случају, долази се до закључка да је таквим законима, поред тога што је упитно њихово доношење у смислу принципа из Европске конвенције, нарушен и принцип пропорционалности у односу на основна права појединаца. Наиме, и поред евидентног јавног интереса државе да донесе наведене законе, због огромног дуга који је настао по основу материјалне и нематеријалне штете настале у току ратних дејстава, али и по другим основама, Уставни суд сматра да је доношењем таквих закона стављен „претјеран терет на појединце“. Због тога, није испуњен услов пропорционалности између јавног интереса заједнице и основних права појединаца.

41. Основни разлог због ког Уставни суд сматра да постоји претјеран терет према појединцима јесте чињеница да је Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» број 66/04), регулисано да ће се те обавезе измирити издавањем обвезница, док ће се камате на та потраживања отписати. Даље, у члану 20 тог закона прописује се да ће ове обвезнице имати *«рок доспијевања који не прелази 50 година и исплаћиваће се у десет годишњих рата почевши најкасније девет година прије крајњег рока доспијевања»*. У оваквој ситуацији, оправдано се поставља питање да ли ће ико од грађана, који ће посједовати такву врсту обвезница, доживјети могућност наплате обвезница и тако ефективно остварити своја права. Поред тога, наведеним законом је предвиђено да ће се обавезе по ратним потраживањима измирити без камате, што, када се узме у обзир наведени период могуће одгоде, свакако значи ефективно умањење износа који ће бити исплаћен појединцима. Уставни суд је већ, у раније цитираној одлуци број АП 288/03, закључио да примјена оваквих одредби, у суштини, онемогућава извршење правоснажних судских одлука, на начин и у обиму који је утврђен таквим одлукама, што је у супротности са правом на приступ суду који је интегрални елемент права на правично суђење.

42. Уставни суд, такође, сматра да је онемогућавање извршења правоснажних судских одлука, али и прописивање да су мишљења органа извршне власти «обавезујућа за судове», као што то законодавац чини у Уредби о начину утврђивања и реализовању јавног дуга Федерације БиХ за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности («Службене новине Федерације БиХ» бр. 17/02, 34/02 и 34/02), у супротности и са правом на «независан суд» из члана 6 став 1 Европске конвенције. Наиме, ово право у себи садржи и принцип да нико изван судске власти не може да мијења или да суспендује од извршења обавезујуће судске одлуке на штету појединца. Уставни

суд указује на праксу Европског суда за људска права, сходно којој је овлашћење за доношење обавезујућих одлука оно што је важна карактеристика «суда» у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, а чини и саставни дио појма «независан» (види Европски суд за људска права, *Bentham против Холандије*, пресуда од 23. октобра 1985. године, серија А, број 97, став 40 и *Van de Hurk против Холандије*, пресуда од 19. априла 1994. године, серија А, број 288, став 45). Такође, «суд» се, у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, не сматра «независним» уколико тражи и прихвата обавезујућа мишљења извршне власти, будући да се на тај начин «потчињава судска функција извршној власти» (види Европски суд за људска права, *Beaumartin против Француске*, пресуда од 24. новембра 1994. године, серија А, број 296 Б, став 38). На основу изложеног, Уставни суд сматра да су прописи који су у питању у супротности са правом на «независан суд», који је неодвојив елемент права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције.

43. У вези са наведеним, а имајући у виду своју досадашњу јуриспруденцију, Уставни суд сматра да је надлежност да у поступку из апелационе јурисдикције изврши и конкретну оцјену уставности у смислу члана VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине, ако је то потребно. У супротном, Уставни суд би се лишио своје функције «суда» (види Одлуку Уставног суда број У 106/03 од 26. октобра 2004. године).

44. У складу с тим, Уставни суд сматра да наведеној законској регулативи недостаје потребан законски квалитет у оној мјери у којој се не поштују захтјеви члана 6 став 1 Европске конвенције. Устав Босне и Херцеговине је највиши облик општег акта државе и има предност у односу на сваки други закон који није у складу с њим. Такође, Европска конвенција, која се на основу члана II/2 Устава Босне и Херцеговине директно примјењује, има «приоритет». Уставни суд закључује да је, у циљу подржавања Устава Босне и Херцеговине, Влада Федерације БиХ обавезна да апеланту омогући извршење правоснажне судске одлуке.

45. На основу изложеног, Уставни суд закључује да је у конкретном случају дошло до повреде права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Остали наводи

46. С обзиром на закључак у вези са кршењем права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд сматра да није

неопходно да испитује и наводно кршење права на имовину из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те остала права на која се апелант позива.

VIII. Закључак

47. Уставни суд закључује да постоји повреда права на приступ суду као елемента права на правично суђење ако је законом или којим другим актом власти онемогућено извршење правоснажне судске пресуде, када такав закон или други акт ставља «претјеран терет на појединце», чиме не задовољава услов пропорционалности између јавног интереса заједнице и основних права појединаца. Такође, постоји повреда права на «независан суд», које је неодвојив елеменат права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције, уколико се актима законодавне или извршне власти мијењају или суспендују од извршења обавезујуће судске одлуке или када се прописује да су мишљења извршне власти обавезујућа за судове.

48. На основу члана 61 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

49. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 969/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija Z. V. protiv Rješenja Kantonalnog
suda u Bihaću broj GŽ-731/04 od 13. rujna
2004. godine

Odluka od 23. ožujka 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 969/04**, rješavajući apelaciju **Z. V.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 23. ožujka 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija Z. V.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ova se odluka dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da bi se osigurala ustavna prava apelanta sukladno ovoj odluci.

Vladi Federacije Bosne i Hercegovine se nalaže da, u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke, izvijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Z. V. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Bosanske Krupe, kojeg zastupa M. T., odvjetnik iz Bosanske Krupe, podnio je 8. studenoga 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj GŽ-731/04 od 13. rujna 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda i Kantonalnog pravobraniteljstva u Bihaću zatraženo je 29. studenoga 2004. godine i 11. veljače 2005. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Kantonalni je sud dostavio odgovor na apelaciju 2. prosinca 2004. godine. Kantonalno pravobraniteljstvo iz Bihaća nije dostavilo odgovor na apelaciju.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Kantonalnog suda je, 14. prosinca 2004. godine, dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Općinski je sud u Bosanskoj Krupi (u daljnjem tekstu: Općinski sud) donio Presudu broj Rs-34/02 od 5. travnja 2002. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj RSŽ-652/02 od 14. studenoga 2003. godine, kojom je utvrđena obveza Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: tuženi) da plati apelantu određeni iznos sa zakonskom zateznom kamatom na ime neisplaćenih naknada toplog obroka i regresa.

7. Apelant je podnio prijedlog za izvršenjem navedene presude 25. prosinca 2003. godine. Općinski je sud Rješenjem broj 2238/03 od 20. veljače 2004. godine dopustio traženo izvršenje. Tuženi je protiv navedenog rješenja podnio prigovor kojim je traženo odlaganje izvršenja sukladno Zakonu o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH («Službene novine Federacije BiH»

broj 9/04). Općinski je sud Rješenjem broj I-2238/03 od 21. lipnja 2004. godine prigovor tuženog odbio kao neutemeljen, te istodobno odredio da se privremeno odlaže izvršenje rješenja o izvršenju do donošenja zakona kojim će se regulirati način izmirenja zaostalih neizmirenih obveza korisnika proračuna. Protiv navedenog je rješenja apelant izjavio priziv koju je Kantonalni sud Rješenjem broj GŽ-731/04 od 13. rujna 2004. godine odbio i potvrdio prvostupanjsko rješenje.

IV. Relevantni propisi

8. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH («Službene novine Federacije BiH» br. 9/04 i 30/04)

«Članak 1.

Ovim se zakonom privremeno odlaže od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, županija i općina.

Članak 2.

Pod izvršnim odlukama podrazumijevaju se izvršne isprave donesene u sudskom i upravnom postupku a koje se odnose na potraživanja nastala na temelju:

[...]

4) zaostalih neizmirenih obveza korisnika proračuna.

Članak 3.

Ovaj će se zakon primjenjivati do donošenja zakona kojim će se regulirati način izmirenja obveza iz izvršnih odluka iz članka 2. ovog zakona.»

9. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obveza Federacije BiH («Službene novine Federacije BiH» broj 66/04)

«Članak 1.

Ovim se zakonom utvrđuju unutarnje obveze Federacije Bosne i Hercegovine prema fizičkim i pravnim osobama, nastale na temelju: neisplaćenih invalidnina, neisplaćenih mirovina, neisplaćenih naknada prema dobavljačima za robe, materijale i usluge, obveze nastale na temelju neisplaćenih plaća i dodataka, te ostale obveze (u daljnjem tekstu:

unutarnji dug), odnosno način pojedinačne verifikacije utvrđenih potraživanja, kao i način njihovog izmirenja.

Članak 2.

(2) Unutarnji se dug Federacije procjenjuje u iznosu od 1858,9 milijuna KM. Ova procjena isključuje iznos obveza za staru deviznu štednju, obzirom da će se dug utvrditi u postupku verificiranja.

(3) Obveze unutarnjeg duga iz stavka 1. ovog članka izmiruju se isplatom u gotovini, putem izdavanja obveznica (u daljnjem tekstu: obveznice) i otpisivanjem, prema odredbama ovog zakona.

Članak 3.

(5) Na izvršne akte koji su uređeni Zakonom o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» broj 9/04), primjenjuju se odredbe ovog Zakona.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

10. Apelant smatra da je pobijanim rješenjem povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitom ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te prava iz čl. 17. i 18. Europske konvencije.

11. Apelant povredu svojih prava vidi u tomu što sud nije dopustio izvršenje pravomoćne sudske presude. Apelant se, također, žali da je 30 djelatnika policijske uprave Bosanska Krupa, prije stupanja na snagu Zakona o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, po istoj osnovi naplatilo svoja potraživanja s kamatom i troškovima postupka tako da je on na taj način doveden u nejednakopravan položaj.

b) Odgovor na apelaciju

12. Kantonalni sud ističe da nema povrede apelantovih ustavnih prava, da je obustava od izvršenja apelantovog potraživanja privremenog karaktera i ustanovljena zakonom, te da sudovi ne mogu ignorirati činjenicu njegovog postojanja. Kantonalni sud predlaže da se apelacija odbije.

VI. Dopustivost

13. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

14. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

15. U kontekstu prizivne nadležnosti Ustavnog suda iz članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, izraz «presuda» se mora široko tumačiti. Taj izraz ne treba samo uključivati sve vrste odluka i rješenja, već i nedostatak donošenja odluke kada se za takav nedostatak utvrdi da je neustavan (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 23/00 od 2. veljače 2001. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 10/01). Ustavni sud ističe da, sukladno članku II/1. Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina i oba entiteta trebaju osigurati najvišu razinu građanskih prava i temeljnih sloboda i da se, sukladno članku II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, prava i slobode određene Europskom konvencijom i njezinim protokolima izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

16. Zato, Ustavni sud apelaciju tumači tako da se apelant poziva na svoje pravo iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, koje sadrži pravo na pristup sudu.

17. Ustavni sud, polazeći od prakse Europskog suda za ljudska prava na području iscrpljivanja pravnih lijekova, ističe da se prilikom primjene pravila iz članka 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda to pravilo mora primjenjivati uz određen stupanj fleksibilnosti, bez pretjeranog formalizma (vidi Europski sud za ljudska prava, *Cardot protiv Francuske*, presuda od 19. ožujka 1991. godine, serija A broj 200, stavak 34). Ustavni sud naglašava da pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova koji su mogući po zakonu nije apsolutno, niti se

može primjenjivati automatski, te prilikom ispitivanja je li bilo poštovano, bitno je uzeti u obzir određene okolnosti svakog pojedinog predmeta (vidi Europski suda za ljudska prava, *Van Oosterwijk protiv Belgije*, presuda od 6. prosinca 1980, serija A, broj 40, stavak 35). To, između ostalog, znači da se mora realno uzeti u obzir ne samo postojanje formalnih pravnih sredstava u pravnom sustavu, već i sveukupni pravni i politički kontekst kao i apelantove osobne prilike.

18. Imajući u vidu navedene okolnosti, Ustavni sud smatra da u Bosni i Hercegovini, u konkretnom slučaju u Federaciji BiH, ne postoji efektivno pravno sredstvo koje bi omogućilo apelantima da se žale zbog neizvršenja pravomoćnih presuda. Ustavni sud smatra da nedostaci u organizaciji pravosudnog sustava entiteta, odnosno države, ne smiju uticati na poštivanje individualnih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i zahtjeva i garancija iz članka 6. Europske konvencije.

19. Ustavni sud ističe da se na pojedinca ne može staviti pretjeran teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi se došlo do ostvarenja njegovih prava. Također, jedan od temeljnih postulata Europske konvencije je da pravna sredstva koja pojedincu stoje na raspolaganju trebaju biti lako dostupna i razumljiva, te da se propust u organizaciji pravnog i sudskog sustava države, koji ugrožava zaštitu individualnih prava, ne može pripisati pojedincu. Pored toga, dužnost je države organizirati svoj pravni sustav tako da omogući sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Zanghi protiv Italije*, presuda od 19. veljače 1991. godine, serija A broj 194 stavak 21).

20. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da se radi o propuštanju izvršenja pravomoćne presude, te da apelant nema na raspolaganju efektivan pravni lijek kojim bi ishodio traženo izvršenje.

21. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud prihvaća da je predmetna apelacija dopustiva.

VII. Meritum

22. Apelant smatra da je pobijanim rješenjima povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te prava iz čl. 17. i 18. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

23. Apelant povredu prava na pravično suđenje vidi u tomu što se ne izvršava sudska odluka, kojom je utvrđena obveza tuženika da apelantu isplati utvrđene iznose na ime neisplaćenih naknada toplog obroka i regresa. Glede citiranih navoda apelanta, Ustavni se sud poziva na praksu Europskog suda za ljudska prava (vidi Europski sud za ljudska prava, *Hornsby protiv Grčke*, presuda od 19. ožujka 1997. godine stav 40), prema kojoj članak 6. stavak 1. osigurava svakomu pravo da iznese zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obveze pred sud ili tribunal. To obuhvaća „pravo na sud“, u čijem okviru je pravo na pristup sudu, tj. pravo da pokrene postupak pred sudovima u civilnim stvarima (vidi Europski sud za ljudska prava, *Philis protiv Grčke*, presuda od 27. kolovoza 1991. godine, serija A-209, str. 20, stavak 59). Međutim, to pravo bi bilo iluzorno da domaći pravni sustav država ugovornica dopušta da konačne, izvršne sudske odluke ostanu neizvršene na štetu jedne od strana. Bilo bi neprihvatljivo da članak 6. Europske konvencije treba detaljno propisivati proceduralne garancije date strankama – postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan – bez zaštite provođenja sudske odluke. Tumačiti članak 6. Europske konvencije kao da se tiče isključivo vođenja postupka vodilo bi, sigurno, u situacije inkompatibilne principima vladavine prava koje su države ugovornice preuzele kada su ratificirale Europsku konvenciju (vidi Europski sud za ljudska prava, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 7. svibnja 1974. godine, serija A-18, str. 16-18, st. 34-36). Zato, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora biti promatrano kao integralni dio „suđenja“ u smislu članka 6. Europske konvencije. Osim toga, Europski sud

za ljudska prava je već prihvatio taj princip u predmetima koji se tiču duljine postupka (vidi Europski sud za ljudska prava, *Di Pede protiv Italije i Zappia protiv Italije*, presuda od 26. rujna 1996. godine u predmetu Izvješća o presudama i odlukama 1996-IV, str. 1383-1384, st. 20-24 i str. 1410 i 1411, st. 16-20).

24. Ustavni sud smatra da se navedeni stav Europskog suda za ljudska prava može primijeniti i u konkretnom slučaju, obzirom da se on, također, odnosi na neizvršavanje pravomoćnih sudskih odluka. Ustavni sud dodaje i da je Europski sud za ljudska prava u predmetu *Hornsby* također naglasio da „*efektivna zaštita sudionika u takvom postupku i povrat legaliteta pretpostavlja obvezu upravnih tijela da ispoštuju presudu suda*“ (vidi stavak 41. navedene odluke). Na koncu, Ustavni sud podsjeća da je u navedenom predmetu Europski sud za ljudska prava odlučio da je članak 6. stavak 1. Europske konvencije bio prekršen upravo zato što vlasti nisu poštovale izvršenje sudske presude.

25. Osim navedene prakse Europskog suda za ljudska prava, Ustavni je sud usvojio Odluku broj AP 288/03 od 17. prosinca 2004. godine, a postoji i veliki broj odluka koje su donijele institucije utemeljene sukladno Aneksu 7 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, koje se tiču nepoštivanja odluka sudova u Bosni i Hercegovini. Primjerice, Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu u predmetu *Blenić protiv Republike Srpske* (vidi predmet broj CH/96/17, odluka o prihvatljivosti i meritumu uručena 3. prosinca 1997. godine) našao je povredu prava na pravično suđenje zato „*što je policija bila pasivna unatoč svojoj obvezi da pomogne u izvršenju sudske odluke*“. Ombudsman za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu u predmetu *B. D. protiv Federacije Bosne i Hercegovine* (vidi predmet broj (B) 746/97, Izvješća od 24. ožujka 1999. godine) našao je povredu članka 6. Europske konvencije u činjenici da „*vlasti nisu, više od dvije godine, izvršile presudu i nalog za izvršenje koje je izdao Osnovni sud u Tuzli u korist podnositelja prijave*“. Također, Ombudsman za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu je u predmetu *A. O. protiv Republike Srpske* (vidi predmet broj (B) 60/96, Izvješća od 13. travnja 1999. godine) našao povredu članka 6. stavak 1. Europske konvencije u „*propustu Osnovnog suda iz Banjaluke da izvrši konačnu i obvezujuću odluku, koju je donijelo Povjerenstvo utemeljeno prema Aneksu 7 u korist podnositelja priziva*“.

26. Iz navedenog je vidljivo da postoji izgrađena praksa glede toga da neizvršavanje pravomoćnih sudskih odluka predstavlja povredu prava na pravično suđenje. U konkretnom slučaju nije prijeporno da apelant posjeduje pravomoćnu presudu. Također, nije prijeporno ni da se predmetna presuda ne izvršava sukladno Zakonu o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH

(«Službene novine Federacije BiH» br. 9/04 i 30/04). Ustavni sud napominje da je donesen Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije BiH («Službene novine Federacije BiH» broj 66/04), koji je stupio na snagu 28. studenoga 2004. godine, a koji nije odredio na koji se način odredbe tog zakona primjenjuju na izvršne akte koji su uređeni Zakonom o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH.

27. Ustavni sud naglašava da država, u principu, ne može donositi zakone kojima će stopirati izvršenje pravomoćnih sudskih odluka, jer bi to bilo oprečno načelu vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, a zatim i pravu na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 6. stavak 1. Europske konvencije.

28. Naravno, ne može se pobijati pravo državi da donosi zakone kojima se oduzimaju ili ograničavaju određena ljudska prava, ali samo u slučajevima kada je takvo ograničenje predviđeno Europskom konvencijom čije odredbe propisuju ograničenje određenih prava, kao što je primjerice pravo na imovinu i sl. Međutim, Europska konvencija ne daje pravo državama članicama da donesu zakone kojima će se spriječiti izvršenje pravomoćnih sudskih odluka donesenih sukladno članku 6. navedene konvencije.

29. U konkretnom je slučaju, Zakonom o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH spriječeno izvršenje pravomoćnih sudskih odluka koje se odnose na potraživanja nastala temeljem zaostalih neizmirenih obveza korisnika proračuna, do donošenja zakona kojim će se regulirati način izmirenja navedenih potraživanja. Međutim, iako je Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije BiH donesen, situacija nije promijenjena jer navedeni zakon ne određuje na koji će se način primjenjivati na izvršne akte koji su uređeni Zakonom o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije BiH. Glede donošenja navedenih zakona, Ustavni sud smatra da za takvo odstupanje od obveza preuzetih ratifikacijom Europske konvencije ne postoje razlozi navedeni u članku 15. Europske konvencije.

30. Ukoliko bi se navedeni zakoni promatrali kao uplitanje države u određena imovinska prava građana (obzirom da su usmjereni na odlaganje izvršenja izvršnih isprava) morao bi biti uspostavljen pravedan odnos između zahtjeva općeg interesa zajednice i potrebe da se zaštite temeljna prava pojedinca, dakle morao bi postojati razuman odnos proporcionalnosti između korištenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti. Osim toga, takvi bi zakoni morali biti doneseni u javnom interesu, morali bi slijediti legitimne ciljeve

i morali bi ispunjavati već spomenuti princip proporcionalnosti. Potrebna ravnoteža, tj. proporcionalnost između javnog interesa zajednice i temeljnih prava pojedinaca neće biti utvrđena ako „dotične osobe moraju snositi prevelik teret“ (vidi Europski sud za ljudska prava, *Sporrong i Lonnorth protiv Švedske*, presuda od 23. rujna 1982. godine, serija A-52, str. 26-28, st. 70-73).

31. Kada se navedeni stavovi dovedu u vezu s citiranim zakonima dolazi se do zaključka da je takvim zakonima, pored toga što je upitno njihovo donošenje u smislu principa iz Europske konvencije, narušen i princip proporcionalnosti u odnosu na temeljna prava pojedinaca. Naime, i pored evidentnog javnog interesa države da donese navedene zakone, Ustavni sud smatra da je donošenjem takvih zakona stavljen „pretjeran teret na pojedince“, te da zbog toga nije ispunjen uvjet proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i temeljnih prava pojedinaca. Osnovni razlog u kojem Ustavni sud vidi pretjeran teret prema pojedincima jeste činjenica da još uvijek nije određen način na temelju kojeg će se izmiriti obveze iz izvršnih odluka. Stoga se apelant još uvijek nalazi u neizvjesnoj situaciji jer ne može realizirati svoja potraživanja temeljem pravomoćne presude, niti je izvjesno kada će i na koji način moći ostvariti svoja prava iz te presude. Ustavni sud smatra da je, u cilju podržavanja Ustava Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije BiH obvezna apelantu omogućiti izvršenje pravomoćne sudske odluke.

32. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do povrede prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ostali navodi

33. Sukladno zaključcima u vezi sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da nije potrebno posebice razmatrati ostale apelantove navode.

VIII. Zaključak

34. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pristup sudu kao elementa prava na pravično suđenje, ako je zakonom ili kojim drugim aktom vlasti onemogućeno izvršenje pravomoćne sudske presude, kada takav zakon ili drugi akt stavlja «pretjeran teret na pojedince», čime ne zadovoljava uvjet proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i temeljnih prava pojedinaca.

35. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

36. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 405/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija Z. H. protiv Presude Vrhovnog
suda Federacije Bosne i Hercegovine broj
Rev-42/03 od 15. januara 2004. godine

Odluka od 12. aprila 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 405/04**, rješavajući apelaciju **Z. H.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 12. aprila 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija Z. H.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-42/03 od 15. januara 2004. godine.

Predmet se, na osnovu člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, vraća Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, kojem se nalaže da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, u roku od 90 dana od dana dostave ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne

i Hercegovine o preduzetim mjerama, u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Z. H. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa A. G., advokatica iz Zenice, podnio je 23. aprila 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-42/03 od 15. januara 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda zatraženo je od Vrhovnog suda 26. januara 2005. godine, a od Željezare «Zenica» iz Zenice (u daljnjem tekstu: tužena) 24. februara 2005. godine, da dostave odgovor na apelaciju,

3. Odgovor na apelaciju Vrhovni sud nije dostavio, a tužena je odgovorila 21. marta 2005. godine.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor tužene je 24. marta 2005. godine dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Presudom Općinskog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj P-674/98 od 19. decembra 2001. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-276/02 od 31. jula 2002. godine, naloženo je tuženoj, kao poslodavcu, da apelantu isplati na ime neisplaćenih plaća iznos od 5.893,18 KM sa kamatama i troškovima parničnog postupka.

7. Vrhovni sud je, osporenom Presudom broj Rev-106/03 od 20. januara 2004. godine, uvažio reviziju tužene i nižestepene presude preinačio tako što je odbio apelantov tužbeni zahtjev. Obrazlažući ovu odluku, Vrhovni sud je naveo da se apelant, Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obaveza iz osnova sporazumnog prestanka radnog odnosa (u daljnjem tekstu: Ugovor), koji je zaključio sa tuženom 11. augusta 2000. godine, odrekao svih potraživanja dospjelih do dana zaključenja Ugovora, te da se izjavom datom uz Ugovor odrekao i utuženih potraživanja.

IV. Relevantni propisi

8. U **Zakonu o obligacionim odnosima** («Službeni list SFRJ» br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 te «Službeni list RBiH» br. 2/92 i 13/93) relevantne odredbe glase:

«Član 347.

Opće otpuštanje dugova gasi sva povjeriočeva potraživanja prema dužniku, izuzev onih za koja povjerilac nije znao da postoje u času kad je otpuštanje izvršeno.»

9. U **Zakonu o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» br. 42/98 i 3/99) relevantne odredbe glase:

«Član 364.

Revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 15.000,00 KM.»

10. U **Zakonu o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» broj 53/03) relevantne odredbe glase:

«Član 456.

(1) Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona donesena prvostepena odluka kojom se postupak pred prvostepenim sudom završava, daljnji postupak provest će se prema dosadašnjim propisima. [...]»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant se žali da je osporenom presudom Vrhovnog suda povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu. Povredu prava na pravično suđenje apelant vidi u tome što je Vrhovni sud trebao reviziju odbaciti, budući da zbog visine pobijanog dijela pravosnažne presude revizija, po Zakonu o parničnom postupku, nije bila dozvoljena. U prilog ovim navodima apelant je uz apelaciju dostavio rješenje Vrhovnog suda u drugom predmetu u kojem je revizija odbačena jer vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude nije prelazila 15.000,00 KM. Također, apelant navodi da je naplatio svoje potraživanje po pravosnažnoj presudi u postupku izvršenja, a da sada tužena, pozivajući se na revizijsku presudu, traži protivizvršenje, čime mu je prekršeno i pravo na imovinu. Na osnovu izloženog, apelant predlaže da Ustavni sud usvoji apelaciju i ukine osporenu presudu Vrhovnog suda, te potvrdi presude prvostepenog i drugostepenog suda.

b) Odgovor na apelaciju

12. Tužena u odgovoru osporava navode iz apelacije, navodeći da osporenom presudom Vrhovnog suda apelantova prava nisu ni na koji način prekršena. Naprotiv, tužena smatra da je Vrhovni sud pravilno utvrdio da su nižestepeni sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo kada su udovoljili apelantovom tužbenom zahtjevu, budući da je apelant sporazumom koji je sa tuženom zaključio otpustio sve dugove tuženoj, pa i one čije je plaćanje tražio tužbom. Stoga tužena predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

VI. Dopustivost

13. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

14. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

15. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj Rev-42/03 od 15 januara 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih

lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporenu presudu apelant je primio 2. marta 2004. godine, a apelaciju je Ustavnom sudu podnio 23. aprila 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

16. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

17. Apelant pobija navedenu presudu tvrdeći da je tom presudom povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) te pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

18. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, u relevantnom dijelu, glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom. «

19. Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

20. U konkretnom slučaju predmet spora je isplata plaća koje je tuženi dugovao apelantu. Dakle, radi se o predmetu građansko-pravne prirode, pa je član 6. Evropske konvencije primjenjiv. Prema tome, Ustavni sud mora preispitati je li spor pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva član 6. stav 1. Evropske konvencije.

21. Ustavni sud, općenito, nije nadležan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su nižestepeni sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke nižih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovnog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kada je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očigledno proizvoljna, kada je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede osnovnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na efektivan pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03). Pravičnost postupka se ocjenjuje na osnovu postupka kao cjeline (vidi Evropski suda za ljudska prava *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

22. U konkretnom slučaju apelant se žali da mu je osporenom presudom Vrhovnog suda uskraćeno pravo na naknadu plaće za vrijeme provedeno na čekanju na raspored na odgovarajuće poslove, što je tužbom i tražio. Općinski i Kantonalni sud zaključili su da je apelantov tužbeni zahtjev osnovan, pa su mu dosudili traženi iznos od 5.893,18 KM sa kamatama i troškovima postupka. Međutim, Vrhovni sud je, u postupku revizijskog ispitivanja pravosnažne presude, preinačio obje nižestepene presude i odbio apelantov tužbeni zahtjev, pozivajući se na odredbe člana 347. Zakona o obligacionim odnosima, smatrajući da je apelant, potpisivanjem Ugovora sa tuženom, otpustio dug koji je od tužene tražio tužbom.

23. U konkretnom slučaju vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude iznosi 5.893,18 KM. Iako je pobijana revizijska presuda donesena nakon stupanja na snagu novog Zakona o parničnom postupku («Službene novine Federacije BiH» broj 53/03), u konkretnom slučaju Vrhovni sud je, na osnovu člana 456. tog zakona, primijenio odredbe ranijeg Zakona o parničnom postupku. Članom 364. stav 2. tog zakona propisano je da «revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge radnje, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 15.000 KM.» Ova zakonska odredba je eksplicitna i ne ostavlja nikakvu mogućnost drukčije primjene. Vrhovni sud se u konkretnom slučaju nije mogao upustiti u meritorno odlučivanje o reviziji, budući da vrijednost osporenog dijela pravosnažne presude ne prelazi zakonom utvrđeni iznos, već je, prema strogoj zakonskoj odredbi, takvu reviziju morao odbaciti.

24. Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud, u konkretnom slučaju, na arbitraran način primijenio odredbu člana 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku, a ta arbitarnost se ogleda u tome što je Vrhovni sud prekoračio ovlaštenja koja ima u pogledu dopustivosti revizije. Također, Ustavni sud smatra da je osporena odluka Vrhovnog suda o preinačenju nižestepenih presuda i odbijanju apelantovog tužbenog zahtjeva direktna posljedica arbitarnosti u primjeni citirane zakonske odredbe, kao i da je takva arbitarnost nesumnjivo imala utjecaja na apelantovo pravo na pravično suđenje.

25. Na osnovu navedenog, Ustavni sud smatra da je konkretnom slučaju došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

26. S obzirom na zaključak u vezi sa kršenjem prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da nije neophodno ispitati i navodno kršenje prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

27. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na pravičan postupak iz člana II/3. e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada Vrhovni sud meritorno odlučuje o reviziji, iako visina osporenog dijela pravosnažne presude ne prelazi iznos propisan relevantnim Zakonom o parničnom postupku, čime sud na arbitraran način primjenjuje pozitivno-pravne propise.

28. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

29. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 311/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација А. Г. против Пресуде
Кантоналног суда у Ливну број ГЖ-
12/04 од 3. фебруара 2004. године и
Пресуде Општинског суда у Ливну број
П-186/03 од 8. октобра 2003. године

Одлука од 22. априла 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 311/04, рјешавајући апелацију А. Г., на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, предсједник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредсједник

Хагица Хаџиосмановић, потпредсједник

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници, одржаној 22. априла 2005. године, донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација А. Г.

Утврђује се повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укидају се Пресуда Кантоналног суда у Ливну број ГЖ-12/04 од 3. фебруара 2004. и Пресуда Општинског суда у Ливну број П-186/03 од 8. октобра 2003. године.

Предмет се враћа Општинском суду у Ливну, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Општинском суду у Ливну да, у року од 90 дана од достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузео у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. А. Г. (у даљњем тексту: апелант) из Ливна поднио је 22. марта 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Ливну (у даљњем тексту: Кантонални суд) број ГЖ-12/04 од 3. фебруара 2004. године и Пресуде Општинског суда у Ливну (у даљњем тексту: Општински суд) број П-186/03 од 8. октобра 2003. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од Кантоналног суда и Општинског суда затражено је, 2. марта 2005. године, да доставе одговор на апелацију.

3. Кантонални суд је доставио одговор на апелацију 14. марта 2005. године, а Општински суд 15. марта 2005. године.

4. На основу члана 21 став 2 Пословника Уставног суда, од Медицинског центра Ливно (у даљњем тексту: тужени) затражено је 2. марта 2005. године да достави одговор на апелацију.

5. Тужени није доставио одговор на апелацију.

6. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори Кантоналног суда и Општинског суда су 25. марта 2005. године достављени апеланту.

III. Чињенично стање

7. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.
8. Општински суд је Пресудом број П-186/03 од 8. октобра 2003. године, која је потврђена Пресудом Кантоналног суда број Гж-12/04 од 3. фебруара 2004. године, усвојио дио апелантовог тужбеног захтјева и обавезао туженог да апеланту исплати надокнаду за вријеме чекања посла и то почев од 1. септембра 1993. године до 4. септембра 2000. године, у износу 35% од утврђене основице личног дохотка радника (ЛД у текућем мјесецу који би радник остварио да је радио пуно радно вријеме) са законском затезном каматом. Та пресуда је донесена у поновном поступку након што је Кантонални суд Пресудом број Гж-52/03 од 22. априла 2003. године поништио Пресуду Општинског суда број П-51/02 од 31. октобра 2002. године. У образложењу пресуде Општинског суда од 8. октобра 2003. године је наведено да је апелант првобитно у тужби, коју је поднио том суду 20. марта 1998. године, тражио да се утврди да је у сталном радном односу, међутим, с обзиром да је 4. септембра 2000. године враћен на посао, апелант је прецизирао свој тужбени захтјев поднеском од 31. октобра 2002. године. У том поднеску апелант је тражио да суд утврди да је био у радном односу код туженог на неодређено вријеме, као и да му тужени призна сва права по основу радног односа, као што је лични доходак са свим доприносима, и то у мјесечним износима које је добијао као да је радио, а све почев од 1. августа 1993. године до повратка на посао 4. септембра 2000. године. Суд је у доказном поступку, између осталог, извршио увид у потврду туженог број 01-661/1-98 од 23. септембра 1998. године, којом се потврђује да је апелант код туженог у „радно-правном односу чекања“, затим Рјешење туженог о разрјешењу апеланта са мјеста вршиоца дужности шефа дјечијег одјела број 01-814/1-93 од 7. августа 1993. године, те саслушање апеланта као парничне странке. Суд је чињеницу да је апелант био у статусу „чекања“ утврдио на основу апелантовог исказа пред тим судом и потврде туженог од 23. септембра 1998. године. Након што је утврдио да је апелант био у статусу „чекања“, Општински суд је примјеном члана 143 Закона о раду и Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о начину спровођења и извршавања радне обавезе на подручју општине Ливно, број 01-023-463/93 од 27. јула 1993. године, утврдио да апеланту припада 35% од утврђене основице личног дохотка (лични доходак у текућем мјесецу који би радник остварио да је радио пуно радно вријеме) за вријеме док је био у статусу „чекања“. Пресудом Општинског суда одбијени су апелантов тужбени захтјев за исплату плата као да је радио, затим закључак да се утврди да је био у радном односу на неодређено вријеме (с обзиром да је у међувремену враћен

на посао) и да се тужени обавезе да уплати доприносе из радног односа у корист Фонда пензионог осигурања. Дио тужбеног захтјева у ком је апелант тражио да се уплате доприноси у корист Фонда пензионог осигурања је одбијен уз образложење да апелант није активно легитимисан да тражи плаћање новчане обавезе у корист Фонда пензионог осигурања као трећег лица, јер се ради о облигационо-правном односу између туженог и Фонда пензионог осигурања, који је уређен посебним законом и посебним вансудским поступком наплате.

IV. Релевантни прописи

9. Закон о раду („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 43/99 и 32/00)

„Члан 102

У остваривању појединачних права из радног односа запосленик може да захтијева остваривање тих права код послодавца, пред надлежним судом и другим органима, у складу са овим законом.

Члан 143

Запосленик који се на дан ступања на снагу овог закона затекао на чекању посла, остаће у том статусу најдуже шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, ако послодавац прије истека овог рока запосленика не позове на рад.

Запосленик који се затекао у радном односу 31. децембра 1991. године и који се у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона писмено или непосредно обратио послодавцу ради успостављања радно-правног статуса, а у овом временском периоду није засновао радни однос код другог послодавца сматраће се, такође, запослеником на чекању.“

10. Одлука о измјенама и допунама Одлуке о начину спровођења и извршавања радне обавезе на подручју општине Ливно број 01-023-93 од 27. јула 1993. године (“Службени гласник општине Ливно” број 3/93)

«Члан 1

Одлука о начину спровођења и извршавања радне обавезе на подручју општине Ливно, број 01-023-91 од 2. јула 1992. године допуњава се тако да се иза члана 5 додају четири нова члана означена 5.а - 5.д, који гласе:

(...)

Члан 5.ц

Радници - мушкарци за које се утврди да нису на било који начин учествовали у побуни, а нити било ко од чланова њихове уже фамилије, настављају са радом.

Уколико је неко од чланова уже породице радника непосредно учествовао у побуни, радник ће се упутити на неплаћено одсуствовање са рада (мировање радног односа).

Овлашћују се директори и руководиоци предузећа и државних установа и других правних лица да раднике из става 1 овог члана могу да распоређују на друге послове зависно од потреба радног процеса и да их шаљу на чекање на посао уз надокнаду личног дохотка од 60%.“

11. Закон о пензионо-инвалидском осигурању („Службене новине Федерације БиХ» бр. 29/98, 49/00, 32/01 и 61/02)

„Члан 128

У циљу контроле правилности обрачуна и уплате доприноса за пензионо и инвалидско осигурање, носилац осигурања обавља послове финансијског надзора и послове економско-финансијске ревизије уплате доприноса код обвезника уплате доприноса и врши увид у евиденције наплате и распореда уплаћених доприноса организација надлежних за платни промет.

Носилац осигурања и обвезник уплате доприноса могу у току управног поступка, којим се утврђује висина и износ уплате доприноса да закључе поравнање, потпуно или у појединим спорним тачкама, о чему сачињавају записник.

Носилац осигурања може да смањи дуг по основу камата и да пристане на обрачун и уплату дуга у дужем року али не дужем од шест мјесеци.

Записник о закљученом поравнању из става 2 овог члана има снагу рјешења донесеног у управном поступку.

Члан 129

Утврђена дуговања за која није сачињен записник о поравнању из члана 128 став 4 реализују се тако што се обвезнику уплате доприноса рјешењем налаже обавеза да уплати допринос и рок у ком је та обавеза требала да се изврши.

Жалба на рџешење којим се налаже уплата доприноса не одлаже извршење рџешења и рџешење је извршина исправа у поступку извршења ради наплате новчаних потраживања.“

12. Закон о парничном поступку („Службене новине Федерације БиХ“ 53/03)

„Члан 8

Које ће чињенице узети као доказане одлучује суд на основу слободне оцјене доказа. Суд ће савјесно и брижљиво цијенити сваки доказ посебно и све доказе заједно.

Члан 237 став 2

Ревизија није дозвољена ако вриједност оспораваног дијела правоснажне пресуде не прелази 10.000 конвертибилних марака.“

V. Апелација

а) Наводи из апелације

13. Апелант је у апелацији навео да је повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне у Херџеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), право на приватни и породични живот и дом из члана II/3ф) Устава Босне и Херџеговине и члана 8 Европске конвенције, те право на забрану дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херџеговине у вези са чланом 5е) и и) Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације, те чл. 6 и 7.а Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима. Апелант је навео да је „до повреде наведених права дошло, без обзира што је враћен на посао, имајући у виду чињеницу да му је Кантонални суд досудио надокнаду по основу „чекања посла“ док су истовремено његове колеге Хрвати имали изузетно високе плате и друге привилегије“. Апелант је, даље, навео да је, „због чињенице да је суд одбио дио тужбеног захтјева који се односио на уплату доприноса надлежном Фонду за пензионо осигурање практично озаконена дискриминација у односу на његове колеге Хрвате који су све вријеме радили, уредно примали плату, којима су уплаћивани доприноси те по том основу имају изузетно већу плату од њега, дужи годишњи одмор итд.“

б) Одговор на апелацију

14. Кантонални суд је, у одговору на апелацију, навео да апелант није против оспорене пресуде тог суда користио ревизију у смислу члана 237 Закона о парничном поступку. Даље је тај суд навео да предметна апелација треба да се одбије као неоснована јер оспореним пресудама нису повријеђена његова права из члана 6 став 1 Европске конвенције, нити права из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

15. Општински суд је, у одговору на апелацију, навео да је у поступку доношења оспорене пресуде тог суда поступао у потпуности у складу са позитивним прописима који регулишу материју радних односа, те у складу са обавезујућим инструкцијама Кантоналног суда као другостепеног суда. На крају је, у одговору, наведено да је став тог суда да није дошло до повреде права гарантованих чланом II/3е) и ф) Устава Босне и Херцеговине и чл. 6 и 8 Европске конвенције, те да не стоје наводи изнесени у предметној апелацији.

VI. Допустивост

16. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

18. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Кантоналног суда број ГЖ-12/04 од 3. фебруара 2004. године. Кантонални суд је, у свом одговору на апелацију, навео да је апелант пропустио да, у смислу члана 237 Закона о парничном поступку, изјави ревизију против оспорене пресуде тог суда. Наведеним чланом Закона о парничном поступку предвиђено је да ревизија није дозвољена ако вриједност оспораваног дијела правоснажне пресуде не прелази износ од 10.000 КМ. Како, у апелантовом случају, у диспозитиву оспораване пресуде није тачно наведена вриједност, него је изражена у проценту неодређеног износа личног дохотка, апелант

није могао да зна да ли би у његовом случају ревизија била дозвољена, односно да ли би била ефективан правни лијек.

19. У вези са наведеним, Уставни суд сматра да је посљедњи дјелотворан правни лијек у апелантовом случају била жалба на пресуду Општинског суда од 8. октобра 2003. године, односно да је коначна пресуда која се оспорава апелацијом оспорена пресуда Кантоналног суда од 3. фебруара 2004. године. Даље, оспорена пресуда је донесена 3. фебруара 2004. године, а апелација је Уставном суд поднесена 22. марта 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

20. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

21. Апелант оспорава наведене пресуде тврдећи, првенствено, да је тим пресудама повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције. Даље, апелант наводи и повреде права из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције, права из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 5е) и и) Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације, те права из чл. 6 и 7.а Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима.

а) Право на правично суђење

22. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

23. Сходно ставу Европског суда за људска права поступак који се тиче исплате неисплаћених плата је грађанско-правне природе, па и када се као послодавац појављује јавна установа (види Европски суд за људска права, *Darnell против Велике Британије*, пресуда од 26. октобра 1993. године, серија А, број 272). Исти став је усвојио и Уставни суд у својим ранијим одлукама (види Одлуку Уставног суда број АП 385/03 од 21. јануара 2004. године, објављену у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 13/04). У смислу наведеног, члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције је у конкретном случају примјенљив.

24. Чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине свим лицима на територији Босне и Херцеговине гарантовано је право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима. Члан 6 став 1 Европске конвенције гарантује свакоме право да изнесе пред суд било који захтјев који се односи на његова грађанска права и обавезе, као и да има «право на правично суђење у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком» (види Европски суд за људска права, *Golder против Велике Британије*, пресуда од 21. фебруара 1975. године, серија А, број 18, став 36).

25. Уставни суд није надлежан да врши провјеру утврђених чињеница и начина на који су редовни судови протумачили позитивно-правне прописе, сем уколико дође до кршења апелантових уставних права. То ће бити случај када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставно право, када је примјена позитивно-правних прописа била очигледно произвољна, када је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде основних процесних права, као што су право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективан правни лијек и у другим случајевима (види Одлуку Уставног суда број У 29/02 од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 31/03).

26. Уставни суд сматра значајним поштовање принципа “слободне оцјене доказа” редовних судова који је такође инкорпорисан и у члану 8 Закона о парничном поступку. Тај принцип је додатно подржан ставом Уставног суда како је то већ наведено у овој одлуци. Уколико би Уставни суд увијек испитивао оцјену доказа

и начин на који су редовни судови утврдили релевантне чињенице, претворио би се у суд четврте инстанце, што није његова улога предвиђена Уставом Босне и Херџеговине. Међутим, када је очигледно да је у одређеном поступку дошло до произвољног поступања редовног суда, како у поступку утврђивања чињеница тако и примјене релевантних позитивно-правних прописа, као што је то случај у конкретном предмету, Уставни суд сматра неопходним да се упусти у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примијенили позитивно-правне прописе.

27. Уставни суд је утврдио да је Општински суд, у поступку одлучивања о дијелу апелантовог тужбеног захтјева у ком је апелант тражио да му се признају сва права из радног односа за период од 1. августа 1993. године до 4. септембра 2000. године, када је поново враћен на посао, прије свега заостали лични дохоци, као одлучну чињеницу требао је да утврди у каквом радно-правном статусу је апелант био код туженог у релевантном временском периоду када није радио. Општински суд је навео да је, након спроведеног доказног поступка, утврдио да је апелант био у статусу „чекања“. Тај суд је у својој пресуди навео „у прилог овој чињеници иде исказ туживоца [апеланта], али и потврда Опште болнице [туженог] број 01-661/1-98 од 23. септембра 1998. године јер се цитираном потврдом потврђује да је тужилац [апелант], специјалиста педијатар у радно-правном односу чекања“. Увидом у предметни спис Општинског суда, Уставни суд је утврдио да је апелант на рочишту од 8. октобра 2003. године изјавио „од тада па до 4. септембра 2000. године, био сам на чекању, не знам каквом чекању, да ли да умрем или чекању на посао. За вријеме док сам био на том, како се тада популарно звало чекање, примио сам за један или два мјесеца износ од 300 конвертибилних марака, а потом нисам примио никакав папир или надокнаду све док нисам враћен на посао [...] никад ми није достављено писмено рјешење о престанку радног односа нити писмено рјешење о чекању“.

28. Општински суд је, дакле, из контекста апелантовог исказа издвојио дио у ком је он изјавио „да је до 4. септембра 2000. године био на чекању [...]“, иако је апелант у осталом дијелу исказа јасно изјавио да му никада није достављено било какво посебно рјешење о престанку радног односа, нити рјешење о „чекању“. Даље, Општински суд је, као доказ да је апелант био „на чекању“, прихватио потврду туженог од 23. септембра 1998. године, којом је потврђено да је апелант био у том статусу у вријеме када је потврда издата. Потврда не може да се сматра правно ваљаним актом којим се регулише радно-правни статус, и нема никакву правну снагу, него би, да је раније било донесено рјешење о упућивању апеланта на „чекање“, евентуално тужени могао да потврди да је апелант био у том статусу. С обзиром да није постојало

никакво рјешење о упућивању апеланта на „чекање“, односно престанку његовог радног односа, тужени није могао потврдом да „потврди“ нешто што никада није успостављено. Једино рјешење које је апелант икада примио је било рјешење туженог о разрјешењу/суспензији са мјеста вршиоца дужности шефа дјечијег одјела од 7. августа 1993. године. Кантонални суд је прихватио утврђено чињенично стање и навео у својој пресуди да се „из стања списка види да је тужилац запосленик код туженог и да се исти налазио на чекању почев од 1. септембра 1993. године па до 4. септембра 2000. године када је враћен на посао“, иако нигдје у спису не постоји доказ да је тог датума апелант упућен на „чекање“.

29. Уставни суд сматра да су судови, у предметном поступку, произвољно, иако за то нису постојали ваљани докази, утврдили да се апелант, у временском периоду од 1. септембра 1993. године до 4. септембра 2000. године, налазио у статусу „чекања“ код туженог. На тако утврђено чињенично стање ти су судови произвољно примјенили члан 143 Закона о раду, те апеланту одредили надокнаду за вријеме „чекања“, како је то наведено у диспозитиву оспорене пресуде Општинског суда. На тај начин надлежни судови су повриједили апелантово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

30. Надаље, сходно пракси Европског суда за људска права, члан 6 став 1 Европске конвенције обезбјеђује свакоме право да његов захтјев у вези са његовим грађанским правима и обавезама размотри суд или трибунал. Ово подразумијева „право на суд“ чији је један од аспеката „право на приступ суду“, које подразумијева право да се у грађанским стварима покрене поступак пред судом. Право на приступ суду није апсолутно и по својој суштини подложно је регулисању од државе. Међутим, та ограничења не смију да ограниче или смање приступ суду појединцима на такав начин односно до те мјере да се изгуби сама суштина тог права (види Пресуду Европског суда за људска права *Philis против Грчке* од 27. августа 1991. године, серија А, број 209, страна 20, став 59). У тој пресуди Европски суд је закључио да је, с обзиром да апликант није могао директно и независно да покрене парнични поступак ради наплате својих услуга из одређених уговора, него су те поступке могла да покрену трећа лица, повријеђено апликантово право на приступ суду (види, *mutatis mutandis*, наведену пресуду Европског суда *Philis против Грчке*, став 65).

31. У конкретном случају, апелант је тражио од Општинског суда да туженог обавезе да уплати доприносе из радног односа, али је одбијен уз образложење да апелант није овлашћен да то захтијева у парници, јер у систему обавезног осигурања то није облигационо-правни однос између апеланта и туженог, већ између туженог

као послодавца и надлежног фонда пензионог осигурања, који је уређен посебним законом и посебним вансудским поступком наплате. Даље је, у образложењу пресуде Општинског суда, чије је тумачење прихватио и Кантонални суд, наведено да су доприноси пензионог осигурања приход надлежног фонда као правног лица, а тужени као послодавац је обвезник уплате доприноса, па апелант није активно легитимисан да захтијева плаћање новчане обавезе у корист фонда као трећег лица.

32. У вези са наведеним, чл. 128 и 129 Закона о пензионо-инвалидском осигурању регулисано је да се у управном поступку утврђују обавезе обвезника да уплате допринос носиоцу осигурања, односно надлежном фонду пензионог осигурања. У ставу 2 члана 128 наведено је да у току управног поступка може да се закључи поравнање о чему се сачињава записник. Утврђена дуговања за која није сачињен записник реализују се на иницијативу надлежног фонда, који рјешењем налаже обвезнику уплате доприноса да уплати допринос и рок у ком то мора да учини. Надлежни судови у парничном поступку по апелантовој тужби се нису позвали изричито на ове законске одредбе, али из образложења пресуде произилази да се ради о тим одредбама Закона о пензионом и инвалидском осигурању.

33. Уставни суд сматра да се заиста и ради о обавезно-правном односу између обвезника уплате доприноса, у конкретном случају туженог и надлежног фонда, како је то наведено у оспореним пресудама. Међутим, не може да се прихвати тумачење судова да апелант није активно легитимисан да тражи од суда да туженог обавезе да уплати доприносе. Наиме, закључењем уговора о раду настаје обавезно-правни однос између послодавца и запосленика, којим, између осталог, за послодавца настаје обавеза да уплати доприносе за пензионо и здравствено осигурање. Чланом 102 Закона о раду се запосленику даје право да у остваривању својих појединачних права из радног односа може да захтијева заштиту и пред надлежним судом. Уколико би се прихватило тумачење надлежних судова да апелант није активно легитимисан да пред судом тражи да се послодавац обавезе да уплати доприносе, остварење тих права би у потпуности зависило од иницијативе надлежног фонда. С тим у вези, у случају када надлежни фонд не врши адекватну економско-финансијску ревизију уплата доприноса и не покреће управне поступке ради наплате доприноса, запосленици би били лишени сваке могућности да остваре ова специфична права из радног односа. Чак и уколико би запосленици могли, евентуално, да се укључе у управни поступак покренут ради наплате доприноса, и тада би ситуација била иста, јер право покретања поступка има само надлежни фонд. Дакле, у конкретној ситуацији апелант је потпуно зависан од воље и иницијативе надлежног фонда да покрене одговарајући управни поступак наплате доприноса. Уставни суд сматра

да је апелант активно легитимисан да тражи пред надлежним судом да се уплате доприноси из радног односа од туженог. С тим у вези, Уставни суд сматра да је одбијање апелантовог тужбеног захтјева, у дијелу који се тиче обавезе туженог да уплати доприносе, онемогућило апеланту да оствари саму суштину његовог „права на приступ суду“ из члана 6 став 1 Европске конвенције.

34. Уставни суд је закључио да је оспореним пресудама повријеђен члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције.

b) Остали наводи

35. Уставни суд сматра да, с обзиром на закључке у вези са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције, није потребно да се посебно разматрају остали апелантови наводи.

VIII. Закључак

36. Пошто је у конкретном случају очигледно да је дошло до произвољног поступања суда, како у поступку утврђивања чињеница тако и примјене релевантних позитивно-правних прописа, супротно ставу овога суда из тачке 25 ове одлуке, Уставни суд сматра да је неопходно да се упусти у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примијенили позитивно-правне прописе.

37. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је већином гласова одлучио као у диспозитиву ове одлуке. Саставни дио ове одлуке чине издвојено мишљење судије проф. Davida Feldmana, у складу са усвојеном одлуком, и издвојено мишљење судије Валерије Галић, супротно усвојеној одлуци.

38. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Издвојено мишљење судије Валерије Галић у предмету број АП 311/04

На основу члана 41 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04) издвајам своје мишљење, супротно меритуму наведене одлуке из следећих разлога:

1. У оквиру апелационе надлежности Уставног суда Босне и Херцеговине из члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, сходно правном становишту Уставног суда, а како је наведено и у тачки 25 донесене Одлуке, Уставни суд Босне и Херцеговине није надлежан да врши провјеру утврђених чињеница и начина на који су судови протумачили позитивно-правне прописе, сем уколико дође до кршења апелантових уставних права. То ће бити случај када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставно право, када је примјена позитивно-правних прописа била очигледно произвољна, када је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде основних процесних права, као што су: право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективан правни лијек и у другим случајевима (видјети Одлуку Уставног суда број У 29/02 од 24. јула 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 31/03).
2. У конкретном случају, Уставни суд се упустио у испитивање начина на који су редовни судови утврђивали чињенице и протумачили позитивно-правне прописе.
3. Сматрам да није било неопходно да се Уставни суд упушта у наведена питања због тога што, по мом мишљењу, оспораване пресуде редовних судова, са аспекта оцјене о евентуалној повреди апелантових уставних права, нису повриједиле апелантово право на правично суђење, аспект права на приступ суду из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.
4. Моје мишљење је да оспораване пресуде редовних судова садрже образложења у којима је детаљно изложено на којим доказима и чињеницама и материјалним прописима се заснивају пресуде тих судова. Чињеница је да је апелант дјелимично успио у парници, међутим, за одбијајући дио тужбеног захтјева дато је адекватно образложење редовних судова.

5. Сматрам да у конкретном случају у раду редовних судова није било произвољности и злоупотребе у примјени материјалног права редовних судова, те да, посматрајући поступак као цјелину, није дошло до повреде суштине права из члана II/3e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

6. Насупрот томе, Уставни суд је, упуштајући се у испитивање начина на који су утврђивали чињенице и тумачили прописе редовни судови, по мом мишљењу, изашао из оквира своје апелационе јурисдикције из члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, доводећи се у позицију мегасудишта трећег (или четвртог) степена, а такав је положај Уставног суда у несагласности не само са Уставом Босне и Херцеговине, него и са циљем због ког је установљен и сврхе због које постоји.

**Издвојено мишљење судије проф. Davida Feldmana у предмету
број АП 311/04**

1. Слажем се са већинским закључком мојих цијењених колега, судија Уставног суда, да се у овом предмету усваја апелација поднесена против пресуда Кантоналног суда у Ливну број Гж-12/04 од 3. фебруара 2004. године и Општинског суда у Ливну број П-186/03 од 8. октобра 2003. године.

2. Такође се слажем са разлозима датим у тачкама 30-33 Одлуке Уставног суда у овом предмету да је пресудама Кантоналног и Општинског суда апеланту ускраћено право на извршење обавезе послодавца да уплати доприносе за пензионо и здравствено осигурање на апелантов рачун. По овом основу, сматрам да је дошло до повреде апелантовог права на приступ суду, које чини дио права на правично саслушање у утврђивању грађанских права, тј. члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

3. Сходно томе, мислим да није неопходан мој коначни став у погледу алтернативног аргумента, у тачкама 25 до 29 Одлуке Уставног суда у овом предмету, да образложења Кантоналног и Општинског суда садрже произвољне закључке у погледу чињеница и примјене закона која су лишили апеланта права на правично саслушање. Иако се слажем да су оспорене пресуде погрешне, чини ми се да је образложење Уставног суда веома близу линије која одваја улогу Уставног суда да контролише уставне грешке које су починили други органи од улоге Уставног суда као додатне жалбене инстанце која одлучује о спорним питањима везаним за законе и чињенице.

4. С обзиром да закључак из става 2 чини непотребним да одлучим на коју страну споменуте линије потпада овај предмет, слажем се са одлуком само у смислу тог става.

Predmet broj AP 661/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija M. Š. protiv Presude Okružnog suda u Trebinju broj KŽ-37/04 od 25. svibnja 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Trebinju broj K-15/04 od 24. ožujka 2004. godine

Odluka od 22. travnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 661/04**, rješavajući apelaciju **M. Š.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 22. travnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija M. Š.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukidaju se Presuda Okružnog suda u Trebinju broj Kž-37/04 od 25. svibnja 2004. godine i Presuda Osnovnog suda u Trebinju broj K-15/04 od 24. ožujka 2004. godine.

Predmet se, na temelju članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, vraća Osnovnom sudu u Trebinju, kojem se nalaže da po žurnom postupku donese novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Osnovnom sudu u Trebinju da, u roku od šest mjeseci od dana dostave ove odluke, izvijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objavit u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. M. Š. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Trebinja, kojeg zastupa N. R., odvjetnik iz Trebinja, podnio je 28. srpnja 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Okružnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj Kž-37/04 od 25. svibnja 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj K-15/04 od 24. ožujka 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Okružnog suda i okružnog javnog tužitelja je zatraženo 3. prosinca 2004. godine, a od Osnovnog suda 4. veljače 2005. godine, da dostave odgovore na apelaciju. Od Osnovnog je suda 11. ožujka 2004. godine zatraženo da dostavi spis broj K-15/04.

3. Okružni je sud odgovor na apelaciju dostavio 10. prosinca 2004. godine, okružni javni tužitelj 16. prosinca 2004. godine, a Osnovni sud 15. ožujka 2004. godine.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su 7. prosinca 2004. godine dostavljeni apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Osnovni je sud Presudom broj K-15/04 od 24. ožujka 2004. godine proglasio apelanta krivim za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa opojnih droga iz članka 224. stavak 2. u svezi stavka 1. Kaznenog zakona Republike Srpske, pa mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od tri godine, u koju mu je uračunao vrijeme provedeno u pritvoru od 20. prosinca 2003. godine i dalje. Apelantu je ranije, Presudom Osnovnog suda broj K-4/01 od 8. svibnja 2001. godine, koja je potvrđena Presudom Okružnog suda broj KŽ-111/01 od 28. rujna 2001. godine, za kazneno djelo razbojništva iz članka 223. stavak 2. Kaznenog zakona Republike Srpske, izrečena kazna zatvora u trajanju od dvije godine, u koju mu je uračunao vrijeme provedeno u pritvoru od 11. travnja do 11. svibnja 2003. godine. Odlukom o pomilovanju predsjednika Republike Srpske, broj 01-85/02 od 15. veljače 2002. godine, ta mu je kazna zamijenjena uvjetnom osudom sa vremenskim provjeravanjem od tri godine. Na temelju toga je, primjenom odredbi čl. 42. i 44. Kaznenog zakona Republike Srpske, Osnovni sud u konkretnom slučaju ovu ranije izrečenu kaznu zatvora od dvije godine uzeo kao već utvrđenu, pa je apelanta osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine i tri mjeseca, u koju mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru.

7. Osnovni je sud tijekom dokaznog postupka, između ostalog, saslušao svjedoke i optužbe i obrane, pa je kao odlučujući dokaz uzeo svjedočenje K. S., koji je kritične prigode prevezio tri vreće opojne droge – indijske konoplje, za što ga je, kako je svjedočio, angažirao apelant. Ovaj je svjedok izjavio da je protiv njega pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama, te da je s nadležnim tužiteljem zaključio sporazum o priznanju krivnje 20. prosinca 2003. godine, prema kojem je priznao krivnju, te mu je utvrđena kazna zatvora od tri mjeseca, dakle ispod propisanog minimuma. Istodobno, K. S. je sporazumom pristao svjedočiti u kaznenom postupku protiv apelanta.

8. Osnovni je sud zaključio da se ovom svjedočenju može u potpunosti vjerovati, te da postoje i drugi dokazi koji podržavaju točnost ovog iskaza. Naime, jedan od svjedoka je potvrdio da su se apelant i K. S. upoznali i da su «o nečem, njemu nepoznatom, razgovarali», te da su članovi apelantove obitelji od njega tražili da promijeni svoj iskaz. Drugi svjedok, inače policajac koji je zaustavio vozilo u kojem je K. S. prevezio drogu, je izjavio da je u vrijeme kad je zaustavio vozilo radi kontrole K. S. zazvonio mobitel, te da mu je K. S. rekao da ga zove «*prijatelj Milan*», a da je on sam vidio da na zaslonu mobitela piše *Milan* i broj fiksne mreže 065.

9. Dalje, iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je Osnovni sud našao utvrđenim da je apelant kritične prigode vozio vozilo «Zastava 101», te da je išao ispred K.

S. «kako bi ga obavještavao o eventualnim policijskim patrolama». Ovakav je zaključak sud izvukao i iz svjedočenja pripadnika policijske patrole, koji su potvrdili da su vidjeli vozilo «BMW» koje je vozio K. S., ali nisu vidjeli vozilo «Zastava 101», koje je navodno vozio apelant. Iz ovog dokaza Osnovni je sud zaključio da je neprijeporno da je apelant vozio vozilo «Zastava 101» ispred vozila «BMW» kojim je upravljao K. S.

10. Osnovni je sud izjave grupe svjedoka obrane ocijenio “usmjerenim isključivo na pomaganje apelantu u obrani”, te ih nije prihvatio kao točne. Naime, Osnovni je sud izjavu apelantovog oca da je vozilo «Zastava 101» kritične prigode bilo kod njega, a što je potvrdio još jedan svjedok, apelantov rođak, ocijenio kao netočne i usmjerene *«isključivo na pomaganje apelantu»*. Osnovni je sud, uz isto obrazloženje, odbio i izjavu svjedoka, apelantovog prijatelja, koji je svjedočio da je kritičnu večer proveo sa apelantom i prijateljem P. S., te svojom djevojkom prvo u kaficu, a potom kod kuće gledajući film. Ovo je potvrdio i P. S. u svom svjedočenju, navodeći da su film gledali u njegovoj kući, te da su se razišli oko 11:30, a da za to vrijeme apelant nije napuštao društvo. Neprihvatanje ovih izjava sud je obrazložio time što one *«nisu uvjerljive, niti objektivne»* već *«subjektivne i isključivo date u cilju kako bi se optuženom pomoglo u njegovoj obrani, ali oni nisu bili kategorični u svom kazivanju»*.

11. Okružni je sud Presudom broj Kž-37/04 od 25. svibnja 2004. godine odbio apelantov priziv, a uvažio je priziv okružnog javnog tužitelja, te je preinačio prvostupanjsku presudu u dijelu odluke o kazni, tako što je apelantu za navedeno učinjeno kazneno djelo utvrdio kaznu zatvora u trajanju od tri godine i četiri mjeseca, u koju mu se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 20. prosinca pa dalje. Također, Okružni je sud uzeo kao utvrđenu već ranije izrečenu kaznu zatvora u trajanju od dvije godine za kazneno djelo razbojništva, u koju mu je uračunao vrijeme provedeno u pritvoru od 11. travnja do 11. svibnja 2003. godine, pa je primjenom članka 42. stavak 2, čl. 43, 44. i 48. st. 1. i 3. Kaznenog zakona Republike Srpske, apelanta osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci. U ovu mu je kaznu uračunato ukupno vrijeme provedeno u pritvoru.

12. Okružni je sud povodom priziva apelanta i okružnog javnog tužitelja održao sjednicu vijeća na kojoj su bili nazočni apelant, njegov branitelj i okružni javni tužitelj, te je nakon razmatranja prizivnih navoda donio pobijanu odluku. U obrazloženju ove odluke Okružni je sud zaključio da u prvostupanjskom postupku nisu počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka, te da je prvostupanjski sud dao dovoljne i ubjedljive razloge o tomu zašto je povjerovao iskazu svjedoka K.S., a nije grupi svjedoka obrane. Osobito, Okružni je sud istaknuo da *«...priziv sam uspostavlja ekstremnu nedosljednost kada traži da sud pokloni vjeru iskazu optuženog*

saslušanog kao svjedoka, a da se pri tomu ne pita zašto bi optuženom sud povjerovao kod utvrđene činjenice da je on osuđivan po pravomoćnoj presudi za teško kazneno djelo...»

13. Također, Okružni sud utvrđuje u pobijanoj presudi da svjedok K. S. nije imao razloga lažno teretiti apelanta, te da je razložno obrazloženje prvostupanjske presude i u dijelu kojim se obrazlaže činjenica da nitko nije vidio apelanta da vozi vozilo «Zastava 101», ali da to ne znači da apelant doista nije vozio navedeno vozilo. Na temelju svega izloženog, Okružni je sud zaključio da je Osnovni sud pravilno ocijenio izvedene dokaze i pravilno i potpuno ustvrdio činjenično stanje.

IV. Relevantni propisi

14. U **Zakonu o kaznenom postupku Republike Srpske** («Službeni glasnik Republike Srpske» broj 50/03) relevantne odredbe glase:

«Članak 3.

(1) Svako se smatra nevinim za kazneno djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivnja.

(2) Dvojbu glede postojanja činjenica koje čine obilježja kaznenog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe kaznenog zakonodavstva, sud rješava odlukom na način koji je povoljniji za optuženog.

[...]

Članak 10.

[...] (2) Sud ne može temeljiti svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, koje je ratificirala Bosna i Hercegovina, niti na dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može temeljiti svoju odluku na dokazima koji su dobiveni na temelju dokaza iz stavka 2. ovog članka.

[...]

Članak 14.

Sud, tužitelj i druga tijela koja sudjeluju u kaznenom postupku dužni su istinito i potpuno utvrditi kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

Članak 15.

Pravo suda, tužitelja i drugih tijela koji sudjeluju u kaznenom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

[...]

Članak 268.

(1) Svaka stranka i branitelj imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.

[...] *(3) Prigodom izvođenja dokaza je dozvoljeno izravno, unakrsno i dodatno ispitivanje.*

[...]

Članak 269.

(1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji je pozvao svjedoka (izravno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branitelja (unakrsno ispitivanje) i ponovno ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji ga je pozvao.[...]

Članak 287.

(1) Sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.

(2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u svezi s ostalim dokazima i na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

[...]

Članak 303.

(1) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji:

[...]

g) ako je povrijeđeno pravo na obranu;

[...]

z) ako se presuda temelji na dokazu na kojem se po odredbama ovog zakona ne može temeljiti presuda;

[...]

j) ako je izreka presuda nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. [...]»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

15. Apelant smatra da mu je pobijanim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje, što se zrcali u tomu što je prvostupanjski sud pogrešno ustvrdio da je apelant počinio kazneno djelo nedozvoljene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, mada za takav zaključak nije postojalo dovoljno dokaza. Naime, apelant navodi da je prvostupanjski sud okrivljujuću presudu temeljio isključivo na iskazu jednog svjedoka, K. S., čiji je, kako dalje navodi, moralni kredibilitet upitan, budući se radi o bivšem policajcu koji je «zbog višekratnih malverzacija i kriminalnog ponašanja svojedobno otpušten iz službe». Također, apelant navodi da je ovom svjedoku, sporazumom o priznanju krivnje koji je zaključio s okružnim javnim tužiteljem, utvrđena kazna u trajanju od tri mjeseca i to za djelo za koje je inače propisana kazna od tri do petnaest godina zatvora, a da je zauzvrat «upro prstom u apelanta kao organizatora prometa opojne droge». Također, apelant ističe da je Osnovni sud samo to svjedočenje ocijenio «kategoričnim, detaljnim, objektivnim, ubjedljivim, točnim i vjernim», dok je sve dokaze obrane sud ocijenio subjektivnim i netočnim, ne obrazlažući detaljnije ovakav zaključak. Apelant smatra da mu je pobijanom presudom prekršeno i pravo na presumpciju nevinosti, koja je sastavni element prava na pravično suđenje, a osobito zato što je Okružni sud, kod obrazlaganja zašto nije istu vjeru poklonio apelantovom negiranju krivnje, kao odlučujući faktor uzeo činjenicu da je apelant već ranije osuđivan.

b) Odgovor na apelaciju

16. Okružni sud u svom odgovoru pobija navode iz apelacije i ističe da kod utvrđivanja neke pravno relevantne činjenice za sud nije opredjeljujuća kvantiteta, već kvaliteta dokaza. Također, Okružni sud smatra da se navodi apelacije tiču samo sudske ocjene dokaza, te da se ničim ne dovodi u pitanje pravičnost postupka u konkretnom slučaju. Stoga predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

17. Osnovni sud u odgovoru navodi da prvostupanjskom presudom nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje.

18. Okružni javni tužitelj također pobija navode iz apelacije, jer smatra da nisu prekršena apelantova ustavna prava, a osobito da nije prekršeno pravo iz članka 6. stavak 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija).

VI. Dopustivost

19. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

20. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

21. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelant dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na posljednji pravni lijek, koji je efektivan i adekvatan za ispitivanje nižestupanske odluke kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu.

22. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Okružnog suda broj Kž-37/04 od 25. svibnja 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, iz prezentata na pobijanoj presudi je vidljivo da je ova presuda primljena u Osnovnom sudu 1. lipnja 2004. godine, radi uručjenja apelantu, a apelacija je podnesena 28. srpnja 2004. godine, dakle u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

23. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

24. Apelant se žali da je pobijanim presudama povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 2. Europske konvencije.

25. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

26. Članak 6. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

2. Svako tko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.»

27. Apelant se žali protiv odluke donesene u kaznenom postupku koji je protiv njega vođen, pa je članak 6. Europske konvencije primjenjiv u ovom predmetu. Zato, Ustavni će sud ispitati je li taj postupak bio pravičan onako kako to zahtijeva članak 6. Europske konvencije.

28. Navodi apelacije se odnose na utvrđeno činjenično stanje i sudsku ocjenu dokaza na kojima su utemeljene pobijane presude. Apelant smatra da mu je pravo na pravično suđenje prekršeno time što je, kako navodi, prvostupanjska presuda temeljena isključivo na iskazu jednog svjedoka, te time što sud nije pravilno ocijenio apelantov iskaz i iskaze grupe svjedoka obrane.

29. Prema vlastitoj jurisprudenciji Ustavni sud nije, općenito, mjerodavan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su redoviti sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke tih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovitog suda krši ustavna prava, tj. ukoliko je redoviti sud pogrešno protumačio ili primijenio neko ustavno pravo, ili je zanemario to pravo, ako je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ukoliko je došlo do povrede procesnih prava (pravično suđenje, pristup sudu, djelotvorni pravni lijekovi i u drugim slučajevima), ili ukoliko utvrđeno činjenično stanje ukazuje na povredu Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, odluke broj U 39/01 od 5. travnja 2002. godine, objavljenu u «Službenom glasniku

Bosne i Hercegovine» broj 25/02 i broj U 29/02 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03). Također, Ustavni sud naglašava da je van njegove nadležnosti procjenjivanje kvalitete zaključaka redovitih sudova glede ocjene dokaza, ukoliko se ova ocjena ne doima očito proizvoljnom. Ovakvu je praksu imao i bivši Dom za ljudska prava, smatrajući da «nije u nadležnosti Doma procjenu domaćih sudova zamijeniti vlastitom procjenom činjenica, ako takvi zaključci ne djeluju neprihvatljivo ili proizvoljno» (vidi bivši Dom za ljudska prava, «*Trgosirovina Sarajevo (DDT)*» protiv *Federacije BiH*, predmet broj *CH/01/4128*, odluka o prihvatljivosti od 6. rujna 2000. godine).

30. Kako je Europski sud za ljudska prava u brojnim odlukama istaknuo, članak 6. Europske konvencije ima «prominentno mjesto u demokratskom društvu» (Europski sud za ljudska prava, *De Cubber protiv Belgije*, presuda od 26. listopada 1984. godine, serija A, broj 86, stavak 30). Posljedica toga je da se članak 6. Europske konvencije ne može tumačiti restriktivno (Europski sud za ljudska prava, *Moreira de Azevedo protiv Portugala*, presuda od 23. listopada 1990. godine, serija A, broj 189, stavak 66). Članak 6. stavak 1. Europske konvencije nabraja niz elemenata koji su inherentni pravičnom vršenju pravde, pa ukoliko dođe do povrede bilo kojeg od elemenata sadržanih u ovom pravu, postoji i povreda članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj U 25/01 od 26. rujna 2003. godine, objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 3/04, stav 25). Ukoliko se ustavno pravo na pravično suđenje promatra u kontekstu važećeg pozitivnog prava u Bosni i Hercegovini, onda se mora primijetiti da bitan segment prava na pravično suđenje čini brižljiva i savjesna ocjena dokaza i činjenica utvrđenih u postupku pred redovitim sudovima. Ovo je jedna od temeljnih odredaba u svezi izvođenja i ocjene dokaza koja se nalazi u svim važećim procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini, pa i u Zakonu o kaznenom postupku Republike Srpske, u kojem odredba članka 287. stavak 2. glasi: «[...]Sud će savjesno i brižljivo ocijeniti svaki dokaz posebice i sve dokaze zajedno[...]», pa čini neodvojiv element prava na pravično suđenje.

31. Dakle, iako je sebi nametnuo ograničenja glede toga hoće li ispitivati načine na koje su redoviti sudovi ustvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze, Ustavni sud nije tu mogućnost potpuno isključio, već je svoju nadležnost o tom pitanju ograničio na slučaj da se ispitivanje činjeničnog stanja vrši ako je „*postupak sadržavao povredu prava na pravično suđenje u okviru značenja iz članka 6. Europske konvencije*“, odnosno „*ukoliko utvrđeno činjenično stanje ukazuje na povredu Ustava*«, ili ukoliko se ocjena dokaza «*doima očito proizvoljnom*». U tom pravcu postoje brojni primjeri sudske prakse kada je Ustavni sud ulazio u načine na koje su ocijenili činjenično stanje i dokaze redoviti sudovi

(vidi Ustavni sud, odluke broj U 15/99 od 15. prosinca 2000. godine, «Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 13/01 i broj U14/00 od 4. svibnja 2001. godine, «Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 33/01).

32. Ova se stajališta mogu primijeniti i u konkretnom slučaju. Naime, prvostupanjski je sud odluku o apelantovoj krivnji temeljio u najvećem dijelu na iskazu svjedoka K.S., protiv kojeg je bio pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga iz članka 224. stavak 2. u svezi stavka 1. Kaznenog zakona Republike Srpske. Tijekom tog postupka K. S. je sa mjerodavnim tužiteljem sklopio sporazum o priznanju krivnje, prema kojem je pristao da mu za navedeno kazneno djelo bude utvrđena kazna ispod minimalno propisane zatvorske kazne, a da zauzvrat svjedoči u postupku protiv apelanta.

33. Ustavni sud ukazuje na praksu bivšeg Europskog povjerenstva za ljudska prava, prema kojoj korištenje na suđenju dokaza koji su dobijeni od suučesnika koji je zbog svjedočenja dobio imunitet od kaznenog gonjenja može dovesti u pitanje pravičnost postupka u odnosu na optuženog u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi bivše Povjerenstvo za ljudska prava, *X protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 7306/75 od 6. listopada 1976. godine). Da bi se moglo odgovoriti na pitanje je li apelantovo pravo na pravično suđenje prekršeno na ovaj način, potrebno je sagledati postupak u cjelini i u svjetlu važećih pozitivnih kazneno-pravnih propisa.

34. U tom pravcu, Ustavni sud ukazuje da je jedan od temeljnih principa Zakona o kaznenom postupku u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: Zakon) da su sud i druga tijela gonjenja dužni istinito i potpuno ustvrditi kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje idu u njegovu korist. Također, Zakon propisuje presumpciju nevinosti i primjenu principa *in dubio pro reo*, pravilo da i najmanja dvojba u svezi dokaza mora ići u prilog optuženom, što je i bitan element prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, serija A, broj 146, stavak 77). Sud je dužan savjesno ocijeniti sve dokaze pojedinačno i u svezi ostalih dokaza, pa onda na temelju takve, brižljive ocjene, izvesti zaključak jesu li neke činjenice dokazane (članak 281. Zakona). Pri tomu, prema članku 15. Zakona, sud i druga tijela nisu vezani, ni ograničeni posebnim formalnim dokaznim pravilima, već po načelu slobodne ocjene dokaza ocjenjuju postojanje ili nepostojanje neke činjenice.

35. Slobodna ocjena dokaza je, dakle, oslobođena pravnih pravila koja bi *a priori* određivala vrijednost pojedinih dokaza. Međutim, ova slobodna ocjena dokaza zahtijeva

obrazloženje kako svakog dokaza pojedinačno, tako i svih dokaza zajedno, te dovođenje svih provedenih dokaza u uzajamnu logičnu vezu. Načelo slobodne procjene dokaza ne predstavlja apsolutnu slobodu. Ta je sloboda ograničena općim pravilima i zakonitostima ljudskog mišljenja i iskustva. Zbog toga je obveza redovitog suda u obrazloženju presude opisati proces pojedinačne ocjene dokaza, dovođenje svakog ocijenjenog dokaza u vezu s drugim dokazima i izvesti zaključak o dokazanosti određene činjenice.

36. Također, činjenice koje sud treba ustvrditi mogu se dokazivati neposrednim i posrednim dokazima – indicijama. Ustavni sud naglašava da dokazivanje putem indicija nije, samo po sebi, protivno principima pravičnog suđenja iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Međutim, za dokazivanje indicijama vrijedi pravilo da indicije moraju djelovati kao čvrst, zatvoren krug koji dopušta samo jedan zaključak u odnosu na relevantnu činjenicu, te da objektivno potpuno isključe mogućnost drukčijeg zaključka u odnosu na tu činjenicu. Dakle, činjenice utvrđene posrednim dokazima moraju biti nedvojbeno utvrđene i međusobno čvrsto i logično povezane, tako da upućuju na jedini mogući zaključak da je upravo optuženi počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret (vidi Vrhovni sud bivše SFRJ, Presuda broj KŽ-38/70 od 22. prosinca 1970. godine). Također, provedeni posredni dokazi moraju biti u potpunosti sukladni i predstavljati ne zbroj dokaza, već sustav indicija koji će u svom sklopu i povezanosti isključiti svaku drugu verziju mogućnosti od one koju je ustvrdio prvostupanjski sud (vidi Vrhovni sud bivše SR Hrvatske, Presuda broj KŽ-1744/68).

37. U svjetlu navedenog, Ustavni sud ukazuje da je prvostupanjski sud osuđujuću presudu protiv apelanta temeljio, u najvećoj mjeri, na iskazu svjedoka koji je zaključio sporazum sa tužiteljstvom o priznanju krivnje, kao jedinom neposrednom dokazu. Ostali dokazi, koji prema stajalištu i prvostupanjskog i drugostupanjskog suda potvrđuju točnost ključnog svjedočenja, ustvari su posredni dokazi ili indicije. Što se tiče svjedočenja navedenog svjedoka, iako ovakvi svjedoci često mogu biti nepouzdana, to samo po sebi nije razlogom da se iskazu takvog svjedoka ne povjeruje. Zakon, s druge strane, daje mogućnost obrani da korištenjem unakrsnog ispitivanja pokuša pokazati nedosljednost u izjavama takvog svjedoka i da ga, eventualno, na taj način diskreditira. Ustavni sud nije pronašao elemente koji bi ukazivali da je apelantu bila uskraćena ova procesna mogućnost.

38. Zakon uvodi institut sporazuma o priznanju krivnje kao novinu u kazneno-pravnom sustavu u Bosni i Hercegovini, a koji je, u određenoj mjeri, ekvivalent institutu «dogovorene krivnje» (*plea bargaining*) iz anglosaksonskog prava. Izvorno, a i u novom kazneno-pravnom zakonodavstvu, temeljni *ratio* ovog instituta je smanjenje broja suđenja

i pojeftinjenje postupka. S druge strane, ovaj se institut u jurisdikcijama anglosaksonskog prava koristi i za dobivanje određenih informacija i svjedočenja protiv drugih osoba, a u najvećem broju slučajeva, organizirane kriminalne grupe ili mreže, što može biti veoma pozitivno. Međutim, kod pribavljanja dokaza na ovaj način, odnosno kod osiguravanja svjedočenja uz korištenje ovog instituta u zemlji kontinentalnog pravnog sustava, kao što je Bosna i Hercegovina, nužno je i na ovakvu vrstu dokaza primijeniti druga, temeljna načela kaznenog procesnog prava, kao što su brižljiva i savjesna ocjena dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi, te princip *in dubio pro reo*. Kao što je već rečeno, primjenom načela slobodne ocjene dokaza sudovi ne mogu *a priori* dati veću vrijednost ovom dokazu zato što je dobiven na temelju sporazuma o priznanju krivnje sa svjedokom koji je ranije bio optužen za isto djelo. Dapače, sudovi moraju i ovaj dokaz cijeniti na isti način i po istim pravilima koje Zakon predviđa za svaki drugi izvedeni dokaz, dakle, pojedinačno i zajedno sa drugim dokazima, te dovesti sve provedene dokaze u uzajamnu logičnu vezu.

39. Međutim, Ustavni sud smatra da razlozi koji su u obje pobijane presude navedeni, a u vezi sa pitanjem zašto je povjerovano svjedoku K. S., te zbog čega su svjedočenja grupe svjedoka obrane odbačena kao nepouzdana i neistinita, nisu zadovoljavajući s aspekta načela brižljive i savjesne ocjene dokaza kako to Zakon zahtijeva, niti s aspekta članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Naime, Okružni sud utvrđuje da «...ako se ima u vidu ovako iznijet sadržaj svjedočenja K. S., prvo u odnosu na okolnost njegovog sklapanja poznanstva [sa apelantom], što suglasno njemu potvrđuje svjedok B. N., a zatim i na okolnost postizanja prethodnog dogovora K. S. sa optuženim, onda se ne vidi zašto bi K. svjedočenje bilo neistinito, te konačno zašto bi on imao razloga da neutemeljeno tereti optuženog [apelanta], a sve i da bi slijedom priziva optuženog, za to imao razloga pregovarajući s tužiteljem o uvjetima za priznanje krivnje, zašto bi baš upro prstom... u [apelanta] a ne nekog drugog». Pitanja koja Okružni sud na ovaj način postavlja obrazlažući ispravnost prvostupanjske presude i svoje stajalište, upravo su pitanja na koja su odgovor morali dati prvostupanjski i drugostupanjski sud. Redoviti su sudovi morali dovoljno logično i razvidno odgovoriti na pitanje zašto smatraju utvrđenim da je apelant postigao dogovor o izvršenju kaznenog djela sa svjedokom K. S., kada u prilog tomu ide samo iskaz tog svjedoka koji ima vrlo izražen osobni interes, upravo zbog sporazuma sa tužiteljem kojim mu je utvrđena kazna ispod zakonskog minimuma. Ovo je osobito važno u situaciji kada ne postoji niti jedan drugi neposredni dokaz na okolnost dogovora za izvršenje kaznenog djela, a posredni dokazi nisu takvi da bi predstavljali sustav čvrsto i logično povezanih indicija, koje bi, kako je već rečeno, upućivale na jedini mogući zaključak da je upravo apelant počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

40. Dalje, činjenica koju su nedvojbeno ustvrdili i prvostupanjski i drugostupanjski sud je da apelanta nitko nije vidio da je kritične noći vozio vozilo «Zastava 101» ispred vozila u kojem je K. S. prevezio drogu, a s namjerom, kako to redoviti sudovi zaključuju, da «izviđa put», pa čak ni pripadnici policijske patrole koji su kontrolirali promet na tom dijelu puta, što je razvidno kazao u svom iskazu svjedok policajac. Osim toga, apelantov otac je svjedočio da je kritične večeri vozilo bilo kod njega, apelantov rođak je svojim iskazom to svjedočenje potvrdio, a apelantova dva prijatelja su svjedočila da je kritične večeri apelant bio s njima i da nije napuštao društvo. Iz ovako provedenih dokaza redoviti sudovi, ipak, zaključuju da je nedvojbeno utvrđeno da je apelant doista «izviđao put» vozeći vozilo «Zastava 101». U obrazloženju takvog zaključka, Okružni sud navodi da je «normalno da nitko od policajaca nije vidio optuženog [apelanta] sa njegovim vozilom obzirom da je ovaj izviđao put», te da ako se imaju u vidu ostale okolnosti «vezano za obvezu pisanja izvješća glede vozila koja prigodom kontrole zaustave...,te obzirom na okolnost da je pozornost policijskih patrola bila usmjerena na vozilo BMW koje je vozio K. S.» Također, obrazlažući zašto odbacuju svjedočenja koja idu u apelantovu korist, sudovi samo konstatiraju da ta svjedočenja «nisu kategorična», te da su «usmjerena na pomaganje apelantu», ne obrazlažući detaljnije na temelju čega su stekli takav utisak, odnosno proces ocjene tih dokaza, kako to zahtijeva načelo slobodne procjene dokaza.

41. Ustavni sud smatra da ovakvo obrazloženje ne zadovoljava zahtjev brižljive i savjesne ocjene dokaza, budući da subjektivno ubjeđenje suda da je apelant počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret nije dovoljno, već mora postojati stvarna, na objektivnim činjenicama utemeljena i obrazložena istinitost zaključka suda. Redoviti sudovi ne mogu reći da određenom svjedoku ne vjeruju samo zato što je njegov iskaz oprečan iskazu nekog drugog svjedoka kojem vjeruju, niti je dovoljno da dokaze samo subjektivno kvalificiraju kao «uvjerljive, točne i objektivne», odnosno kao «neuvjerljive, subjektivne i usmjerene na pomaganje optuženom».

42. Ovakvo obrazloženje, prema mišljenju Ustavnog suda, ne zadovoljava ni obvezu poštivanja principa *in dubio pro reo*. Naime, iskazi grupe svjedoka obrane mogu, logično i razumno, izazvati dvojbu u svezi činjenice je li apelant doista kritične noći upravljao vozilom «Zastava 101» ili je tu večer proveo sa prijateljima, te je to pitanje trebalo do kraja razjasniti i ubjedljivo i logično obrazložiti. Tim prije što sud, tužitelj i druga tijela imaju prema Zakonu obvezu ustvrditi sve činjenice – kako one koje idu na teret, tako i one koje idu u korist optuženog. Zbog primjene principa *in dubio pro reo*, činjenice koje idu na teret optuženog moraju biti sa sigurnošću utvrđene, za razliku od činjenica koje idu u korist okrivljenog, a koje se uzimaju za utvrđene čak i onda kada su samo vjerojatne, tj.

kada postoji dvojba u njihovo postojanje. Ustavni sud smatra da obrazloženje koje su dali i prvostupanjski i drugostupanjski sud nije dovoljno precizno i razvidno, te da se iz tog obrazloženja ne vidi način na koji su sudovi primijenili princip *in dubio pro reo* u odnosu na apelanta kao optuženog. Takvo obrazloženje i izvedeni zaključak ne zadovoljava, prema mišljenju Ustavnog suda, zahtjeve ni Zakona niti članka 6. Europske konvencije, već ostavlja utisak proizvoljnosti.

43. Na temelju izloženog Ustavni sud smatra da je pobijanim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

44. Apelant, također, smatra da je došlo do povrede principa presumpcije nevinosti, kao elementa prava na pravično suđenje, koje je zaštićeno člankom 6. stavak 2. Europske konvencije. Ovo kršenje apelant vidi u rečenici obrazloženja drugostupanjske presude koja glasi: *«Pri tom priziv sam uspostavlja ekstremnu nedosljednost kada traži da sud pokloni vjeru iskazu optuženog saslušanog kao svjedoka, a da se pri tom ne pita zašto bi optuženom sud povjerovao kod utvrđene činjenice da je on osuđivan po pravomoćnoj presudi za teško kazneno djelo...»*.

45. Ustavni sud ukazuje da se ovi apelantovi navodi tiču specijalnog aspekta općeg koncepta «pravičnog suđenja» u kaznenim predmetima. Stoga se ne provodi daljnje ispitivanje u svezi mogućeg kršenja ove odredbe, kad je kršenje članka 6. stavak 1. Europske konvencije već utvrđeno (vidi Odluku Ustavnog suda broj AP 454/04 od 18. siječnja 2005. godine i Europski sud za ljudska prava, *Deweer protiv Belgije*, presuda od 27. veljače 1980. godine, serija A broj 35, stavak 56).

46. Na temelju svega izloženog, a uzimajući u obzir dojam koji ostavlja postupak kao cjelina, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom predmetu povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

47. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, kada se osuđujuća presuda u najvećoj mjeri temelji na iskazu svjedoka koji je sa tužiteljem sklopio sporazum o priznanju krivnje, a sud ne daje logično i uvjerljivo obrazloženje za ocjenu, kako tog, tako i drugih provedenih dokaza, već se ta ocjena doima proizvoljnom.

48. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

49. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 754/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacije B. K. i M. D. protiv rješenja
Kantonalnog suda u Zenici broj Gž-350/04
od 19. jula 2004. godine i broj Gž-351/04
od 9. novembra 2004. godine i Općinskog
suda u Kaknju broj P-314/00 od 13. januara
2004. godine i broj P-341/00 od 13. januara
2004. godine

Odluka od 22. aprila 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 754/04**, rješavajući apelacije **B. K. i M. D.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica

David Feldman, prof., sudija

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 22. aprila 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvajaju se apelacije B. K. i M. D.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukidaju se:

- rješenja Kantonalnog suda u Zenici broj Gž-350/04 od 19. jula 2004. godine i broj Gž-351/04 od 9. novembra 2004. godine;

- rješenja Općinskog suda u Kaknju broj P-314/00 od 13. januara 2004. godine i broj P-341/00 od 13. januara 2004. godine.

Nalaže se Općinskom sudu u Kaknju da hitno nastavi postupak u predmetima br. P-314/00 i P-341/00.

Nalaže se Općinskom sudu u Kaknju da, u roku od 60 dana od dana dostave ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama, u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. B. K. i M. D. (u daljnjem tekstu: apelant i apelantica) iz Zenice, koje zastupa R. A., advokat iz Zenice, podnijeli su 25. augusta 2004. godine i 17. januara 2005. godine odvojene apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud). Apelant u apelaciji broj AP 754/04 pobija rješenja Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-350/04 od 19. jula 2004. godine i Općinskog suda u Kaknju (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj P-314/00 od 13. januara 2004. godine, dok apelantica u apelaciji broj AP 71/05 pobija rješenja Kantonalnog suda broj Gž-351/04 od 9. novembra 2004. godine i Općinskog suda broj P-341/00 od 13. januara 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud je, u smislu člana 30. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, s obzirom da se apelacije odnose na isto pitanje, odlučio da vodi jedan postupak i donese jednu odluku pod brojem AP 754/04. Spojene su apelacije br. AP 754/04 i AP 71/05.

3. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i učesnika u postupku, Proizvodno-prometnog i uslužnog društva «Buco» d.o.o. Vitez (u daljnjem tekstu: prvotuženi), DD u mješovitom vlasništvu za održavanje i zaštitu puteva «Doboj-putevi» (u daljnjem tekstu: drugotuženi) i Direkcije cesta Federacije BiH (u daljnjem tekstu: trećetuženi) zatraženo je 19. januara 2005. godine da dostave odgovore na apelaciju.

4. Odgovor na apelaciju Kantonalni sud je dostavio 2. februara 2005. godine, Općinski sud 10. februara 2005. godine, drugotuženi 8. februara 2005. godine, trećetuženi 14. februara 2005. godine, dok prvotuženi nije dostavio odgovor na apelaciju.

5. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori Kantonalnog suda, Općinskog suda, drugotuženog i trećetuženog dostavljeni su 14. marta 2005. godine apelantici, odnosno 30. marta 2005. godine apelantu.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz navoda apelanta i apelantice i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

7. U saobraćajnoj nesreći, kao putnici u autobusu prvotuženog, apelant i apelantica su zadobili teške tjelesne povrede.

8. Kantonalni sud je Presudom broj K-63/00 od 20. oktobra 2000. godine, koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj KŽ-46/01 od 14. novembra 2001. godine, osudio Đ. V. i Č. E., vlasnika i direktora prvotuženog, odnosno lice odgovorno za tehničke preglede (u daljnjem tekstu: odgovorna lica prvotuženog) na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci, odnosno od osam godina, zbog krivičnog djela - teško djelo protiv sigurnosti javnog saobraćaja - iz člana 320. st. 2. i 4. u vezi sa članom 318. stav 3. Krivičnog zakona Federacije BiH. Odlučujući o zahtjevu odgovornih lica prvotuženog za ponavljanje krivičnog postupka Kantonalni sud je, Rješenjem broj Kv-156/03 od 6. oktobra 2004. godine, odbacio zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka. Protiv tog rješenja osuđeni su uložili žalbu Vrhovnom sudu, koji još nije donio odluku.

9. Apelant je 7. decembra 2000. godine podnio tužbu Općinskom sudu sa tužbenim zahtjevom da se prvotuženi, drugotuženi i trećetuženi obavežu da mu solidarno naknade nematerijalnu štetu za pretrpljene duševne bolove, pretrpljene bolove i strah u ukupnom iznosu od 14.000,00 KM, te materijalnu štetu koja se odnosi na troškove liječenja i uništenu odjeću u iznosu od 900,00 KM, sa pripadajućim kamatama i troškovima postupka. Apelantica je, u svojoj tužbi koju je podnijela istog datuma protiv istih tuženih, tražila naknadu nematerijalne štete za pretrpljene bolove zbog umanjene životne aktivnosti, za pretrpljene bolove i strah u ukupnom iznosu od 12.000,00 KM, te materijalnu štetu koja se odnosi na troškove liječenja, uništenu odjeću, tuđu pomoć i njegu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM, sa pripadajućim kamatama i troškovima postupka.

10. Na pripremnom ročištu za glavnu raspravu Općinski sud je rješenjima br. P-314/00 i P-341/00 od 13. januara 2004. godine, koja su potvrđena rješenjima Kantonalnog suda br. Gž-350/04 od 19. jula 2004. godine i Gž-351/04 od 9. novembra 2004. godine, prekinuo parnične postupke pokrenute po apelantovoj i apelanticinoj tužbi, do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka koji se vodi po zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka osuđenih odgovornih lica prvotuženog ili do kada se utvrdi da više ne postoje razlozi zbog kojih se čeka njegov završetak. U obrazloženju rješenja prvostepeni sud je naveo da su u krivičnom postupku, koji je pravosnažno okončan, osuđeni podnijeli zahtjev za ponavljanje postupka, te postoje opravdani razlozi za prekid parničnog postupka do okončanja postupka po zahtjevu osuđenog za ponavljanje krivičnog postupka u smislu člana 379. stav 2. Zakona o parničnom postupku.

IV. Relevantni propisi

11. **U Zakonu o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» broj 53/03) relevantne odredbe glase:

«Član 379. stav 2.

Sud može odrediti prekid postupka ako se odluka o tužbenom zahtjevu ne može donijeti prije nego što bude donesena odluka u postupku povodom privrednog prestupa ili u krivičnom postupku.

Član 381. stav 2.

Ako je sud prekinuo postupak iz razloga navedenih u članu 379. stav 1. tačka 1. i stav 2. ovog zakona, postupak će se nastaviti kada se pravosnažno završi postupak pred sudom ili drugim nadležnim organom ili kada sud ustanovi da više ne postoje razlozi da se čeka na njegov završetak.»

12. **U Zakonu o krivičnom postupku Federacije BiH** („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/98 i 23/99) relevantna odredba glasi:

«Član 125. stav 1.

Presuda postaje pravosnažna kada se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dopuštena.“

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant i apelantica se žale da su redovni sudovi pogrešnom primjenom materijalnog prava donijeli rješenja o prekidu parničnih postupaka, te im tako uskratili pravo na efikasan pristup sudu kao i pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Dalje, ističu da je krivični postupak protiv odgovornih osoba prvotuzenog pravosnažno okončan, te smatraju da postupak po vanrednom pravnom lijeku, zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka, nije od uticaja na parnični postupak za naknade štete. Odgovornost prvotuzenog se temelji na objektivnoj odgovornosti, koja je propisana Zakonom o obligacionim odnosima, prema kojem za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac, a drugotuzeni i trećetuženi su odgovorni za štetu radi neadekvatnog održavanja magistralnog puta, zbog oštećenja na kolovozu, te smatraju da svi tuženi trebaju solidarno odgovarati za pričinjenu štetu.

b) Odgovor na apelaciju

14. U odgovoru na apelaciju, Kantonalni sud smatra da je apelacija neosnovana i da rješenjem o prekidu postupka nije apelantima uskraćeno pravo na pristup sudu. Dalje, Kantonalni sud navodi da je u skladu sa Zakonom o parničnom postupku određeno da sud može prekinuti postupak ako se odluka o tužbenom zahtjevu ne može donijeti prije nego što bude donesena odluka u krivičnom postupku, te smatra da je rezultat postupka kojim je okrivljeni tražio ponavljanje krivičnog postupka neophodan kao dokaz za pravilno utvrđivanje činjenica o odgovornosti tuženih.

15. Općinski sud je u navodima odgovora na apelaciju istakao da je rješenje o prekidu postupka doneseno prvenstveno zbog ekonomičnosti postupka jer je u krivičnom postupku provedeno veoma složeno vještačenje, a taj dokaz će se koristiti i u parničnom postupku. Prema tome, nisu povrijeđena prava apelanta i apelantice na pravičan postupak zagarantirana članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

16. Drugotuzeni u odgovoru na apelaciju ističe da nije uzrokovao ni jednom procesnom radnjom povredu prava apelanta i apelantice na efikasan pristup sudu i pravično suđenje. Dalje ističe da su redovni sudovi imali osnova za prekid postupka, ali po metodi restriktivnog tumačenja određenih procesnih normi, s obzirom da se radi o objektivnoj odgovornosti

prvotuženog a ne o subjektivnoj odgovornosti okrivljenih lica koja su podnijela zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka.

17. Trećetuženi u odgovoru na apelaciju ističe da ničim nije doprinio da dođe do povrede apelantičnih prava, te da on konkretnom predmetu samo želi da dokaže da nije pasivno legitimisan i da u odnosu na njega tužbeni zahtjev treba odbiti.

VI. Dopustivost

18. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

19. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

20. U apelantovom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Kantonalnog suda broj GŽ-350/04 od 19. jula 2004. godine, protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporeno rješenje je doneseno 19. jula 2004. godine, a apelacija je Ustavnom sudu podnesena 27. augusta 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. U apelantičnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Kantonalnog suda broj GŽ-351/04 od 9. novembra 2004. godine protiv kojeg, također, nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelantica je primila 19. novembra 2004. godine, a apelacija je Ustavnom sudu podnesena 17. januara 2005. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacije ispunjavaju i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

21. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

22. Apelanti pobijaju navedena rješenja, tvrdeći da je tim rješenjima povrijeđeno njihovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”.

23. Odgovor na pitanje je li član 6. stav 1. Evropske konvencije primjenljiv ili ne, nalazi se u zaključku *«je li posljedica predmetne procedure odlučujuća za utvrđivanje građanskih prava i obaveza»* (vidi odluke Evropskog suda za ljudska prava *Tre Taktörer Aktiebolag* od 17. jula 1989. godine, stav 41. i *H. protiv Francuske* od 24. oktobra 1989. godine, stav 47). Dakle, ukoliko je posljedica predmetne procedure odlučujuća za utvrđivanje građanskih prava i obaveza član 6. stav 1. Evropske konvencije se smatra primjenljivim, a ukoliko predmetna procedura nije odlučujuća za utvrđivanje građanskih prava i obaveza član 6. stav 1. Evropske konvencije se smatra neprimjenljivim.

24. U konkretnom slučaju, parnični postupak se odnosi na naknadu štete, dakle na predmet građansko-pravne prirode. Dalje, apelant i apelantica pobijaju rješenja kojima je prekinut parnični postupak i na taj način privremeno onemogućeno utvrđivanje građanskih prava i obaveza, te je ishod takvog postupka odlučujući za utvrđivanje građanskih prava apelanata. Dakle, u konkretnom slučaju je član 6. stav 1. Evropske konvencije primjenljiv.

25. Pravo pristupa sudu, zajamčeno u članu 6. stav 1. Evropske konvencije, nije apsolutno pravo i ono može biti predmet ograničenja. Međutim, ta ograničenja ne mogu biti toliko

obima da «je sama suština prava umanjena» (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Guerin protiv Francuske*, presuda od 29. jula 1998. godine, 1998-V). Dalje, ograničenje neće biti u skladu sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije ako ne služi legitimnom cilju i ako ne postoji razuman odnos ravnomjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Bellet protiv Francuske*, presuda od 20. novembra 1995. godine, serija A, tom 333).

26. U konkretnom slučaju redovni sudovi donijeli su, na osnovu člana 379. stav 2. i člana 381. stav 2. Zakona o parničnom postupku, rješenja kojima se prekidaju parnični postupci do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka koji se vodi po zahtjevu za ponavljanje postupka ili kada se utvrdi da više ne postoje razlozi zbog kojih se čeka njegov završetak. Dakle, redovni sudovi smatraju da je za rješavanje o tužbi apelanta i apelantice potrebno sačekati pravosnažnu odluku u krivičnom postupku, povodom vanrednog pravnog lijeka - zahtjeva za ponavljanje postupka.

27. Međutim, predmetni krivični postupak je već pravosnažno okončan Presudom Vrhovnog suda broj KŽ-46/01 od 14. novembra 2001. godine kojom je potvrđena prvostepena presuda, tako da je ona postala pravosnažna u smislu člana 125. Zakona o krivičnom postupku. Dakle, rješenje o prekidu postupka je doneseno nakon što je već pravosnažno okončan krivični postupak. Okolnost da su osuđeni podnijeli zahtjev za ponavljanje pravosnažno okončanog krivičnog postupka i da postupak povodom tog zahtjeva još nije okončan ne može se smatrati razlogom za prekid postupka u smislu člana 379. stav 2. Zakona o parničnom postupku.

28. Prema navedenom, redovni sudovi su u osporenim rješenjima arbitrarno primijenili odredbe Zakona o parničnom postupku u pogledu uvjeta za prekid parničnog postupka, te su tako neosnovano onemogućili apelante u ostvarivanju prava na pristup sudu i pravu da o njihovim građanskim pravima bude odlučeno u efikasnom sudskom postupku.

29. Ustavni sud napominje da, u situacijama gdje postoji bar sumnja u kvalitet i obim ograničenja koja onemogućavaju pravo na pristup sudu, u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije, bez obzira na njihovo izričito postojanje u domaćem zakonu, Evropska konvencija ima prednost u primjeni. Stoga, redovni sudovi su bili u obavezi da, primjenom standarda sadržanih u članu 6. stav 1. Evropske konvencije, razmotre zahtjeve apelanata čak i u slučaju da postoje «čvršća» ograničenja od postojećih iz člana 379. stav 2. Zakona o parničnom postupku. Najzad, mogućnost da se podnese zahtjev radi odlučivanja o građanskim pravima ili obavezama i da, zatim, o tom zahtjevu ne bude efikasno odlučeno,

ne zadovoljava zahtjeve iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 24/00 od 31. augusta 2001. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 1/02).

30. Na osnovu navedenog, Ustavni sud zaključuje da je osporenim rješenjima prekršeno pravo apelanta i apelantice na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

31. Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede prava apelanta i apelantice na pravičan postupak iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, jer je parnični postupak prekinut do okončanja krivičnog postupka koji je već ranije pravosnažno okončan.

32. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

33. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 633/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација Д. В. против Одлуке Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске о потврђивању предлога Другостепене дисциплинске комисије (без броја) од 17. маја 2004. године, Одлуке Другостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број ХЈАЦ-01-0034-170504 од 17. маја 2004. године и Одлуке Првостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број РДПФ (за судије) 4/03 од 23. фебруара 2004. године

Одлука од 27. маја 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 633/04, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, председник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хагица Хаџиосмановић, потпредседник

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници одржаној 27. маја 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација Д. В., поднесена против Одлуке Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске о потврђивању предлога Другостепене дисциплинске комисије (без броја) од 17. маја 2004. године, Одлуке Другостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број ХЈАЦ-01-0034-170504 од 17. маја 2004. године и Одлуке Првостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број РДПФ (за судије) 4/03 од 23. фебруара 2004. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Д. В. (у даљњем тексту: апелант) из Бијелине поднио је 19. јула 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Одлуке Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске (у даљњем тексту: ВСТС), без броја, од 17. маја 2004. године, Одлуке Другостепене дисциплинске комисије ВСТС (у даљњем тексту: Другостепена комисија) број ХЈАЦ-01-0034-170504 од 17. маја 2004. године и Одлуке Првостепене дисциплинске комисије ВСТС (у даљњем тексту: Првостепена комисија) број РДПФ (за судије) 4/03 од 23. фебруара 2004. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од ВСТС је затражено, 28. јула 2004. године, да достави одговор на апелацију.

3. Одговор на апелацију достављен је 5. августа 2004. године.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговор ВСТС је 25. августа 2004. године достављен апеланту.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

6. Одлуком Првостепене дисциплинске комисије број РДПФ (за судије) 4/03 од 23. фебруара 2004. године, која је потврђена Одлуком Другостепене дисциплинске комисије број ХЈАЦ-01-0034-170504 од 17. маја 2004. године и Одлуком ВСТС без броја од 17. маја 2004. године, апелант је проглашен одговорним за дисциплински прекршај из члана 49 тачка 17 Закона о ВСТС Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 31/02 и 55/02 – у даљњем тексту: Закон о ВСТС) за давање лажне, обмањујуће или недовољне информације у вези с пријавама за радно мјесто, питањима унапређења и напредовања у служби приликом попуњавања формулара о поштовању имовинских закона и прекршај из члана 49 тачка 20 истог закона, понашање које штети угледу судијске функције, те му је изречена дисциплинска

санкција разрјешење од дужности судије Врховног суда Републике Српске са даном правоснажности ове одлуке.

7. У образложењу оспорене одлуке Првостепене дисциплинске комисије је, између осталог, наведено да је апелант у формулару са личним подацима који је попунио и предао ВСТС 30. јула 2002. године, у дијелу који се односи на питање да ли је иселио у року који му је одлуком дат за напуштање имовине, пропустио да заокружи понуђени одговор, написавши између редова «напустио прије него што је истекао рок, јер је направио свој објекат - приземље у ком је становао са породицом». У то вријеме апелант је био судија Врховног суда Републике Српске. Апелант је испунио и предао формулар о личним подацима ВСТС 20. септембра 2002. године и поново, попуњавајући формулар о поштовању имовинских закона, у дијелу који се односи на питање да ли је у законском року иселио из објекта који је привремено користио, пропустио да одговори са да или не, него је на крају формулара написао да није чекао да га принудно исељавају органи власти и да је туђу имовину напустио чим је добио свој дом. Такође није поступио по упутствима из формулара и приложио рјешење да би могло да се утврди да ли је навео истините податке.

8. Одлука Првостепене дисциплинске комисије је донесена у саставу: Susanne Moller, предсједавајућа, Данка Вучина и Марица Вучетић-Зеленбабић, чланови. Одлука Другостепене дисциплинске комисије је донесена у саставу: Jan Erik Оја, предсједник, Mishael O Malley и Катарина Томић, чланови.

IV. Релевантни прописи

9. Закон о Високом судском и тужилачком савјету Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 31/02 и 55/02)

Члан 49 у релевантном дијелу гласи:

«Дисциплински прекршаји судија укључују:

(...)

17. давање лажне, обмањујуће или недовољне информације у вези с пријавама за радно мјесто, дисциплинским стварима, питањима унапређења и напредовања у служби или било којим стварима које су у надлежности Савјета;

20. понашање које штети угледу судијске функције.»

Члан 52

«Дисциплински органи

Дисциплински органи Савјета су:

- 1. дисциплински тужилац;*
- 2. првостепена дисциплинска комисија, и*
- 3. другостепена дисциплинска комисија.*

Савјет усваја правила којима се уређују оснивање, чланство и функционисање дисциплинских органа, те спровођење дисциплинских поступака у складу с одредбама овог закона.

У свим случајевима, дисциплински органи који су овлашћени да рјешавају ствари из области дисциплинске одговорности судија имају у свом саставу већину судија који су тренутно на функцији.

У свим случајевима, дисциплински органи овлашћени да рјешавају ствари из области дисциплинске одговорности јавних тужилаца имају у свом саставу већину јавних тужилаца који су тренутно на функцији.»

Члан 53

«Састав и надлежности дисциплинских комисија

Првостепена дисциплинска комисија која се састоји од три (3) члана утврђује у првом степену дисциплинску одговорност и изриче санкције.

Чланови Првостепене дисциплинске комисије не морају да буду чланови Савјета.

Другостепена дисциплинска комисија која је састављена од три (3) члана одлучује о жалбама на одлуке Првостепене дисциплинске комисије. Другостепена дисциплинска комисија може да изрекне строжију или блажу дисциплинску санкцију ако прихвати утврђење дисциплинске одговорности.

Ниједан члан комисије који је учествовао у рјешавању неког предмета у Првостепеној комисији не смије да поступа по истој ствари у Другостепеној дисциплинској комисији.

Чланови Другостепене дисциплинске комисије морају да буду чланови Савјета.

Првостепена и Другостепена дисциплинска комисија су независне и имају искључиву надлежност да рјешавају дисциплинске ствари. Одлуке Другостепене дисциплинске комисије су коначне и обавезујуће и неће бити предмет било каквог управног поступка или даљег судског поступка, сем ако није другачије предвиђено овим законом.

У случајевима када Другостепена дисциплинска комисија предложи дисциплинску санкцију разрјешења таква препорука мора да се упути Савјету као цјелини, који мора да потврди одлуку већином гласова у складу с примјенљивим одредбама о кворуму. Ако Савјет не потврди примјену санкције разрјешења, Савјет може да изрекне другу санкцију предвиђену овим законом.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

10. Апелант оспорава наведене одлуке због погрешно утврђеног чињеничног стања, повреде правила поступка, повреде одредби материјалног права и неосновано изречене санкције. Апелант сматра да је изрека првостепене одлуке уопштена, нејасна и без конкретног чињеничног описа дјела. Затим, да се Другостепена дисциплинска комисија и ВСТС нису упуштали у разлоге који су наведени у жалби против првостепене одлуке. На крају, апелант наводи да је у доношењу одлуке Другостепене дисциплинске комисије учествовао и др Malkom Simon, иако је он водио истрагу у истом предмету.

11. Апелант наводи повреду чл. II/2, II/4 и II/6, члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 6 став 1, чл. 8, 13 и 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију, члана 1 став 3а) Анекса 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, члана 1 став 1 тач. 6 и 14 Анекса 6 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, члана 6 став 1, чл. 7 и 11 ст. 1 и 2 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, чл. 2 и 25 Међународног пакта о грађанским и политичким правима, чл. 1, 2, 5 и 6 Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације, те повреду материјалног права.

12. У суштини, апелант се жали на повреду права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

б) Одговор на апелацију

13. У одговору на апелацију, који је Уставном суду доставио ВСТС, наводи се «да је одлука Другостепене дисциплинске комисије коначна и обавезујућа и није предмет било каквог управног поступка или даљњег судског поступка и сходно томе, Уставни суд Босне и Херџеговине није надлежан у овој ствари, те стога ВСТС није у позицији да Уставном суду достави тражену документацију».

VI. Допустивост

14. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херџеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херџеговини.

15. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке, која се њоме оспорава исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

16. У конкретном случају, Уставни суд мора, као прво, да испита да ли оспорене одлуке могу да се сматрају «пресудама, односно одлукама» у смислу члана VI/36) Устава Босне и Херџеговине и члана 15 став 3 Пословника Уставног суда.

17. Да би дошао до одговора на претходно питање, Уставни суд ће прво да размотри статус доносиоца оспорених одлука, тј. ВСТС.

18. У пракси Европског суда за људска права наилази се на пресуде у којима се наводи да трибунал из члана 6 Европске конвенције не мора да буде суд класичне врсте, интегрисан унутар стандардне организације државних судова (види Европски суд за људска права, *Campbell i Fell*, серија А. 80(1980), т. 29). Тако као «трибунал» могу да се квалификују не само редовни судови, већ сви правосудни и параправосудни независни и непристрасни органи, који суде о индивидуалним правима уз примјену одговарајућих гаранција поштеног поступка, непристрасности, независности, установљени законом. Поред наведених гаранција, појам суда у смислу члана 6 Европске конвенције тражи и обављање судске функције, дакле ауторитативну дјелатност мериторног одлучивања и доношења обавезујуће одлуке у конкретним случајевима у унапријед прописаном поступку у ком доминира начело саслушања странака и у ком се примјењују унапријед донесена апстрактна правна правила.

19. У смислу члана 121а. Устава Републике Српске, «ВСТС обезбјеђује самосталност, независност, непристрасност, стручност и ефикасност судства и тужилачке функције у Републици Српској. Надлежности ВСТС, између осталог, укључују именоване, спровођење дисциплинског поступка и разрешење судија, сем судија Уставног суда Републике Српске и обухватају и јавне тужиоце и замјенике јавних тужилаца у Републици Српској». У смислу члана 4 Закона о ВСТС, то је самостални уставни орган судске власти. У смислу члана 5 истог закона, ВСТС чине судија Врховног суда Републике Српске, ког бирају све судије тог суда; јавни тужилац Републичког јавног тужилаштва, ког бирају Републички јавни тужилац и његови замјеници, један судија окружног или основног суда, ког бира Удружење судија и тужилаца Републике Српске; један јавни тужилац или замјеник јавног тужиоца из окружног или основног јавног тужилаштва, ког бира Удружење судија и тужилаца Републике Српске; судија суда за прекршаје, ког бира Удружење судија за прекршаје Републике Српске; адвокат, ког бира Адвокатска комора Републике Српске; лице високих моралних вриједности и интегритета, које именује предсједник Републике Српске; чланови Високог судског и тужилачког савјета Федерације БиХ. Сходно члану 76 овог закона, током прелазног периода Високи представник ће именовати чланове ВСТС, у мјери у којој то буде могуће, њихов мандат је четири године, те ће именовати до осам међународних чланова, од којих ће именовати и предсједника и потпредсједника ВСТС.

20. У погледу дисциплинског поступка против судија и тужилаца, који води ВСТС, имајући у виду начин постављања, трајање мандата, постојање гаранција против спољњег притиска и утисак које ВСТС одаје у погледу независности, Уставни суд сматра да ВСТС, иако није суд класичне врсте, представља орган који може да се сматра «независним и непристрасним трибуналом, образованим на основу закона» у смислу захтјева из члана 6 став 1 Европске конвенције. Слиједи и закључак да одлуке таквог органа, донесене у дисциплинском поступку, морају да се сматрају «пресудама, односно одлукама» у смислу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 15 став 3 Пословника Уставног суда, које Уставни суд има надлежност да разматра.

21. Уставни суд сматра да се одредба члана 44 став 6 Закона о ВСТС, којом је прописано да су одлуке Другостепене комисије обавезујуће и да не могу да буду предмет било каквог управног поступка или даљег судског поступка, не може да се тумачи тако да се њоме ускраћује наведена надлежност Уставног суда, како је то погрешно протумачио ВСТС у свом одговору на апелацију.

22. Уставни суд још мора да испита да ли је у конкретном случају примјенљив члан 6 Европске конвенције.

23. Уставни суд подсјећа да је искључен из дјелокруга члана 6 Европске конвенције спор који покрену јавни службеници чији посао указује на специфичне активности јавних служби и ако су ти службеници одговорни за заштиту општих интереса државе или других јавних власти (припадници оружаних снага, полиције и других снага за одржавање реда, носиоци правосудних функција, царински службеници, дипломатско особље и др.). Сходно томе, спор између органа јавне власти и запослених који раде на мјестима која укључују учествовање у извршавању овлашћења произишлих из јавног права, не повлачи за собом примјену члана 6 Европске конвенције (види Европски суд за људска права, *Pellegrin против Француске*, пресуда од 8. децембра 1999. године, број апликације 28541/95, ст. 64 до 67 и Дом за људска права за Босну и Херцеговину, Одлука о допустивости број СН/02/10476 од 1. априла 2003. године, тач. 19 и 20).

24. Међутим, с друге стране члан 6 Европске конвенције може да буде примјенљив уколико се ради о престанку дужности јавног службеника као посљедица «кривичне оптужбе» у смислу овог члана. Због тога, Уставни суд мора да утврди да ли се у конкретном случају радило о «кривичној оптужби» против апеланта.

25. Апеланту је изречена дисциплинска санкција смјењивања са функције судије Врховног суда, због прекршаја из члана 49 тач. 17 и 20 Закона о ВСТС, након дисциплинског поступка који је спроведен сходно одредбама наведеног закона.

26. Европски суд за људска права сматра да је «кривична оптужба» аутономни концепт, тј, неко дјело које је у домаћем закону класификовано као дисциплински прекршај може ипак да покрене питање «кривичне оптужбе» у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, ако је суштински карактер легислативе по својој природи прије кривичан него грађански – да би се обезбиједило да држава не може да избјегне обавезу да обезбиједи правично саслушање једноставним класификовањем неког дјела дисциплинским прекршајем у свом законодавству (види Европски суд за људска права, *Engel против Холандије (број 1)*, пресуда од 8. јуна 1976. године, серија А, број 22; *Oztürk*, пресуда од 27. маја 1984. године, серија А, број 73, ст. 46-50; *А. П., М. П. и Т. П. против Швицарске*, пресуда од 19. августа 1997. године, Извјештаји 1997-V; *Lauko против Словачке*, пресуда од 23. септембра 1998. године, Извјештаји 1998 –VI, стр. 2492, став 56; *Јаносевиц против Шведске*, пресуда од

23. јула 2002. године, Извјештаји 2002-VII, став 65). Да би се одредило да ли је суштински карактер легислативе кривичан, мора да се размотри читав низ фактора, укључујући посебно: (а) да ли је циљ или један од циљева релевантних закона спречавање или кажњавање одређеног понашања; (б) ако постоји циљ спречавања или кажњавања, да ли понашање које треба да буде спријечено или кажњено имплицира кривицу (питање виности) и (с) која висина казне може да се наметне. Генерално, дисциплински поступак не може да се окарактерише као «кривични», ипак су у специфичним околностима могући изузеци (види Европски суд за људска права, *Engel u др.*, пресуда од 8. јуна 1976. године, серија А, број 22, стр. 33-36, тач. 80-85).

27. Сходно члану 56 Закона о ВСТС «ако дисциплински тужилац установи да притужба очигледно даје довољно доказа да је судија, односно јавни тужилац, учинио прекршај, предмет мора да се прослиједи на рјешавање Првостепеној дисциплинској комисији». Сходно члану 57 истог закона «судија или јавни тужилац против ког се води поступак има сљедећа права [...] да буде прописно обавијештен о наводима о прекршају [...] да одговори писмено или да усмену изјаву [...] на правично и јавно расправљање у разумном року пред независном и непристрасном, законом установљеном комисијом [...] да не даје одговор на питања која би могла да му отежају положај [...] да присуствује на свакој расправи, те да се брани од оптужби уз помоћ браниоца по свом избору [...] да одлуке буду јавно објављене и право да на сваку по њега негативну одлуку [...] изјави жалбу. Сви дисциплински поступци морају да буду правични и транспарентни, док код изрицања мјера мора да се руководи принципом пропорционалности». Даље, у смислу члана 58 истог закона, прије изрицања санкција за дисциплинске прекршаје, дисциплинске комисије узимају у обзир сљедеће чињенице: тежину учињеног дисциплинског прекршаја и његове посљедице; степен одговорности; околности под којима је дисциплински прекршај учињен; досадашњи рад и понашање учиниоца прекршаја; све друге околности које могу да утичу на одлуку. Врсте дисциплинских санкција, које могу да се изрекну у смислу члана 51 Закона о ВСТС су: писмена опомена; јавна опомена; новчана казна којом се умањује плата учиниоца дисциплинског прекршаја за износ до 30% на период до шест мјесеци и разрјешење од дужности.

28. С друге стране, кривични поступци се у Босни и Херцеговини заснивају на сљедећим општепризнатим процесним начелима: правичног и законитог вођења кривичног поступка; претпоставке невиности; заштите личне слободе; права на одбрану; законитости доказа; права на суђење без одлагања; једнакости у поступку;

слободне оцјене доказа; акузаторности; усмености; јавности; контрадикторности; вишестепености; сразмјерности (види Коментари закона о кривичном поступку, Савјет Европе - Европска комисија, 2005. година, стр. 39 и 40).

29. Сходно наведеном, за Уставни суд нема сумње да конкретни дисциплински поступак може да се окарактерише «као кривични», па слиједи да је члан 6 Европске конвенције примјенљив.

30. Оспорену одлуку ВСТС без броја од 17. маја 2004. године, која у конкретном случају представља коначну одлуку против које нема других ефективних правних лијекова могућих по закону, апелант је примио 18. маја 2004. године, а апелација је поднесена 19. јула 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда.

31. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

32. Апелант оспорава наведену одлуку, сматрајући да су му је њом прекршено право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

33. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

34. Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

35. Повреду својих права апелант види због погрешно утврђеног чињеничног стања, повреде правила поступка, повреде одредби материјалног права и неосновано изречене санкције. Апелант сматра да је изрека првостепене одлуке уопштена, нејасна и без конкретног чињеничног описа дјела. Затим, да се Другостепена дисциплинска комисија и ВСТС нису упуштали у разлоге који су наведени у жалби против првостепене одлуке. На крају, апелант наводи да је у доношењу одлуке Другостепене дисциплинске комисије учествовао и члан који је водио истрагу у истом предмету.

36. Уставни суд напомиње да у принципу није надлежан да врши провјеру утврђених чињеница и начина на који су нижестепени судови протумачили позитивно-правне прописе, сем уколико одлуке нижих судова крше уставна права. То ће бити случај када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставно право, кад је примјена позитивно-правних прописа била очигледно произвољна, кад је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде основних процесних права, као што су право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективан правни лијек и у другим случајевима (види Одлуку Уставног суда број У 29/02, од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 31/03).

37. Право на правично суђење даје, *inter alia*, могућност да се предоче разлози због којих је донесена судска одлука у одређеном правцу, с обзиром да то омогућава апеланту да дјелотворно користи расположиве правне лијекове. Међутим, члан 6 Европске конвенције не предвиђа да суд испитује све аргументе које су стране изложиле у току поступка, него само аргументе које суд сматра релевантним. Суд мора да узме у обзир аргументе страна у поступку, али они не морају сви да буду изнесени у образложењу пресуде (види Одлуку Уставног суда број У 62/01, од 5. априла 2002. године, тачка 19, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 24/02).

38. Правичност поступка се оцјењује на основу поступка као цјелине (види Европски суд за људска права, *Barbera, Messeque u Jabardo protiv Шпаније*, пресуда од 6. децембра 1988. године, серија А, број 146, став 68 и Одлуку Уставног суда број У 63/01, од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 38/03).

39. Уставни суд сматра да се сви наведени принципи односе и на конкретан случај, без обзира што оспорену одлуку није донио суд, већ ВСТС, као орган чији је статус Уставни суд објаснио у овој одлуци.

40. У конкретном случају дата је разумна могућност апеланту да изнесе своје ставове и одбрану у току дисциплинског поступка у ком је лично учествовао. Апелант је имао могућност да изјави жалбе против одлуке Првостепене дисциплинске комисије и о његовој жалби је одлучивала Другостепена дисциплинска комисија у другачијем саставу, а у завршници ВСТС, као колективни орган у пуном саставу, је потврдио донесену одлуку. У поступку су примијењене одређене законске одредбе, а оспорене одлуке наводе све потребне разлоге на којима су засноване и довољно су образложене. Очигледно не стоје ни наводи апеланта у погледу сумње у пристрасност Другостепене дисциплинске комисије, због наводног учешћа у одлучивања члана који је водио истрагу у истом предмету. Наиме, из састава Првостепене дисциплинске комисије, као и Другостепене дисциплинске комисије, видљиво је да лице које апелант наводи у апелацији није било члан ових комисија. Уставни суд сматра да нису злоупотребијене позитивно-правне одредбе на којима се заснива одлука, те Уставни суд није надлежан да тај аспект преиспитује све док примјена релевантних законских одредби не крши Уставом Босне и Херцеговине гарантована права.

41. Сходно наведеном, Уставни суд сматра да нема кршења права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Остали наводи

42. С обзиром на закључак у погледу кршења члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд сматра да није неопходно да посебно разматра остале наводе из апелације.

VIII. Закључак

43. Уставни суд је, у оквиру надлежности из члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, надлежан да разматра одлуке ВСТС, донесене у дисциплинском поступку, као органа који може да се сматра «независним и непристрасним трибуналом, образованим на основу закона» у смислу захтјева из члана 6 став 1 Европске конвенције, јер такве одлуке овог органа морају да се сматрају «пресудама, односно одлукама» у смислу

члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 15 став 3 Пословника Уставног суда.

44. Полазећи од наведеног, у складу са чланом 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

45. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 1040/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija M. Lj. protiv Presude Kantonalnog suda u Livnu broj Gž-425/04 od 4. listopada 2004. godine i Presude Općinskog suda u Livnu broj P-368/98-T od 29. lipnja 2004. godine

Odluka od 27. svibnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 1040/04**, rješavajući apelaciju **M. Lj.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Tudor Pantiru, dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 27. svibnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija M. Lj.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukidaju se:

- Presuda Kantonalnog suda u Livnu broj GŽ-425/04 od 4. listopada 2004. godine i

- Presuda Općinskog suda u Livnu broj P-368/98-T od 29. lipnja 2004. godine.

Predmet se vraća Općinskom sudu u Livnu, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Općinskom se sudu u Livnu nalaže da, u roku od šest mjeseci od dostave ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. M. Lj. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Tomislavgrada, kojeg zastupa B. K., odvjetnik iz Mostara, podnio je 26. studenoga 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Livnu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-425/04 od 4. listopada 2004. godine i Presude Općinskog suda u Livnu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj P-368/98-T od 29. lipnja 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i sudionika u postupku S. B. (u daljnjem tekstu: tuženi-protutužitelj) je zatraženo, 3. i 7. prosinca 2004. godine, da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud i Općinski sud su dostavili odgovore na apelaciju 9. i 13. prosinca 2004. godine. Tuženik-protutužitelj je dostavio odgovor na apelaciju 15. prosinca 2004. godine.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Kantonalnog suda, Općinskog suda i tuženika-protutužitelja je dostavljen apelantu 11. travnja 2005. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Općinski je sud Presudom broj P-368/98-T od 29. lipnja 2004. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj Gž-425/04 od 4. listopada 2004. godine, odbio apelantov tužbeni zahtjev, kojim je tražio da se utvrdi da je on vlasnik parcele zvane Brkaluša, k.č. 200, upisane u z.k. ul. br. 80. k.o. Stipanići, koju mu tuženik treba predati u posjed slobodnu od stvari i osoba, kao pravno neutemeljen. Istom je presudom usvojen protutužbeni zahtjev tuženog, koji je tražio da se utvrdi da je on temeljem ugovora o zamjeni dosjelošću postao vlasnikom prijeporne nekretnine, te da se u zemljišnim knjigama izvrši preuknjižba prava vlasništva na navedenoj nekretnini sa apelantovog imena na ime tuženog sa istaknutim dijelom, u roku od 30 dana.

7. Iz obrazloženja navedene presude proizlazi da je sud odbio apelantov zahtjev da se provede dokaz izvođenjem medicinskog vještačenja na okolnosti bolesti apelantovog oca, odnosno njegove poslovne sposobnosti zbog toga što u spisu predmeta nema medicinske dokumentacije koja se odnosi na bolest apelantovog oca, iako ju je sud od različitih institucija tražio, ali je odgovor uvijek bio negativan. Dalje se navodi da sud u svako doba mora voditi računa da se postupak vodi bez odugovlačenja sa što manje troškova, te onemogućiti zlouporabu prava koja pripadaju strankama. Sud je dalje ustvrdio da apelant nije dokazao da je on vlasnik predmetne nekretnine jer je temeljem rješenja Općinskog suda u Tomislavgradu on mogao postati vlasnikom 2/3 dijela predmetne nekretnine, iza umrlog oca T. Lj., a njegov brat S. 1/3 dijela. Međutim, stjecanjem prava vlasništva nasljeđivanjem ne prestaju stvarna prava koja su drugim osobama pripadala na predmetnoj nekretnini. Sud je ustvrdio da je 1968. došlo do usmene zamjene nekretnina zvanih Brkaluša između prednika apelanta T. Lj. i prednika tuženog-protutužitelja P. B. Apelant nije dokazao da je ugovor o zamjeni nekretnina između njegovog oca i oca tuženika-protutužitelja rušljiv zbog toga što ga je sklopila ograničeno poslovno sposobna osoba i da je pri njegovom zaključivanju bilo mana u pogledu volje njegovog oca. Sud je naveo da u spisu predmeta nema ni jednog dokaza da je apelantov otac bio ograničeno poslovno sposoban, te da prema članku 111. i 117. Zakona o obligacijskim odnosima

pravo da se zahtijeva poništenje rušljivog ugovora prestaje istekom roka od jedne godine od saznanja za razloge rušljivosti, a u svakom slučaju to pravo prestaje istekom roka od tri godine od dana zaključivanja ugovora. Sud dalje navodi da su po usmenom ugovoru koji je sklopljen između apelantovog prednika i prednika tuženog-protutužitelja ugovorne strane stupile u posjed zamijenjenih nekretnina koje su kasnije nastavili koristiti njihovi potomci, odnosno stranke u postupku. Tuženi-protutužitelj je na zamijenjenoj nekretnini sagradio štalu i dvije garaže 1970. i 1971. godine. Kako je nekretnina zamijenjena i predana predniku tuženika-protutužitelja 1968. godine, tada takav izvršeni usmeni ugovor ukazuje da tuženi-protutužitelj ima valjanu osnovu i način za stjecanje prava vlasništva. Dalje se navodi da je tuženi-protutužitelj i temeljem dosjelnosti postao vlasnikom zamijenjene nekretnine koju posjeduje i uživa više od 20 godina. Sud je naveo da posjed tuženika-protutužitelja nije nezakonit jer je stečen po pravnoj osnovi, zamjenom nekretnina, a nije pribavljen silom, prevarom ili zlouporabom povjerenja jer su ugovorne strane po ugovoru o zamjeni nekretnina stupile u posjed zamijenjenih nekretnina koje koriste i danas. Zbog toga posjed je i savjestan jer obje stranke uživaju zamijenjene nekretnine pa ne mogu biti nesavjesni posjednici.

IV. Relevantni propisi

8. Zakon o parničnom postupku («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» broj 53/03)

«Članak 366.

Ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinствени suparničari) smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji koje su poduzeli drugi suparničari proteže se i na one koji te radnje nisu poduzeli.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant navodi da je on na temelju rješenja o nasljeđivanju Osnovnog suda u Tomislavgradu postao vlasnikom nekretnina iza ostavitelja, svog oca T. Lj., te da se među tim nekretninama nalazi i prijeporna nekretnina. Navodi da je on sve vrijeme radio u SR Njemačkoj, te da je po povratku saznao da je njegov otac, koji je bio liječeni psihički bolesnik, nekretninu zamijenio za nekretninu tuženog-protutužitelja. Apelant navodi da

se postupak po protutužbenom zahtjevu nije mogao voditi do provođenja ostavinskog rješenja, a da je nakon toga trebalo utužiti oba zakonska nasljednika jer su oni jedinstveni suparničari, te kako u postupku nije sudjelovao apelantov brat cjelokupan postupak je proveden uz apsolutno bitne povrede odredbi Zakona o parničnom postupku. Apelant navodi da je sud odbio njegov zahtjev da vještak neuropshijatar provede medicinsko vještačenje, uz obrazloženje da nema medicinske dokumentacije koja se odnosi na bolest njegovog oca mada je on priložio u spis potvrdu Psihijatrijskog odjela Opće bolnice u Šibeniku iz koje je vidljiva dijagnoza bolesti. Apelant navodi da je tuženi-protutužitelj iskoristio slaboumnost njegovog oca koji je bio nasilan, koji nije shvaćao značaj svojih djela i nije mogao upravljati svojim postupcima, kojeg su se ukućani bojali, te s njim zaključio zamjenu nekretnina. Apelant smatra da je pobijanim presudama povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), kao i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Apelant predlaže da Ustavni sud usvoji apelaciju, ukine pobijane presude i predmet vrati Općinskom sudu na žuran ponovni postupak.

b) Odgovor na apelaciju

10. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud navodi da presudama redovitih sudova nije došlo do povrede apelantovih ustavnih prava, te kako su apelacijski navodi isti kao i prizivni navodi ostaje kod obrazloženja datog u pobijanoj presudi.

11. U odgovoru na apelaciju Općinski sud navodi da nije bilo kršenja apelantovih ustavnih prava.

12. U odgovoru na apelaciju tuženi-protutužitelj navodi da su presude redovitih sudova donesene sukladno zakonu, te da njima nisu narušena apelantova prava. Navodi da je neprihvatljivo apelantovo obrazloženje da on nije mogao podnijeti protutužbeni zahtjev jer nisu obuhvaćeni svi zemljišnoknjižni suvlasnici, a da za sebe ostavlja pravo tražiti da sud ustvrdi da je on isključivi vlasnik prijeporne nekretnine.

VI. Dopustivost

13. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

14. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku kojeg je koristio.

15. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj GŽ-425/04 od 4. listopada 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Pobijana je presuda donesena 4. listopada 2004. godine, a apelacija je podnesena 26. studenoga 2004. godine, pa Ustavni sud zaključuje da je apelacija podnesena u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

16. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

17. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, te pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog članka, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom».

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

18. Postupak se u konkretnom slučaju odnosi na utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama i predaju u posjed nekretnina, dakle na predmet građansko-pravne naravi, pa je članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv u ovom predmetu. Stoga, Ustavni sud mora ispitati je li taj postupak bio pravičan, onako kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije.

19. Ustavni sud podsjeća da je, sukladno dosadašnjoj praksi, nadležnost Ustavnog suda iz članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine ograničena samo na «pitanja sadržana u Ustavu». Ustavni sud nije mjerodavan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su nižestupanjski sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke nižih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovitog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kada je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očito proizvoljna, kada je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede temeljnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na efektivan pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03).

20. Pravičnost postupka se ocjenjuje na temelju postupka kao cjeline (vidi Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, serija A, broj 146, stavak 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

21. U konkretnom se predmetu apelant žali da je Općinski sud odbio izvesti dokaz medicinskim vještačenjem na okolnost bolesti njegovog oca. Međutim, Ustavni sud smatra da je Općinski sud dao razvidne razloge zbog čega je odbio apelantov zahtjev za medicinskim vještačenjem.

22. Također, apelant se žali da tuženi-protutužitelj nije mogao podnijeti protutužbeni zahtjev samo protiv njega već ga je trebao podnijeti i protiv njegovog brata kao jedinstvenog suparničara. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da jedinstveno suparničarstvo postoji kada se spor prema svim suparničarima može riješiti samo na jednak način. Spor se može

na jednak način riješiti samo ako su svi suparničari istaknuli isti zahtjev, odnosno ako je isti zahtjev istaknut prema svima njima, te ako će presuda koja će biti donesena prema svima njima jednako djelovati, pa stoga tako i glasiti. Jedinstveno suparničarstvo može biti određeno na temelju zakona ili zbog naravi pravnog odnosa. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da su apelant i njegov brat jedinstveni suparničari zbog naravi pravnog odnosa, obzirom da je Rješenjem Općinskog suda u Tomislavgradu broj O-75/94 od 27. ožujka 1995. godine, donesenog u ostavinskom postupku, određeno da se imovina, među kojom se nalazi i predmetna nekretnina, iza apelantovog umrlog oca uručuje njegovim nasljednicima, i to aplatent sa dijelom 2/3 i njegovom bratu sa dijelom 1/3. Ustavni sud, također, smatra da su apelant i njegov brat nužni suparničari. Nužno suparničarstvo postoji u slučaju u kojem više osoba mora sudjelovati na aktivnoj ili pasivnoj strani da bi vođenje parnice bilo dopušteno, odnosno da se donesena presuda ne bi mogla pobijati zbog neuključivanja svih tih osoba. Pojam nužnog suparničarstva se izvodi iz pojma nužne stranke. Nužna stranka se može utvrditi i prema načinu djelovanja presude koja će biti donesena prema određenoj osobi, te ako bi presuda neposredno djelovala prema njoj, neovisno o tomu je li ona sudjelovala u parnici, ta bi stranka morala biti obuhvaćena parnicom, osim ako zakonom ne bi bilo drukčije predviđeno. U konkretnom slučaju, odluka sudova se odnosi na utvrđivanje prava vlasništva temeljem ugovora o zamjeni i dosjelošću na strani tuženog-protutužitelja, te prema tomu takva odluka ima utjecaja i na apelantova prava ali i na prava njegovog brata. Iz navedenog proizlazi da bi, ukoliko tužbom ne bi bile na aktivnoj ili na pasivnoj strani obuhvaćene sve nužne stranke, takvu tužbu zbog nedostataka procesne legitimacije trebalo odbaciti. Stoga, Ustavni sud smatra da je apelantov brat morao biti obuhvaćen, kako tužbenim zahtjevom, tako i protutužbenim zahtjevom i sudjelovati u parnici. Prema tomu, Ustavni sud zaključuje da su sudovi proizvoljno primijenili pozitivno-pravne propise, te na taj način povrijedili apelantovo ustavno pravo na pravično suđenje.

23. Na temelju navedenog, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do povrede prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

b) Ostali navodi

24. Sukladno zaključcima u svezi članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da nije potrebno posebice razmatrati ostale apelantove navode.

VIII. Zaključak

25. Ustavni je sud mjerodavan izvršiti provjeru načina na koji su redoviti sudovi primijenili pozitivno-pravne propise, kada okolnosti ukazuju da je primjena zakona bila arbitrarna. Arbitrarna primjena procesnog zakona predstavlja kršenje prava na pravično suđenje, zagarantirano člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije.

26. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud većinom glasova odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

27. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 397/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija M. T. protiv Presude Vrhovnog
suda Federacije Bosne i Hercegovine broj
Rev-58/03 od 27. januara 2004. godine

Odluka od 15. juna 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 397/04**, rješavajući apelaciju **M. T.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 15. juna 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija M. T.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-58/03 od 27. januara 2004. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, u roku od 90 dana od dostavljanja ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama, u skladu sa članom 75. stav 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

**Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”,
“Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom
glasniku Republike Srpske”.**

Obrazloženje

I. Uvod

1. M. T. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Počulice, općina Vitez, kojeg zastupa A. G., advokatica iz Zenice, podnio je 22. aprila 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-58/03 od 27. januara 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda i Željezare «Zenica» iz Zenice (u daljnjem tekstu: tužena) zatraženo je, 19. novembra 2004. godine i 23. marta 2005. godine, da dostave odgovor na apelaciju.

3. Tužena je dostavila odgovor na apelaciju 30. marta 2005. godine, a Vrhovni sud nije dostavio odgovor u ostavljenom roku.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda odgovor tužene je 12. maja 2005. godine dostavljen apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Presudom Općinskog suda u Zenici broj P-2088/98 od 25. juna 2002. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-926/02 od 11. decembra 2002. godine, naloženo je tuženoj, kao poslodavcu, da apelantu na ime potraživanja iz radnog odnosa isplati iznos od 348,80 KM, kolika je vrijednost predmeta spora naznačena u tužbi, uz troškove parničnog postupka u iznosu od 247,50 KM u roku od osam dana od pravosnažnosti presude.

7. Vrhovni sud je, odlučujući o izjavljenoj reviziji tužene, donio Presudu broj Rev-58/03 od 27. januara 2004. godine, kojom je reviziju uvažio i nižestepene presude preinačio tako što je odbio apelantov tužbeni zahtjev. Među razlozima za ovakvu odluku Vrhovni sud navodi da se apelant, u zaključenom sporazumu o njegovom prestanku radnog odnosa kod tužene, odrekao svih potraživanja dospjelih do 31. decembra 1998. godine i istaknutih tužbenih zahtjeva.

IV. Relevantni propisi

8. **Zakon o parničnom postupku** («Službene novine Federacije BiH» broj 42/98)

«Član 364. stav 2.

Revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 15.000,00 KM.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant se žali da mu je osporenom presudom povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), te pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

10. Apelant, između ostalog, u apelaciji navodi da je Vrhovni sud trebalo da odbaci reviziju kao nedopuštenu, jer se radi o radnom sporu u kojem je vrijednost predmeta spora 348,80 KM, zbog čega revizija nije dopuštena. Pri tome, apelant je u prilogu apelacije dostavio rješenje Vrhovnog suda u jednom drugom predmetu u kojem je revizija odbačena, jer vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 15.000,00 KM, smatrajući da je i u njegovom predmetu Vrhovni sud morao odlučiti na identičan način.

b) Odgovor na apelaciju

11. Tužena u svome odgovoru na apelaciju, u suštini, navodi da je Vrhovni sud pravilno zaključio da se apelant, u Sporazumu o prestanku radnog odnosa, odrekao potraživanja od

tužene, što predstavlja otpust duga prema odredbama člana 347. Zakona o obligacionim odnosima. Zbog toga tužena smatra da su navodi iz apelacije neosnovani i da ih kao takve Ustavni sud treba odbiti.

VI. Dopustivost

12. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

14. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj Rev-58/03 od 27. januara 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporenu presudu apelant je primio 8. marta 2004. godine, a apelacija je podnesena 22. aprila 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

15. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

16. Apelant pobija navedenu presudu tvrdeći da su tom presudom povrijeđena njegova prava iz člana II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

17. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, u relevantnom dijelu, glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) *Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»*

18. Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

19. Ustavni sud u ovom predmetu mora, prije svega, razmotriti odnose li se apelantovi navodi na građanska prava u okviru značenja člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

20. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije garantira svakome pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom, odnosno da pred sud iznese bilo koji zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obaveze (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Golder protiv Velike Britanije*, presuda od 21. februara 1975, serija A, broj 18, stav 36). U konkretnom slučaju, apelant se žali da mu je osporenom presudom Vrhovnog suda uskraćeno pravo na naknadu plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Prema tome, spor se odnosi na pravo apelanta koje predstavlja građansko pravo na koje se primjenjuju standardi pravičnog suđenja u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

21. U konkretnom slučaju, apelant je podnio tužbu protiv poslodavca radi isplate naknade plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Nižestepeni sudovi su zaključili da je apelantu nezakonito obustavljena isplata naknade i naložili su poslodavcu da mu isplati traženi iznos naknade plaće za vrijeme provedeno na bolovanju. Međutim, Vrhovni sud je usvojio reviziju tužene, preinačio nižestepene presude i odbio apelantov tužbeni zahtjev, pozivajući se na odredbe člana 347. Zakona o obligacionim odnosima, smatrajući da je apelant potpisivanjem Sporazuma o raskidu radnog odnosa sa tuženim poslodavcem otpustio poslodavcu predmetni dug.

22. U konkretnom slučaju, vrijednost predmeta spora iznosi 348,80 KM. S obzirom na odredbu člana 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku, kojom je određeno da *«revizija nije dopuštena u imovinsko-pravnim i radnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge radnje, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 15.000 KM»*, Vrhovni sud je trebalo da reviziju odbaci kao nedopuštenu. Međutim, Vrhovni sud je, i pored navedene zakonske odredbe, donio presudu kojom je usvojio reviziju.

23. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud, u postupku o izjavljenoj reviziji protiv drugostepene presude, na arbitraran način primijenio odredbu člana 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku. Ta arbitrnost se očituje u tome što je Vrhovni sud prekoračio svoja ovlaštenja u pogledu dopustivosti revizije. Naime, pitanje dopustivosti revizije je propisano navedenom zakonskom odredbom, pri čemu nije dato ovlaštenje revizionom sudu da u zavisnosti od bilo koje okolnosti postupi na suprotan način. Osporena presuda Vrhovnog suda, kojom su preinačene nižestepene presude i odbijen tužbeni zahtjev, direktna je posljedica navedene arbitrnosti u primjeni citirane zakonske odredbe. Stoga je ovakva arbitrnost nesumnjivo uticala na apelantovo pravo na pravično suđenje.

24. S obzirom na navedeno, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

b) Ostali navodi

25. Ustavni sud smatra da, u svjetlu svojih zaključaka u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije, nije neophodno posebno razmatrati ostale apelantove navode.

VIII. Zaključak

26. Presudom kojom je usvojena revizija u radnom sporu u kojem se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi 15.000,00 KM, Vrhovni sud je arbitrarno primijenio član 364. stav 2. Zakona o parničnom postupku, te na taj način prekršio apelantovo pravo na pravično suđenje garantirano članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije.

27. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

28. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 726/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација Н. О. против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године и Рјешења Кантоналног суда у Очаку број Кв-1/04 од 7. априла 2004. године

Одлука од 28. јуна 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 726/04**, рјешавајући апелацију **Н. О.**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Маго Тадић, председник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хатица Хациосмановић, потпредседник

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 28. јуна 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Н. О.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укидају се:

- Рјешење Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године,

- Рјешење Кантоналног суда у Оцаку број Кв- 1/04 од 7. априла 2004. године.

Предмет се враћа Кантоналном суду у Оцаку, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Кантоналном суду у Оцаку се налаже да, у року од 60 дана од достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузео у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. Н. О. (у даљњем тексту: апелант) из Сијековца, општина Босански Брод, ког заступа М. П., адвокат из Сарајева, поднио је 20. августа 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године и Рјешења Кантоналног суда у Оцаку (у даљњем тексту: Кантонални суд) број Кв-1/04 од 7. априла 2004. године. Апелант је 13. јануара 2005. године допунио апелацију.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда и Кантоналног тужилаштва у Орашју (у даљњем тексту: Кантонално тужилаштво) затражено је, 19. јануара и 9. марта 2005. године, да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд је одговор на апелацију доставио 28. јануара 2005. године, Кантонални суд 31. јануара 2005. године, а Кантонално тужилаштво 16. марта 2005. године.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори на апелацију су 7. фебруара и 22. марта 2005. године достављени апеланту.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

6. Пресудом Окружног суда Пожега, Република Хрватска, број К-40/90 од 20. октобра 1992. године, која је постала правоснажна 7. јануара 1993. године, апелант, држављанин Републике БиХ, проглашен је кривим за почињено кривично дјело убиства из члана 35 став 2 тачка 4 Кривичног закона Републике Хрватске, за које му је изречена казна затвора у трајању од 15 година. Апелант је започео да издржава изречену казну затвора у Републици Хрватској и у току издржавања казне затражио да настави да је издржава у Босни и Херцеговини.

7. Кантонални суд је, на основу Споразума о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, који је склопљен 26. фебруара 1996. године између Владе Босне и Херцеговине, Владе Федерације Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске (у даљњем тексту: Споразум), одлучујући о Молби Министарства правосуђа Републике Хрватске број 514 од 16. јуна 1997. године да преузме извршавање казне затвора над апелантом, као и о Захтјеву Федералног министарства правде број 2467/97 од 24. јула 1997. године, донио Пресуду број Кв-4/97 од 6. августа 1997. године. Овом пресудом Кантонални суд је утврдио да радње, због којих је апелант проглашен кривим по пресуди Окружног суда Пожега, садрже све битне елементе кривичног дјела убиства из користољубља прописаног у члану 36 став 2 тачка 4 Кривичног закона Републике БиХ, па му је на основу тог прописа, а у вези са чланом 529 став 6 преузетог Закона о кривичном поступку, такође изречена казна затвора у трајању од 15 година, у коју се на основу члана 50 преузетог Кривичног закона СФРЈ урачунава вријеме проведено у притвору од 21. априла 1992. године и на издржавању изречене казне у Републици Хрватској од 7. јануара 1993. године па надаље. Кантонални суд је утврдио да је апелант до 24. јула 1997. године у Кривичном заводу Лепоглава у Републици Хрватској издржао пет година три мјесеца и пет дана казне затвора од изречених 15 година затвора. Након тога, апелант је наставио да издржава казну затвора у Босни и Херцеговини.

8. У току издржавања казне апелант је, за вријеме док је користио ванзаводске погодности, починио ново кривично дјело у Републици Хрватској тако да је Пресудом Општинског суда у Новој Градишки број К-242/01-49 од 27. новембра 2001. године правоснажно осуђен на казну затвора у трајању од двије године.

Наведену казну затвора у трајању од двије године издржао је у Кривично-поправном заводу Лепоглава у Републици Хрватској. Након тога, апелант је враћен у Босну и Херџеговину како би наставио раније започето издржавања казне затвора.

9. Рјешењем Кантоналног суда број Кв-1/04 од 7. априла 2004. године, које је потврђено Рјешењем Врховног суда број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године, одбијен је као неоснован апелантов захтјев да се понови кривични поступак, сходно одредби члана 392 став 1 тачка 1 Закона о кривичном поступку Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» број 43/98), изрицањем јединствене казне затвора по правоснажним пресудама Кантоналног суда број Кв-4/97 од 6. августа 1997. године и Општинског суда Нова Градишка, Република Хрватска, број К-242/01-49 од 27. новембра 2001. године.

10. Кантонални суд је утврдио да се код апеланта ради о кривичним дјелима почињеним у стицају, али да не могу да се примијене одредбе о одмјеравању јединствене казне за дјела у стицају, јер је чланом 46 став 2 тачка 2 ранијег Кривичног закона Федерације БиХ прописано да, уколико је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, јединствена казна мора да буде већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије да достигне збир утврђених казни нити да пређе 15 година затвора. Такође, Кантонални суд је закључио да су у односу на апеланта судови правоснажно изrekli двије казне затвора, једну у трајању од 15 година, а другу у трајању од двије године. Сходно правилима из члана 46 став 2 тачка 2 наведеног закона, суд не може за дјела у стицају да изрекне казну затвора која прелази 15 година затвора, што у конкретном случају значи, када би се примијенила правила о одмјеравању казне за дјела у стицају, суд би могао да изрекне само 15 година затвора, односно казну утврђену једном пресудом (пресудом суда у Оџаку), док би се казна од двије године, изречена пресудом Општинског суда у Новој Градишки, потпуно изгубила. Кантонални суд је закључио да у конкретном случају не могу да се примијене одредбе о одмјеравању казне за дјела у стицају, с обзиром на висине изречених казни.

11. Апелант је такође Кантоналном суду у Пожеги, Република Хрватска, поднио захтјев да му се изрекне јединствена казна затвора у погледу правоснажних пресуда Кантоналног суда у Пожеги број К-40/92-28 од 20. септембра 1992. године и Општинског суда у Новој Градишки број К-242/01-49 од 27. новембра 2001. године.

12. Кантонални суд у Пожеги, Република Хрватска, је Пресудом број К-40/92-70 (Кв-96/04) од 1. децембра 2004. године, одлучујући о апелантовом предлогу да му

се изрекне јединствена казна, на основу члана 402 Закона о кривичном поступку Републике Хрватске, преиначио одлуку о казни правоснажне пресуде, и то Пресуду Кантоналног суда у Пожеги број К-40/92-28 од 20. октобра 1992. године и Пресуду Општинског суда у Новој Градишки број К-242/02-49 од 27. новембра 2001. године. Раније изречене казне у наведеним пресудама узете су као утврђене и апелант је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 15 година, а у изречену казну затвора урачунато је вријеме које је провео на издржавању казне од 21. априла 1992. године па даље. Ова пресуда је постала правоснажна 20. децембра 2004. године.

IV. Релевантни прописи

13. У **Кривичном закону Федерације БиХ** («Службене новине Федерације БиХ», број 43/98) релевантне одредбе гласе:

«Члан 37 став 1

Затвор не може да буде краћи од петнаест дана ни дужи од петнаест година.

Члан 46 ст. 1 и 2 тач. 1 и 2

(1) Ако је учинилац једном радњом или с више радњи учинио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, суд ће најприје утврдити казне за свако од тих дјела, па ће за та дјела изрећи јединствену казну затвора или дуготрајног затвора,

(2) Јединствену казну суд ће изрећи по овим правилима:

1) ако је за неко од кривичних дјела учињених у стицају утврдио казну дуготрајног затвора, изрећи ће само ту казну.

2) Ако је за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, јединствена казна мора да буде већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије да достигне збир утврђених казни нити да пређе петнаест година затвора.

Члан 47 став 2

За кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, дуготрајног затвора или малољетничког затвора суд ће учиниоцу изрећи казну независно од раније изречене казне, ако примјеном одредби члана 46 овог закона не би могла да се оствари сврха кажњавања с обзиром на трајање неиздржаног дијела раније изречене казне.»

14. У **Закону о кривичном поступку Федерације БиХ** («Службене новине Федерације БиХ» бр. 43/98 и 23/99) релевантне одредбе гласе:

«Члан 392 став 1 тачка 1

(1) Правоснажна пресуда може да се преиначи и без понављања кривичног поступка:

1) ако је у двије или више пресуда против истог осуђеног правоснажно изречено више казни, а нису примијењене одредбе о одмјеравању јединствене казне за дјела у стицају.»

15. У **Закону о кривичном поступку Федерације БиХ** («Службене новине Федерације БиХ» број 35/03) релевантне одредбе гласе:

«Члан 452 ст. 1 и 3

(1) Поступци у кривичним предметима примљеним у рад код судова до дана ступања на снагу овог Закона, наставиће се по одредбама овог Закона, сем ако одредбама овог члана није другачије прописано.

(3) Поступци у предметима из става 1 овог члана у којима је оптужница ступила на правну снагу наставиће се по досадашњим прописима, сем ако одредбама ове главе није другачије одређен».

16. У **Споразуму између Владе Босне и Херцеговине, Владе Федерације Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о међусобном извршавању судских одлука у казним стварима** («Службени лист РБиХ» - посебно издање, број 1/96) релевантне одредбе гласе:

«Члан 14 ст. 1 и 2

(1) Ако се преузме извршење, судови државе извршења узимајући у обзир казну затвора или безбједносну мјеру у држави пресуђивања, одређују казну затвора или безбједносну мјеру коју треба да изврши сходно свом праву.

(2) Извршењем у другој држави уговорници осуђено лице не смије ни у ком случају да буде доведено у тежи положај него што би га имало у држави пресуђивања.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

17. Апелант сматра да му је оспораваним рјешењима повријеђено право на правично суђење заштићено чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), те предлаже да се апелација усвоји а оспоравана рјешења укину и предмет врати на поновно одлучивање. Повреду права на правично суђење апелант види у томе што су правна схватања судова неправилна и незаконита. Апелант истиче «да се којим случајем истовремено судило и након спроведеног главног претреса за оба кривична дјела утврдиле исте казне, примјеном члана 46 став 2 тачка 2 Кривичног закона Федерације БиХ, сигурно је да би изрекао јединствену казну затвора у трајању од 15 година, што значи да би та казна апсорбовала казну затвора од двије године. Конкретну правну ситуацију у цијелости је ријешила одредба члана 46 став 2 тачка 1 Кривичног закона Федерације БиХ».

б) Одговори на апелацију

18. Врховни суд сматра да апелант неосновано указује да је требало да примјени на овај случај одредбу члана 46 став 2 тачка 1 ранијег Кривичног закона Федерације БиХ, јер ова законска одредба предвиђа изрицање јединствене казне дуготрајног затвора, а како се у конкретном случају ради о казни затвора, наведена одредба која прописује изрицање јединствене казне када је у питању дуготрајни затвор није ни могла да се примијени. Даље, Врховни суд истиче да је ранијим Законом о кривичном поступку Федерације БиХ, који је примијењен на овај случај, чланом 37 став 1 предвиђено да казна затвора не може да буде краћа од 15 дана ни дужа од 15 година, због чега је било једино могуће да се примијени одредба члана 46 став 2 тачка 2 ранијег закона. Закон о кривичном поступку Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» број 35/03 од 28. јула 2003. године) не предвиђа овај институт. Врховни суд предлаже да Уставни суд одбије апелацију.

19. Кантонални суд оспорава наводе апелације и сматра да је кривични поступак спроведен на начин који није прекршио одредбе Европске конвенције, будући да је суд у свему поступио у складу са важећим процесним и материјалним прописима. Кантонални суд сматра да је неоснован навод апелације да би јединствена казна затвора од 15 година апсорбовала казну затвора од двије године, јер члан 46 став

2 тачка 1 ранијег Кривичног закона Федерације БиХ прописује да само казна дуготрајног затвора апсорбује друге изречене казне, што у конкретном предмету није случај.

20. Кантонално тужилаштво наводи да је апелација неоснована, јер на апеланта не могу да се применине одредбе о стицају кривичних дјела из члана 46 став 2 тачка 2 Кривичног закона Федерације БиХ. Кантонално тужилаштво предлаже да се апелација одбије.

VI. Допустивост

21. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

22. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

23. Правило исцрпљивања правних лијекова захтијева да апелант дође до коначне одлуке. Коначна одлука представља одговор на задњи правни лијек, који је ефикасан и адекватан да испита нижестепену одлуку како у чињеничном тако и у правном погледу.

24. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Рјешење Врховног суда број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године, против ког нема других ефективних правних лијекова могућих по закону. Апелант је рјешење Врховног суда примио 12. јула 2004. године, а апелацију је поднио 20. августа 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

25. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

26. Апелант се жали да је током поступка пред Врховним судом и Кантоналним судом повријеђено његово право на правично суђење.

27. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

28. Члан 6 Европске конвенције је примјенљив у случајевима који се односе на утврђивање кривичне оптужбе против апеланта. Правичност поступка се оцјењује на основу поступка као цјелине (види Европски суд за људска права, *Barbera, Messeque и Jabardo против Шпаније*, пресуда од 6. децембра 1988. године, серија А, број 146, став 68 и Одлуку Уставног суда број У 63/01 од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 38/03).

29. Апелант се жали против рјешења Врховног суда и Кантоналног суда донесених у поступку који је вођен по апелантовом захтјеву да се понови кривични поступак, с циљем да се изрекне јединствена казна затвора по правоснажним пресудама Кантоналног суда и Општинског суда Нова Градишка, Република Хрватска. Чињеница да се апелантови жалбени наводи не односе директно на основаност кривичне оптужбе, већ на изречену казну, не мијења околност да и овај поступак представља дио «утврђивања» и стога мора да задовољи минималне стандарде које тражи члан 6 став 1 Европске конвенције. Сходно томе, Уставни суд мора да преиспита да ли је спор пред судовима био правичан, онако како то захтијева члан 6 став 1 Европске конвенције (види Одлуку Уставног суда број У 85/03 од 29. септембра 2004. године).

30. Из навода апелације произилази основни приговор да су тумачење и примјена материјалног права, у вези са за обједињавањем казни изречених по правоснажним пресудама, били произвољни.

31. Уставни суд напомиње да није, генерално, надлежан да врши провјеру утврђених чињеница и начина на који су редовни судови протумачили позитивно-правне прописе, сем уколико одлуке тих судова крше уставна права. То ће бити случај када одлука редовног суда не укључује или погрешно примјењује уставно право, кад је примјена позитивно-правних прописа била очигледно произвољна, кад је релевантни закон сам по себи неуставан или када је дошло до повреде основних процесних права, као што су право на правичан поступак, право на приступ суду, право на ефективан правни лијек и у другим случајевима (види Одлуку Уставног суда број У 29/02 од 27. јуна 2003. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 31/03).

32. Сходно својој пракси, Уставни суд улази у начин на који су редовни судови тумачили и примијенили позитивно право једино у случају када је примјена права била «*произвољна или дискриминаторска*» (види Одлуку Уставног суда број У 39/01 од 5. априла 2002. године «Службени гласник Босне и Херцеговине» број 25/02). С обзиром да из апелације произилази да су примјена и тумачење закона били произвољни, Уставни суд мора да испита такве наводе.

33. У конкретном случају апелант је проглашен кривим и надлежни суд у Републици Хрватској му је изрекао казну затвора. Босна и Херцеговина је, на основу Споразума, преузела извршење казне јер је апелант њен држављанин. Сходно овом Споразуму претпоставка за извршење казне затвора у држави која није држава пресуђивања је да надлежни суд те државе одреди казну која ће бити извршена на основу домаћег закона, уз услов да «лице не смије ни у ком случају да буде доведено у тежи положај него што би га имало у држави пресуђивања». Надлежни суд у Босни и Херцеговини је утврдио казну затвора и апелант је издржавао казну у Босни и Херцеговини. Међутим, за вријеме издржавања казне је починио ново кривично дјело због ког га је суд у Републици Хрватској, гдје је и издржавао ту казну, осудио на казну затвора и вратио га у Босну и Херцеговину ради издржавања преосталог дијела раније изречене казне. Након тога апелант се обратио и суду у Босни и Херцеговини и суду у Републици Хрватској да му се изрекне јединствена казна. Апелантов захтјев као неоснован одбили су Врховни суд 1. јуна 2004. године, а Кантонални суд 7. априла 2004. године.

34. Накнадно, надлежни Кантонални суд у Пожеги, Република Хрватска, Пресудом број К-40/92-70 (Кв-96/04) од 1. децембра 2004. године, одлучујући о апелантовом предлогу да му се изрекне јединствена казна, на основу члана 402 Закона о кривичном поступку Републике Хрватске, преиначио је одлуке правоснажних пресуда Кантоналног суда у Пожеги, број К-40/92-28 од 20. октобра 1992. године и Општинског суда у Новој Градишки, број К-242/02-49 од 27. новембра 2001. године у погледу казне. Раније изречене казне у наведеним пресудама узете су као утврђене и апелант је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 15 година, а у изречену казну затвора урачунато је вријеме које је провео на издржавању казне од 21. априла 1992. године, па надаље. Ова пресуда је постала правоснажна 20. децембра 2004. године.

35. Уставни суд уочава да је чл. 37 став 1 и 46 став 2 тачка 2 Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине прописано да затвор не може да буде дужи од 15 година и, ако су за кривична дјела у стицају утврђене казне затвора, јединствена казна мора да буде већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије да достигне збир утврђених казни, нити да пређе 15 година затвора. Дакле, примјеном законског правила не смије да се пређе општи максимум од 15 година. Сем тога, у конкретном случају у вези са обједињавањем казни апеланту донесене су двије различите одлуке. Оспораваним рјешењима Врховног суда и Кантоналног суда донесена је одлука која је за апеланта неповољнија у односу на пресуду Кантоналног суда у Пожеги у Републици Хрватској.

36. Уставни суд сматра да у ситуацији у којој је Босна и Херцеговина као држава уговорница, односно држава извршења преузела извршење казне, апелант као осуђено лице не смије ни у ком случају, па ни у конкретном случају, да буде доведен у тежи положај него што би га имао у Републици Хрватској као држави пресуђивања.

37. Сходно наведеном, будући да казна затвора не може да пређе законски максимум од 15 година, а апелант истовремено не смије да буде доведен у тежи положај него што би га имао у Републици Хрватској, Уставни суд закључује да је Кантонални суд обавезан да узме у обзир у поновном поступку пресуду Кантоналног суда у Пожеги Република Хрватска.

38. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да је оспореним рјешењима прекршено апелантово право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

39. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

40. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 701/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija R. K. protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine, te zbog neizvršenja Rješenja o izvršenju Općinskog suda u Bihaću broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine

Odluka od 28. lipnja 2005 godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 701/04**, rješavajući apelaciju **R. K.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. stavak 2. točka 9, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. i članka 64. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 28. lipnja 2005 godine, donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelomično se usvaja apelacija R. K.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na nedonošenje odluke u izvršnom postupku u predmetu broj I-241/99 u razumnom roku.

Nalaže se Općinskom sudu u Bihaću da po žurnom postupku provede izvršni postupak u predmetu broj I-241/99.

Nalaže se Općinskom sudu u Bihaću da, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke, izvijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odbija se kao neutemeljena apelacija R. K., podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine i

Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. R. K. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sanskog Mosta, kojeg zastupa N. H., odvjetnik iz Sanskog Mosta, podnio je 6. kolovoza 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine, te zbog neizvršenja Rješenja o izvršenju Općinskog suda u Bihaću broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine. Ustavni je sud 23. studenoga 2004. godine, u smislu članka 19. stavak 1. Poslovnika Ustavnog suda, zatražio od apelanta da precizira apelaciju u smislu članka 18. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda. Apelant je apelaciju precizirao 13. prosinca 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda od Kantonalnog suda, Općinskog suda u Sanskom Mostu i od sudionika u postupku, Federalnog ministarstva obrane (u daljnjem tekstu: tuženi-dužnik), zatraženo je 9. rujna 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju. Od Općinskog suda u Bihaću je zatraženo 8. veljače 2005. godine da dostavi odgovor na apelaciju i spis tog suda broj I-241/99 na uvid.

3. Kantonalni sud i tuženi-dužnik su dostavili odgovore na apelaciju 30. prosinca 2004. godine, Općinski sud u Sanskom Mostu 17. siječnja 2005. godine, a Općinski sud u Bihaću 17. veljače 2005. godine.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su 9. veljače 2005. godine dostavljeni apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Djelomičnom presudom Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-134/98 od 10. studenoga 1998. godine usvojen je dio tužiteljevog tužbenog zahtjeva, pa je obvezan tuženi-dužnik da isplati apelantu, na ime plaća za tri mjeseca 1997. godine, iznos od 1,052 KM, te da uplati odgovarajući iznos na ime pripadajućih doprinosa. U odnosu na drugi dio tužbenog zahtjeva, koji se odnosio na utvrđivanje da je apelantu nezakonito pretao radni odnos kod tuženog-dužnika, te da je tuženi-dužnik obvezan vratiti apelanta na poslove koje je radio prije prestanka radnog odnosa, postupak je umirovljen na prijedlog tuženog-dužnika, jer je «postojala mogućnost izvansudbene nagodbe». Kako nije došlo do rješenja spora mirnim putem, apelant je podnio prijedlog za nastavak postupka, pa je Općinski sud u Sanskom Mostu odbacio preostali dio apelantovog tužbenog zahtjeva, smatrajući da je njegova tužba radi poništenja odluke o prestanku radnog odnosa nepravodobna. Ovu je presudu Kantonalni sud ukinuo i predmet vratio na ponovno suđenje, a u ponovnom je postupku predmet zaveden pod brojem P-251/01.

7. U ovom, ponovnom postupku, Općinski je sud u Sanskom Mostu donio pobijanu Odluku P-251/01 od 4. travnja 2002. godine, koja je potvrđena pobijanom Presudom Kantonalnog suda broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004, a kojom je odbijen tužiteljev tužbeni zahtjev u dijelu koji se tiče poništenja rješenja o otkazu i vraćanja apelanta na posao kod tuženog-dužnika. U obrazloženju presude prvostupanjski je sud zaključio da apelant nikada nije zasnovao radni odnos kod tuženog već da je, u razdoblju od 13. prosinca 1995. godine do 14. studenoga 1997. godine, bio angažiran kao kurir temeljem vojne obveze. Na temelju toga apelant je, sukladno odluci o pravima iz MIO i pravima iz zdravstvene zaštite pripadnika Armije Federacije Bosne i Hercegovine, ostvario pravo na zdravstvenu zaštitu i naknadu za rad. Kantonalni je sud, rješavajući apelantov priziv protiv prvostupanjske presude, ustvrdio da je prvostupanjski sud pravilno ustvrdio da apelant nikada nije zasnovao radni odnos sukladno Zakonu o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Federaciji BiH. Dalje, Kantonalni je sud ustvrdio da je prvostupanjski sud pogriješio kada se u odluci nije pozvao na odredbe čl. 8, 15. i 17. navedenog zakona, ali da ta činjenica sama po sebi ne znači da je prvostupanjska odluka nezakonita ili da je materijalno pravo pogrešno primijenjeno. Budući Kantonalni sud nije našao ni bitne povrede odredaba parničnog postupka, apelantov je priziv odbio.

8. S druge strane, tuženi-dužnik nije izvršio isplatu iznosa na koji je obvezan djelomičnom Presudom broj P-134/98 od 10. studenoga 1998. godine, a koja je postala pravomoćna 9. veljače 1999. godine, pa je apelant podnio prijedlog za izvršenjem Općinskom sudu u Sanskom Mostu. Ovaj se sud proglasio mjesno nemjerodavnim i predmet je dostavio Općinskom sudu u Bihaću, koji je donio Rješenje o izvršenju broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine. Na ovo je rješenje tuženi-dužnik izjavio prigovor, ali Općinski sud u Bihaću nije mogao ustvrditi je li prigovor podnesen pravodobno, budući «u spisu ne postoji dostavnica iz koje bi se moglo ustvrditi kada je dostavljeno rješenje zakonskom zastupniku dužnika».

9. Apelant je dopisima od 10. prosinca 1999. godine, 25. svibnja 2000. godine, 5. srpnja 2000. godine, 15. srpnja 2000. godine, 16. veljače 2001. godine i 4. kolovoza 2003. godine, tražio od suda i predsjednika suda dovršavanje konkretnog izvršnog postupka. Osim toga, apelant se u tom cilju obratio sa zahtjevom za zaštitu i Uredu ombudsmana za Bosnu i Hercegovinu u Bihaću, te je pristupio i na dvije rasprave koje je Općinski sud u Bihaću zakazao i to 1. kolovoza 2003. godine i 25. kolovoza 2003. godine, na kojima se raspravljalo isključivo o činjenici je li tuženom-dužniku izvršena dostava rješenja o izvršenju.

10. Općinski je sud 11. studenoga 2003. godine odbio prigovor tuženog-dužnika, ali je Kantonalni sud svojim Rješenjem broj Gž-21/04 od 29. ožujka 2004. godine uvažio priziv tuženog-dužnika i ukinuo pobijano rješenje o odbijanju prigovora, pa je predmet vratio na ponovni postupak. U obrazloženju ove odluke, Kantonalni sud navodi da u «spisima predmeta nema izvršne isprave u prijepisu koji bi bio čitljiv», pa smatra da treba naložiti «tražitelju izvršenja da dostavi takav primjerak presude». Osim toga, Kantonalni je sud naložio prvostupanjskom sudu da u ponovnom postupku «otkloni navedene nedostatke», te da «cijeni razloge iz prigovora koji ukazuju na nemogućnost provođenja izvršenja, a posebice, obzirom na narav potraživanja, imajući u vidu i Zakon o privremenom odgađanju izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna Federacije Bosne i Hercegovine». Do dana podnošenja apelacije Općinski sud u Bihaću nije donio novu odluku o prigovoru tuženog-dužnika na rješenje o izvršenju, niti je izvršni postupak u predmetu broj I-241/99 završen pravomoćnom sudskom odlukom.

IV. Relevantni propisi

11. U **Zakonu o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine** («Službene novine Federacije BiH» broj 13/98) relevantne odredbe glase:

«Članak 8.

U radni odnos u tijela uprave i službe za upravu može biti primljena osoba koja ispunjava opće i posebne uvjete utvrđene ovim zakonom, kao i uvjete utvrđene pravilnikom o unutarnjem uređenju tijela uprave i službene za upravu...

Članak 11.

Službenici sa visokom i višom školskom spremom primaju se u radni odnos na temelju natječaja, a službenici sa srednjom i osnovnom školskom spremom i namještenici na temelju oglasa...

Članak 13.

... Za kandidate koji se prime u radni odnos donosi se rješenje...

Članak 15.

Rješenje o prijmu u radni odnos sadrži osobne podatke kandidata, nadnevak kad primljeni kandidat treba početi raditi, naziv organizacijske jedinice i radnog mjesta na koje se raspoređuje, osnovno službeno zvanje i vrijeme trajanja radnog odnosa (neodređeno ili određeno vrijeme)...

Članak 17.

Službenik stiče svojstvo službenika danom stupanja na posao koji je utvrđen u rješenju iz članka 15. ovog zakona.»

12. U **Zakonu o izvršnom postupku** («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» broj 32/03) relevantne odredbe glase:

«Članak 5.

(1) U postupku izvršenja sud je dužan postupati žurno...

Članak 12.

(1) Redoviti pravni lijekovi u izvršnom postupku su prigovor i priziv, osim ako ovim zakonom nisu isključeni...

(5) Prigovor i priziv ne zaustavljaju tok izvršnog postupka, ali se namirenje tužitelja izvršenja odlaže do donošenja odluke prvostupanijskog suda po prigovoru...

Članak 14.

(1) Protiv pravomoćnog rješenja donesenog u postupku izvršenja nije dozvoljeno ulaganje izvanrednih pravnih lijekova...

Članak 23.

(1) Izvršne isprave su:

1) izvršna odluka sudova...

Članak 27.

(1) Izvršna isprava podobna je za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražitelj izvršenja i izvršenik, te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze...

Članak 40.

(1) Rješenje o izvršenju dostavlja se tužitelju izvršenja i izvršeniku...

Članak 46.

(1) Rješenje o izvršenju može se pobijati prigovorom...

Članak 226.

Postupak izvršenja započet do dana primjene ovog zakona okončat će se prema odredbama ovog zakona...

Članak 230.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u «Službenim novinama Federacije BiH», a početak će se primjenjivati po isteku 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra da mu je u parničnom postupku povrijeđeno pravo na pravičan postupak zato što su i prvostupanjski i drugostupanjski sud pogrešno ustvrdili da on nije bio u radnom odnosu kod tuženog-dužnika zbog čega je odbijen njegov zahtjev da bude vraćen na posao, te da su sudovi pogrešno primijenili materijalno-pravne propise. U svezi izvršnog postupka

apelant smatra da je Kantonalni sud, rješavajući prigovor tuženog-dužnika na rješenje o izvršenju, a sukladno odredbama novog Zakona o izvršnom postupku koji se mora u konkretnom slučaju primijeniti, bio dužan otkloniti sve nedostatke, a osobito onaj koji se tiče «pribavljanja čitljive presude». Apelant smatra da postupak izvršenja nepotrebno dugo traje, čime je prekršeno njegovo pravo na pravično suđenje u razumnom roku.

b) Odgovor na apelaciju

14. Kantonalni sud u odgovoru navodi da je apelacija neutemeljena, te navodi da pobijanom Odlukom broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine Kantonalni sud nije povrijedio ni odredbe Ustava Bosne i Hercegovine ni odredbe Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Također, Kantonalni sud navodi da je prvostupanjsku odluku ispitao u granicama prizivnih navoda i po službenoj dužnosti, te da nije našao niti jedan razlog zbog kojeg je prvostupanjska odluka mogla biti ukinuta. Na temelju izloženog predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

15. Općinski sud u Sanskom Mostu pobija navode iz apelacije i navodi da iz stanja u spisu ne proizlazi da su u parničnom postupku na bilo koji način povrijeđena prava na koja se apelant poziva. Stoga predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

16. Općinski sud u Bihaću, izjašnjavajući se o dijelu apelacije koji se tiče izvršnog postupka, navodi da ne može dostaviti spis I-241/99, budući je spis dostavljen Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) na odlučivanje o reviziji, koju je apelant podnio protiv Odluke Kantonalnog suda broj Gž-21/04 od 29. ožujka 2004. godine.

17. Tuženi-dužnik je u odgovoru pobijao navode iz apelacije, te navodi da je apelant u izvršnom postupku izjavio reviziju Vrhovnom sudu, zbog čega tuženi-dužnik smatra da je apelacija preuranjena, pa predlaže da je Ustavni sud odbaci kao nedopustivu.

VI. Dopustivost

18. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

19. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni

svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

20. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je, prvo, Presuda Kantonalnog suda broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, iz prezentata na pobijanoj presudi se vidi da je Općinski sud u Sanskom Mostu pobijanu odluku primio 14. srpnja 2004. godine radi uručenja apelantu, a apelacija je podnesena 6. kolovoza 2004. godine, dakle u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda.

21. Osim toga, apelant se žali i na nemogućnost okončanja izvršnog postupka koji se vodi kod Općinskog suda u Bihaću pod brojem I-241/99 u dugom vremenskom razdoblju i poziva se na svoje pravo iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, koje sadrži pravo na «suđenje u razumnom roku».

22. U svezi ovih navoda Ustavni sud ukazuje da se, u kontekstu prizivne nadležnosti Ustavnog suda iz članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, izraz «presuda» mora široko tumačiti. Taj izraz ne treba samo uključivati sve vrste odluka i rješenja, već i nedostatak donošenja odluke kada se za takav nedostatak utvrdi da je neustavan (vidi Ustavni sud Odluka broj U 23/00 od 2. veljače 2001. godine, objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 10/01). Ustavni sud ističe da, sukladno članku II/1. Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina i oba entiteta trebaju osigurati najvišu razinu ljudskih prava i temeljnih sloboda i da se, sukladno članku II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, prava i slobode određene Europskom konvencijom i njezinim protokolima izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini i imaju prioritet nad svim drugim zakonima.

23. Ustavni sud, polazeći od prakse Europskog suda za ljudska prava na području iscrpljivanja pravnih lijekova, ističe da se prilikom primjene pravila iz članka 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda to pravilo mora primjenjivati uz određen stupanj fleksibilnosti i bez pretjeranog formalizma (vidi Europski sud za ljudska prava, *Cardot protiv Francuske*, presuda od 19. ožujka 1991. godine, serija A broj 200, stavak 34). Ustavni sud naglašava da pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova koji su mogući po zakonu nije apsolutno, niti se može primjenjivati automatski, te prilikom ispitivanja je li bilo poštovano bitno je uzeti u obzir određene okolnosti svakog pojedinog predmeta (vidi Europski suda za ljudska prava, *Van Oosterwijck protiv Belgije*, presuda od 6. prosinca 1980, serija A, broj 40, stav 35). To, između ostalog, znači da se mora realno uzeti u obzir ne samo postojanje formalnih

pravnih sredstava u pravnom sustavu, već i sveukupni pravni i politički kontekst kao i apelantove osobne prilike.

24. Imajući u vidu navedene okolnosti, Ustavni sud primjećuje da u Bosni i Hercegovini, u konkretnom slučaju u Federaciji Bosne i Hercegovine, ne postoji efektivno pravno sredstvo koje bi omogućilo apelantu da se žali zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji je još u tijeku (vidi: *mutatis mutandis*, *Tome Mata v. Portugal* broj 32082/98, ECHR 1999-IX). Apelant se poziva na svoje pravo iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, jer nije u mogućnosti doći do pravomoćne odluke u izvršnom postupku i na taj način izdejstvovati izvršenje pravomoćne sudske presude.

25. Ustavni sud ističe da se na pojedinca ne može staviti pretjeran teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi se došlo do ostvarenja njegovih prava. Također, Ustavni sud zapaža da je jedan od temeljnih postulata Europske konvencije da pravna sredstva koja pojedincu stoje na raspolaganju trebaju biti lako dostupna i razumljiva, te da se propust u organizaciji pravnog i sudskog sustava države, koji ugrožava zaštitu individualnih prava, ne može pripisati pojedincu. Pored toga, dužnost države je da organizira svoj pravni sustav tako da omogućí sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Zanghi protiv Italije*, presuda od 19. veljače 1991. godine, serija A broj 194 stavak 21).

26. Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju radi o nemogućnosti dobivanja pravomoćnog rješenja o izvršenju u razumnom roku, te da apelant nema na raspolaganju efektivan pravni lijek kojim bi ishodio okončanje izvršnog postupka.

27. Na temelju svega navedenog, a imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b), članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

28. Apelant navodi da mu je pobijanim presudama Kantonalnog suda broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine i Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine prekršeno pravo na pravičan postupak iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije. Osim toga, apelant smatra da je pravo na pravičan postupak prekršeno i u izvršnom postupku, zbog nemogućnosti dobivanja odluke suda u tom postupku u dugom vremenskom razdoblju, točnije od 1999. godine do danas.

Pravo na pravično suđenje u odnosu na presude Kantonalnog suda broj Rsž-518/02 od 8. lipnja 2004. godine i Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine

29. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

«Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

30. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije relevantnom dijelu glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

31. Ustavni sud zapaža da se postupak u konkretnom slučaju odnosi na radni spor, dakle na predmet građansko-pravne naravi, pa je članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv. Prema tomu, Ustavni sud mora preispitati je li spor pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije.

32. Iako apelant navodi da je prekršeno njegovo pravo na pravičan postupak, on u tom pravcu ne nudi nikakve činjenice ili dokaze. Iz apelacije proizlazi da apelant smatra da su sudovi pobijanim presudama pogrešno ustvrdili činjenično stanje i pogrešno primijenili materijalno-pravne propise.

33. Ustavni sud napominje da nije mjerodavan vršiti provjeru utvrđenih činjenica i načina na koji su nižestupanjski sudovi protumačili pozitivno-pravne propise, osim ukoliko odluke nižih sudova krše ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovitog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kada je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očito proizvoljna, kada je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede temeljnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na efektivan pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03).

34. Pravičnost postupka se ocjenjuje na temelju postupka kao cjeline (vidi Presudu Europskog suda za ljudska prava *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske* od 6. prosinca 1988. godine, serija A, broj 146, stavak 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. lipnja 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

35. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da je prvostupanjski sud neprijeporno ustvrdio da apelant nikada nije od tuženog dobio rješenje o zasnivanju radnog odnosa, te da se u konkretnom slučaju nije radilo o zasnivanju radnog odnosa na način na koji to propisuje Zakon o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ustavni sud također zapaža da su navodi iz apelacije već bili istaknuti u prizivu protiv prvostupanjske odluke, te da ih je Kantonalni sud razmotrio i na njih odgovorio. Ustavni sud smatra da je apelant imao mogućnost iznijeti i braniti svoje argumente pred mjerodavnim sudovima tijekom cijelog postupka i to na dvije sudske instance pune jurisdikcije. Sudovi su u potpunosti proveli postupak s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja, a apelant nije pobijao nijednu procesnu radnju u postupku donošenja pobijanih odluka.

36. Ustavni sud zaključuje da se u konkretnom slučaju način na koji su i prvostupanjski i drugostupanjski sud tumačili pozitivno-pravne propise ne može smatrati proizvoljnim i ne predstavlja kršenje apelantovih ustavnih prava. U obje su pobijane odluke navedeni svi potrebni razlozi i data detaljna obrazloženja. Također, ne postoje drugi elementi koji bi ukazivali da je postupak bio nepravičan. Uzimajući u obzir dojam koji ostavlja postupak kao cjelina, Ustavni sud zaključuje da pobijanim presudama Kantonalnog suda broj Rsž-519/02 od 8. lipnja 2004. godine i Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01 od 4. travnja 2002. godine nije došlo do povrede članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Pravo na pravičan postupak u svezi izvršnog postupka

37. Apelant se također žali da nije u mogućnosti izdejsstvovati izvršenje pravomoćne djelomične Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-134/98 od 10. studenoga 1998. godine, koje je dozvoljeno Rješenjem o izvršenju Općinskog suda u Bihaću broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine. Međutim, ovo rješenje nikada nije postalo pravomoćno a izvršni postupak traje predugo, što je, prema apelantovim navodima, oprečno zahtjevu iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije za suđenjem «u razumnom roku».

38. Glede ovih apelantovih navoda, Ustavni sud podsjeća na već dobro utvrđenu praksu Europskog suda za ljudska prava prema kojoj članak 6. stavak 1. Europske konvencije također štiti i izvršenje sudskih odluka. Naime, pravo na pravično suđenje bi bilo iluzorno ukoliko bi domaći pravni sustav država ugovornica dozvoljavao da konačne, izvršne sudske odluke, ostanu neizvršene na štetu jedne od strana. Bilo bi neprihvatljivo da članak 6. Europske konvencije detaljno propisuje proceduralne garancije date strankama – postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan – bez zaštite provođenja sudske odluke. Tumačiti članak 6. Europske konvencije kao da se tiče isključivo vođenja postupka vodilo bi, sigurno, u situacije inkompatibilne sa principima vladavine prava koje su države ugovornice preuzele kada su ratificirale Konvenciju. Stoga, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora biti promatrano kao integralni dio «suđenja» u smislu članka 6. Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 7. svibnja 1974. godine, serija A-18, str. 16-18, stavci 34-36). Na temelju izloženog, Ustavni sud smatra da su principi članka 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjivi i na izvršni postupak.

39. Obzirom na navedeno, Ustavni će sud ispitati je li u konkretnom izvršnom postupku došlo do kršenja prava na «suđenje u razumnom roku» kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije. Polazeći od kriterija utvrđenih praksom Europskog suda za ljudska prava, Ustavni sud ističe da se razumnost trajanja postupka ocjenjuje u svjetlu svih okolnosti predmeta, uzimajući osobito u obzir složenost predmeta, ponašanje strana u postupku, s jedne strane, i suda i javnih vlasti s druge strane (vidi Europski sud za ljudska prava, *Vernillo*, presuda od 20. veljače 1981. godine, serija A broj 198, stavak 30; *Zimmermann i Steiner*, presuda od 13. srpnja 1983. godine, stavak 24).

a) Složenost predmeta

40. Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o izvršnom postupku u kojem nije bilo nikakvih posebnih pitanja koja bi trebalo ustvrditi tijekom izvršnog postupka, te da ovaj postupak nije bio složen ni na koji način.

b) Ponašanje suda

41. Glede ponašanja izvršnog suda, Ustavni sud zapaža da je Rješenje o izvršenju broj I-241/99 doneseno 30. svibnja 1999. godine. Na ovo rješenje tuženi-dužnik je izjavio prigovor tek 6. lipnja 2000. godine, navodeći kako mu je tek tada dostavljeno rješenje o dozvoli izvršenja. Ovaj prigovor tuženog-dužnika Općinski sud nije riješio sve do 11. studenoga 2003. godine, kada je konačno donio rješenje kojim prigovor tuženog-dužnika

odbija. Iz dokumenata dostavljenih uz apelaciju proizlazi da je do ovog odlaganja u rješavanju prigovora na rješenje o izvršenju došlo zato što «u spisu ne postoji dostavnica iz koje bi se moglo utvrditi kada je dostavljeno rješenje o izvršenju zakonskom zastupniku dužnika». Također, proizlazi da je sud, s ciljem utvrđivanja da je izvršena dostava tuženom-dužniku, održao i dva ročišta i to 1. kolovoza 2003. godine i 25. kolovoza 2003. godine.

42. Ustavni sud smatra da činjenica da Općinski sud nije u spisu imao dostavnicu o uručanju tuženom-dužniku rješenja o izvršenju nije bila takve naravi da bi opravdala odgodu u donošenju odluke po prigovoru tuženog-dužnika, pa dakle i u vođenju izvršnog postupka, u razdoblju duljem od četiri godine. Ustavni sud također ukazuje da je sud mogao, kada nije uspio ustvrditi pravodobnost dostave, dostavu izvršiti ponovno, umjesto što je četiri godine kasnije vodio ročišta za utvrđivanje je li dostava izvršena. Ovo tim prije što je obveza suda osigurati pravodobnu dostavu sudskih odluka stranama u postupku na način propisan zakonom. U tom pogledu Ustavni sud također ukazuje kako članak 6. stavak 1. Europske konvencije nameće državama ugovornicama dužnost da organiziraju svoje sudske sustave tako da njihovi sudovi mogu ispuniti svaki od zahtjeva, uključujući i obvezu da u predmetima postupaju u razumnom roku (vidi Europski sud za ljudska prava, *Pibernik protiv Hrvatske*, presuda od 12. veljače 2004. godine, aplikacija broj 75139/01, stav 57). Ustavni sud također zapaža da je prema članku 5. Zakona o izvršnom postupku ovaj postupak žurne naravi, te smatra da se razlozi zbog kojih prigovor na rješenje o izvršenju nije riješen više od četiri godine u cijelosti mogu staviti na teret sudu.

43. Dalje, nakon što je 11. studenoga 2003. godine konačno donesena odluka o prigovoru na rješenje o izvršenju, tuženi-dužnik je izjavio priziv 27. studenoga 2003. godine, o kojem je Kantonalni sud u Bihaću odlučio Rješenjem broj Gž-21/04 od 29. ožujka 2004. godine, pa je rješenje o odbijanju prigovora tuženog-dužnika od 11. studenoga 2003. godine ukinuto i predmet je vraćen na ponovni postupak. U obrazloženju svoje odluke Kantonalni sud navodi da u «spisima predmeta nema izvršne isprave u prijepisu koji bi bio čitljiv i iz kojeg bi se uopće moglo ustvrditi tko su stranke u postupku». Ustavni sud zapaža da od dana donošenja odluke Kantonalnog suda i vraćanja predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje o prigovoru tuženog-dužnika, pa do dana odlučivanja o apelaciji, dakle u daljnjem razdoblju od jedanaest mjeseci, nije bilo nikakvih aktivnosti Općinskog suda u Bihaću u svezi konkretnog izvršnog postupka, niti je ovaj sud postupio prema uputama Kantonalnog suda. Iz navoda Općinskog suda proizlazi da je razlog tomu taj što je apelant izjavio reviziju Vrhovnom sudu. Međutim, Ustavni sud zapaža da se konkretni izvršni postupak mora voditi prema odredbama novog Zakona o izvršnom postupku, prema kojem izvanredni pravni lijekovi nisu dopušteni «protiv pravomoćnog rješenja donesenog

u postupku izvršenja». Ovo je i apelantu bilo poznato, što se vidi iz revizije u kojoj je sam naveo da «revizija nije dopuštena glede vrijednosti spora i dopuštenosti izvanrednog pravnog lijeka u izvršnom postupku», te da, ustvari, traži mišljenje Vrhovnog suda o tomu kako da ishoduje izvršenje pravomoćne sudske presude. Obzirom da su zakonske odredbe razvidne, Ustavni sud smatra da činjenica da je apelant izjavio reviziju, koja je očito nedopuštena, ne može predstavljati opravdanje za daljnje odlaganje Općinskog suda u Bihaću da privede kraju izvršni postupak.

44. Na temelju svega izloženog, a cijeneći sve okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da je Općinski sud u Bihaću svojim ponašanjem u ovom izvršnom postupku u značajnoj mjeri doprinio trajanju izvršnog postupka koji je u pitanju.

c) Ponašanje apelanta

45. Što se tiče apelantovog ponašanja u konkretnom izvršnom postupku, Ustavni sud primjećuje da je apelant prvo podnio prijedlog za izvršenjem Općinskom sudu u Sanskom Mostu, koji se proglasio mjesno nemjerodavnim, te predmet dostavio Općinskom sudu u Bihaću na daljnji postupak. Također, Ustavni sud zapaža da apelant nije uz prijedlog za dozvolu izvršenja dostavio čitljivu presudu, što je i temeljni razlog zbog kojeg je Kantonalni sud usvojio priziv tuženog-dužnika protiv rješenja kojim je njegov prigovor odbijen. Međutim, Ustavni sud primjećuje da je Općinski sud u Bihaću na temelju takve preslike presude već dopustio izvršenje svojim rješenjem broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine, te da tokom skoro šest godina od dana pokretanja izvršnog postupka pa do odlučivanja o apelaciji ovaj sud nije zatražio od apelanta da uredi prijedlog za izvršenje u tom pravcu, odnosno da dostavi drugu, čitljivu presliku pravomoćne i izvršne presude. Osim toga, Ustavni sud zapaža da je apelant svojim dopisima tražio od suda i predsjednika suda, prije svega, informaciju o tomu je li usvojen njegov prijedlog za izvršenjem, budući da ni apelant nije dobio rješenje o izvršenju, a potom je tražio dovršavanje konkretnog izvršnog postupka. Apelant je pristupio i na dvije rasprave koje je Općinski sud u Bihaću zakazao, ali na kojima se raspravljalo isključivo o tomu je li tuženom-dužniku izvršena dostava rješenja o izvršenju. Osim toga, apelant se u cilju dobivanja odluke u izvršnom postupku obratio sa zahtjevom za zaštitu i Uredu ombudsmana za Bosnu i Hercegovinu u Bihaću, što ukazuje da apelant nije bio pasivan u konkretnom slučaju, te da je postupao po nalogima suda, ali i na vlastitu inicijativu.

46. Na temelju izloženog, Ustavni sud smatra da se činjenice da je apelant prvobitno podnio prijedlog za izvršenjem mjesno nemjerodavnom sudu, te da je uz prijedlog za

izvršenjem dostavio nečitljivu presudu mogu staviti na teret apelantu. Međutim, Ustavni sud smatra da te činjenice, same po sebi, ne mogu ni na koji način opravdati trajanje izvršnog postupka u cjelini (vidi Europski sud za ljudska prava, već citirana presuda *Pibernik protiv Hrvatske*, stav 59), budući je izvršni sud mogao od apelanta zatražiti da uredi prijedlog za izvršenjem i to prije donošenja rješenja o dozvoli izvršenja.

47. Obzirom na činjenicu da pravomoćna odluka u izvršnom postupku nije donesena u razdoblju od skoro šest godina, te da se za tako dugo trajanje postupka odgovornost može, u najvećem dijelu, pripisati Općinskom sudu u Bihaću, kao izvršnom sudu, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede prava na «suđenje u razumnom roku» kao jednom od elemenata prava na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pravično suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije kada apelant nije u mogućnosti ishoditi pravomoćnu odluku u izvršnom postupku u kojem traži izvršenje pravomoćne sudske presude, i to u razdoblju od šest godina od dana pokretanja tog postupka.

49. Na temelju članka 61. i članka 64. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj AP 81/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija S. Š. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj KŽ-166/01 od 23. oktobra 2003. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-175/00 od 29. decembra 2000. godine

Odluka od 28. januara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 81/04**, rješavajući apelaciju **S. Š.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Tudor Pantiru, potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sudija

David Feldman, prof., sudija

Valerija Galić, sudija

Jovo Rosić, sudija

Constance Grewe, prof. dr., sudija

na sjednici održanoj 28. januara 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija S. Š., podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj KŽ-166/01 od 23. oktobra 2003. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-175/00 od 29. decembra 2000. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. S. Š. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Hadžića podnio je 15. januara 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj KŽ-166/01 od 23. oktobra 2003. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj K-175/00 od 29. decembra 2000. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i učesnika u postupku Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, zatraženo je 10. novembra 2004. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud dostavio je odgovor na apelaciju 23. novembra 2004. godine, a Kantonalno tužilaštvo Sarajevo 18. novembra 2004. godine. Vrhovni sud nije dostavio odgovor na apelaciju.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori Kantonalnog suda i Kantonalnog tužilaštva Sarajevo su 8. decembra 2004. godine dostavljeni apelantu.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Kantonalni sud je Presudom broj K-175/00 od 29. decembra 2000. godine proglasio apelanta krivim zbog krivičnog djela ubistva u pokušaju iz člana 171. stav 1. Krivičnog zakona Federacije BiH u vezi sa članom 20. Krivičnog zakona Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" br. 43/98, 2/99 i 15/99), izvršenog tako što je 17. novembra 1995. godine, ispred vulkanizerske radnje vlasnika M. K., koja se nalazi u mjestu Resnik, općina Hadžići, kuhinjskim nožem, u namjeri da liši života, zadao udarac N. P. u predio donjeg dijela desne polovine prednje strane vrata, nanijevši mu tako povredu u vidu zabodine u istom predjelu sa povredom nervnog tkiva, te ga osudio na kaznu zatvora od četiri godine. Ujedno mu je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja

u zdravstvenoj ustanovi, koja će se izvršiti u ustanovi za izdržavanje kazne, te mjera sigurnosti oduzimanja predmeta - kuhinjskog noža.

7. Vrhovni sud je Presudom broj KŽ-166/01 od 23. oktobra 2003. godine odbio kao neosnovanu žalbu Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, izjavljenu protiv navedene prvostepene presude, djelimično uvažio apelantovu žalbu, te preinačio prvostepenu presudu u odluci o kazni, tako da je apelant osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine. U ostalom dijelu prvostepena presuda je ostala neizmijenjena.

IV. Relevantni propisi

8. **Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 43/98, 2/99 i 15/99)

«Član 171. stav 1.

Ko drugog liši života, kaznit će se zatvorom najmanje pet godina.

Član 20.

1) Ko s umišljajem započne izvršenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši, kaznit će se za pokušaj krivičnog djela ako se za to djelo prema zakonu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela samo kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

2) Učinitelj će se za pokušaj kazniti u granicama kazne propisane za krivično djelo, a može se i blaže kazniti.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant se žali da mu je pobijanim presudama povrijeđeno pravo na pravičan postupak iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant navodi da je na brutalan i neljudski način priveden u policijsku stanicu, te ističe i povredu prava da ne bude podvrgnut torturi, nečovječnom ili ponižavajućem postupku iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije.

b) Odgovor na apelaciju

10. Kantonalni sud u Sarajevu u odgovoru na apelaciju ističe da je apelant u toku čitavog postupka imao branioca na čiju odbranu nije imao primjedbe, da je bio upozoren o svojim pravima i da tokom postupka nije iznosio navode u vezi sa eventualnom povredom prava zaštićenih članom 3. Evropske konvencije. Apelantove navode u vezi sa povredom prava na pravičan postupak smatra paušalnim i ničim dokazanim, te predlaže da se apelacija odbije kao neosnovana. Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo smatra navode apelacije neosnovanim.

VI. Dopustivost

11. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

12. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

13. U konkretnom slučaju odluka o posljednjem pravnom lijeku, koja je predmet osporavanja apelacijom, je Presuda Vrhovnog suda broj KŽ-166701 od 23. oktobra 2003. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporenu presudu apelant je primio 22. decembra 2003. godine, a apelacija je Ustavnom sudu podnesena 15. januara 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

14. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

15. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da mu je tim presudama povrijeđeno pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, te pravo iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije.

a) Pravo na pravično suđenje

16. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

17. Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

18. Predmetni postupak tiče se krivične optužbe protiv apelanta, te Ustavni sud zaključuje da je član 6. Evropske konvencije primjenjiv u konkretnom slučaju.

19. Ustavni sud podsjeća na svoj raniji stav, prema kojem je nadležnost Ustavnog suda u apelacionim postupcima ograničena «na pitanja koja su sadržana u ovom ustavu» i da Sud nije nadležan da preispituje činjenično stanje ili tumačenje i način na koji su primijenili zakon redovni sudovi, osim u slučajevima u kojima su odluke nižih sudova povrijedile ustavno pravo, a to je slučaj ukoliko je neki redovni sud pogrešno tumačio ili primijenio neko ustavno pravo, ili je zanemario to pravo, ako je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminacijska, ukoliko je došlo do povrede procesnog prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvorni pravni lijek i u drugim slučajevima), ili ukoliko utvrđeno činjenično stanje ukazuje na povredu Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 62/01, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 43/02).

20. Pravičnost postupka se ocjenjuje na osnovu postupka kao cjeline (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68. i Odluku Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

21. Pravo na pravično suđenje daje, *inter alia*, mogućnost da se predoče razlozi za donošenje sudske odluke u određenom pravcu, s obzirom da to omogućava apellantu

da djelotvorno koristi raspoložive pravne lijekove. Međutim, član 6. stav 1. Evropske konvencije ne predviđa da sud ispituje sve argumente koje su strane izložile u toku postupka, nego samo argumente koje sud smatra relevantnim. Sud mora uzeti u obzir argumente strana u postupku, ali oni ne moraju svi biti izneseni u obrazloženju presude (vidi Presudu Ustavnog suda broj U 62/01 od 5. aprila 2002. godine, tačka 19, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 24/02).

22. Ustavni sud primjećuje da u apelaciji nije precizirano u čemu se ogleda povreda člana 6. Evropske konvencije, te će ovo pitanje razmotriti na osnovu ukupnog sadržaja apelacije i predočenih dokumenata.

23. Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju u postupku pred redovnim sudovima data razumna mogućnost i optužbi i odbrani za iznošenje dokazne građe i to na dvije sudske instance. Apelant je u toku cijelog postupka imao braniocadvokate, iskorištena je mogućnost pozivanja i saslušanja svjedoka, angažirani su odgovarajući sudski vještaci i izvršena potrebna stručna vještačenja. Apelant je prisustvovao suđenju, te imao priliku davati komentare i mišljenja na izvještaj sudskih vještaka i izjave svjedoka, te se ne može zaključiti da je došlo do povrede procesnih prava ili da utvrđeno činjenično stanje ukazuje na bilo koju povredu Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno Evropske konvencije. Sud je primijenio određene zakonske odredbe u predmetu, a sudske odluke kako prvostepenog tako i drugostepenog suda sadrže sve potrebne razloge na kojima su zasnovane i dovoljno su obrazložene. Ustavni sud smatra da redovni sudovi nisu zloupotrijebili pozitivno-pravne odredbe na kojima se temelje odluke, a način na koji su tumačili pozitivno-pravne propise ne može se smatrati proizvoljnim i ne predstavlja kršenje apelantovih ustavnih prava.

24. Uzimajući u obzir dojam koji ostavlja postupak kao cjelina, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom predmetu nije došlo do povrede člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

b) Zabrana mučenja i podvrgavanja neljudskom i ponižavajućem postupku ili kažnjavanju

Član II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

b) *Pravo lica da ne budu podvrgnuto mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.»*

Član 3. Evropske konvencije glasi:

«Niko neće biti podvrgnut torturi, neljudskom ili ponižavajućem postupku ili kažnjavanju.»

25. Apelant navodi da je prilikom njegovog lišavanja slobode policija postupala na neljudski način, da su ga prilikom ispitivanja maltretirali i da su ga sa vezanim rukama odveli u zatvor.

26. Ustavni sud podsjeća da neljudski tretman mora imati minimalan stepen jačine ukoliko se svrstava u okvir člana 3. Evropske konvencije. Procjena ovog minimuma je po prirodi stvari relativna. Ona zavisi od svih okolnosti predmeta, kao što su priroda i sadržaj postupka, njegovo trajanje i njegove fizičke i mentalne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, starosna dob i zdravstveno stanje žrtve (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 18. januara 1978. godine, serija A, broj 25, strana 65. stav 162). Određeni nivo patnje postoji kada postoje dovoljni dokazi o nastalim povredama (vidi odluku Doma za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu, broj CH/97/34, *Šljivo protiv Republike Srpske*, odluka o prihvatljivosti i meritumu, uručena 10. septembra 1998. godine).

27. U konkretnom slučaju apelant navodi da je prilikom hapšenja prema njemu postupano na neljudski način i da su mu ruke bile vezane prilikom odvođenja u pritvor. Ustavni sud primjećuje da apelant nije prijavio navodne povrede i neljudski tretman istražnom sudiji ili bilo kojem službeniku. Dalje, apelant nije postavio pitanje lošeg tretmana na glavnom pretresu pred sudom kao i u postupku o žalbi. Apelantov prigovor kako je odveden u pritvor vezanih ruku, bez njegove dodatne argumentacije o ovom postupanju, može se tumačiti kao uobičajena dozvoljena mjera obezbjeđenja i sprječavanja bijega, koja ne predstavlja prekomjernu i neopravdanu upotrebu sile, niti predstavlja, samo po sebi, kršenje navedenih prava. Pored toga, apelant nije dostavio nikakve dokaze kojima bi potkrijepio svoje tvrdnje o kršenju navedenog prava. Ustavni sud podsjeća da u izvjesnim okolnostima može biti teško dokazati loše postupanje u vrijeme privođenja i boravka u pritvoru, ali podnosilac žalbe mora dostaviti bar neke elemente dokaza koji se odnose na navodno postupanje (vidi odluku Ombudsmena za ljudska prava, predmet br. 331/97, *R. G. protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, Izvještaj od 6. aprila 1998. godine, stav 109).

28. Stoga, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi paušalni i da u konkretnom slučaju nije došlo do povrede apelantovog prava iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

29. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

30. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 163/03

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација П. Р. против Рјешења
Кантоналног суда у Зеници број Гж-
676/02-1 од 14. фебруара 2003. године и
Општинског суда у Зеници број П-473/02
од 21. маја 2002. године

Одлука од 22. априла 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број АП 163/03, рјешавајући апелацију П. Р., на основу члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Маго Тадић, председник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредседник

Хатица Хациосмановић, потпредседник

David Feldman, проф., судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, проф. др, судија

на сједници одржаној 22. априла 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација П. Р.

Утврђује се повреда члана II/3е) и х) Устава Босне и Херцеговине и чл. 6 и 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укидају се рјешења Кантоналног суда у Зеници број Гж-676/02-1 од 14. фебруара 2003. године и Општинског суда у Зеници број П-473/02 од 21. маја 2002. године.

Налаже се Општинском суду у Зеници да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом II/3е) и х) Устава Босне и Херцеговине и чл. 6 и 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Општинском суду у Зеници да, у року од 90 дана од достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузео, у складу са чланом 75 став 5 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. П. Р. (у даљњем тексту: апелант) из Зенице поднио је 23. маја 2003. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Кантоналног суда у Зеници (у даљњем тексту: Кантонални суд) број Гж-676/02-1 од 14. фебруара 2003. године и Општинског суда у Зеници (у даљњем тексту: Општински суд) број П-473/02 од 21. маја 2002. године. Апелант је, 10. марта 2004. године, допунио апелацију.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 ст. 1 и 2 Пословника Уставног суда, од Кантоналног суда и Б. Ј. (у даљњем тексту: тужени) затражено је 17. фебруара 2005. године да доставе одговор на апелацију.

3. Кантонални суд је одговор на апелацију доставио 2. марта 2005. године, док тужени није доставио одговор.

4. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговор Кантоналног суда је 9. марта 2005. године достављен апеланту.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.

6. Општински суд је Рјешењем број П-473/02 од 20. маја 2002. године одбацио апелантову тужбу поднесену ради наплате дуга.
7. Кантонални суд је Рјешењем број Гж-676/02 од 14. фебруара 2003. године уважио апелантову жалбу, наведено првостепено рјешење укинуо и предмет вратио првостепеном суду на поновни поступак.
8. Поред наведеног, Општински суд је посебним Рјешењем број П-473/02 од 21. маја 2002. године, које је потврђено Рјешењем Кантоналног суда број Гж 676/02-1 од 14. фебруара 2003. године, казнио апеланта новчаном казном од 300 КМ због вријеђања суда у писменом поднеску, који је апелант доставио након што је био позван да уреди тужбу. У овом поднеску апелант је навео сљедеће: «Поводом моје тужбе од 1. априла 2002. године (која није првоаприлска шала коју сте Ви, очигледно је, тако схватили) добио сам од Суда Рјешење број П-473/02 од 6. маја 2002. године којим ми се враћа тужба на исправку и допуна након ког остајем запањен. А ја овдје као прво морам да кажем: свашта. А као друго: УПОМОООООЋ!!!. Требало је прво добро, а очигледно да Ви (јуристкињо) нисте добро па чак ни макар мало боље, размислили прије него сте се одлучили за овакав корак. У мом случају други правни интерес просто «вришти» и тако је видљив да је потпуно несхватљиво да га Ви не видите. А ја то управо тражим а Ви хоћете да ме «убиједите» да ја то право немам, односно условљавате моју тужбу некаквим исправкама и допунама које уопште није могуће извршити па би извршење спорног рјешења могло да се постигне једино тако да ја повучем тужбу или да се чак одрекнем тужбеног захтјева. Уосталом ја не могу да се отмам утиску да се то од мене, свјесно или несвјесно (не могу да одгонетнем) управо и тражи. Такво понашање Суда, уз обавезну пријетњу о одбацивању тужбе, је потпуно недопустиво. А тврђење Суда да ја морам да образложим правни интерес ... будући да се тужбом тражи да се утврде чињенице је толико невјероватно да ја готово да не могу да повјерујем да је то написано. А јесте. Црно на бијело. А требала би да буде необорива претпоставка да је ово у основи правницима познато. А ја сад сазнајем да није, и то у највећој могућој мјери. Страшно! На крају, молим Вас да озбиљно размотрите овај поднесак те да кренете са нормалном правном процедуром јер не стоји ама баш ни један разлог из наведеног рјешења. Ако то упркос свему не учините и направите још један непромишљен потез сматраћу то директним учинком Ваше (судинице) повријеђене сујете, а у супротном ћу се претварати да наведеног писмена није ни било односно да је представљало нехотимично, простим превидима, учињено посрнуће. Имао бих ја да напишем још много шта овим поводом али сматрам да је ово довољно».

IV. Релевантни прописи

9. У **Закону о парничном поступку Федерације БиХ** («Службене новине Федерације БиХ» бр. 42/98 и 3/99) релевантне одредбе гласе

«Члан 99 ст. 1 и 3

Новчаном казном од 300 конвертибилних марака суд ће казнити лице које у поднеску вријеђа суд, странку или другог учесника у поступку.

[...]

Ако лице које је новчано кажњено не плати казну у одређеном року, она ће се замијенити затвором, чије трајање одмјерава суд сразмјерно висини изречене казне, али који не може да буде дужи од десет дана.»

V. Апелација

а) Наводи из апелације

10. Апелант се жали да му је оспореним рјешењима, којима је кажњен због вријеђања суда, повријеђено право на правично суђење из члана П/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), право на слободу изражавања из члана П/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције, право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и право на имовину из члана П/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

11. Апелант наводи да се његово чуђење које је изразио у поднеску, због чињенице да му је суд вратио тужбени захтјев да га допуни и прецизира, не може да се оквалификује као вријеђање суда и да он није употријебио никакве ријечи које су усмјерене на нарушавање ауторитета суда. Он сматра да је то вријеђање «измишљено» и да не може да се докаже. Он наводи да су сви изрази и ријечи које је употријебио прикладни, а никако увредљиви. Апелант, на крају, предлаже да се његова апелација усвоји и спорна рјешења укину као незаконита.

б) Одговор на апелацију

12. У одговору Кантоналног суда се наводи да су неосновани апелантови наводи да му је повријеђено право на правично суђење, јер су оспорене одлуке донесене у складу са ставом 1 члана 99 Закона о парничном поступку Федерације БиХ («Службене новине Федерације БиХ» бр. 42/98 и 3/99, у даљњем тексту: Закон о парничном поступку) који даје могућност суду да изрекне новчану казну у случајевима кад се оцијени да апелант вријеђа суд или странке у поступку. Кантонални суд зато предлаже да се апелација, као неоснована, одбије.

VI. Допустивост

13. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

14. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

15. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Рјешење Кантоналног суда број Гж-676/02-1 од 14. фебруара 2003. године, против ког нема других ефективних правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорено рјешење апелант је примио 31. марта 2003. године, а апелацију је поднио 23. маја 2003. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

16. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

17. Апелант оспорава наведена рјешења тврдећи да је тим рјешењима повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, право на слободу изражавања из члана II/3х) Устава

Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције, право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

а) Право на правичан поступак

Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.»

Члан 6 став 1 Европске конвенције, у релевантном дијелу, гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]”

18. Конкретна апелација покрене питање да ли је поступајући судија у парничном поступку оправдано изрекао новчану казну због вријећања суда примјеном одредби члана 99 Закона о парничном поступку, односно да ли је у конкретном случају повријеђено апелантово право на правично суђење из члана 6 Европске конвенције.

19. Основни приговор који износи апелант у својој апелацији односи се на чињеницу да је поднесак, који је апелант доставио Општинском суду, неосновано оцијењен као увредљив и да нарушава ауторитет суда, па му је, сходно члану 99 Закона о парничном поступку, изречена новчана казна због вријећања суда. Из списка је видљиво да је Општински суд изрекао апеланту новчану казну од 300 КМ оцијенивши да је допис који је упутио апелант, а чији садржај је изнесен у тачки 8 ове одлуке, увредљивог карактера и да нарушава ауторитет суда. Кантонални суд није посебно преиспитивао апелантове наводе и квалификацију првостепеног суда да се ради о увреди, јер је прихватио аргументе нижестепеног суда као валидне. Новчану казну је изрекао исти судија који је водио поступак у главној ствари исплате дуга, па може да се закључи да апелант није имао гаранције да ће га саслушати непристрасан суд, што је један од захтјева имплицитно садржан у члану 6 Европске конвенције.

20. Концепт независног и непристрасног суда, како је дефинисан захтјевима члана 6 став 1, подразумијева да суд мора да буде независан од извршних и законодавних органа власти као и од страна у поступку. Непристрасност опет подразумијева да суд мора увијек истинито и потпуно да утврди чињенично стање и да примијени одговарајуће материјалне прописе на конкретан случај. Нема сумње да су судови који су поступали у конкретном случају испуњавали захтјеве независности. Међутим, код квалификације и оцјене апелантовог дописа, Уставни суд запажа да судови нису испољили потребан ниво непристрасности и објективности, узимајући као утврђено да је апелантов текст упућен суду увредљивог садржаја. Апелант је навео да он сматра да није неопходно да допуњава/прецизира првобитни тужбени захтјев и да је у допису навео да је његов тужбени захтјев довољно јасан и прецизан и да га је требало само детаљније и боље прочитати. Апелант истиче да суд условљава његову тужбу «некаквим исправкама и допунама које уопште није могуће извршити, па произилази да би најбоље било да се спорни случај», како наводи апелант, «ријешити тако да он повуче тужбу или да се чак одрекне тужбеног захтјева». На крају, апелант моли да суд «озбиљно размотри његов поднесак те да спроведе нормалну правну процедуру јер не стоји», сматра апелант, «ама баш ни један разлог из наведеног рјешења, којим се захтјева допуна тужбеног захтјева».

21. Пракса Европског суда за људска права у Стразбуру налаже да се у сличним ситуацијама, код процјене усмених изјашњења и писмених поднесака странака, поступа са крајњим опрезом. Неопходно је да суд не испољава субјективно никакав лични став, да не заузима ничију страну, да не прејудиицира ствар или да испољава своја лична предубјеђења. То је суштина захтјева за непристраношћу судова и објективним и законитим суђењем. Лична непристрасност суда се претпоставља све док се другачије не докаже. С друге стране, суд мора да буде објективно непристрасан у смислу да пружи довољне гаранције да ће у сваком погледу искључити било какву сумњу у своју непристрасност (види *Sander против Уједињеног Краљевства*, број апелације 34129/96, тачка 22, CEDEX 2000-V и *Piersack против Белгије*, одлука од 1. октобра 1982, серија А, број 53, тачка 30).

22. Сходно одредбама Закона о парничном поступку, вријећање суда, странке или другог учесника у поступку оквалификовано је као кажњиво дјело за које је предвиђена новчана казна до 300,00 КМ. Дакле, конкретно дјело није кривично дјело, односно не постоји «кривична оптужба» у смислу значења члана 6 Европске конвенције, већ се ради о дјелу и казни који имају дисциплински карактер. Европски суд за људска права сматра да је «кривична оптужба» аутономни концепт,

па стога неко дјело које је у домаћем закону оквалификовано као прекршај (или неко друго дјело) може, ипак, да покрене питање кривичне оптужбе у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, ако је суштински карактер легислативне схеме по својој природи кривични, а не грађански. Овим се жели обезбиједити да држава не може да избјегне обавезу да обезбиједи правично саслушање једноставним оквалификавањем неког дјела некривичним у свом законодавству (види Европски суд за људска права, *Енгел против Холандије (број 1)*, пресуда од 8. јуна 1976. године, серија А број 22; *Oztürk*, пресуда од 27. маја 1984. године, серија А број 73, ст. 46-50; *А. П., М. П. и Т. П. против Швицарске*, пресуда од 19. августа 1997. године, Извјештаји 1997-V; *Лаико против Словачке*, пресуда од 23. септембра 1998. године, Извјештаји 1998 –VI, стр. 2492. став 56; *Јаносевић против Шведске*, пресуда од 23. јула 2002. године, став 65). Међутим, сви ови услови и захтјеви не значе да суд може пристрасно да одлучује о тој казни не водећи рачуна о томе да ли је апелант, писмено или усмено, увриједио суд и нарушио његов ауторитет, односно да претходно не изврши суштинску анализу текста па да тек онда евентуално изрекне прописану казну. Кад се суштински анализира апелантов текст, може да се утврди да тај текст не може да се оквалификује као непоштовање суда јер није утврђено да се тим текстом онемогућава дјеловање суда с циљем да се спријечи или казни понашање које тежи да опструира дијелење правде, нанесе му штету или га злоупотреби било у односу на конкретан предмет или уопште.

23. Сходно томе, кад се узме у обзир све што је изнесено у апелантовом поднеску, евидентно је да је суд у конкретном случају занемарио апелантова уставна права, примјењујући одредбе Закона о парничном поступку на чињенице које нису објективно и непристрасно утврђене. Тиме је суд погрешно примијенио право које се огледа у томе да је апелантове наводе, који су више ироничне природе, оквалификовао као вријеђање суда, чиме се наводно нарушава његов ауторитет. Уставни суд констатује да ријечи које је апелант писмено упутио суду не могу да се разумију као увреда јер су написане с циљем да се разјасне спорне ствари, а не да се наруши ауторитет суда. И најзад, Уставни суд примјењује да конкретни поступак карактерише чињеница да је суд, који је осудио апеланта на новчану казну, био исти суд који је наводно био вријеђан апелантовим дописом. То је сасвим довољно да се изразе оправдане сумње у непристрасност суда које су објективно оправдане. Суд не може да има никакве личне интересе и разлоге у просуђивању конкретних чињеница нити да цијени да ли су одређене ријечи и текст увредљиве ако се ти наводи и сам текст тичу њега самог. Из тих разлога, не може да се сматра довољно непристрасним и објективним суд који је у процјену увреде унио лична осјећања

и евентуалну повријеђеност као и схватање да ли је он лично погођен наводним вријеђањем суда (види одлуку Европског суда за људска права, *Курпиану против Кипра*, 27. јануар 2004. године, број захтјева 73797/01, тач. 31-35). Очигледно је да апелант није имао прилике да, пред другостепеним судом, уопште буде саслушан на околности изречене казне у првостепеном поступку.

24. Због свих изнесених разлога, Уставни суд сматра да је у конкретном случају прекршено апелантово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције.

в) Право на слободу изражавања

Члан II/3 х) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

х) Слободу изражавања.»

Члан 10 Европске конвенције гласи:

«1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу мишљења и слободу примања и преношења информација и идеја, без мијешање јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтијевају дозволе за рад од радио, телевизијских и филмских компанија.

2. Остваривање ових слобода, будући да укључује обавезе и одговорности, може подлијегати таквим формалностима, условима, ограничењима или санкцијама предвиђеним законом и које (су) неопходне у демократском друштву у интересу националне безбједности, територијалног интегритета или јавне безбједности, спречавања нереда или злочина, заштите здравља и морала, угледа или права других, спречавања ширења повјерљивих информација или у интересу очувања ауторитета и непристрасности судства.»

25. Став 2 члана 10 Европске конвенције захтијева да свако кршење права слободе изражавања мора да буде «предвиђено законом». Разлог за то је да лице мора да има могућност да предвиди са основаном сигурношћу посљедице свог дјеловања. То представља заштиту од произвољности у наметању ограничења права слободе

изражавања. Истим чланом је предвиђено да свако ограничавање права слободе изражавања буде «неопходно у демократском друштву» ради заштите одређених интереса. Ови интереси укључују, између осталих, и одржавање ауторитета и непристрасности судства. Сходно томе, чак и кад ограничавањем права жели да се заштити, на примјер, ауторитет и непристрасност судства, оно мора да се сведе на мјеру у којој је то неопходно у демократском друштву. То значи да ограничавање права не смије да прелази преко оног што се сматра неопходним да би се заштитио одређени интерес. Државни закон који би омогућио да се изрекне несразмјерно висока казна затвора или новчана казна за блажу критику судства, суд вјероватно не би сматрао неопходном мјером у демократском друштву, те стога не би био дозвољен према ставу 2 члана 10 Европске конвенције. Суштински је важно да одређени циљ буде јасан, што значи да држава мора да буде у стању да јасно укаже на разлог ометања права и на који начин је то ометање допринијело да се постигне циљ, у конкретном случају заштити ауторитет и непристрасност.

26. Конкретна апелација покреће питање да ли апелантов допис којим се обратио суду заиста представља кршење права на слободу изражавања и нарушавање ауторитета и непристрасности суда или може са довољно разлога да се узме и сматра да то није случај односно да апелантов текст никако не може да се протумачи као нарушавање ових уставних права односно заштићених вриједности. Апелант сматра да његов допис суду никако не вријеђа ауторитет и непристрасност суда односно да је покривен чланом 10 Европске конвенције. Суд је престрого и преоштро, наводи апелант, протумачио његов текст ком није био циљ да вријеђа суд него да скрене пажњу да се његов тужбени захтјев боље прочита, јер заправо садржи све што је једном правном документу неопходно да би могло по њему да се поступи. Апелант наводи да није имао намјеру да увриједи суд, чак и кад се прихвати чињеница да је допис у извјесном смислу неуобичајен у правној комуникацији странака и суда и да је у извјесној мјери ироничног, али не и увредљивог карактера.

27. Ово тумачење мора да размотри Уставни суд и да утврди да ли је апелантово уставно право на слободу изражавања из члана 10 Европске конвенције повријеђено. С обзиром да члан 10 Европске конвенције прихвата ограничења слободи изражавања да би се одржало достојанство и ауторитет суда, Уставни суд запажа да су апелантови наводи ироничне природе са елементима критичког приступа и не могу да се оквалификују као вријеђање суда, јер су дате у границама толеранције које намеће демократско друштво.

28. Уставни суд запажа да редовни судови нису у довољној мјери извршили објективну анализу садржаја апелантовог текста. Тешко може језичком и правном анализом да се утврди да конкретни текст заиста садржи наводе увредљивог садржаја чији је циљ био да се наруши ауторитет суда. Позивање да се поново прочита његов текст, јер садржи све елементе за правно поступање, макар и дат у помало ироничном стилу, не пружа довољно основа да се закључи да је апелант, конкретним текстом, повриједио право на слободу изражавања и нарушио границе постављене ставом 2 члана 10 Европске конвенције или увриједио суд. Поред тога, изрећи новчану казну апеланту без могућности саслушања значи лишити га не само могућности да изнесе чињенице и доказе у своју корист, него и непропорционално се уплитати у заштићену слободу изражавања која је Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцију апеланту загарантована. Стога, Уставни суд сматра да је у конкретном случају прекршено апелантово право на слободу изражавања из члана II/3x) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције.

с) Остали наводи

29. Уставни суд закључује да, у свјетлу закључака донесених у погледу повреде члана VI/3e) и x) Устава Босне и Херцеговине, те члана 6 став 1 и члана 10 Европске конвенције, није неопходно да разматра остале апелантове наводе у погледу повреде права на дјелотворни правни лијек из члана 13 Европске конвенције и права на имовину из члана II/3k) Устава Босне и Херцеговине, те члана 1 уз Протокол број 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

30. Повријеђено је апелантово право на правично суђење и право на слободу изражавања из члана 6 став 1 и члана 10 Европске конвенције тиме што су, изрицањем новчане казне, редовни судови непотпуно и погрешно утврдили чињенично стање и погрешно примијенили материјално право оквалификујући апелантов поднесак као вријеђање суда и нарушавање његовог ауторитета.

31. Уставни суд закључује да је повријеђено право на правично суђење и право на слободу изражавања из члана II/3e) и x) Устава Босне и Херцеговине, те члана 6 став 1 и члана 10 Европске конвенције.

32. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је већином гласова одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

33. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 35/03

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija Socijaldemokratske partije Bosne
i Hercegovine protiv Odluke Suda Bosne i
Hercegovine broj IŽ-01/03 od 23. siječnja
2003. godine

Odluka od 28. siječnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP 35/03**, rješavajući apelaciju **Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Tudor Pantiru, dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 28. siječnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine, podnesena protiv Odluke Suda Bosne i Hercegovine broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: apelant), koju zastupa Svetozar Pudarić, generalni tajnik, podnijela je 7. veljače 2003. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine. Apelant je dostavio dopunu apelacije 16. novembra 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Suda BiH i Izbornog povjerenstva kao sudionika u postupku zatraženo je 20. i 27. svibnja 2004. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Sud BiH je dostavio odgovor na apelaciju 4. lipnja 2004. godine, a Izorno povjerenstvo 18. lipnja 2004. godine.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, navedeni odgovori na apelaciju su dostavljeni apelantu 28. lipnja 2004. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Odlukama Izbornog povjerenstva br. 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine i 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine izvršena je konačna raspodjela mjesta za delegate Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda).

7. Protiv navedenih je odluka apelant izjavio priziv Sudu BiH, s prijedlogom da se donese odluka kojom se poništavaju rezultati izbora za delegate Doma naroda u svih deset županija Federacije Bosne i Hercegovine, te da se organiziraju i provedu izbori kojim će se osigurati poštivanje Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» broj 16/02). U obrazloženju priziva je navedeno da su pobijanim odlukama Izbornog povjerenstva povrijeđene odredbe Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, jer

pri glasovanju i utvrđivanju rezultata izbora delegata za Dom naroda nisu uzeti u obzir izborni rezultati za zakonodavno tijelo županija.

8. Sud BiH donio je Rješenje broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine kojim je, u stavku 1. ovog rješenja, odbacio kao nepravodoban apelantov priziv izjavljen protiv Odluke Izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem dijelu teksta: Izbornog povjerenstvo) broj 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine, a u stavku 2. rješenja odbio kao neutemeljen apelantov priziv izjavljen protiv Odluke Izbornog povjerenstva broj 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine.

IV. Relevantni propisi

9. **Amandman XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine** («Službene novine Federacije BiH» broj 16/02)

«Amandman XXXIV glasi:

1) Delegate Doma naroda biraju županijske skupštine iz reda svojih delegata proporcionalno nacionalnoj strukturi stanovništva.

2) Broj delegata za Dom naroda koji se biraju u svakoj županiji razmjeran je broju stanovnika županije, s tim što se broj, struktura i način izbora delegata utvrđuju zakonom.

3) U Domu naroda bit će najmanje jedan Bošnjak, jedan Hrvat i jedan Srbin iz svake županije koji imaju najmanje jednog takvog zastupnika u svom zakonodavnom tijelu.

4) Delegate Bošnjake, Hrvate i Srbe iz svake županije biraju zastupnici iz reda tog konstitutivnog naroda sukladno izbornim rezultatima u zakonodavnom tijelu te županije, a izbor delegata iz reda Ostalih uredit će se zakonom.

5) U Domu naroda ne može vršiti funkciju delegata nijedan zastupnik u Zastupničkom domu, niti vijećnik općinskog vijeća».

10. **Izborni zakon Bosne i Hercegovine** («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 23/01, 7/02, 9/02 i 20/02)

Članak 6.12 glasi:

«Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine je nadležan rješavati prizive na odluke Izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ili Izbornog vijeća za prigovore i prizive.

Priziv se podnosi Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine u roku od pet (5) dana od donošenja odluke Izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ili Izbornog vijeća za prigovore i prizive».

Članak 10.10 glasi:

«Županijska zakonodavna tijela biraju pedeset osam (58) delegata u Dom naroda, sedamnaest (17) iz reda bošnjačkog, sedamnaest (17) iz reda srpskog, sedamnaest (17) iz reda hrvatskog naroda i sedam (7) iz reda Ostalih.»

Članak 10.11. st. 1. i 2. glase:

«Zastupnici iz reda bošnjačkog, hrvatskog, srpskog naroda i reda Ostalih u svakoj skupštini županije biraju delegate iz svog konstitutivnog naroda u toj županiji.

Svaka stranka koja je zastupljena u odgovarajućim klubovima konstitutivnih naroda i Ostalih ili svaki član jednog od tih klubova ima pravo nominirati jednog ili više kandidata na listi za izbor delegate tog određenog kluba iz te županije.»

11. Zakon o upravnim sporovima («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 19/02)

Članak 80. stavak 1, u svom relevantnom dijelu, glasi:

«[...]Priziv se podnosi pismeno u roku od 10 (deset) dana od dana donošenja odluke posljednje instance[...]»

12. Zakon o Sudu Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 16/02 i 24/02)

Članak 62. stavak 3. glasi:

«Priziv se ulaže u roku od 15 dana od dana donošenja odluke posljednje instance. Priziv se ulaže pismeno, sadrži kratak opis razloga i potpis podnosioca.»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant navodi da je Sud BiH pobijanim rješenjem odbacio priziv protiv Odluke Izbornog povjerenstva broj 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine kao nepravodoban

iako je priziv podnesen u roku jer je naznačeno da je ovu, kao i Odluku Izbornog povjerenstva broj 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine, apelant dobio isti dan 9. siječnja 2003. godine, i to na njegovo traženje, budući da mu odluka ranije nije dostavljena niti je bila javno objavljena. Iz apelacije proizlazi da se apelant žali zbog nepoštivanja prava iz čl. 6. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija).

14. Osim toga, apelant navodi da je pobijanim rješenjem Suda BiH povrijeđeno njegovo pravo na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, kao i da je povrijeđeno pravo na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije.

15. Povredu navedenih ustavnih prava apelant vidi u pogrešnoj primjeni Amandmana XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Apelant smatra da je Sud BiH zanemario suštinu Amandmana XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, te da se fokusirao isključivo na njegovoj formalnoj strani. Po mišljenju apelanta, izbor delegata za Dom naroda se mora vršiti na temelju rezultata neposrednih izbora za zakonodavna tijela županija, tj. za županijske skupštine. Međutim, Sud BiH i Izorno povjerenstvo su stali na stajalište da se rezultati izbora za Dom naroda utvrđuju na temelju rezultata posrednih izbora koji su provedeni u županijskim skupštinama, čiji zastupnici biraju delegate za Dom naroda.

16. Ovakvo stajalište apelant smatra pogrešnim, te navodi da Amandman XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine predviđa da se prigodom izbora delegata za Dom naroda, moraju poštovati rezultati izbora za županijske skupštine. Dakle, iz navoda apelacije je vidljivo da apelant smatra da se delegati Doma naroda trebaju birati sukladno izbornim rezultatima koje je određena politička stranka, odnosno sudionica na izborima, ostvarila na neposrednim izborima za županijske skupštine, odnosno županijska zakonodavna tijela.

17. Apelant smatra da je oštećen prigodom utvrđivanja rezultata izbora delegata za Dom naroda, upravo zbog navedene pogrešne primjene Amandmana XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

18. Kao primjer apelant navodi izbor delegata za Dom naroda iz Tuzlanskog kantona. U toj su županiji iz reda Bošnjaka za Dom naroda kandidirana četiri delegata. Kandidat kojeg je predložio apelant nije bio izabran, iako je apelant u ovoj županiji, prigodom neposrednih izbora za sastav županijskog zakonodavnog tijela, osvojio 32% glasova. Nasuprot tomu,

za delegata Doma naroda je izabran kandidat iz reda Bošnjaka kojeg je predložila stranka koja je na neposrednim izborima za zakonodavno tijelo Tuzlanskog kantona osvojila svega nekoliko procenata. Kao drugi primjer, apelant navodi Zeničko-dobojski kanton gdje za delegata Doma naroda nije izabran kandidat iz reda Hrvata kojeg je predložio apelant. Na području Zeničko-dobojskog kantona apelant je na neposrednim izborima za zakonodavno tijelo županije osvojio 16% glasova i njegov kandidat iz reda Hrvata nije izabran za delegata Doma naroda Parlamenta Federacije, dok je izabran kandidat druge stranke, koja je na izborima osvojila svega 3% glasova.

19. Konačno, apelant traži da Ustavni sud donese odluku kojom se ukida Rješenje Suda BiH, broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine, kao i odluku kojom se poništavaju rezultati izbora za delegate Doma naroda u svih deset županija Federacije Bosne i Hercegovine, te da se organiziraju i provedu novi izbori kojim će se osigurati poštivanje odredbi Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

b) Odgovor na apelaciju

20. Sud BiH u odgovoru na apelaciju ističe da je u pobijanom rješenju zauzeo stajalište da se termin «sukladno izbornim rezultatima u zakonodavnom tijelu» iz Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine odnosi na izborne rezultate provedenih izbora za Dom naroda, koji su pobliže propisani u Poglavlju 10 – Potpoglavlje B Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 20/02). Također, Sud BiH ističe da se termin «sukladno izbornim rezultatima u zakonodavnom tijelu» ne može odnositi na izborne rezultate neposrednih Općih izbora održanih u Bosni i Hercegovini. Navedenu tvrdnju Sud BiH argumentira objašnjenjem da je zamisao zakonodavca bila drukčija, onda bi se izbor delegata za Dom naroda regulirao prvim tekstom Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te ne bi bilo potrebe da se naknadno usvajaju Amandman XXXIV i Izmjene i dopune Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, kojima se, u Poglavlju 10 – Potpoglavlje B, pobliže propisuje primjena citiranog amandmana.

21. Stoga, Sud BiH smatra pogrešnom apelantovu tvrdnju da se termin «sukladno izbornim rezultatima u zakonodavnom tijelu» iz Amandmana XXXIV na Ustav Federacije BiH odnosi na rezultate neposrednih Općih izbora održanih u Bosni i Hercegovini, te navodi da pobijanim rješenjem nisu povrijeđena apelantova navedena ustavna prava.

22. Izorno povjerenstvo u odgovoru na apelaciju ističe da je svojim odlukama br. 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine i 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine, na temelju

rezultata glasovanja koje su dostavile županijske skupštine, izvršila konačnu dodjelu mandata za delegate u Domu naroda. Prigodom dodjele mandata Izorno se povjerenstvo striktno držalo odredbi Poglavlja 10 – Potpoglavlje B Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, Izorno je povjerenstvo naglasilo da je člankom 10.11 ovog zakona propisano da predstavnici konstitutivnih naroda i iz reda Ostalih u svakoj županijskoj skupštini biraju delegate iz svog konstitutivnog naroda i iz reda Ostalih. Izorno povjerenstvo smatra da su principi izbora delegata za Dom naroda, koji su utvrđeni odredbama Poglavlja 10 – Potpoglavlje B Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona, u potpunosti usklađeni s Amandmanom XXXIV stavak 1. na Ustav Federacije BiH. Odredbama Poglavlja 10 – Potpoglavlje B navedenog zakona je propisano da delegate u Dom naroda biraju zastupnici iz županijskih skupština, sukladno rezultatima izbora provedenih u županijskom zakonodavnom tijelu, tj. županijskoj skupštini, a koji su provedeni u cilju biranja delegata za Dom naroda, a ne prema ostvarenim rezultatima za županijske skupštine na općim izborima.

23. Dakle, delegati Doma naroda se ne biraju na temelju rezultata koje su političke stranke ostvarile na neposrednim i općim izborima za županijske skupštine. Kada bi to bilo tako, onda bi se unaprijed, proporcionalno rezultatima neposrednih izbora za županijska zakonodavna tijela, znalo koliko koja stranka ima mjesta u Domu naroda. U tom slučaju ne bi bilo potrebe da se, u županijskim zakonodavnim tijelima, održavaju posredni tajni izbori za delegate Doma naroda. Također, ako bi se na taj način tumačile odredbe Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije BiH, onda bi većina odredbi Poglavlja 10 – Potpoglavlje B bila oprečna upravo ovom amandmanu. Zbog svega navedenog Izorno povjerenstvo smatra apelaciju neutemeljenom, te predlaže da ju se odbije.

VI. Dopustivost

24. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

25. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

26. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Rješenje Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine, protiv kojeg nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, apelant je podnio apelaciju 7. veljače 2003. godine, iz čega slijedi da je ona podnijeta u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda.

27. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

I) U odnosu na stavak 1. Rješenja Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine

28. Apelant pobija navedeno rješenje Suda BiH tvrdeći da je njime povrijeđeno njegovo ustavno pravo na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, kao i da je povrijeđeno pravo na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije.

29. Također proizlazi da se apelant žali i na povredu čl. 6. i 13. Europske konvencije, obzirom da navodi da je Apelacioni odjel Suda BiH u stavku 1. pobijanog rješenja odbacio priziv na Odluku Izbornog povjerenstva broj 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine, kao nepravodoban, iako je priziv podnesen u roku jer je naznačeno da je ovu, kao i Odluku broj 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine, apelant dobio isti dan (9. siječnja 2003. godine) i to na njegovo traženje, budući odluka do tada nije bila dostupna javnosti.

30. Ustavni će sud prvo ispitati je li stavkom 1. pobijanog rješenja Suda BiH povrijeđeno apelantovo ustavno pravo na pravično suđenje i djelotvoran pravni lijek.

31. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke».

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

Članak 13. Europske konvencije glasi:

«Svatko čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinile osobe u vršenju svoje službene dužnosti».

32. Ustavni sud naglašava da je Izorno povjerenstvo svojim odlukama br. 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine i 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine izvršilo konačnu raspodjelu mjesta za Dom naroda Parlamenta Federacije. Izorno je povjerenstvo odlučila putem dvije odluke, iz razloga što jednom odlukom nisu mogli biti obuhvaćeni rezultati izbora u svim županijskim zakonodavnim tijelima, gdje su zastupnici izabrani na općim izborima, glasali za delegate u Domu naroda Parlamenta Federacije. Apelant je, na navedene odluke Izbornog povjerenstva, Sudu BiH izjavio dva priziva. Sud BiH je rješavajući o apelantovim prizivima donio jedinstvenu odluku, tj. Rješenje broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine.

33. Ustavni sud primjećuje da je, u stavku 1. Rješenja Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine, odbačen kao nepravodoban apelantov priziv na Odluku Izbornog povjerenstva broj 03-1235/02 od 16. prosinca 2002. godine. U obrazloženju navedenog rješenja Sud BiH je konstatirao da su rokovi za izjavljivanje izbornih priziva različito određeni pozitivnim propisima u Bosni i Hercegovini. U tom je smislu navedeno da članak 6.12 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine određuje rok za priziv od pet dana, članak 80. Zakona o upravnim sporovima određuje rok za priziv od deset dana, dok je odredbama članka 62. stavak 3. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine propisan rok od 15 dana za izjavljivanje priziva. Osim toga, naglašeno je da je u svim navedenim propisima određeno da rok za priziv počinje teći od dana donošenja odluke posljednje instance.

34. Sud BiH je naveo da je na konkretan slučaj primijenio rok od 15 dana iz članka 62. stavak 3. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine, jer je to rok koji je najpovoljniji za apelanta, što je sukladno njegovoj dosadašnjoj praksi. Sud BiH je naglasio da je apelant izjavio priziv 15. siječnja 2003. godine na Odluku Izbornog povjerenstva broj 03-1235/02 koja je donesena 16. prosinca 2002. godine. Zato je navedeni priziv odbacio kao nepravodoban,

obzirom da je on podnesena nakon proteka roka od 15 dana, računajući od nadnevka donošenja pobijane odluke, tj. od 16. prosinca 2002. godine.

35. Prije nego se upusti u ispitivanje je li stavkom 1. pobijane odluke Suda BiH povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud mora riješiti pitanje primjene članka 6. stavak 1. Europske konvencije u konkretnom slučaju. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da članak 6. stavak 1. Europske konvencije govori o „*utvrđivanju građanskih prava i obveza*“ dok pravo na slobodne izbore sadrži „*koncept subjektivnih političkih prava*“ što je Ustavni sud detaljnije obrazložio u točki 41. ove odluke. Dakle, jedan od temeljnih uvjeta za primjenu članka 6. stavak 1. Europske konvencije jeste da je u pitanju „*utvrđivanje građanskih prava i obveza*“. U konkretnom se slučaju radi o apelaciji koja je podnesena zbog navodne povrede prava na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Pravo na slobodne izbore nije građansko pravo, već ono spada u subjektivno političko pravo koje se odnosi na „*pravo glasa*“ i „*pravo da se bude biran na izborima za zakonodavne organe*“. Dakle apelacija nije podnesena zbog povrede građanskog prava u smislu Europske konvencije, već je podnesena zbog povrede političkog prava iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te zato Ustavni sud zaključuje da članak 6. stavak 1. Europske konvencije nije primjenljiv u konkretnom slučaju, obzirom da u postupku koji je okončan pobijanom odlukom Suda BiH nisu utvrđivana apelantova „*građanska prava i obveze*“ iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

36. Što se tiče apelantovih navoda koji ukazuju da je pobijanom odlukom došlo do povrede prava na efektivan pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, Ustavni sud primjećuje da navedeni članak Europske konvencije predviđa «*[...]pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima[...]*». U tom smislu pozitivno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine predviđa mogućnost za izjavljivanje izbornog priziva. U prethodnom dijelu ove odluke Ustavni je sud naveo da je izborni priziv predviđen različitim zakonima, koji predviđaju različite rokove. Zato, Ustavni sud zaključuje da je apelant u konkretnom slučaju imao mogućnost izjaviti priziv na odluku Izbornog povjerenstva, tj. imao je pravo na priziv sukladno članku 13. Europske konvencije, ali apelant priziv nije izjavio u predviđenom roku, zbog čega je Sud BiH priziv odbacio kao nepravodoban. Prema tomu, Ustavni sud zaključuje da nije došlo do povrede prava na efektivan pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije.

37. Imajući u vidu prethodne zaključke, glede toga da članak 6. stavak 1. Europske konvencije nije primjenljiv u konkretnom slučaju, kao i da nije došlo do povrede prava

na efektivan pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da nema potrebe ulaziti u ispitivanje apelantovih navoda da stavak 1. pobijane odluke Suda BiH krši njegova ustavna prava na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, kao i princip zabrane diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije, obzirom da u tom dijelu pobijane odluke Sud BiH nije meritorno razmatrao apelantov priziv izjavljen na odluku Izbornog povjerenstva.

II) U odnosu na stavak 2. Rješenja Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine

38. Apelant pobija navedeno rješenje Suda BiH tvrdeći da je tim rješenjem povrijeđeno njegovo ustavno pravo na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, kao i da je povrijeđeno pravo na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije. Naglašava se da apelant povredu prava na slobodne izbore, kao i povredu prava na zabranu diskriminacije, vidi u pogrešnoj primjeni i tumačenju Amandmana XXXIV stavak 4. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Zato, Ustavni će sud ispitati utemeljenost apelacije u odnosu na stavak 2. Rješenja Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine. Ustavni sud napominje da je stavkom 2. pobijanog rješenja Suda BiH meritorno riješeno o apelantovom prizivu na Odluku Izbornog povjerenstva broj 03-42/03 od 9. siječnja 2003. godine.

Članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju glasi:

«Visoke strane ugovornice se obvezuju da u primjerenim vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore s tajnim glasovanjem, pod uvjetima koji osiguravaju slobodno izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih tijela».

39. Ustavni sud smatra da je nužno ukazati na značenje koje se pridaje članku 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju u kontekstu ovog predmeta.

40. Prema Preambuli Europske konvencije, temeljna ljudska prava i slobode se najbolje odražavaju «efikasnom političkom demokracijom». Pošto sadrži karakterističan princip demokracije, članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju je od velikog značaja u sustavu Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Matheiu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije*, presuda od 2. ožujka 1987. godine stavak 47).

41. Bivše Europsko povjerenstvo za ljudska prava je mijenjalo svoj stav glede naravi prava koja su sadržana u članku 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Prvo je smatrano

da članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju sadrži ideju «institucionalnog» prava na održavanje slobodnih izbora (vidi odluku broj 1028/61 od 18. rujna 1961. godine, u predmetu *X protiv Belgije*, Godišnjak Konvencije dio 4. stranica 338). Nakon toga, Europsko je povjerenstvo za ljudska prava modificiralo svoj stav pa je smatralo da članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju sadrži koncept «univerzalnog prava glasa». Konačno, Europsko povjerenstvo za ljudska prava je zauzelo stav da članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju sadrži koncept subjektivnih političkih prava, koja se odnose na «pravo glasa» i «pravo da se bude biran na izborima za zakonodavna tijela». Europski sud za ljudska prava je prihvatio zadnji koncept (vidi *mutatis mutandis*, *Matheiu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije*, presuda od 2. ožujka 1987. godine stav 51).

42. Naglašava se da koliko god su važna prava iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, ova prava ipak nisu apsolutna. Pošto su navedena prava priznata člankom 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, bez posebnog izričitog spominjanja, a poglavito njihove definicije, ima prostora za «podrazumijevanje ograničenja». U svom pravnom poretku država ugovornica podvrgava pravo na glasovanje i kandidiranje uvjetima koji, u principu, nisu isključeni člankom 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. U ovoj sferi državi je dat veliki stupanj slobodne procjene, ali je na Sudu da konačno ustvrdi jesu li ispunjeni zahtjevi iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Sud mora biti siguran da ovi uvjeti ne ograničavaju prava o kojima je riječ u mjeri u kojoj oštećuju njihovu suštinu i lišavaju ih njihove efikasnosti, da su uvjeti određeni radi postizanja legitimnog cilja i da uporabljena sredstva nisu neproporcionalna (vidi Europski sud za ljudska prava, *Gitonas i ostali protiv Grčke*, presuda od 1. srpnja 1997. godine, stavak 39).

43. Pravo na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju primjenjuje se samo na izbore u «zakonodavno tijelo» ili barem na izbore u jedan od domova ukoliko ih ima dva ili više. Riječ «zakonodavno tijelo», međutim, ne podrazumijeva samo državni parlament, nego ju treba tumačiti u svjetlu ustavnog sustava određene države (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud za ljudska prava, *Matheiu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije*, presuda od 2. ožujka 1987. godine stavak 53).

44. Pod pojmom «izbora za zakonodavno tijelo» podrazumijeva se izbor tijela kojem su date zakonodavne ovlasti. Tijelo koje može samo predlagati zakone, ali ih ne može donositi, ne spada u «zakonodavna tijela» (vidi odluku bivšeg Europskog povjerenstva za ljudska prava, br. 6745/74 i 6746/74 *W, X, Y i Z protiv Belgije*, Yearbook XVIII (1975) stranica 236). Obveza održavanja izbora se ne odnosi na tijela koja doista imaju

zakonodavne ovlasti, ali samo putem delegiranja od nadređenog zakonodavca, kao i tijela čije se zakonodavne ovlasti odnose samo na ograničen krug osoba (vidi odluke bivšeg Europskog povjerenstva za ljudska prava broj 5155/71 *X protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, OI 6 (1977) stranica 13. i broj 9926/82 *X protiv Nizozemske*, OI 32 (1983) stranica 274). Dakle, zakonodavnim se tijelom smatra ono tijelo čije ovlasti proizlaze izravno iz ustava.

45. Što se tiče načina izbora u «zakonodavno tijelo», članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju propisuje samo «slobodne izbore» u «primjerenim vremenskim razmacima», «tajnim glasovanjem» i «pod uvjetima koji osiguravaju slobodu izražavanja mišljenja ljudi». Uvjetovano time, ovaj članak ne stvara bilo kakvu obvezu «uvođenja nekog specifičnog sustava», kao što je sustav proporcionalnog predstavljanja ili većinski izborni sustav s jednim ili dva kruga glasovanja. Osim toga, formulacija iz članka 3. «uvjeti koji osiguravaju slobodu izražavanja mišljenja ljudi prigodom biranja zakonodavnog tijela» u suštini podrazumijeva - pored slobode izražavanja (koja je već zaštićena člankom 10. Europske konvencije) načelo jednakopravnog postupanja prema svim građanima u ostvarivanju njihovog prava da glasuju i da budu birani (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud za ljudska prava, *Matheiu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije*, presuda od 2. ožujka 1987. godine stavak 54).

46. Članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju ne primjenjuje se samo na izravne izbore, već i na neizravne, tj. posredne izbore za zakonodavno tijelo. Navedenu tvrdnju Ustavni sud temelji na jezičnom tumačenju članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, obzirom da se u njemu ne pojavljuje riječ «izravan». Zato, Ustavni sud dolazi do zaključka da članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju ne isključuje posredne izbore, te da ljudi mogu slobodno izražavati svoje mišljenje o konačnom sastavu zakonodavnih tijela i putem posrednih izbora. Također, Ustavni sud smatra da Europski sud za ljudska prava, ni u jednoj svojoj odluci, nije pokazao namjeru da isključi sustav neizravnih izbora iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Primjena članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju u konkretnom slučaju

47. Ustavni sud primjećuje da se apelant žali da su Izorno povjerenstvo i Sud BiH pogrešno primijenili odredbe Amandmana XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine prigodom odlučivanja o izboru delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije. Apelant smatra da se prigodom izbora delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije trebalo voditi računa o tomu koliko je koja stranka dobila glasova na izborima

za zakonodavno tijelo županije. Dakle, u konkretnom slučaju, apelant smatra da je trebao dobiti broj mjesta u Domu naroda Parlamenta Federacije proporcionalno rezultatima osvojenih glasova na neposrednim općim izborima za županijska zakonodavna tijela. Izborno povjerenstvo i Sud BiH su smatrali da se broj mjesta u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine određuje na temelju rezultata posrednih izbora, koji su održani u županijskim skupštinama, nakon prethodno održanih općih i neposrednih izbora. Takav pristup apelant smatra pogrešnim, te kao primjer štete koja mu je nanesena navodi glasovanje u Tuzlanskom i Zeničko-dobojskom kantonu kada za delegate Doma naroda Parlamenta Federacije nisu izabrani njegovi kandidati, već su izabrani kandidati druge stranke, koja je od apelanta dobila neusporedivo manje glasova na općim i neposrednim izborima za županijska zakonodavna tijela.

48. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud naglašava da je Ustav Federacije Bosne i Hercegovine izbore za županijska zakonodavna tijela i izbore za Dom naroda Parlamenta Federacije odredio kao dvije različite vrste izbora. Izbori za županijska zakonodavna tijela su određeni prvobitnim tekstom Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, iz čijih je odredbi vidljivo da se radi o neposrednim izborima, kada birači tajnim glasovanjem biraju zastupnike za zakonodavno tijelo te županije. Izbori za Dom naroda Parlamenta Federacije su regulirani Amandmanom XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Način izbora delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije je detaljno reguliran u Poglavlju 10. Potpoglavlje B Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona. Iz citiranih ustavnih i zakonskih odredbi je vidljivo da se radi o posrednim izborima, koji se održavaju nakon što su održani neposredni izbori za sastav županijskih zakonodavnih tijela, gdje su izabrani zastupnici u županijskim skupštinama, koji nakon toga biraju delegate za Dom naroda Parlamenta Federacije.

49. Zato, Ustavni sud ne vidi ni jedan razlog na temelju kojeg bi se na izbore delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije mogli i trebali primijeniti rezultati neposrednih izbora za županijska zakonodavna tijela, obzirom da se ovdje radi o dvije različite vrste izbora. Rezultati izbora za Dom naroda Parlamenta Federacije se jedino mogu računati na temelju rezultata posrednih izbora koji se održavaju sukladno citiranim ustavnim i zakonskim odredbama. Kada bi sastav Doma naroda Parlamenta Federacije bio proporcionalan rezultatima izbora, koje su pojedine političke stranke ostvarile na neposrednim izborima za županijska zakonodavna tijela, onda bi se opravdano moglo postaviti pitanje «zašto uopće održavati posredne izbore», kao i pitanja «zašto je donesen Amandman XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine» te «zašto su donošene Izmjene i dopune Izbornog zakona u dijelu koji se odnosi na izbor delegata Doma naroda Parlamenta Federacije».

50. Apelant navodi da, zbog ovakvog načina izbora, njegovi kandidati iz Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona nisu izabrani u Dom naroda Parlamenta Federacije, a da su izabrani kandidati političke stranke koja je na neposrednim izborima za županijsko zakonodavno tijelo dobila neusporedivo manje glasova od apelanta. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da je do navedenih slučajeva došlo primjenom ustavnih i zakonskih odredbi koje reguliraju način utvrđivanja rezultata izbora za Dom naroda Parlamenta Federacije. Dakle, Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kao i Izborni zakon dopuštaju mogućnost da mjesto u Domu naroda Parlamenta Federacije ne dobije politička stranka koja je u određenoj županiji dobila najviše glasova na izborima za županijsko zakonodavno tijelo. Takva je mogućnost dopuštena samom činjenicom da ustavne i zakonske odredbe ne propisuju da se broj mjesta u Domu naroda Parlamenta Federacije određuje isključivo proporcionalno broju glasova koje su političke stranke osvojile na neposrednim izborima za kantonalna zakonodavna tijela. Postavlja se pitanje je li to opravdano, i nanosi li takav način izbora štetu određenim političkim strankama? U odgovoru na to pitanje, Ustavni se sud poziva na obrazloženje iz ove odluke gdje je konstatirano da članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju ne stvara bilo kakvu obvezu državi «uvođenja nekog specifičnog sustava». Prema tomu, navedeni argumenti apelanta se ne mogu uzeti u obzir, jer članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju ne omogućuje apelantu da se žali na određeni sustav izbora, niti nameće obvezu državi da uvede neki drugi izborni sustav.

51. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju ne postoji ništa što bi navelo na zaključak da je drugi stavak rješenja Suda BiH oprečan važećim ustavnim i zakonskim rješenjima, kao i da je on arbitaran ili da je njime osujećeno «slobodno izražavanje mišljenja ljudi prigodom izbora zakonodavnih tijela». Prema tomu, Ustavni sud smatra da nije došlo do povrede članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, u odnosu na stavak 2. Rješenja Suda BiH broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine.

Pravo na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju

52. Ustavni sud primjećuje da su apelantovi navodi da postoji diskriminacija identični navodima kojima je argumentirao svoje tvrdnje da je došlo do povrede prava iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Ustavni je sud već objasnio zašto smatra da nije došlo do povrede prava na slobodne izbore, te zbog toga neće posebice raspravljati o apelantovim navodima glede diskriminacije, već se poziva na razloge zbog kojih je odbio apelantove tvrdnje glede povrede prava iz članka 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

VIII. Zaključak

53. Imajući u vidu izloženo, Ustavni sud zaključuje da pravo na slobodne izbore iz članka 3. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju ne nameće državi obvezu uvođenja nekog specifičnog izbornog sustava, niti spomenuti članak daje apelantu pravo da se žali na izborni sustav koji je pozitivnim pravom reguliran u njegovoj zemlji.

54. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud većinom glasova odlučio kao u dispozitivu ove odluke. U prilogu ove odluke se dostavlja izuzeto mišljenje sutkinje Constance Grewe.

55. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Izuzeto mišljenje **prof. dr. Constance Grewe, sutkinje Ustavnog suda BiH**

Moje izuzeto mišljenje se ne odnosi na većinsku odluku Suda o dopustivosti apelacije Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine u predmetu broj AP 35/03, nego samo na meritum zahtjeva i pitanje povrede prava na slobodne izbore (stavak 2. pobijanog rješenja Suda BiH).

Kao što je Ustavni sud ustanovio u st. 38. do 48, članak 3. Protokola broj 1 na Europsku konvenciju o ljudskim pravima („Europska konvencija“) je primjenjiv u ovom predmetu. Da bismo procijenili je li ovo pravo bilo poštovano, potrebno je protumačiti Amandman XXXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i Izborni zakon Bosne i Hercegovine. Smatram da delegati u Domu naroda moraju biti izabrani iz one političke partije koja je osvojila najviše glasova na neposrednim izborima za županijska zakonodavna tijela i da, prema tomu, tumačenje koje su primijenili Izorno povjerenstvo i Sud Bosne i Hercegovine u ovom slučaju nije sukladan Amandmanu XXXIV Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Međutim, ne slažem se sa većinskim mišljenjem Ustavnog suda koje se odnosi na posljedice ovakve tvrdnje. Prema većinskom mišljenju, neuzimanje u obzir izbornih rezultata nema suštinska djelovanja na slobodnu volju ljudi. Po mom mišljenju, djelomična primjena Amandmana XXXIV nije proizvoljna, nego predstavlja povredu članka 3. Protokola broj 1 na Europsku konvenciju.

I – Tumačenje primjenjivih propisa

Izorno povjerenstvo i Sud BiH su primijenili samo Izborni zakon, a ne i stavak 4. Amandmana.

a) Čini se da ustavni Amandman nije razvidan kao što to tvrdi Ustavni sud. Ovaj Amandman prvo propisuje da se delegati Doma naroda biraju „proporcionalno nacionalnoj strukturi stanovništva“. Zatim propisuje da je broj delegata za Dom naroda koji se biraju u svakoj županiji “razmjerni broju stanovnika županije”, i konačno propisuje da će ove delegate birati njihovi zastupnici “sukladno izbornim rezultatima u zakonodavnom tijelu te županije”.

Izborni se rezultati u zakonodavnom tijelu županije mogu jedino odnositi na opće županijske izbore, a ne na izbor delegata jer bi bilo apsurdno propisati da osobe koje se biraju moraju biti izabrane sukladno tom izboru. Ako to nije slučaj, onda nema ni izbora. Prema tomu, stavak 4. ustavnog Amandmana se može odnositi samo na opće izbore. Međutim, u isto vrijeme, broj delegata mora biti proporcionalan nacionalnoj strukturi i broju stanovnika županije.

b) Izborni se zakon odnosi samo na ova dva posljednja uvjeta proporcionalnosti i ne uzima u obzir odredbu stavka 4. ustavnog Amandmana glede rezultata izbora. Ovaj način tumačenja daje mnogo više diskrecijskih ovlasti zastupnicima u različitim klubovima; ovo omogućuje, prije svega, da ovi zastupnici daju prednost nacionalnoj pripadnosti, a ne pripadnosti nekoj stranci i glasuju za neku drugu stranku, a ne vlastitu. Rizik od takvog nesklada je utoliko veći jer su političke partije sastavljene od samo jednog od ustavnih naroda ili su prisutne samo u nekim županijama, a nisu zastupljene svuda i ne predstavljaju sve ljude.

Na temelju ovoga što je rečeno, čini se važnim istaknuti odluku Ustavnog suda u predmetu broj U 5/98 (osobito Djelomičnu odluku III od 1. srpnja 2000. godine) gdje Sud insistira na ideji da nema mjesta "teritorijalnoj odvojenosti" (stavak 30) i gdje je Ustavni sud naznačio da Ustav Bosne i Hercegovine namjerava afirmirati kontinuitet Bosne i Hercegovine kao demokratske multietničke države (stavak 53). U tom smislu, ustavni Amandman treba tumačiti tako da se slijedi cilj jačanja multietničkih političkih partija. Čini se da je to jedini način da se dobiju delegati koji su u isto vrijeme proporcionalni i nacionalnoj strukturi i političkim stavovima koje izražavaju ljudi i zakonodavnim županijskim izborima.

Ako ustavni Amandman ima to značenje, Izborni zakon to mora poštovati. Ustavni sud ima zadaću osigurati tumačenje zakona koje je sukladno ustavnim odredbama. U ovom slučaju nema potrebe proglašavati neustavnost zakona; dovoljno je povinovati se potrebnom poštivanju općih izbora.

II- Slobodni izbori

a) Cilj članka 3. Protokola broj 1 na Europsku konvenciju nije osigurati apsolutno pravo. Mogu postojati izvjesna ograničenja na pravo da se glasa i da se bude izabran. On treba osigurati izbjegavanje suštinskog djelovanja na volju ljudi.

Takvo štetno djelovanje postoji ako se legitiman cilj ne slijedi. Međutim, ono postoji i u slučaju disproporcionalnosti u odnosu na cilj koji se želi postići, kada je pravo da se glasuje ili bude izabran teorijsko ili nepostojeće, a ne praktično i djelotvorno. Djelotvornost traži proceduralnu jednakost i pravnu sigurnost (vidi Europski sud za ljudska prava, *Podkolzina protiv Latvije*, presuda od 9. travnja 2002. godine, st. 35. i 36). To znači da onda kada Europski sud za ljudska prava ostavi široku slobodu odlučivanja svakoj državi članici, on ipak ispituje, kada država usvoji neku zakonsku odredbu, primjenjuje li se ta odredba sukladno principu vladavine zakona.

b) U ovom slučaju, Sud BiH je tumačio i primijenio ustavni Amandman oprečno navedenom principu budući da nije uzeo u obzir stavak 4. ustavnog Amandmana vezanog za zakonodavne izborne rezultate. Ova nesuglasnost uništava proceduralnu jednakost i pravnu sigurnost; ona suštinski štetno djeluje na slobodnu volju ljudi. Zbog svega navedenog, smatram da zahtjev Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine treba usvojiti, da treba proglasiti povredu članka 3. Protokola broj 1 na Europsku konvenciju i tražiti drukčije tumačenje Izbornog zakona.

Predmet broj AP 752/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija S. P. i dr. protiv presuda Kantonalnog suda u Bihaću br. Rsž-640/03, Rsž-434/03, Rsž-572/03, Rsž-639/03, Rsž-30/03, Rsž-135/03, Rsž-318/03, Rsž-133/03, Rsž-464/03, Rsž-125/03, Rsž-31/03, Rsž-641/03, Rsž-463/03, Rsž-315/03, Rsž-317/03, Rsž-437/03, Rsž-124/03, Rsž-436/03, Rsž-435/03, Rsž-462/03, Rsž-574/03, Rsž-465/03, Rsž-466/03, Rsž-433/03, Rsž-137/03, Rsž-136/03, Rsž-134/03 sve od 8. juna 2004. godine i presuda Općinskog suda u Cazinu br. Rs-273/01 od 8. aprila 2003. godine, Rs-433/02 od 23. aprila 2003. godine, Rs-130/01, Rs-200/01, Rs-190/01, Rs-140/01 i Rs-120/01 sve od 5. maja 2002. godine; Rs-159/01 od 22. maja 2003. godine, Rs-139/01 od 16. aprila 2003. godine, Rs-250/01, Rs-210/01, Rs-230/01, Rs-240/01 sve od 12. septembra 2002. godine; Rs-10/01, Rs-40/01, Rs-30/01, Rs-50/01, Rs-20/01 sve od 16. septembra 2002. godine; Rs-110/01, Rs-260/01, Rs-100/01, Rs-150/01 sve od 23. septembra 2002. godine; Rs-60/01, Rs-180/01, Rs-170/01, Rs-1/01 sve od 30. septembra 2002

Odluka od 18. januara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 752/04**, rješavajući apelaciju **S. P. i dr.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sudija

Jovo Rosić, sudija

na sjednici održanoj 18. januara 2005. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija S. P. i dr., podnesena protiv presuda Kantonalnog suda u Bihaću br. Rsž-640/03, Rsž-434/03, Rsž-572/03, Rsž-639/03, Rsž-30/03, Rsž-135/03, Rsž-318/03, Rsž-133/03, Rsž-464/03, Rsž-125/03, Rsž-31/03, Rsž-641/03, Rsž-463/03, Rsž-315/03, Rsž-317/03, Rsž-437/03, Rsž-124/03, Rsž-436/03, Rsž-435/03, Rsž-462/03, Rsž-574/03, Rsž-465/03, Rsž-466/03, Rsž-433/03, Rsž-137/03, Rsž-136/03, Rsž-134/03 sve od 8. juna 2004. godine i presuda Općinskog suda u Cazinu br. Rs-273/01 od 8. aprila 2003. godine, Rs-433/02 od 23. aprila 2003. godine, Rs-130/01, Rs-200/01, Rs-190/01, Rs-140/01 i Rs-120/01 sve od 5. maja 2002. godine; Rs-159/01 od 22. maja 2003. godine, Rs-139/01 od 16. aprila 2003. godine, Rs-250/01, Rs-210/01, Rs-230/01, Rs-240/01 sve od 12. septembra 2002. godine; Rs-10/01, Rs-40/01, Rs-30/01, Rs-50/01, Rs-20/01 sve od 16. septembra 2002. godine; Rs-110/01, Rs-260/01, Rs-100/01, Rs-150/01 sve od 23. septembra 2002. godine; Rs-60/01, Rs-180/01, Rs-170/01, Rs-1/01 sve od 30. septembra 2002.

**Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”,
“Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom
glasniku Republike Srpske”.**

Obrazloženje

I. Uvod

1. S. P. i drugih ukupno 147 radnika Zdravstvene ustanove Dom zdravlja Cazin (u daljnjem tekstu: apelanti) iz Cazina, koje zastupa M. S., advokat iz Cazina, podnijeli su 26. augusta 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presuda Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) i Općinskog suda u Czinu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) navedenih u dispozitivu ove odluke.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i učesnika u postupku Unsko-sanskog kantona i Zdravstvene ustanove Dom zdravlja Cazin (u daljnjem tekstu: Dom zdravlja), zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud je odgovor na apelaciju dostavio 26. novembra 2004. godine, Općinski sud 13. decembra 2004. godine, Unsko-sanski kanton 26. novembra 2004. godine, a Dom zdravlja 8. decembra.

4. Na osnovu člana 25. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su 13. decembra 2004. godine dostavljeni apelantima.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predočenih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelanti su u periodu od 1. septembra 1994. godine do 31. decembra 1995. godine bili zaposleni u Domu zdravlja. S obzirom da apelantima nisu isplaćene plaće za rad obavljen u navedenom periodu, krajem 2000. godine podnijeli su tužbe Općinskom sudu protiv Doma zdravlja i Unsko-sanskog kantona radi isplate neisplaćenih, a zarađenih plaća.

7. Presudama Općinskog suda pobrojanim u dispozitivu ove odluke, u cijelosti su odbijeni tužbeni zahtjevi apelanata kao neosnovani, zbog zastare potraživanja od Doma zdravlja, kao prvotuženog, odnosno zbog nedostatka pasivne legitimacije Unsko-sanskog kantona, kao drugotuženog. Sve navedene presude su potvrđene drugostepenim presudama pobrojanim u dispozitivu ove odluke.

IV. Relevantni propisi

8. U **Zakonu o obligacionim odnosima** («Službeni list RBiH» br. 2/92, 13/93, 13/94 i «Službene novine Federacije BiH» broj 29/03) relevantne odredbe glase:

«Član 262.

(1) Povjerilac u obaveznom odnosu je ovlašten da od dužnika zahtijeva ispunjenje obaveze, a dužnik je dužan ispuniti je savjesno u svemu kako ona glasi.

(2) Kad dužnik ne ispuni obavezu ili zadocni sa njenim ispunjenjem, povjerilac ima pravo zahtijevati i naknadu štete koju je uslijed toga pretrpio.

(...)

Član 296.

(1) Obavezu može ispuniti ne samo dužnik nego i treće lice.

(2) Povjerilac je dužan primiti ispunjenje od svakog lica koje ima neki pravni interes da obaveza bude ispunjena, čak i kad se dužnik protivi tom ispunjenju.

(...)

Član 360.

Zastarjelošću prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obaveze.

Zastarjelost nastupa kad protekne zakonom određeno vrijeme u kome je povjerilac mogao zahtijevati ispunjenje obaveze.

Sud se ne može obazirati na zastarjelost ako se dužnik nije na nju pozvao.

Član 361.

(3) Zastarjelost počinje teći prvog dana poslije dana kada je povjerilac imao pravo

da zahtijeva ispunjenje obaveze ako zakonom za pojedine slučajeve nije što drugo propisano.

(...)

Član 362.

Zastarjelost nastupa kad istekne posljednji dan zakonom određenog vremena.

Član 365.

Dužnik se ne može odreći zastarjelosti prije nego što protekne vrijeme određeno za zastarjelost.

Član 366.

(4) Pismeno priznanje zastarjele obaveze smatra se kao odricanje od zastarjelosti.

(5) Isto dejstvo ima davanje zaloge ili kog drugog obezbjeđenja za zastarjelo potraživanje.

Član 371.

Potraživanja zastarijevaju za pet godina, ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarjelosti.

Član 372.

(4) Potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje izdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja.

(...)

Član 387.

Zastarijevanje se prekida kada dužnik prizna dug.

Priznanje duga može se učiniti ne samo izjavom povjeriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obezbjeđenja.

Član 388.

Zastarijevanje se prekida podizanjem tužbe i svakom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja.

Član 391.

Za prekid zastarijevanja nije dovoljno da povjerilac pozove dužnika pismeno ili usmeno da obavezu ispuni.

Član 392.

(5) Poslije prekida zastarijevanje počinje teći iznova, a vrijeme koje je proteklo prije prekida ne računa se u zakonom određeni rok za zastarijevanje.

(6) Zastarijevanje prekinuto od strane dužnika počinje teći iznova od priznanja.

(...)»

9. U **Zakonu o osnovnim pravima iz radnih odnosa** («Službeni list SFRJ» br. 60/89 i 42/90, te «Službeni list RBiH» br. 2/92 i 13/94), koji je primjenjivan u konkretnom slučaju, relevantne odredbe glase:

«Član 49.

(...)

Lični dohodak isplaćuje se najmanje jedanput mjesečno.

(...)

Član 79.

U ostvarivanju pojedinačnih prava iz radnog odnosa radnik ima pravo da zahtijeva zaštitu pred organima u organizaciji, pred nadležnim sudom, ... u skladu sa zakonom.

(...)»

10. U **Zakonu u radu** («Službene novine Federacije BiH» br. 43/99, 32/00 i 29/03) relevantne odredbe glase:

«Član 13.

Na sva pitanja koja su u vezi sa ugovorom o radu, a koja nisu uređena ovim ili drugim zakonom, primjenjuju se opći propisi obligacionog prava.

Član 106.

Apsolutna zastara potraživanja iz radnog odnosa nastupa za tri godine od dana nastanka potraživanja, ako zakonom nije drukčije određeno.»

11. U **Zakonu o ustanovama** («Službeni list RBiH» br. 6/92, 8/93 i 13/94) relevantne odredbe glase:

«Član 1.

Ustanova ... osniva se za obavljanje djelatnosti ... zdravstva ... i drugih djelatnosti, ako cilj obavljanja djelatnosti nije stjecanje dobiti.

Ustanova ima svojstvo pravnog lica.

Član 39.

Ustanova stiče sredstva za rad iz sredstava osnivača, budžeta ..., sredstava fonda, od naknade za obavljanje... zdravstvenih i drugih usluga, od ličnog učešća korisnika usluga ..., pod uvjetima određenim zakonom ili aktom o osnivanju ustanova.

Član 41.

Ustanova je odgovorna za svoje obaveze sredstvima sa kojima raspolaže.

Osnivač je supsidijarno odgovoran za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno.

Kada je osnivač odgovoran za obaveze ustanove, dužan je da: pokrije višak rashoda nad prihodima ustanove, u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna.

(...)»

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelanti traže da se ukinu osporene presude, da se naloži tuženima da im solidarno isplate zarađene, a neisplaćene plaće, sa zakonskom kamatom i naknade parnične troškove za svakog apelanta. Apelanti navode da su pobijanim presudama i prvostepeni i drugostepeni sud počinili bitne povrede postupka, kao i da su pogrešno primijenjeni

materijalni propisi, čime je došlo do povrede prava apelanata na pravičan postupak. Apelanti smatraju da su diskriminirani u odnosu na radnike pravosuđa u Unsko-sanskom kantonu, kojima su općinski sudovi na području Unsko-sanskog kantona dosudili isplatu neisplaćenih - ratnih plaća za isti period, po tužbama koje su podnijete u istom periodu kao i tužbe apelanata. Navode da su u ovim slučajevima prvostepene presude potvrđene presudama Kantonalnog suda, iako su isticani isti prigovori, tj. prigovor zastare, koji je odbijen kao neosnovan, kao i prigovor nedostatka pasivne legitimacije. Navode kako se još uvijek vrši naplata po tim presudama.

b) Odgovor na apelaciju

13. Kantonalni sud, u svom odgovoru na apelaciju, navodi da i dalje ostaje pri stavu izraženom u osporenim presudama i predlaže Ustavnom sudu da odbije apelaciju kao neosnovanu.

14. Općinski sud u svom odgovoru ističe da je navod da su svi zaposleni u oblasti pravosuđa naplatili «ratne plaće» apsolutno netačan, te da odlukama Općinskog suda nije povrijeđeno pravo apelanata na pravično suđenje.

15. Kantonalno pravobranilaštvo u Bihaću, koje zastupa Unsko-sanski kanton, u svom odgovoru je zauzelo identično stanovište kao i Kantonalni sud i predložilo Ustavnom sudu da odbije apelaciju kao neosnovanu.

16. Dom zdravlja u svom odgovoru na apelaciju predlaže da se apelacija odbije kao neosnovana.

VI. Dopustivost

17. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

a) Nadležnost Ustavnog suda *ratione materiae*

18. Iz navoda apelacija proizlazi da se apelanti žale na povrede svojih prava iz člana II/3. e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) u odnosu na pravično suđenje, kao i na povredu člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske

konvencije u vezi sa pravom na pravičan postupak. Ustavni sud u ovom slučaju ima nadležnost *ratione materiae*.

b) Nadležnost Ustavnog suda *ratione temporis*

19. U pogledu nadležnosti Ustavnog suda *ratione temporis*, Ustavni sud može odlučivati, u principu, samo o slučajevima koji su se desili nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, 14. decembra 1995. godine (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 2/98 od 5. juna 1998. godine, objavljenu u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” broj 22/98).

20. Ustavni sud nije nadležan da razmatra pitanja koja su se desila prije stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine. Međutim, Ustavni sud ima nadležnost da razmotri činjenice u vezi sa događajima koji su se desili prije stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine u svrhu dobijanja dodatnih informacija.

21. U predmetnim slučajevima apelanti tvrde da im nisu isplaćene „ratne“ plaće. Iako se sporna potraživanja u navedenim slučajevima odnose na period nastao prije stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, pravo apelanata na njihovu plaću je utvrđivano u sudskim postupcima, odnosno presudama koje su donesene nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine. Ovi sudski postupci su stvorili opravdana očekivanja da će apellantima biti isplaćene plaće. Prema tome, Ustavni sud ima nadležnost *ratione temporis*.

22. U skladu sa članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

23. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijama su presude protiv kojih nema drugih efektivnih pravnih lijekova mogućih po zakonu. Dalje, osporene presude apelanti su primili u periodu od 28. juna 2004. godine do 16. augusta 2004. godine, a apelacija je podnijeta 26. augusta 2004. godine, odnosno u roku od 60 dana, kako je propisano članom 15. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacije ispunjavaju i uvjete iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.

24. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 15. stav 3. i člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Iz navoda apelacija proizlazi da se apelanti žale na povrede ljudskih prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, zbog činjenice da je kao rezultat pogrešne primjene procesnog i materijalnog prava njihov tužbeni zahtjev odbijen, čime je došlo do navodne povrede prava na pravičan postupak. Osim toga, apelanti ukazuju na povredu prava na nediskriminaciju u vezi sa uživanjem prava na pravičan postupak.

a) Pravo na pravičan postupak

26. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.»

27. Član 6. stav 1. Evropske konvencije, u relevantnom dijelu, glasi:

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]”

28. Ustavni sud konstatira da je spor oko isplate zarađenih, a neisplaćenih plaća građanskopravne prirode, pa i kada se kao poslodavac pojavljuje javna ustanova (vidi Evropski suda za ljudska prava, *Darnell protiv Velike Britanije*, presuda od 26. oktobra 1993. godine, serija A, broj 272). Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije garantiraju svakome pravo da iznese pred sud bilo koji zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obaveze, kao i da ima «pravo na pravično suđenje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom» (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Golder protiv Velike Britanije*, presuda od 21. februara 1975. godine, serija A, broj 18, stav 36). Pravičnost postupka se ocjenjuje na osnovu postupka kao cjeline (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68; Odluka Ustavnog suda broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 38/03).

29. Ustavni sud, dalje, smatra da svaka država ima pravo i obavezu funkcionalno organizirati svoj pravni sistem. Pravni sistem svake države mora biti efikasan i omogućiti *svakome* da iskoristi prednosti toga sistema prilikom *utvrđivanja* (između ostalih) *građanskih prava* u smislu člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. To znači da pravo pristupa sudu predstavlja element inherentan pravu iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Golder protiv Velike Britanije*, presuda od 21. februara 1975. godine, serija A, broj 18, stav 36).

30. Ipak, postoji opravdano ograničenje prava pristupa sudu, kao i ograničenje ostvarivanja građanskih prava u određenim slučajevima, koji su potrebni da bi pravni sistem pravilno funkcionirao. Koja će se ograničenja nametnuti, zavisi od specifičnosti konkretnog pravnog sistema, uzimajući u obzir, prije svega, mogućnosti i potrebe zajednice i pojedinaca (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Belgijski jezički slučaj*, presuda od 9. februara 1967, serija A, broj 6, stav 5).

31. U okvir tih ograničenja, u pogledu ostvarivanja građanskih prava, spadaju i norme koje određuju procesne rokove u kojim je moguće tražiti sudsku zaštitu u ostvarivanju svojih građanskih prava, odnosno subjekte koji su odgovorni za poštivanje građanskih prava apelanata. To pitanje treba biti efikasno i jasno regulirano pravnim propisima, a tumačenje i primjena tih propisa je zadatak redovnih sudova u svakom konkretnom slučaju. Cilj ovog ograničenja je da se fokusira odgovornost kod određenih subjekata i da postupak za ostvarivanje građanskih prava bude olakšan. Prema tome, Ustavni sud zaključuje da nosilac građanskih prava ima obavezu da ostvaruje svoja prava isključivo u odnosu na odgovorne subjekte, poštujući procesne rokove, koji su jasno regulirani pravnim propisima. Ustavni sud je, pri tome, ograničen na pitanja kontrole zloupotrebe toga prava i obaveze redovnih sudova. Ovo zbog toga što Ustavni sud nije nadležan da ocjenjuje utvrđeno činjenično stanje ili tumačenje i način na koji su primijenili zakon redovni sudovi, osim u slučaju kada je to potrebno radi utvrđivanja činjenica je li došlo do kršenja ustavnih prava (vidi Odluku Ustavnog suda broj U 29/02 od 27. juna 2003. godine, objavljenu u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03).

32. Ustavni sud primjećuje da su sudovi odbili zahtjeve apelanata u pogledu poslodavca (prvotuzenog) zato što je došlo do zastare potraživanja apelanata. U pogledu ograničenja ostvarivanja građanskih prava apelantima u odnosu na Unsko-sanski kanton, zbog nedostatka pasivne legitimacije, sudovi su zaključili da ovaj kanton nije poslodavac i da apelanti nisu kod njega u radnom odnosu. Dalje se navodi da su javne institucije pravna lica koja samostalno odgovaraju za svoje obaveze. Na ovaj zaključak ne utiče ni

činjenica da taj kanton finansira navedene javne ustanove. Pri tome, sudovi su se pozvali na relevantne odredbe Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o ustanovama i Zakona o radu.

33. Ustavni sud smatra da je apelantima u predmetnim slučajevima pružena mogućnost da iznesu i brane svoje zahtjeve pred nadležnim sudovima tokom cjelokupnog sudskog postupka, i to na dvije sudske instance pune jurisdikcije. Sudovi su prikupili dovoljno dokaza s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja, a apelanti nisu osporili ni jednu procesnu radnju u postupku donošenja odluka. Dalje, sudovi su uzeli u obzir sve navode i tvrdnje apelanata, pri čemu su nekim dali veći, a nekim manji značaj. Međutim, sudovi su dovoljno jasno obrazložili svoje odluke u smislu člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud ocjenjuje da nije došlo do procesnih povreda koje bi bile od važnosti za poštivanje principa pravičnog suđenja.

34. U skladu s tim Ustavni sud, prije svega, zaključuje da u konkretnim slučajevima postoji efikasan sistem ostvarivanja građanskih prava apelanata. Ustavni sud, također, smatra da je opravdano tumačenje i obrazloženje redovnih sudova u pogledu ograničenja ostvarivanja ovih prava u odnosu na Dom zdravlja i Unsko-sanski kanton. Razlog ograničenja je proporcionalan cilju koji se želi postići. Iz tih razloga, Ustavni sud smatra da nije došlo do povrede prava apelanata na pravičan postupak iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

35. Ustavni sud zaključuje da osporene presude nisu povrijedile prava apelanata na pravičan postupak iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na pravičan postupak u vezi sa pravom na zabranu diskriminacije

36. Apelanti smatraju da su žrtve diskriminacije u vezi sa poštivanjem prava na pravičan postupak. Naveli su da su sudovi njihov predmet riješili drukčije nego identičan predmet u drugom sudskom postupku i smatraju da su imali pravo na identičan sudski ishod.

37. Član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

“Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.”

38. Član 14. Evropske konvencije glasi:

“Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.”

39. Da bi dokazali diskriminaciju, apelanti su se paušalno pozvali na, navodno, nespornu praksu sudova na području Unsko-sanskog kantona, koji su navodno donijeli nekoliko stotina presuda u prvom stepenu, koje je potvrdio drugostepeni sud, kojim su radnicima pravosuđa dosuđene neisplaćene, a zarađene plaće za isti vremenski period kao i kod apelanata.

40. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, diskriminacija nastupa ako se lice ili grupa lica, koje se nalaze u analognoj situaciji, različito tretiraju na osnovu spola, rase, boje, jezika, vjere (...) u pogledu uživanja prava iz Evropske konvencije, a ne postoji objektivno i razumno opravdanje za takav tretman ili upotreba sredstava naspram željenog cilja koji nisu u proporcionalnom odnosu (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Belgijski jezički slučaj*, presuda od 9. februara 1967, serija A, broj 6, stav 10). Pri tome je nevažno je li diskriminacija posljedica različitog zakonskog tretmana ili primjene samog zakona (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Irska protiv Velike Britanije*, presuda od 18. januara 1978, serija A, broj 25, stav 226).

41. Ipak, različita primjena zakona u sličnim predmetima dozvoljava se ako iza nje stoji razuman i opravdan razlog. Ovo je slučaj, na primjer, kada je odluka koja se pobija zakonita i ustavna. Čim je odluka zakonita i ustavna, gubi se pravni interes za dokazivanjem diskriminacije i traženjem jednakog tretmana. Takvo tumačenje vodi ograničenju principa zabrane različitog tretmana u smislu principa pravne sigurnosti, ali je u skladu sa principom pravne države iz člana I/4. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, u takvim slučajevima princip pravne države ima prevagu.

42. Da bi utvrdio diskriminaciju, Ustavni sud mora analizom predmetnih slučajeva doći do zaključka radi li se o (a) različitom tretmanu (b) u analognoj situaciji (c) iz nekog od razloga navedenih u odredbi o zabrani diskriminacije (d) bez objektivnog i razumnog opravdanja za takav tretman. Ipak, radi racionalnosti postupka, Ustavni sud će prvo utvrditi jesu li osporene presude u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, jer bi u tom slučaju nestao pravni interes apelanata da dokazuju diskriminaciju.

43. Prema Zakonu o ustanovama, javne ustanove se osnivaju radi obavljanja zakonom utvrđenih javnih djelatnosti u koje spada i zdravstvo. Javne ustanove imaju svojstvo pravnog lica i nemaju profitni karakter, mada mogu raspolagati i sredstvima iz samofinansiranja. Na kojem se državnom nivou osnivaju javne ustanove zavisi od organizacije svake pojedinačne države. Tako je, prema članu III/2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, zdravstvo u zajedničkoj nadležnosti federalne vlasti i kantona. Na koji način će se regulirati zdravstvo (zajednički ili odvojeno) zavisi od međusobnog dogovora ovih dviju vlasti (član III/3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine). Ako je nadležnost dogovorom prenesena na kantonalnu vlast, onda kanton ima obavezu da finansira rad kantonalnih javnih zdravstvenih ustanova. Način finansiranja kantonalnih javnih ustanova, modaliteti i obim tog finansiranja, je predmet daljnjeg dogovora i zakonske operacionalizacije predmetne materije. U tom smislu, prema zakonu, javna ustanova je odgovorna za svoje obaveze sredstvima kojima raspolaže, a osnivač je supsidijarno odgovoran za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drukčije određeno. Kada je osnivač odgovoran za obaveze javne ustanove, dužan je, pored ostalog, da pokrije višak rashoda nad prihodima ustanove u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna (član 41. Zakona o ustanovama). Navedeno upućuje da zakonsko reguliranje i konkretna operacionalizacija finansiranja moraju biti efikasno uređeni, kako bi, između ostalih, radnici kantonalnih javnih institucija mogli efikasno ostvarivati svoja stečena prava, kao što je pravo na plaću.

44. Bez obzira na interni način finansiranja kantonalnih javnih institucija, radnici ne mogu ostvarivati svoja prava prema instituciji koja u državi, na određenom nivou, operira kao nosilac ili sunosilac budžetskih obaveza. Zakonom o ustanovama (član 4) jasno je određeno da svi radnici ostvaruju sva svoja prava iz radnog odnosa u javnim ustanovama u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima ustanove. To je i logično, jer javna ustanova ima status pravnog lica, ima prava i obaveze i uživa zakonsku slobodu u pogledu svojih prava i obaveza. Prema tome, samo javna institucija može odgovarati za obaveze prema svojim radnicima.

45. Međutim, ako se pojavi spor između radnika javne institucije i same institucije, nadležni kanton se, bez obzira što ne može biti stranka, pa ni imati pasivnu legitimaciju u sporu, ne može oglušiti o ishod spora, ako je njegova intervencija neophodna da bi se ostvarila efikasna zaštita prava radnika koja proizlaze iz presude nadležnog suda. Da li je intervencija neophodna, zavisi od slučaja do slučaja. Slijedi da efikasnost ostvarenja ovih građanskih prava radnika treba biti na prvom mjestu, ukoliko ne postoje ograničenja u njihovom ostvarenju, koja bi bila opravdana i u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

46. Nakon uvida u dostavljene dokumente, vidljivo je da je Unsko-sanski kanton pripremao svoju finansijsku intervenciju, kako bi dotična javna ustanova ispunila obavezu u pogledu isplate neisplaćenih plaća njenih radnika što nije uvjet za postojanje pasivne legitimacije Unsko-sanskog kantona u ovim sporovima.

47. Na osnovu ovoga, Ustavni sud zaključuje da Unsko-sanski kanton nije mogao imati svojstvo tuženoga u sporovima u navedenim predmetima.

48. U pogledu pitanja zastare, Zakon o obligacionim odnosima i Zakon o radu jasno propisuju da protekom roka od tri godine apsolutno zastarijevaju potraživanja iz radnog odnosa. Ako prođe rok za zastaru u smislu člana 387. Zakona o obligacionim odnosima, ne može se više prekidati zastara potraživanja. U tom slučaju nastupa tzv. apsolutna zastara. Od tog momenta, isplata duga zavisi isključivo od volje dužnika – nastupa tzv. naturalne obaveze dužnika. Prema ovome, zahtjev za isplatom plaća zarađenih tokom 1994. i 1995. godine, koji je podnesen 2000. godine, ne može se ostvariti sudskim putem, jer je nastupila apsolutna zastara.

49. Ustavni sud je zaključio da osporene presude, zasnovane na navedenim zakonima, nisu povrijedile član 6. stav 1. Evropske konvencije. Samim tim, nije potrebno ulaziti u pitanje je li postojao različit tretman, analogna situacija i osnova diskriminacije u pogledu građana koji su ostvarivali slična prava prema drugim presudama.

50. Ustavni sud zaključuje da osporene presude redovnih sudova nisu povrijedile prava apelanata na pravičan postupak iz člana II/3.e) u vezi sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. u vezi sa članom 14. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

51. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

52. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 601/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Апелација З. Т. против пресуде Окружног
суда у Бањој Луци број Гж-2616/02 од 10.
маја 2004. године

Одлука од 18. јануара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 601/04**, рјешавајући апелацију **З. Т.**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), у саставу:

Мато Тадић, предсједник

Ћазим Садиковић, проф. др, потпредсједник

Миодраг Симовић, проф. др, потпредсједник

Хатица Хаџиосмановић, судија

Јово Росић, судија

на сједници одржаној 18. јануара 2005. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација З. Т., поднесена против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине” и “Службеном гласнику Републике Српске”.

Образложење

I. Увод

1. З. Т. (у даљњем тексту: апелант) из Шипова поднио је 6. јула 2004. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Окружног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Окружни суд) број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 21 став 1 Пословника Уставног суда, од Окружног суда и Основног суда у Мркоњић Граду (у даљем тексту: Основни суд) затражено је 6. децембра 2004. године да доставе одговор на апелацију.
3. Одговор на апелацију доставили су Окружни суд 23. децембра 2004. године, а Основни суд 22. децембра 2004. године.
4. На основу члана 21 став 2 Пословника Уставног суда, од учеснице у поступку М. Р. (у даљем тексту: тужена) затражено је 6. децембра 2004. године да достави одговор на апелацију.
5. Тужена је 20. децембра 2004. године доставила одговор на апелацију.
6. На основу члана 25 став 2 Пословника Уставног суда, одговори Окружног суда, Основног суда и тужене су 4. јануара 2004. године достављени апеланту.

III. Чињенично стање

7. Чињенице предмета, које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду, могу да се сумирају на сљедећи начин.
8. Основни суд је Пресудом број П-70/02 од 20. маја 2002. године, која је потврђена пресудом Окружног суда број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године, одбио апелантов тужбени захтјев да се поништи Уговор о коришћењу стана број 07-37-373-329 од 10. септембра 1999. године, који је закључила тужена са Општинском управом Шипово и да тужена исели из стана у Улици војводе Путника број 2 (раније Ђуре Пуцара бр. 6) у Шипову (у даљем тексту: спорни стан). Апелант је у тужби навео да му је Рјешењем предузећа „Шипад“ Сарајево, ООУР „Горица“ Шипово, број 1054/85 од 18. априла 1985. године, додијељен спорни стан на коришћење, али да је предник тужене исте године бесправно уселио у спорни стан. Рјешењем Комисије за просторно уређење, својинско-правне и геодетске послове Општине Шипово број 08/7-372-26-2/85 од 29. априла 1985. године преднику тужене је наложено да исели из спорног стана, али то рјешење није никада извршено.
9. У образложењу пресуде Основног суда је наведено да је у поступку пред тим судом утврђено да је тужена носилац станарског права на спорном стану на основу

уговора о коришћењу стана од 10. септембра 1999. године, који је закључила на основу правоснажног рјешења Основног суда број Р-190/98 од 5. маја 1998. године. Тим рјешењем тужена је одређена за носиоца станарског права на спорном стану након смрти свог оца, ранијег носиоца станарског права. У пресуди је, такође, наведено да је утврђено да је апелант од 1977. године носилац станарског права на другом једнособном стану, такође у Шипову, у ком поново станује од 24. априла 2002. године, након што је извршио повраћај тог стана. Даље, у пресуди је наведено да апелант свој тужбени захтјев очигледно заснива на рјешењу којим је њему додијељен спорни стан на коришћење 18. априла 1985. године, те рјешењима надлежног органа Општине Шипово о исељењу предника тужене из спорног стана као бесправног корисника. Сходно оцјени Основног суда, извршење тих рјешења је могао да тражи само власник стана у року од 10 година у ком застаријевају сва потраживања, укључујући и потраживања утврђена правоснажном судском одлуком, како је то предвиђено чланом 379 Закона о облигационим односима («Службени лист СФРЈ» бр. 29/78, 39/85 и 57/89). Апелант није тражио извршење тих рјешења, нити је имао на основу чега да тражи исељење предника тужене из спорног стана.

IV. Релевантни прописи

10. **Закон о стамбеним односима** («Службени лист СРБиХ» бр. 14/84 и 12/87, те «Службене новине Федерације БиХ» број 36/98)

„Члан 11 ст. 1 и 2

Станарско право грађанин стиче даном законитог усељења у стан.

Законитим усељењем у стан сматра се усељење извршено на основу уговора о коришћењу стана, закљученог на основу одговарајућег акта или другог акта утврђеног овим законом који представља пуноважну основу за усељење у стан.“

V. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апелант је у својој апелацији навео да је повријеђено његово право на поштовање дома из члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), право на ефективан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и право на имовину из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, због одлука поступајућих органа којима је омогућено да тужена, на

незаконитом основу, стекне станарско право на спорном стану, упркос томе што је он посједовао и приложио документе из којих је видљиво да је он једини имао ваљан основ за стицање станарског права на спорном стану.

b) Одговор на апелацију

12. Окружни суд је, у одговору на апелацију, навео да тај суд није повриједио уставна права које апелант наводи. Тај суд је рјешавао у границама постављеног тужбеног захтјева у ком је тражено поништење уговора тужене и Општинске управе Шипово. Како апелант није био уговорна страна у смислу члана 112 став 1 Закона о облигационим односима, он није био активно легитимисан да тражи поништење тог уговора позивајући се на рушљивост.

13. Основни суд је, у одговору на апелацију, навео да одлучујући о апелантовом тужбеном захтјеву није прекршио његово право на поштовање дома из члана 8 Европске конвенције и право на имовину из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

14. Тужена је, у одговору на апелацију, навела да апелант никада није уселио у спорни стан, који му је наводно био додијељен 1985. године, те да, у смислу Закона о стамбеним односима, он нема конституисано станарско право на спорном стану. Члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију штити само постојећу, а не и будућу имовину, тако да одбијање апелантовог тужбеног захтјева не представља лишавање његовог права на имовину.

VI. Допустивост

15. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

16. У складу са чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви ефективни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку који је користио.

17. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Окружног суда, број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године, против које нема других ефективних

правних лијекова могућих по закону. Даље, оспорена пресуда је донесена 10. маја 2004. године, а апелант је поднио апелацију 6. јула 2004. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 15 став 3 Пословника Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 став 2 Пословника Уставног суда.

18. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 15 став 3 и члана 16 став 2 Пословника Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

19. Апелант оспорава наведену пресуду, тврдећи да је том пресудом повријеђено његово право на поштовање дома из члана 8 Европске конвенције, право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, као и право из члана 13 Европске конвенције.

Право на поштовање дома

Члан II/3ф) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку».

Члан 8 Европске конвенције гласи:

“1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавна власт се не мијеша у вршење овог права, осим ако је такво мијешање предвиђено законом и ако је неопходна мјера у демократском друштву у интересу националне безбједности, јавне безбједности, економске добробити земље, спречавања нередa или спречавања злочина, заштите здравља и морала, или заштите права и слобода других.”

20. Уставни суд указује на чињеницу да је битна сврха члана 8 Европске конвенције заштита појединаца од арбитрарних мијешања власти у њихова права гарантована

овим чланом (види Европски суд за људска права, *Kroon против Холандије*, пресуда од 27. октобра 1994. године, серија А бр. 297-Ц).

21. Да би се утврдило да ли се у конкретном случају ради о повреди члана 8 Европске конвенције, прво мора да се утврди да ли је спорни стан представљао апелантов “дом” у смислу значења става 1 члана 8 Европске конвенције.

22. Сходно судској пракси Европског суда за људска права, појам “дом” обухвата како изнајмљен дом, тако и дом у приватној својини (види пресуде Европског суда за људска права, *Gillow против Велике Британије*, од 24. новембра 1986. године, серија А, бр. 109, став 46 ф, *Kroon против Холандије*, пресуда од 27. октобра 1994. године, серија А, бр. 297-Ц, став 31). У складу са овом интерпретацијом, Уставни суд је проширио домен члана 8 Европске конвенције на станове у којима се станује на основу станарског права (види Одлуку Уставног суда број У 8/99 од 11. маја 1999. године, објављену у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине” број 24/99).

23. Апеланту је Рјешењем предузећа „Шипад“ Сарајево број 1054/85 од 18. априла 1985. године додијелен спорни стан на коришћење. Апелант, међутим, није на основу тог рјешења закључио уговор о коришћењу стана, нити је икада уселио у спорни стан. Дакле, нису се биле ни створиле претпоставке за стицање станарског права у смислу члана 11 Закона о стамбеним односима. Поред тога, апелант је у поступку пред Основним судом изјавио да је он од 1977. године носилац станарског права на другом једнособном стану у Шипову, у ком је живио и чији је повраћај извршио 24. априла 2002. године, те да није ни тражио иселјење предника тужене из спорног стана у периоду од 1985. до 1993. године. С обзиром на наведено, спорни стан не може да се сматра апелантовим домом у смислу члана 8 Европске конвенције, па се Уставни суд неће упустити у разматрање осталих аспеката члана 8 Европске конвенције.

24. Уставни суд закључује да није дошло до повреде апелантовог права на поштовање дома из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

Право на имовину

Члан II/3к) Устава Босне и Херцеговине гласи:

«Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

(...)

к) *Право на имовину.»*

Члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију гласи:

“Свако физичко или правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује такве законе које сматра потребним да би надзирала коришћење имовине у складу с општим интересом или да би обезбиједила наплату пореза или других доприноса или казни”.

25. Члан 1 Протокола број 1 обухвата три различита правила. Прво правило, наведено у првом ставу, је опште природе, и исказује принцип мирног уживања имовине. Друго правило, садржано у другој реченици истог става, обухвата лишавање имовине и чини га подложним одређеним условима. Треће правило, које се налази у другом ставу, признаје да државе чланице имају право, између осталог, да надзиру коришћење имовине у складу са јавним интересом. Ова три правила нису «различита» у смислу да су неповезана: друго и треће правило се односе на појединачне случајеве ометања права на мирно уживање имовине, те стога треба да их се тумачи у свјетлу општег принципа исказаног у првом правилу.

26. Појам «имовина» не би требало да буде тумачен на рестриктиван начин. Ријеч «имовина» укључује широк обим имовинских интереса који представљају економску вриједност (види Одлуку Уставног суда број У 14/00 од 4. априла 2001. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 33/01). У складу са својом досадашњом праксом, Уставни суд подсјећа да станарско право обухвата *sui generis* својинске интересе који представљају економску вриједност (види Одлуку Уставног суда број У 8/99 од 5. новембра 1999. године, објављену у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине» број 24/99). С друге стране, члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију штити само постојећу имовину, али не укључује права или очекивања на стицања имовине у будућности (види Европски суд за људска права *Marckx против Белгије*, пресуда, том 31, став 50).

27. Апелант нема станарско право на спорном стану, нити је стекао својину на спорном стану, тако да спорни стан не може да се сматра његовом имовином у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

28. Уставни суд закључује да није повријеђено апелантово право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Остали наводи

29. С обзиром на закључке у вези са повредом права из члана II/3ф) и к) Устава Босне и Херцеговине, члана 8 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, Уставни суд сматра да није потребно да разматра остале апелантове наводе.

VIII. Закључак

30. На основу члана 61 ст. 1 и 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

31. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj AP 1/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Apelacija B. N. protiv Presude Apelacijskog
suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine
broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004.
godine

Odluka od 18. svibnja 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 1/05**, rješavajući apelaciju **B. N.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stav 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

na sjednici održanoj 18. svibnja 2005. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija B. N.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se presuda Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004. godine.

Predmet se, na temelju članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, vraća Apelacijskom sudu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kojem se nalaže da po žurnom postupku donese novu odluku sukladno članku II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Apelacijskom sudu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine da, u roku od 90 dana od dostave ove presude, izvršiti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Uvod

1. B. N. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Brčkog, kojeg zastupa V. M., odvjetnik iz Brčkog, podnio je 30. prosinca 2004. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacijski sud) broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004. godine. Apelant je, također, podnio zahtjev za donošenjem privremene mjere, kojom bi Ustavni sud naložio ODP «Tehnograđa» iz Brčkog (u daljnjem tekstu: tuženi) da položi u depozit suda novčani iznos utvrđen Presudom Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud), broj P-361/03-I od 8. travnja 2004. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 21. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda od Apelacijskog suda i tuženog je zatraženo 24. siječnja 2005. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Apelacijski je sud dostavio odgovor na apelaciju 31. siječnja 2005. godine, a tuženi nije dostavio odgovor.

4. Na temelju članka 25. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, odgovor Apelacijskog suda je 8. travnja 2005. godine dostavljen apelantu.

5. Ustavni je sud donio Odluku broj AP 1/05 od 18. siječnja 2005. godine, kojom je odbio kao neutemeljen apelantov zahtjev za donošenjem privremene mjere.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta, koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Presudom Osnovnog suda broj P-361/03-I od 8. travnja 2004. godine tuženi je obavezan isplatiti apelantu na ime neisplaćenih plaća za razdoblje od 1. siječnja 1997. godine do 1. studenoga 1999. godine iznos od 7.592,73 KM, sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka. U obrazloženju svoje odluke Osnovni je sud naveo kako je utvrdio da je aktom tuženog od 7. veljače 2001. godine utvrđeno ukupno potraživanje apelanta po toj osnovi bilo 13.002,83 KM, ali da je tuženi isplatio apelantu iznos od 5.410,10 KM, a da ostatak od 7.592,73 KM nije isplaćen. Ovakav akt i isplata dijela neisplaćenih plaća predstavlja, prema zaključku Osnovnog suda, priznanje duga i prekida rok zastare. Stoga je Osnovni sud obvezao tuženog na isplatu i preostalog dijela priznate obveze s kamatama i troškovima postupka.

8. Apelacijski je sud pobijanom Presudom broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004. godine preinačio prvostupanjsku presudu i odbio apelantov tužbeni zahtjev. U obrazloženju ove odluke Apelacijski je sud naveo da, prema odredbi članka 12. Aneksa Konačne odluke Arbitražnog tribunala za rješavanje spora oko međuentitetske granice u oblasti Brčkog (u daljnjem tekstu: Konačna odluka Arbitražnog tribunala) od 18. kolovoza 1999. godine, sva javna imovina na području Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt) pripada Brčko Distriktu, *«što podrazumijeva svu imovinu i sredstva u društvenom - državnom vlasništvu, a to znači i imovina osnovnih državnih poduzeća na području Distrikta, kao što je i tuženi»*. Dalje, Apelacijski sud navodi da isti zaključak slijedi i iz Objedinjavajućeg naloga Supervizora od 14. kolovoza 2001. godine, kojim je određeno da sva takva imovina ostaje imovina Brčko Distrikta, te da je zabranjen prijenos prava nad tom imovinom bez izričitog odobrenja Supervizora. Apelacijski sud zaključuje da je zbog toga *«prestala legitimacija tuženog da upravlja i raspolaze društvenom (državnom) imovinom»*, te da tuženi zato ne može biti stranka u postupku, na što je prvostupanjski sud morao paziti po službenoj dužnosti.

9. Osim toga, Apelacijski je sud naveo da će apelantovo potraživanje, zajedno sa potraživanjem ostalih uposlenih djelatnika kod tuženog u istom razdoblju, biti regulirano u postupku privatizacije kapitala tuženog, a sukladno nalogima Supervizora o privatizaciji od 4. prosinca 1997. godine i 26. lipnja 1999. godine, te Objedinjavajućim nalogom Supervizora od 14. kolovoza 2001. godine i nalogima Supervizora o načinu privatizacije

državnog kapitala poduzeća u Brčko Distriktu od 19. rujna 2001. godine i Dopune ovog naloga od 24. travnja 2002. godine, koji imaju obvezujući karakter na području Brčko Distrikta.

IV. Relevantni propisi

10. U **Zakonu o radnim odnosima** («Službeni glasnik Republike Srpske» br. 25/93, 14/94, 15/96, 3/97, 26/97 i 10/98), relevantne odredbe glase:

«Članak 34.

Djelatnik ostvaruje plaću i naknadu plaće sukladno zakonu i kolektivnom ugovoru.»

11. U **Zakonu o parničnom postupku** („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“ broj 5/00) relevantne odredbe glase:

«Članak 28.

(1) Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.»

12. U **Odluci Arbitražnog tribunala za rješavanje spora oko međuentitetske granice u oblasti Brčkog**, od 14. veljače 1997. godine, je propisano:

«Supervisor će imati ovlasti da proglašava obvezujuće propise i naredbe kao pomoć programu implementacije i lokalne demokratizacije. Ovakvi propisi i naredbe će imati prednost nad bilo kojim zakonom koji je oprečan. Sva relevantna tijela, uključujući sudove i policijsko osoblje, poštivat će i primjenjivati sve propise i naredbe Supervizora. Strane će poduzeti sve mjere koje su potrebne za ostvarenje pune suradnje sa Supervizorom u implementaciji ove odredbe i mjera opisanih u daljnjem tekstu.»

13. U **Aneksu Konačne odluke Arbitražnog tribunala za spor oko međuentitetske granice u oblasti Brčkog**, od 18. kolovoza 1999. godine, propisano je:

«Točka 12.

Društvena/javna imovina

Vlasti Distrikta upravljaju svom društvenom/javnom imovinom unutar Distrikta i imaju ovlast, uz odobrenje Supervizora, vršenja privatizacije društvene/javne imovine

sukladno primjenjivim zakonima BiH. Društvenom/javnom imovinom u Distriktu se ne smije raspolagati osim ako je to sukladno zakonima BiH i uz odobrenje Supervizora».

14. U **Statutu Brčko Distrikta** («Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH» broj 1/00) relevantne odredbe glase:

«Članak 1. stavak 4.

Ustav Bosne i Hercegovine, kao i važeći zakoni i odluke institucija Bosne i Hercegovine, izravno su primjenjivi na cijelom teritoriju Distrikta. Zakoni i odluke svih vlasti Distrikta moraju biti sukladni važećim zakonima i odlukama institucija Bosne i Hercegovine»

15. U **Objedinjavajućem nalogu Supervizora o privatizaciji od 14. kolovoza 2001. godine**, propisano je:

«[...]Dok se ne usvoji Zakon o privatizaciji Brčko Distrikta, javna, državna ili društvena poduzeća kao i ostala takva imovina koja se nalazi u Brčko Distriktu će ostati imovina Brčko Distrikta, a prijenos vlasništva nad tom imovinom se uopće ne može izvršiti dok ja za to ne dam izričito pismeno odobrenje[...]».

V. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

16. Apelant se žali da je pobijanom presudom Vrhovnog suda povrijeđeno njegovo pravo na imovinu i pravo na plaću za izvršeni rad temeljem radnog odnosa. Povredu ovog prava apelant vidi u pogrešnoj primjeni materijalnog prava, smatrajući da je Apelacijski sud suviše široko tumačio članak 12. Aneksa Konačne odluke Arbitražnog tribunala, te da je takvim tumačenjem došao do zaključka da je prestala pasivna legitimacija tuženog u sporu o naknadi neisplaćenih plaća. Također, apelant navodi da dosadašnja praksa pokazuje da «nitko u postupku privatizacije nije dobio naknadu neisplaćenih plaća, nego je morao tužiti pravnog sljedbenika kupljenog državnog poduzeća». Apelant se žali i da Apelacijski sud uopće nije primjenjivao odredbe važećeg Zakona o radnim odnosima Republike Srpske, koji se morao primijeniti u konkretnom slučaju, potom odredbe Pravilnika o plaćama i drugim primanjima uposlenih kod tuženog, niti odredbe Zakona o obligacijskim odnosima. Osim toga, apelant smatra da je upućivanje na naplatu potraživanja u predstojećoj privatizaciji oprečno Zakonu o privatizaciji poduzeća Brčko Distrikta BiH, budući navedeni zakon ne predviđa mogućnost sudjelovanja pojedinaca

u postupku privatizacije državnih poduzeća, pa zato ni mogućnost isticanja zahtjeva tih pojedinaca i naplate potraživanja. Apelant navodi i da je tuženi trgovinsko poduzeće koje ima «nekoliko desetina objekata na području Brčko Distrikta i cijele BiH», pa se i ne zna kako će biti privatizirano, u cijelosti ili parcijalno, te tko će biti pravni slijednik tuženog nakon privatizacije, što bi apelantu stvorilo dodatne probleme u naplati iznosa koji mu tuženi duguje.

b) Odgovor na apelaciju

17. Apelacijski sud u odgovoru pobija navode apelanta i navodi da tuženi, nakon proglašavanja Brčko Distrikta 8. ožujka 2000. godine, ne može upravljati i raspolagati imovinom koju ima, budući je imovina tuženog postala imovina Brčko Distrikta. Ovo za posljedicu ima nedostatak pasivne legitimacije tuženog u ovom sporu. Također, Apelacijski sud navodi da su u prijeponom razdoblju rezultati tuženog bili negativni i nisu bila ostvarena sredstva za isplatu osobnih dohodaka djelatnicima, te da nisu prijeporni iznosi koje tuženi duguje, već da postoji samo imovina poduzeća, koja je ustvari imovina Brčko Distrikta. Zato su sva potraživanja djelatnika prijavljena Uredu za privatizaciju Vlade Brčko Distrikta, pošto je u tijeku postupak privatizacije državnih poduzeća. Apelacijski sud zaključuje da bi svako raspolaganje takvom imovinom bilo protivno nalogu Supervizora, pa pošto redovitom djelatnošću tuženog nisu ostvarena sredstva za isplatu plaća za prijeporno razdoblje to, prema navodima Apelacijskog suda, apelant neutemeljeno traži isplatu neisplaćenog iznosa. Budući da smatra da nije prekršeno apelantovo pravo na imovinu, Apelacijski sud predlaže da Ustavni sud apelaciju odbije.

VI. Dopustivost

18. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

19. Sukladno članku 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke, koja se njome pobija iscrpljeni svi efektivni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku koji je koristio.

20. U konkretnom slučaju, predmet pobijanja apelacijom je Presuda Apelacijskog suda broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004. godine, protiv koje nema drugih efektivnih pravnih

lijekova mogućih po zakonu. Pobijanu je presudu apelant primio 5. studenoga 2004. godine, a apelaciju je Ustavnom sudu podnio 30. prosinca 2004. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 15. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda.

21. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 15. stavak 3. i članka 16. stavak 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud ustvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

22. Apelant pobija navedenu presudu, tvrdeći da je tom presudom povrijeđeno njegovo pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija).

23. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine, u relevantnom dijelu, glasi:

“Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2, što uključuje:

(...)

(k) Pravo na imovinu».

24. Članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju glasi:

“Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Nitko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utječu na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine sukladno općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

25. Prilikom razmatranja je li došlo do povrede članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, prvo se mora utvrditi je li apelant titular prava koja potpadaju pod članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

26. Pojam «imovina» podrazumijeva širok spektar vlasničkih interesa koji predstavljaju ekonomsku vrijednost (vidi Ustavni sud, Odluka broj U 14/00 od 4. travnja 2001. godine,

objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 33/01). Također, prema jurisprudenciji Europskog suda za ljudska prava, «imovina» koji se štiti može biti samo postojeća imovina (vidi Europski sud za ljudska prava, *Van der Musselle*, presuda od 23. studenoga 1983. godine, serija A, br. 70, točka 48) ili barem imovina za koju apelant ima «opravdano očekivanje» da će je dobiti (vidi Europski sud za ljudska prava, *Pine Valley Developments Ltd i drugi*, presuda od 29. studenoga 1995. godine, serija A, br. 332, točka 31).

27. Također, Ustavni je sud u svojim ranijim odlukama zaključio da pojam «imovina» ne treba tumačiti restriktivno, nego taj pojam treba shvatiti tako «da uključuje i postojeća novčana potraživanja pojedinaca, kao i određena prava pojedinaca koja imaju ekonomsku vrijednost (vidi Ustavni sud, Odluka broj U 26/00 od 21. prosinca 2001. godine). U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da pravo na isplatu zarađenih, a neisplaćenih plaća, predstavlja imovinu koju apelant opravdano očekuje i koja uživa zaštitu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

28. Članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju obuhvaća tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stavka i koje je opće naravi, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo se pravilo, u drugoj rečenici istog stavka, odnosi na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uvjetima. Treće pravilo, sadržano u 2. stavku ovog članka, dopušta da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, kontrolirati korištenje imovine sukladno općem interesu. Ova tri pravila nisu različita, u smislu da nisu povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i trebaju biti tumačena u svjetlu općeg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Europski sud za ljudska prava, *Sporrong i Lönnorth protiv Švedske*, presuda od 23. rujna 1982. godine, serija A broj 52, stavak 61).

29. Pobjijana presuda Apelacijskog suda nedvojbeno predstavlja «miješanje» u apelantovu imovinu i lišavanje prava apelanta na mirno uživanje imovine, budući da onemogućuje apelanta da naplati neisplaćene iznose plaća. Obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju primjenjivo drugo pravilo iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, koje regulira uvjete pod kojima pojedinac može biti lišen imovine. Zbog toga je nužno ispitati je li miješanje u apelantovo pravo na imovinu bilo opravdano. Da bi miješanje u pravo na imovinu bilo opravdano, ono mora: (a) biti predviđeno zakonom, (b) imati legitiman cilj od javnog ili općeg interesa, i (c) biti sukladno principu proporcionalnosti (vidi ranije citiranu Odluku Ustavnog suda broj U 26/00).

30. Prvo pitanje na koje treba dati odgovor je da li je u konkretnom slučaju miješanje u imovinu apelanta predviđeno zakonom. Zakon o radnim odnosima propisuje da za izvršeni rad djelatnik ima pravo na plaću. S druge strane, Aneks Konačne odluke Arbitražnog tribunala propisuje da *«vlasti Distrikta upravljaju svom društvenom/javnom imovinom unutar Distrikta, i imaju ovlast, uz odobrenje Supervizora, vršiti privatizaciju»* te imovine. Objedinjavajući nalog Supervizora zabranjuje prijenos vlasništva nad imovinom državnog poduzeća bez specijalnog odobrenja Supervizora.

31. Međutim, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju ne radi o prijenosu vlasništva nad imovinom tuženog, kako to zaključuje Apelacijski sud, već se radi o ispunjavanju obveze tuženog da apelantu isplati zaostale plaće, čime se ni na koji način ne bi raspolagalo imovinom tuženog. Bez obzira tko je vlasnik imovine tuženog i tko njome upravlja, apelant ima osobno pravo, koje ničim nije ograničeno, da mu tuženi isplati iznos neisplaćene plaće što, kako je već rečeno, predstavlja njegovu imovinu. Također, činjenica da je Konačnom odlukom Arbitražnog tribunala ovlast za upravljanje svom državnom/javnom imovinom prešlo u nadležnost Brčko Distrikta, ne znači istodobno i da je takvim poduzećima prestalo svojstvo pravne osobe, pa dakle ni svojstvo da budu tuženi u parničnom postupku, niti na takav zaključak upućuju Konačna odluka ili Objedinjavajući nalog Supervizora.

32. Ustavni sud smatra da Zakon o radnim odnosima ni na koji način nije oprečan Objedinjavajućim nalogom Supervizora, iz čega proizlazi da se taj zakon može primijeniti u konkretnom slučaju. Također, ovaj zakon ne predviđa nikakva ograničenja glede isplate zarađenih plaća, niti su takva ograničenja propisana Objedinjavajućim nalogom Supervizora. Iz navedenog proizlazi da je Apelacijski sud proizvoljno primijenio odredbe Konačne odluke Arbitražnog tribunala i Objedinjavajućeg naloga Supervizora, budući se te odredbe ni na koji način ne odnose na konkretan slučaj, a odredbe relevantnog Zakona o radnim odnosima nisu oprečne, niti u vezi sa tim aktima.

33. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da miješanje u apelantovu imovinu nije bilo sukladno zakonu, pa ostali aspekti članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju nisu relevantni, te ih Ustavni sud nije razmatrao.

34. Na temelju izloženog, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

VIII. Zaključak

35. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, kada miješanje u apelantovu imovinu nije sukladno zakonu, te kada je do takvog miješanja u imovinu došlo proizvoljnim tumačenjem Konačne odluke Arbitražnog tribunala i naloga Supervizora za Brčko Distrikt.

36. Na temelju članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 3. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

37. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Predmet broj U 157/03

RJEŠENJE

Zahtjev Kemokop” d.o.o. Dugo Selo, S. i M.
L. za preispitivanje Odluke Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine broj U 157/03 od 30.
novembra 2004. godine

Rješenje od 25. februara 2005. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u sastavu: predsjednik Mato Tadić, potpredsjednici Tudor Pantiru i prof. dr. Miodrag Simović, sudije Hatidža Hadžiosmanović, Valerija Galić i Jovo Rosić, na sjednici održanoj 25. februara 2005. godine, u predmetu broj U 157/03, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 3. i člana 71. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), donio je

RJEŠENJE

Odbija se kao neosnovan zahtjev «Kemokop» d.o.o. Dugo Selo, S. i M. L., za preispitivanje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 157/03 od 30. novembra 2004. godine.

Obrazloženje

1. «Kemokop» d.o.o. Dugo Selo, S. i M. L. (u daljnjem tekstu: apelanti), iz Dugog Sela, podnijeli su 21. januara 2005. godine zahtjev Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) za preispitivanje Odluke Ustavnog suda broj U 157/03 od 30. novembra 2004. godine.
2. Ustavni sud je Odlukom broj U-157/03 od 30. novembra 2004. godine odbacio kao nedopuštenu apelaciju apelanata, podnesenu protiv rješenja Ministarstva finansija Republike Srpske, Republičke Uprave carina Banja Luka (u daljnjem tekstu: Uprava carina) 02/1-2 broj P/II-134/03 od 25. juna 2003. godine, kojim je odbijena kao neosnovana žalba apelanata izjavljena na Rješenje Komisije za carinske prekršaje Carinarnice Banja Luka broj P-483-50/02 od 14. aprila 2003. godine, jer su apelanti zloupotrijebili pravo na podnošenje apelacije.
3. Ustavni sud je u Odluci broj U 157/03 od 30. novembra 2004. godine zaključio sljedeće:

«12. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova predviđa da apelant uloži sve raspoložive pravne lijekove do donošenja konačne sudske odluke u predmetu. «Konačna odluka»

se odnosi na posljednji korišteni pravni lijek, koji je djelotvoran i adekvatan da ispita nižestepenu odluku kako u činjeničnom tako i u pravnom pogledu. Dakle, apelant je odgovoran za pokretanje onog pravnog postupka koji nudi djelotvorne pravne lijekove, bez obzira da li se radi o redovnom ili vanrednom pravnom lijeku.

13. Zakon o prekršajima («Službeni glasnik Republike Srpske» br. 12/94, 16/95, 21/95 i 40/98) predviđa (čl. 253. i 254) uvjete pod kojima se može podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu. Prema članu 253. navedenog zakona, ovaj vanredni pravni lijek može se koristiti protiv drugostepenog rješenja, ako je izrečena kazna zatvora, zaštitna mjera zabrane vršenja samostalne djelatnosti, zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom vozaču motornog vozila po zanimanju, te zaštitne mjere oduzimanja predmeta ili mjere oduzimanja imovinske koristi, ako vrijednost predmeta ili oduzete koristi prelazi iznos od 500 KM.

14. Prema navedenom, jasno je da slučaj apelantata ne spada unutar propisanih zakonskih uvjeta za podnošenje zahtjeva za sudsku zaštitu. S tim u vezi, jedno od pitanja koje se pojavljuje u ovom predmetu je da li su uvjeti pod kojima se može podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu, koje predviđa član 253. Zakona o prekršajima Republike Srpske, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

15. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj odluci broj U 19/00 («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 27/01) koja je donesena po apelaciji u kojoj su apelanti, kao i u ovom predmetnom slučaju, između ostalih, bili isto pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, odlučio da je navedenih zakonskih odredbi povrijedila pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud je u tom predmetu naložio Vrhovnom sudu da održi raspravu u skladu sa ovim pravima, da bi obezbijedio postupak saglasan sa Ustavom Bosne i Hercegovine, bez obzira na navedene restrikcije u zakonu.

16. U svjetlu navedene odluke broj U 19/00, Ustavni sud smatra da su u ovom predmetu apelanti imali mogućnost da podnesu zahtjev za sudsku zaštitu Vrhovnom sudu, shodno garancijama koje predviđa član 6. stav 1. Evropske konvencije i stavu Ustavnog suda, sa kojim su bili upoznati, jer im je dostavljena navedene odluka Ustavnog suda, donesena povodom njihove apelacije.

17. Obzirom da apelanti nisu ni pokušali ulaganje zahtjeva za sudsku zaštitu, protiv rješenja Uprave carina, 02/1-2 broj P/II-134/03 od 25. juna 2003. godine, Vrhovni sud nije imao prilike da odgovori na zahtjev za sudsku zaštitu.

18. Ustavni sud nalazi da su apelanti propustili da protiv rješenja Uprave carina, 02/1-2 broj P/II-134/03 od 25. juna 2003. godine, ulože zahtjev za sudsku zaštitu Vrhovnom sudu iako su, prema dostavljenoj odluci Ustavnog suda U 19/00, imali saznanje da je to efektivan pravni lijek i da postoji obaveza Vrhovnog suda da o njemu odlučuje u skladu sa odlukom Ustavnog suda, bez obzira na odgovarajuće odredbe Zakona o prekršajima. S obzirom na navedeno, Ustavni sud zaključuje da su apelanti u okolnostima ovog slučaja zloupotrijebili pravo na podnošenje apelacije».

4. U zahtjevu za preispitivanje odluke Ustavnog suda, apelanti traže da Ustavni sud preispita svoju odluku broj U 157/03 od 30. novembra 2004. godine, jer u konkretnom slučaju nije primjenljivo stanovište iz Odluke Ustavnog suda broj U 19/00, na koje se Ustavni sud pozvao. Činjenično i pravno stanje u tom slučaju nije identičano i primjenjivo na konkretan slučaj zato što je u upravnom predmetu koji je prethodio Odluci Ustavnog suda broj U 19/00, apelantu bila izrečena zaštitna mjera oduzimanja prijevoznih sredstava čija je vrijednost veća od 500,00 KM. Dakle, zahtjev za sudsku zaštitu koji je podnio apelant u tom predmetu Vrhovnom sudu Republike Srpske je bio dopušten *ex lege*. Osim toga, u Odluci broj U 19/00, Ustavni sud nije zauzeo eksplicitno stanovište da je član 253. Zakona o prekršajima suprotan Ustavu Bosne i Hercegovine.

5. Podnosioci zahtjeva navode da je Vrhovni sud Republike Srpske i nakon Odluke Ustavnog suda broj U 19/00, nakon 5. maja 2001. godine, donosio odluke o odbacivanju zahtjeva za sudsku zaštitu *ex lege* u prekršajnim postupcima u kojima nije izrečena zaštitna mjera oduzimanja predmeta ili kazna zatvora. Ističu da u konkretnom slučaju nisu zloupotrijebili pravo na apelaciju.

6. Prilikom ispitivanja dopustivosti zahtjeva za preispitivanje Odluke Ustavnog suda broj U 157/03 od 30. novembra 2004. godine, Ustavni sud je pošao od odredbi člana 71. Poslovnika Ustavnog suda, koje u relevantnom dijelu glase:

“Član 71.

(1) U slučaju da se otkrije neka činjenica koja je po svojoj prirodi mogla uticati na ishod spora i koja, kad je odluka bila donesena, nije bila poznata Sudu i nije razumno mogla biti poznata stranci, to stranka može u roku od šest mjeseci, nakon što je stekla saznanje o toj činjenici, podnijeti zahtjev Sudu za preispitivanje te odluke.

(2) U zahtjevu iz stava 1. ovog člana treba navesti odluku čije se preispitivanje traži, kao i potrebne podatke koji ukazuju da su ispunjeni uvjeti u stavu 1. ovog člana. U prilogu

zahtjeva dostavljaju se svi dokazi koji ga potkrepljuju. Zahtjev i dokumenti dostavljaju se Sekretarijatu Suda.

[...]

(4) Zahtjev za preispitivanje odluke prethodno razmatra Malo vijeće koje prosljeđuje prijedlog Sudu u plenarnoj sjednici.

[...]

(6) Preispitivanje odluke Suda nije moguće ako je od njenog donošenja prošlo više od jedne godine.»

7. Iz navedenog člana Poslovnika Ustavnog suda proizlazi da su uvjeti za usvajanje zahtjeva za preispitivanje odluke Ustavnog suda, postojanje činjenica koje su po svojoj prirodi mogle odlučno uticati na ishod spora i koje, kad je odluka bila donesena, nisu bile poznate Ustavnom sudu i nisu razumno mogle biti poznate stranki, te da je zahtjev podnesen najkasnije u roku od šest mjeseci od dana saznanja o tim činjenicama, ali ne kasnije od godinu dana od donošenja odluke čije se preispitivanje zahtijeva.

8. S obzirom da je odluka, čije se preispitivanje traži, donesena 30. novembra 2004. godine, a zahtjev podnesen 21. januara 2005. godine, Ustavni sud zaključuje da je zahtjev podnesen u roku iz člana 71. st. 1. i 6. Poslovnika Ustavnog suda.

9. Ustavni sud ističe da prilikom razmatranja zahtjeva za preispitivanje odluke Ustavnog suda Ustavni sud mora imati na umu da su, na osnovu člana VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće. S obzirom da zahtjev za preispitivanje odluke Ustavnog suda dovodi u pitanje konačni karakter odluke Ustavnog suda, mogućnost preispitivanja odluka Ustavnog suda, prema članu 71. Poslovnika Ustavnog suda, je izuzetan postupak i predmet strogog ispitivanja.

10. U postupku preispitivanja konačne odluke Ustavnog suda, Ustavni sud je ograničen na ispitivanje o tome jesu li, *prima facie*, činjenice koje su podnesene takve da bi mogle po svojoj prirodi imati odlučujući utjecaj. S ciljem utvrđivanja bi li činjenice na kojima se bazira zahtjev za preispitivanje mogle po prirodi imati odlučujući utjecaj, one se moraju razmatrati u vezi sa odlukom Ustavnog suda za koje se traži preispitivanje. Ustavni sud u vezi s tim ističe da zahtjev za preispitivanje sam po sebi nije dovoljan da dovede do

zaključka da bi činjenice navedene u zahtjevu mogle po svojoj prirodi imati odlučujući utjecaj. S druge strane, Ustavni sud ne može niti isključiti mogućnost da bi činjenice koje su u pitanju mogle po svojoj prirodi imati odlučujući utjecaj. Na Ustavnom sudu je da odluči da li činjenice navedene u zahtjevu stvaraju nedoumicu u pogledu zaključaka sadržanih u odluci Ustavnog suda čije se preispitivanje traži.

11. U pogledu razmatranja osnovanosti konkretnog zahtjeva za preispitivanje odluke Ustavnog suda, Ustavni sud smatra da iz sadržaja zahtjeva za preispitivanje, u odnosu na sadržaj apelacije od 30. juna 2004. godine, proizlazi da u zahtjevu za preispitivanje odluke Ustavnog suda nije navedena ni jedna nova činjenica u odnosu na apelaciju, odnosno ni jedna nova činjenica koja bi po svojoj prirodi mogla odlučno uticati na drugačiji ishod konkretnog ustavnosudskog spora i koja, kada je odluka Ustavnog suda donesena, nije bila poznata Ustavnom sudu i nije razumno mogla biti poznata apelantu.

12. Ustavni sud zaključuje da zahtjev za preispitivanje ne sadrži nikakve nove činjenice, informacije ili dokumente koji bi imali odlučujući utjecaj na osporenu odluku Ustavnog suda i ne predstavljaju osnovu za preispitivanje navedene odluke.

13. Iz navedenih razloga, na prijedlog Malog vijeća Ustavnog suda, a polazeći od odredbi člana 71. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

14. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

Предмет број АП 513/04

РЈЕШЕЊЕ

Захтјев А. Х. за преиспитивање Одлуке
Уставног суда Босне и Херцеговине број
АП 513/04 од 26. октобра 2004. године

Рјешење од 25. фебруара 2005. године

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у саставу: председник Мато Тадић, потпредседници Tudor Pantigu и проф. др Миодраг Симовић, судије Хатица Хаџиосмановић, Валерија Галић и Јово Росић, на сједници одржаној 25. фебруара 2005. године, у предмету број АП 513/04, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 3 и члана 71 Пословника Уставног суда Босне и Херцеговине – Нови пречишћени текст («Службени гласник Босне и Херцеговине» број 2/04), донио је

РЈЕШЕЊЕ

Одбија се као неоснован захтјев А. Х. за преиспитивање Одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине број АП 513/04 од 26. октобра 2004. године.

Образложење

1. А. Х. (у даљњем тексту: апелант), из Сарајева, поднио је 9. новембра 2004. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за преиспитивање Одлуке Уставног суда број АП 513/04 од 26. октобра 2004. године.
2. Уставни суд подсјећа да је апелант поднио Уставном суду апелацију којом је оспоравао одлуку Дома за људска права за Босну и Херцеговину број ЦХ/00/3477 од 28. новембра 2003. године.
3. Уставни суд је донио Одлуку број АП 513/04 од 26. октобра 2004. године, којом је одбацио апелацију као недопуштену, због ненадлежности Уставног суда за одлучивање. Уставни суд је у тој одлуци закључио сљедеће:

«У складу са чланом VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине ће бити коначне и обавезујуће. Слично, члан XI/3 Споразума о људским правима не предвиђа да су одлуке Дома предмет ревизије, сем у неким случајевима од самог Дома, те су стога коначне и обавезујуће. Како су ове двије

одредбе биле усвојене у исто вријеме, исправно тумачење мора да буде да аутори нису имали намјеру да дају ни једној од ових институција надлежност да ревидира одлуке оне друге већ, итавише, сматрају да у погледу питања људских права Уставни суд и Дом треба да функционишу као паралелне институције, те да ни једна од њих није надлежна да се мијеша у рад оне друге, а да је у појединим случајевима остављено на располагање подносиоцима захтјева да направе избор између алтернативних правних лијекова (види, *inter alia*, Одлуку Уставног суда број У 7/98 од 26. фебруара 1999. године). Стога слиједи да Уставни суд није надлежан за одлучивање у предметном случају.

Имајући у виду одредбе члана 16 став 2 тачка 1 Пословника Уставног суда, по којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико се утврди да Уставни суд није надлежан за одлучивање, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке».

4. У захтјеву за преиспитивање наведене одлуке Уставног суда, апелант наводи да је неприхватљиво да се толико дуго чека на реализацију одлуке Дома за људска права број ЦХ/00/3477 од 28. новембра 2003. године. Предлаже да се усвоји захтјев за обнову поступка и ријеши његово имовинско питање. У суштини, апелант у захтјеву за преиспитивање одлуке Уставног суда поново наводи чињенице које је и раније навео у апелацији од 17. септембра 2002. године.

5. Приликом испитивања допустивости захтјева за преиспитивање Одлуке Уставног суда број АП 513/04 од 26. октобра 2004. године, Уставни суд је пошао од одредби члана 71 Пословника Уставног суда, које у релевантном дијелу гласе:

“Члан 71

(1) У случају да се открије нека чињеница која је по својој природи могла да утиче на исход спора и која, кад је одлука била донесена, није била позната Суду и није разумно могла да буде позната странци, то странка може у року од шест мјесеци, након што је стекла сазнање о тој чињеници, да поднесе захтјев Суду за преиспитивање те одлуке.

(2) У захтјеву из става 1 овог члана треба да се наведе одлука чије се преиспитивање тражи, као и потребни подаци који указују да су испуњени услови у

ставу 1 овог члана. У прилогу захтјева достављају се сви докази који га поткрепљују. Захтјев и документи достављају се Секретаријату Суда.

[...]

(4) Захтјев за преиспитивање одлуке претходно разматра Мало вијеће које просљеђује предлог Суду у пленарној сједници.

[...]

(6) Преиспитивање одлуке Суда није могуће ако је од њеног доношења прошло више од једне године.»

6. Из наведеног члана Пословника Уставног суда произилази да су услови за усвајање захтјева за преиспитивање одлуке Уставног суда, постојање чињеница које су по својој природи могле одлучно да утичу на исход спора и које, кад је одлука била донесена, нису биле познате Уставном суду и нису разумно могле да буду познате странки, те да је захтјев поднесен најкасније у року од шест мјесеци од дана сазнања о тим чињеницама, али не касније од годину дана од доношења одлуке чије се преиспитивање захтјева.

7. С обзиром да је одлука Уставног суда, чије се преиспитивање тражи, донесена 26. октобра 2004. године, а захтјев поднесен 9. новембра 2004. године, Уставни суд закључује да је захтјев поднесен у року из члана 71 став 1 Пословника Уставног суда.

8. Одлуке Уставног суда, на основу члана VI/4 Устава Босне и Херцеговине, су коначне и обавезујуће. С обзиром да захтјев за преиспитивање одлуке Уставног суда доводи у питање коначни карактер одлуке Уставног суда, могућност преиспитивања тих одлука, сходно члану 71 Пословника Уставног суда, је изузетан поступак и мора да буде предмет строгог испитивања.

9. У поступку преиспитивања коначне одлуке Уставног суда, Уставни суд је ограничен на испитивање о томе да ли су, *prima facie*, чињенице које су поднесене такве да би могле по својој природи имати одлучујући утицај. С циљем да се утврди да ли би чињенице на којима се базира захтјев за преиспитивање могле по својој природи да имају одлучујући утицај, оне морају да се разматрају у вези са одлуком

Уставног суда чије се преиспитивање тражи. Уставни суд у вези с тим истиче да захтјев за преиспитивање сам по себи није довољан да доведе до закључка да би чињенице наведене у захтјеву могле по својој природи да имају одлучујући утицај. С друге стране, Уставни суд не може да искључи могућност да би чињенице које су у питању могле по својој природи да имају одлучујући утицај. На Уставном суду је да одлучи да ли чињенице наведене у захтјеву стварају недоумицу у погледу закључака садржаних у одлуци Уставног суда чије се преиспитивање тражи.

10. У погледу разматрања основаности конкретног захтјева за преиспитивање наведене одлуке Уставног суда, Уставни суд запажа да из садржаја захтјева за преиспитивање, у односу на садржај апелације од 17. септембра 2002. године, произилази да су наводи у захтјеву за преиспитивање истовјетни са наводима из апелације. У захтјеву за преиспитивање одлуке Уставног суда није наведена ни једна нова чињеница у односу на апелацију, односно ни једна чињеница која би по својој природи могла одлучно да утиче на другачији исход конкретног уставносудског спора и која, кад је одлука Уставног суда била донесена, није била позната Уставном суду и није разумно могла да буде позната апеланту. Уставни суд посебно указује да се захтјевом за преиспитивање одлуке Уставног суда не прецизирају наводи из апелације у односу на чињенице које су апеланту биле познате у вријеме кад је поднесена апелација. Уставни суд закључује да захтјев за преиспитивање не садржи никакве нове чињенице, информације или документе који би имали одлучујући утицај на одлуку Уставног суда, чије се преиспитивање тражи и не представљају основ за преиспитивање наведене одлуке.

11. Из наведених разлога, на предлог Малог вијећа Уставног суда, а полазећи од одредби члана 71 Пословника Уставног суда, Уставни суд је одлучио једногласно као у диспозитиву овог рјешења.

12. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић

Predmet broj U 15/03

RJEŠENJE

Neizvršavanje Odluke Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine broj U 15/03 od 28.
studenoga 2003. godine

Rješenje od 28. januara 2005. godine

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U 15/03**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 3. i članka 75. stavak 6. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Ćazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik

Tudor Pantiru, dopredsjednik

Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja

David Feldman, prof., sudac

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudac

Constance Grewe, prof. dr., sutkinja

na sjednici održanoj 28. januara 2005. godine donio

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Osnovni sud u Banjaluci nije izvršio Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 15/03 od 28. studenoga 2003. godine u ostavljenom roku od šest mjeseci od dana dostave odluke.

Sukladno članku 75. stavak 6. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo se rješenje dostavlja glavnom tužitelju Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

1. Ustavni je sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj U 15/03 od 28. studenoga 2003. godine usvojio apelaciju D. L., podnesenu protiv međupresude Osnovnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj P-403/03 od 27. svibnja 1999. godine i utvrdio povredu članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u odnosu na razuman rok, te je naloženo Osnovnom sudu donošenje odluke bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest mjeseci
2. Ova je odluka objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 8/04 od 24. ožujka 2004. godine. Osnovni je sud Odluku Ustavnog suda broj U 15/03 od 28. studenoga 2003. godine primio 27. veljače 2004. godine, od kada je počeo teći rok od šest mjeseci za izvršenje ove odluke, koji je istekao 27. kolovoza 2004. godine.
3. Osnovni je sud, sukladno članku 75. stavak 5. Poslovnika Ustavnog suda, aktom broj Su-1784/04 od 24. rujna 2004. godine i broj P-403/93 od 24. prosinca 2004. godine obavijestio Ustavni sud da je nakon prijama odluke Ustavnog suda uzeo predmet u rad, te da je istekom mandata suca zaduženog za ovaj predmet, 7. ožujka 2004. godine, predmet morao biti ponovo presigniran zbog trudničkog bolovanja novoimenovane sutkinje, te da su, 27. listopada i 24. studenoga 2004. godine održana pripremna ročišta i zakazana glavna rasprava za 18. siječanj 2005. godine ali nije donesena odluka.
4. Na temelju navedenog, Ustavni je sud ustvrdio da u ostavljenom roku od šest mjeseci Osnovni sud nije izvršio Odluku Ustavnog suda broj U 15/03 od 28. studenoga 2003. godine.
5. U slučaju nepostupanja, odnosno kašnjenja u izvršenju odluke Ustavnog suda, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da odluka Ustavnog suda nije izvršena i rješenje dostavlja mjerodavnom tužitelju, sukladno članku 75. stavak 6. Poslovnika Ustavnog suda.
6. Na temelju članka 75. stavak 6. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ovog rješenja.
7. Prema članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić

REGISTRI ODLUKA

РЕГИСТРИ ОДЛУКА

Registar odluka po nadležnosti

1. članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine

1.1. Predmet broj U 19/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 28. siječnja 2005. godine

Zahtjev grupe građana – 47 umirovljenika, povratnika iz Travnik, za ocjenu ustavnosti Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja

strana 13

1.2. Predmet broj U 10/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 27. svibnja 2005. godine

Zahtjev dr. Nikole Špirića, zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti odredaba članka 39a. članka 39b. stavak 2. i čl. 39c., 39d. i 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

strana 17

1.3. Predmet broj U 3/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 27. svibnja 2005. godine

Zahtjev prof. dr. Nikole Špirića, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti Zakona o promjeni naziva naseljenog mjesta Duvno i općine Duvno u Tomislavgrad, Rješenja o izmjeni naziva ulica, mostova i parkova na području općine Stari grad Sarajevo, Rješenja o izmjeni naziva ulica i trgova na području općine Centar Sarajevo, Rješenja o izmjeni naziva ulica i trgova na području općine Novi grad Sarajevo, Rješenja o izmjeni naziva ulice na području općine Stari grad Sarajevo, Rješenja o izmjeni naziva ulica i trgova na području općine Centar Sarajevo i Rješenja o izmjenama naziva ulica i mostova na području općine Stari grad Sarajevo

strana 25

1.4. Predmet broj U 4/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU *od 22. travnja 2005. godine*

Zahtjev prof. dr. Nikole Špirića, prvog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenom ustavnosti članka 21. Statuta Grada Sarajeva, te odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva kao slijedi:

Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Stari grad Sarajevo broj 02-49-137/05 od 3. ožujka 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva Općinskog vijeća općine Centar Sarajevo broj 01-49-429/05 od 24. veljače 2005. godine; Odluka o izboru vijećnika delegiranih u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika općine Novo Sarajevo broj 01-02-183/05 od 2. ožujka 2005. godine i Odluka o izboru delegata u Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz reda vijećnika Općinskog vijeća općine Novi grad Sarajevo broj 01-02-1755/1 od 28. veljače 2005. godine

strana 39

2. članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine

2.1. Predmet broj AP 1134/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija V. H. iz Srebrenika podnesena zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na mirovinu po osnovu radnog staža ostvarenog u Republici Sloveniji, zbog nepostojanja međudržavnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije

strana 57

2.2. Predmet broj AP 920/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija K. P. protiv Presude Osnovnog suda u Banjaluci broj P-981/95 od 26. veljače 1996. godine

strana 61

2.3. Predmet broj AP 83/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija M. B. protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-784/02 od 22. listopada 2003. godine

strana 65

2.4. Predmet broj AP 1096/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. veljače 2005. godine

Apelacija S. S. podnesena zbog neizvršavanja rješenja građevinskog inspektora Općine Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. srpnja 2003. godine

strana 69

2.5. Predmet broj AP 281/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. veljače 2005. godine

Apelacija S. M. podnesena zbog nezaključivanja ugovora o otkupu stana

strana 73

2.6. Predmet broj AP 157/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. veljače 2005. godine

Apelacija I. M. protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine broj KŽ-138/04 od 24. studenoga 2004. godine i broj K-125/04 od 5. studenoga 2004. godine

strana 77

2.7. Predmet broj AP 71/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 18. ožujka 2005. godine

Apelacija Dž., Dž. i V. H. protiv Rješenja o izvršenju Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 24. prosinca 2003. godine

strana 85

2.8. Predmet broj AP 1103/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. veljače 2005. godine

Apelacija P.P. "Pegi" protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-240/01 od 27. listopada 2004. godine, Rješenja Ministarstva financija -Financijske policije Republike Srpske broj 00/456.10-162/99 od 30. siječnja 2001. godine i Rješenja inspektora Financijske policije Republike Srpske – Područni centar Istočno Sarajevo broj 06/456.2-180/99 od 5. listopada 1999. godine

strana 95

2.9. Predmet broj AP 688/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. veljače 2005. godine

Apelacija H. A. podnesena zbog duljine trajanja kaznenog postupka koji je vođen pred Općinskim sudom u Zavidovićima u predmetu broj Km 6/03

strana 101

2.10. Predmet broj AP 121/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 22. travnja 2005. godine*

Apelacija E. P. protiv Odluke Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine od 11. prosinca 2003. godine i Odluke Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine o prekidu mandata od 19. studenoga 2003. godine

strana 107

2.11. Predmet broj AP 73/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija M. P. podnesena zbog neizvršavanja Rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj I-4768/01 od 13. studenoga 2001. godine

strana 113

2.12. Predmet broj AP 17/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 18. siječnja 2005. godine*

Apelacije Vlade Republike Srpske i Općine Trebinje protiv Presude Okružnog suda u Trebinju broj GŽ-577/03 od 24. rujna 2004. godine i Rješenja Osnovnog suda u Trebinju broj I-291/04 od 1. prosinca 2004. godine

strana 117

2.13. Predmet broj AP 97/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija "Skršopromet" d.o.o. Visoko protiv presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. U-961/03, U-962/03, U-963/03, U-964/03, U-965/03, U-966/03, U-967/03, U-968/03, U-969/03, U-970/03, U-971/03, U-972/03, U-973/03, U-974/03, U-975/03, U-976/03, U-977/03, U-978/03, U-979/03, U-980/03, U-981/03, U-982/03, U-983/03, U-984/03, U-986/03, U-987/03, U-988/03, U-989/03, U-990/03, U-991/03, U-992/03, U-993/03, U-994/03, U-995/03, U-1164/03, U-1165/03, U-1166/03, U-1167/03, U-1168/03, U-1169/03, U-1170/03, U-1171/03, U-1172/03, U-1173/03, U-1174/03, U-1175/03, U-1176/03, U-1177/03, sve od 4. prosinca 2003. godine.

strana 123

2.14. Predmet broj AP 814/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI *od 17. veljače 2005. godine*

Apelacija GP "Građevinar" d.o.o Kotor-Varoš i M. D. protiv rješenja Kantonalnog suda u Bihaću broj PKŽ-1/04 od 8. rujna 2004. godine, Rješenja Općinskog suda u Sanskom Mostu br. Pk -4/03 od 7. siječnja 2004. godine i Pk-4/03 od 25. prosinca

2003. godine, te Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj Pk-4/03 od 27. studenoga 2003. godine

strana 129

2.15. Predmet broj AP 86/05

ODLUKA O PRIVREMENOJ MJERI od 17. veljače 2005. godine

Zahtjev M. K. za donošenje privremene mjere

strana 135

2.16. Predmet broj AP 88/05

ODLUKA O PRIVREMENOJ MJERI od 17. veljače 2005. godine

Zahtjev R. i V. Ž. za donošenje privremene mjere

strana 141

2.17. Predmet broj AP 129/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 27. svibnja 2005. godine

Apelacije podnesene zbog nestanka lica za vrijeme rata na području Bosne i Hercegovine

strana 147

2.18. Predmet broj AP 525/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija B. Č. protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj Kž-116/03 od 16. ožujka 2004. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci broj K-10/02 od 24. prosinca 2002. godine

strana 175

2.19. Predmet broj AP 530/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija R. R. protiv Rješenja Okružnog suda u Trebinju broj Pžp-25/04 od 6. svibnja 2004. godine

strana 187

2.20. Predmet broj AP 658/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija S.D. protiv presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Kbl-z-43/03 od 20. svibnja 2004. godine i broj Kž -386/02 od 8. siječnja 2003. godine, te Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-77/01 od 4. lipnja 2002. godine

strana 197

2.21. Predmet broj AP 675/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija S. S. protiv Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj GŽ-1317/03 od 20. svibnja 2004. godine i Presude Općinskog suda II u Sarajevu broj P-2144/02 od 17. travnja 2003. godine

strana 211

2.22. Predmet broj AP 846/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija D. Š. protiv Presude Okružnog suda u Banjaluci broj GŽ-2345/01 od 20. srpnja 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Gradišci broj P- 715/00 od 22. svibnja 2001. godine

strana 221

2.23. Predmet broj AP 358/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 28. siječnja 2005. godine

Apelacije E. Š. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-46/03 od 15. siječnja 2004. godine

strana 231

2.24. Predmet broj AP 224/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 17. veljače 2005. godine

Apelacija S. M. protiv Presude Kantonalnog suda u Travniku broj KŽ-307/03 od 30. prosinca 2003. godine i Presude Općinskog suda u Kiseljaku broj K-88/02 od 30. listopada 2003. godine

strana 241

2.25. Predmet broj AP 464/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 17. veljače 2005. godine

Apelacija Lj. S., D. S. i D. S. podnesena zbog neprovođenja izvršenja dozvoljenog Rješenjem Osnovnog suda u Banjaluci broj I-3787/01 od 16. listopada 2001. godine

strana 251

2.26. Predmet broj AP 421/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 25. veljače 2005. godine

Apelacija J. P. protiv presuda Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj Rev-1/04 od 4. ožujka 2004. godine i broj GŽ-240/03 od 2. listopada 2003. godine

strana 267

2.27. Predmet broj AP 473/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. ožujka 2005. godine
Apelacija države Bosne i Hercegovine protiv Presude Vrhovnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine broj Rev-381/02 od 19. veljače 2004. godine

strana 277

2.28. Predmet broj AP 225/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 23. ožujka 2005. godine
Apelacija O. S. protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-860/02 od
11. prosinca 2003. godine i Presude Općinskog suda u Cazinu broj Pr-94/00 od
23. listopada 2001. godine

strana 291

2.29. Predmet broj AP 389/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 23. ožujka 2005. godine
Apelacija R. Š. protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj Gž-1599/03 od
9. veljače 2004. godine i Presude Općinskog suda u Zenici broj P-472/03 od
24. lipnja 2003. godine

strana 303

2.30. Predmet broj AP 398/04 od 23. ožujka 2005. godine

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU
Apelacija M. D. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Rev-106/03 od 20. siječnja 2004. godine

strana 313

2.31. Predmet broj AP 402/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 23. ožujka 2005. godine
Apelacija S. V. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Rev-36/03 od 27. siječnja 2004. godine

strana 323

2.32. Predmet broj AP 703/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 23. ožujka 2005. godine
Apelacija PP "IDS" Novi Travnik podnesena zbog nesprovođenja izvršenja
dozvoljenog Rješenjem Općinskog suda u Kladnju broj Ip-34/98 od
10. travnja 1998. godine i 20. lipnja 2003. godine

strana 333

2.33. Predmet broj AP 969/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 23. ožujka 2005. godine
Apelacija Z. V. protiv Rješenja Kantonalnog suda u Bihaću broj GŽ-731/04
od 13. rujna 2004. godine

strana 355

2.34. Predmet broj AP 405/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 12. travnja 2005. godine
Apelacija Z. H. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Rev-42/03 od 15. siječnja 2004. godine

strana 369

2.35. Predmet broj AP 311/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 22. travnja 2005. godine
Apelacija A.G. protiv Presude Kantonalnog suda u Livnu broj GŽ -12/04 od
3. veljače 2004. godine i Presude Općinskog suda u Livnu broj P-186/03 od
8. listopada 2003. godine

strana 379

2.36. Predmet broj AP 661/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 22. travnja 2005. godine
Apelacija M. Š. protiv Presude Okružnog suda u Trebinju broj KŽ-37/04 od
25. svibnja 2004. godine i Presude Osnovnog suda u Trebinju broj K-15/04
od 24. ožujka 2004. godine

strana 397

2.37. Predmet broj AP 754/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 22. travnja 2005. godine
Apelacije B. K. i M. D. protiv rješenja Kantonalnog suda u Zenici broj GŽ-350/04
od 19. srpnja 2004. godine i broj GŽ-351/04 od 9. studenoga 2004. godine i
Općinskog suda u Kaknju broj P-314/00 od 13. siječnja 2004. godine i
broj P-341/00 od 13. siječnja 2004. godine

strana 415

2.38 Predmet broj AP 633/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 27. svibnja 2005. godine
Apelacija D.V. protiv Odluke Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća
Republike Srpske o potvrđivanju prijedloga Drugostepene stegovne
komisije (bez broja) od 17. svibnja 2004. godine, Odluke Drugostepene

stegovne komisije Visokog i sudskog tužiteljskog vijeća Republike
Srpske broj HJAC-01-0034-170504 od 17. svibnja 2004. godine i Odluke
Prvostepene stegovne komisije Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća Republike
Srpske broj RDPF (za suce) 4/03 od 23. veljače 2004. godine

strana 427

2.39. Predmet broj AP 1040/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 27. svibnja 2005. godine
Apelacija M. Lj. protiv Presude Kantonalnog suda u Livnu broj Gž-425/04
od 4. listopada 2004. godine i Presude Općinskog suda u Livnu broj P-368/98-T
od 29. lipnja 2004. godine

strana 443

2.40. Predmet broj AP 397/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 15. lipnja 2005. godine
Apelacija M. T. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Rev-58/03 od 27. siječnja 2004. godine

strana 455

2.41. Predmet broj AP 726/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 28. lipnja 2005. godine
Apelacija N. O. protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Kž-163/04 od 1. lipnja 2004. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku
broj Kv-1/04 od 7. travnja 2004. godine

strana 463

2.42. Predmet broj AP 701/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 28. lipnja 2005. godine
Apelacija R. K. protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj Rsž-518/02 od
8. lipnja 2004. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj P-251/01
od 4. travnja 2002. godine, te zbog neizvršenja Rješenja o izvršenju Općinskog suda
u Bihaću broj I-241/99 od 30. svibnja 1999. godine

strana 477

2.43. Predmet broj AP 81/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 28. siječnja 2005. godine
Apelacija S. Š. protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
broj Kž-166/01 od 23. listopada 2003. godine i Presude Kantonalnog suda u
Sarajevu broj K-175/00 od 29. prosinca 2000. godine

strana 495

2.44. Predmet broj AP 163/03

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 22. travnja 2005. godine

Apelacija P. R. protiv rješenja Kantonalnog suda u Zenici broj GŽ-676/02-1 od 14. veljače 2003. godine i Općinskog suda u Zenici broj P -473/02 od 21. svibnja 2002. godine

strana 505

2.45. Predmet broj AP 35/03

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 28. siječnja 2005. godine

Apelacija Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine protiv Odluke Suda Bosne i Hercegovine broj IŽ-01/03 od 23. siječnja 2003. godine

strana 519

2.46. Predmet broj AP 752/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija S. P. i dr. protiv presuda Kantonalnog suda u Bihaću br. Rsž-640/03, Rsž-434/03, Rsž-572/03, Rsž-639/03, Rsž-30/03, Rsž-135/03, Rsž-318/03, Rsž-133/03, Rsž-464/03, Rsž-125/03, Rsž-31/03, Rsž-641/03, Rsž-463/03, Rsž-315/03, Rsž-317/03, Rsž-437/03, Rsž-124/03, Rsž-436/03, Rsž-435/03, Rsž-462/03, Rsž-574/03, Rsž-465/03, Rsž-466/03, Rsž-433/03, Rsž-137/03, Rsž-136/03, Rsž-134/03 sve od 8. lipnja 2004. godine i presuda Općinskog suda u Cazinu br. Rs-273/01 od 8. travnja 2003. godine, Rs-433/02 od 23. travnja 2003. godine, Rs-130/01, Rs-200/01, Rs-190/01, Rs-140/01 i Rs-120/01 sve od 5. svibnja 2002. godine; Rs-159/01 od 22. svibnja 2003. godine, Rs-139/01 od 16. travnja 2003. godine, Rs-250/01, Rs-210/01, Rs-230/01, Rs-240/01 sve od 12. rujna 2002. godine; Rs-10/01, Rs-40/01, Rs-30/01, Rs-50/01, Rs-20/01 sve od 16. rujna 2002. godine; Rs-110/01, Rs-260/01, Rs-100/01, Rs-150/01 sve od 23. rujna 2002. godine; Rs-60/01, Rs-180/01, Rs-170/01, Rs-1/01 sve od 30. rujna 2002

strana 541

2.47. Predmet broj AP 601/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. siječnja 2005. godine

Apelacija Z. T. protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj GŽ- 2616/02 od 10. svibnja 2004. godine

strana 557

2.48. Predmet broj AP 1/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU od 18. svibnja 2005. godine

Apelacija B. N. protiv Presude Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj GŽ-262/04 od 7. listopada 2004. godine

strana 567

2.49. Predmet broj U 157/03

RJEŠENJE od 25. veljače 2005. godine

Zahtjev "Kemokop" d.o.o. Dugo Selo, S. i M. L. za preispitivanje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 157/03 od 30. listopada 2004. godine

strana 579

2.50. Predmet broj AP 513/04

RJEŠENJE od 25. veljače 2005. godine

Zahtjev A. H. za preispitivanje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 513/04 od 26. listopada 2004. godine

strana 587

2.51. Predmet broj U 15/03

RJEŠENJE od 28. siječnja 2005. godine

Neizvršavanje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 15/03 od 28. studenoga 2003. godine

strana 593

Registar odluka po kriterijima dopustivosti

član 16. stav 2. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda
SUD NIJE NADLEŽAN ZA ODLUČIVANJE

Predmet broj AP 1134/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija V. H. iz Srebrenika podnesena zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na penziju po osnovu radnog staža ostvarenog u Republici Sloveniji, zbog nepostojanja međudržavnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije

strana 57

član 16. stav 2. tačka 3. Poslovnika Ustavnog suda
PODNOŠILAC ZAHTJEVA/APELACIJE JE ODUSTAO
OD ZAHTJEVA/APELACIJE

Predmet broj AP 920/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija K. P. protiv Presude Osnovnog suda u Banjoj Luci broj P-981/95 od 26. februara 1996. godine

strana 61

član 16. stav 2. tačka 4. Poslovnika Ustavnog suda
PROTEKAO JE ROK ZA PODNOŠENJE APELACIJE

Predmet broj AP 83/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija M. B. protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-784/02 od 22. oktobra 2003. godine

strana 65

član 16. stav 2. tačka 5. Poslovnika Ustavnog suda
ZAHTJEV/APELACIJU JE PODNIJELA NEOVLAŠTENA OSOBA

Predmet broj U 19/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 28. januara 2005. godine

Zahtjev grupe građana – 47 penzionera, povratnika iz Travnika, za ocjenu ustavnosti Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u provođenju penzionog i invalidskog osiguranja

strana 13

Predmet broj AP 1096/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija S. S. podnesena zbog neizvršavanja rješenja građevinskog inspektora Općine Kalesija broj 04/2-362-323/3 od 21. jula 2003. godine

strana 69

član 16. stav 2. tačka 6. Poslovnika Ustavnog suda
SUD JE O ISTOJ STVARI RANIJE ODLUČIVAO

Predmet broj AP 281/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija S. M. podnesena zbog nezaključivanja ugovora o otkupu stana

strana 73

član 16. stav 2. tačka 7. Poslovnika Ustavnog suda
APELACIJA JE OČIGLEDNO (*prima facie*) NEOSNOVANA ILI JE
ZLOUPOTRIJEBLJENO PRAVO NA PODNOŠENJE APELACIJE

Predmet broj AP 157/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija I. M. protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine broj KŽ-138/04 od 24. novembra 2004. godine i broj K-125/04 od 5. novembra 2004. godine

strana 77

Predmet broj AP 1103/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija P.P. "Pegi" protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-240/01 od 27. oktobra 2004. godine, Rješenja Ministarstva finansija – Finansijske policije Republike Srpske broj 00/456.10-162/99 od 30. januara 2001. godine i Rješenja inspektora Finansijske policije Republike Srpske – Područni centar Istočno Sarajevo broj 06/456.2-180/99 od 5. oktobra 1999. godine

strana 95

član 16. stav 2. tačka 8. Poslovnika Ustavnog suda
AKO SU IZMIJENJENE PRAVNE OKOLNOSTI

Predmet broj U 10/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 27. maja 2005. godine

Zahtjev dr. Nikole Špirića, zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti odredaba člana 39a., člana 39b. stav 2. i čl. 39c., 39d. i 39e. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

strana 17

Predmet broj AP 71/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 18. marta 2005. godine

Apelacija Dž., Dž. i V. H. protiv Rješenja o izvršenju Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-3473/98 od 24. decembra 2003. godine

strana 85

član 16. stav 2. tačka 9. Poslovnika Ustavnog suda

APELACIJA JE *ratione materiae* INKOMPATIBILNA SA USTAVOM

Predmet broj AP 1103/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija P.P. "Pegi" protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-240/01 od 27. oktobra 2004. godine, Rješenja Ministarstva finansija – Finansijske policije Republike Srpske broj 00/456.10-162/99 od 30. januara 2001. godine i Rješenja inspektora Finansijske policije Republike Srpske – Područni centar Istočno Sarajevo broj 06/456.2-180/99 od 5. oktobra 1999. godine

strana 95

Predmet broj AP 688/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija H. A. podnesena zbog dužine trajanja krivičnog postupka koji je vođen pred Općinskim sudom u Zavidovićima u predmetu broj Km 6/03.

strana 101

Predmet broj AP 121/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 22. aprila 2005. godine

Apelacija E. P. protiv Odluke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine od 11. decembra 2003. godine i Odluke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Federacije Bosne i Hercegovine o prekidu mandata od 19. novembra 2003. godine

strana 107

član 16. stav 2. tačka 13. Poslovnika Ustavnog suda

PODNOŠILAC ZAHTJEVA/APELANT JE PROPUSTIO DA U OSTAVLJENOM ROKU DOPUNI/PRECIZIRA ZAHTJEV/APELACIJU

Predmet broj AP 73/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija M.P. podnesena zbog neizvršavanja Rješenja Osnovnog suda u Banjoj Luci broj I-4768/01 od 13. novembra 2001. godine

strana 113

član 16. stav 2. tačka 14. Poslovnika Ustavnog suda
APELACIJA JE PREURANJENA

Predmet broj AP 17/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 18. januara 2005. godine

Apelacije Vlade Republike Srpske i Općine Trebinje protiv Presude Okružnog suda u Trebinju broj GŽ-577/03 od 24. septembra 2004. godine i Rješenja Osnovnog suda u Trebinju broj I-291/04 od 1. decembra 2004. godine

strana 117

Predmet broj AP 97/05

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija "Skršopromet" d.o.o. Visoko protiv presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. U-961/03, U-962/03, U- 963/03, U-964/03, U-965/03, U-966/03, U-967/03, U-968/03, U- 969/03, U-970/03, U-971/03, U-972/03, U-973/03, U-974/03, U- 975/03, U-976/03, U-977/03, U-978/03, U- 979/03, U-980/03, U-981/03, U-982/03, U-983/03, U-984/03, U-986/03, U-987/03, U- 988/03, U-989/03, U-990/03, U-991/03, U-992/03, U-993/03, U-994/03, U-995/03, U-1164/03, U-1165/03, U-1166/03, U-1167/03, U-1168/03, U-1169/03, U-1170/03, U-1171/03, U-1172/03, U- 1173/03, U-1174/03, U-1175/03, U-1176/03, U-1177/03, sve od 4. decembra 2003. godine.

strana 123

član 16. stav 2. tačka 17. Poslovnika Ustavnog suda
APELANT NIJE ISCRPIO PRAVNE LIJEKOVE MOGUĆE PO ZAKONU

Predmet broj AP 814/04

ODLUKA O DOPUSTIVOSTI od 17. februara 2005. godine

Apelacija GP "Građevinar" d.o.o. Kotor-Varoš i M.D. protiv Rješenja Kanonalnog suda u Bihaću broj PKŽ-1/04 od 8. septembra 2004. godine, Rješenja Općinskog suda u Sanskom Mostu br. Pk-4/03 od 7. januara 2004. godine i Pk-4/03 od 25. decembra 2003. godine te Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj Pk- 4/03 od 27. novembra 2003. godine

strana 129

Регистар одлука по каталогу права

члан II/3 б) Устава Босне и Херцеговине и
члан 3 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода
(забрана мучења)

Предмет број АП 129/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 27. маја 2005. године
Апелације поднесене због нестанка лица за вријеме рата на подручју
Босне и Херцеговине

страна 147

Предмет број АП 81/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јануара 2005. године
Апелација С. Ш. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и
Херцеговине број Кж-166/01 од 23. октобра 2003. године и Пресуде
Кантоналног суда у Сарајеву број К-175/00 од 29. децембра 2000. године

страна 495

члан II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и
члан 6 став 1 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода
(право на правично суђење)

Предмет број АП 525/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године
Апелација Б. Ч. против Пресуде Врховног суда Републике Српске
број Кж-116/03 од 16. марта 2004. године и Пресуде Округног суда у Бањој
Луци број К-10/02 од 24. децембра 2002. године

страна 175

Предмет број АП 530/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године
Апелација Р. Р. протиц Рјешења Округног суда у Требињу број Пжп-25/04
од 6. маја 2004. године

страна 187

Предмет број АП 658/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године
Апелација С. Д. против пресуда Врховног суда Федерације Босне и

Херцеговине број Квл-з-43/03 од 20. маја 2004. године и број Кж-386/02 од 8. јануара 2003. године, те Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број К-77/01 од 4. јуна 2002. године

страна 197

Предмет број АП 675/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација С.С. против Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број Гж-1317/03 од 20. маја 2004. године и Пресуде Општинског суда II у Сарајеву број П-2144/02 од 17. априла 2003. године

страна 211

Предмет број АП 846/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација Д. Ш. против Пресуда Окружног суда у Бањој Луци број Гж- 2345/01 од 20. јула 2004. године и Пресуде Основног суда у Градишци број П-715/00 од 22. маја 2001. године

страна 221

Предмет број АП 358/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јануара 2005. године

Апелација Е. Ш. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-46/03 од 15. јануара 2004. године

страна 231

Предмет број АП 224/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 17. фебруара 2005. године

Апелација С. М. против Пресуде Кантоналног суда у Травнику број Кж-307/03 од 30. децембра 2003. године и Пресуде Општинског суда у Кисељаку број К-88/02 од 30. октобра 2003. године

страна 241

Предмет број АП 464/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 17. фебруара 2005. године

Апелација Љ. С., Д. С. и Д. С. поднесена због непровођења извршења дозвољеног Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број I-3787/01 од 16. октобра 2001. године

страна 251

Предмет број АП 421/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 25. фебруара 2005. године

Апелација Ј. П. против пресуда Апелационог суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине број Рев-1/04 од 4. марта 2004. године и број Гж-240/03 од 2. октобра 2003. године

страна 267

Предмет број АП 473/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. марта 2005. године

Апелација државе Босне и Херцеговине против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-381/02 од 19. фебруара 2004. године

страна 277

Предмет број АП 225/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација О. С. против Пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број Рсж-860/02 од 11. децембра 2003. године и Пресуде Општинског суда у Цазину број Пр-94/00 од 23. октобра 2001. године

страна 291

Предмет број АП 389/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација Р. Ш. против Пресуде Кантоналног суда у Зеници број Гж-1599/03 од 9. фебруара 2004. године и Пресуде Општинског суда у Зеници број П-472/03 од 24. јуна 2003. године

страна 303

Предмет број АП 398/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација М. Д. против Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-106/03 од 20. јануара 2004. године

страна 313

Предмет број АП 402/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација С. В. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-36/03 од 27. јануара 2004. године

страна 323

Предмет број АП 703/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација ПП “ИДС” Нови Травник поднесена због неспровођења извршења дозвољеног Рјешењем Општинског суда у Кладњу број Ип-34/98 од 10. априла 1998. године и 20. јуна 2003. године

страна 333

Предмет број АП 969/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 23. марта 2005. године

Апелација З. В. против Рјешења Кантоналног суда у Бихаћу број Гж-731/04 од 13. септембра 2004. године

страна 355

Предмет број АП 405/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 12. априла 2005. године

Апелација З. Х. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Рев-42/03 од 15. јануара 2004. године

страна 369

Предмет број АП 311/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 22. априла 2005. године

Апелација А. Г. против Пресуде Кантоналног суда у Ливну број ГЖ-12/04 од 3. фебруара 2004. године и Пресуде Општинског суда у Ливну број П-186/03 од 8. октобра 2003. године

страна 379

Предмет број АП 661/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 22. априла 2005. године

Апелација М. Ш. против Пресуде Окружног суда у Требињу број Кж-37/04 од 25. маја 2004. године и Пресуде Основног суда у Требињу број К -15/04 од 24. марта 2004. године

страна 397

Предмет број АП 754/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 22. априла 2005. године

Апелације Б. К. и М. Д. против рјешења Кантоналног суда у Зеници број Гж-350/04 од 19. јула 2004. године и број Гж-351/04 од 9. новембра 2004. године и Општинског суда у Какњу број П-314/00 од 13. јануара 2004. године и број П-341/00 од 13. јануара 2004. године

страна 415

Предмет број АП 633/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 27. маја 2005. године

Апелација Д. В. против Одлуке Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске о потврђивању приједлога Другостепене дисциплинске комисије (без броја) од 17. маја 2004. године, Одлуке Другостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број ХЈАЦ-01-0034-170504 од 17. маја 2004. године и Одлуке Првостепене дисциплинске комисије Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске број РДПФ (за судије) 4/03 од 23. фебруара 2004. године

стрaна 427

Предмет број АП 1040/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 27. маја 2005. године

Апелација М. Љ. против Пресуде Кантоналног суда у Ливну број Гж- 425/04 од 4. октобра 2004. године и Пресуде Општинског суда у Ливну број П- 368/98-Т од 29. јуна 2004. године

стрaна 443

Предмет број АП 397/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 15. јуна 2005. године

Апелација М. Т. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцегоине број Рев-58/03 од 27. јануара 2004. године

стрaна 455

Предмет број АП 726/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јуна 2005. године

Апелација Н. О. против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцегоине број Кж-163/04 од 1. јуна 2004. године и Рјешења Кантоналног суда у Оџаку број Кв-1/04 од 7. априла 2004. године

стрaна 463

Предмет број АП 701/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јуна 2005 године

Апелација Р. К. против пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број Рсж-518/02 од 8. јуна 2004. године и Пресуде Општинског суда у Санском Мосту број П-251/01 од 4. априла 2002. године, те због неизвршења Рјешеља о извршењу Општинског суда у Бихаћу број И-241/99 од 30. маја 1999. године

стрaна 477

Предмет број АП 81/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јануара 2005. године

Апелација С. Ш. против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број Кж-166/01 од 23. октобра 2003. године и Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број К-175/00 од 29. децембра 2000. године

страна 495

Предмет број АП 163/03

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 22. априла 2005. године

Апелација П. Р. против Рјешења Кантоналног суда у Зеници број Гж-676/02-1 од 14. фебруара 2003. године и Општинског суда у Зеници број П-473/02 од 21. маја 2002. године

страна 505

Предмет број АП 35/03

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јануара 2005. године

Апелација Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине против Одлуке Суда Босне и Херцеговине број Иж-01/03 од 23. јануара 2003. године

страна 519

Предмет број АП 752/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација С. П. и др. против пресуда Кантоналног суда у Бихаћу бр. Рсж-640/03, Рсж -434/03, Рсж -572/03, Рсж -639/03, Рсж -30/03, Рсж -135/03, Рсж -318/03, Рсж -133/03, Рсж -464/03, Рсж -125/03, Рсж -31/03, Рсж -641/03, Рсж -463/03, Рсж -315/03, Рсж -317/03, Рсж -437/03, Рсж -124/03, Рсж -436/03, Рсж -435/03, Рсж -462/03, Рсж -574/03, Рсж -465/03, Рсж -466/03, Рсж -433/03, Рсж -137/03, Рсж -136/03, Рсж -134/03 све од 8. јуна 2004. године и пресуда Општинског суда у Цазину бр. Рс-273/01 од 8. априла 2003. године, Рс -433/02 од 23. априла 2003. године, Рс -130/01, Рс -200/01, Рс -190/01, Рс -140/01 и Рс -120/01 све од 5. маја 2002. године; Рс-159/01 од 22. маја 2003. године, Рс -139/01 од 16. априла 2003. године, Рс -250/01, Рс -210/01, Рс -230/01, Рс -240/01 све од 12. септембра 2002. године; Рс -10/01, Рс -40/01, Рс -30/01, Рс -50/01, Рс -20/01 све од 16. септембра 2002. године; Рс -110/01, Рс -260/01, Рс -100/01, Рс -150/01 све од 23. септембра 2002. године; Рс -60/01, Рс -180/01, Рс -170/01, Рс -1/01 све од 30. септембра 2002. године

страна 541

члан II/3 f) Устава Босне и Херцеговине и
члан 8 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода
(право на поштовање приватног и породичног живота)

Предмет број АП 129/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 27. маја 2005. године

Апелације поднесене због нестанка лица за вријеме рата на подручју Босне и Херцеговине

страница 147

Предмет број АП 601/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација З. Т. против пресуде Окружног суда у Бањој Луци
број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године

страница 557

члан II/3 h) Устава Босне и Херцеговине и
члан 10 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода
(слобода изражавања)

Предмет број АП 163/03

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 22. априла 2005. године

Апелација П. Р. против Рјешења Кантоналног суда у Зеници
број Гж-676/02-1 од 14. фебруара 2003. године и Општинског
суда у Зеници број П-473/02 од 21. маја 2002. године

страница 505

члан II/3 k) Устава Босне и Херцеговине и
члан 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних
слобода
(заштита имовине)

Предмет број АП 601/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација З. Т. против пресуде Окружног суда у Бањој Луци
број Гж-2616/02 од 10. маја 2004. године

страница 557

Предмет број АП 1/05

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. маја 2005. године

Апелација Б. Н. против Пресуде Апелационог суда Брчко

Дистрикта Босне и Херцеговине број Гж-262/04 од

7. октобра 2004. године

страна 567

члан II/4 Устава Босне и Херцеговине и

члан 14 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода
(забрана дискриминације)

Предмет број АП 752/04

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 18. јануара 2005. године

Апелација С. П. и др. против пресуда Кантоналног суда у Бихаћу

бр. Рсж-640/03, Рсж -434/03, Рсж -572/03, Рсж -639/03, Рсж -30/03,

Рсж -135/03, Рсж -318/03, Рсж -133/03, Рсж -464/03, Рсж -125/03,

Рсж -31/03, Рсж -641/03, Рсж -463/03, Рсж -315/03, Рсж -317/03,

Рсж -437/03, Рсж -124/03, Рсж -436/03, Рсж -435/03, Рсж -462/03,

Рсж -574/03, Рсж -465/03, Рсж -466/03, Рсж -433/03, Рсж -137/03,

Рсж -136/03, Рсж -134/03 све од 8. јуна 2004. године и пресуда

Општинског суда у Цазину бр. Рс-273/01 од 8. априла 2003. године,

Рс -433/02 од 23. априла 2003. године, Рс -130/01, Рс -200/01,

Рс -190/01, Рс -140/01 и Рс -120/01 све од 5. маја 2002. године;

Рс-159/01 од 22. маја 2003. године, Рс -139/01 од 16. априла 2003. године,

Рс -250/01, Рс -210/01, Рс -230/01, Рс -240/01 све од

12. септембра 2002. године; Рс -10/01, Рс -40/01, Рс -30/01, Рс -50/01,

Рс -20/01 све од 16. септембра 2002. године; Рс -110/01, Рс -260/01,

Рс -100/01, Рс -150/01 све од 23. септембра 2002. године; Рс -60/01,

Рс -180/01, Рс -170/01, Рс -1/01 све од 30. септембра 2002. године

страна 541

члан 3 Протокола 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода

(Право на слободне изборе)

Предмет број АП 35/03

ОДЛУКА О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ од 28. јануара 2005. године

Апелација Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине против

Одлуке Суда Босне и Херцеговине број Иж-01/03

од 23. јануара 2003. године

страна 519